LETO XVIII., ŠTEV. 271 LJUBLJANA, NEDELJA, 17. NOVEMBRA 1957 CENA 10 DIN

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja in tiska Časopisno podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janhuba. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon 23-522 do 23.526. — Oglasni oddelek Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Žiro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 60-KB-S-Z-367 — Mesečna naročnina 230 din

Nerealna francoska politika

Od našega stalnega dopisnika

PARIZ, 16. nov. (po telefonu). Kriza v srcu atlantskega pakta traja. Tuniziji so bile včeraj izročene prve pošiljke angleškega in ameriškega orožja. Francoski delegati so zapustili konferenco parlamentarnih delegacij NATO. **Francoski veleposlanik je protestiral pri Selwynu Lloydu. Pineau se bo osebno** »razgovarjal« z Dullesom. **Italija se je ponudila, da posreduje** v sedanjem sporu. **Davi ob 6. je Gaillard postavil v skupščini** vprašanje zaupnice v zvezi z gospodarskim in finančnim položajem, o čemer bodo poslanci glasovali v torek.

Tako bi v brzojavnem slogu izgledale vesti o dogodkih včerajšnjega in današnjega dne.

Popolnoma razumljivo je, da je Francijo močno prizadela angleško-ameriška odločitev. Razumljivo je tudi, da zamerijo to dejanje veliko bolj Angliji kakor pa Ameriki. Anglija spada v Evropo in bi torej po francoskem mnenju morala bolj živo kakor Amerika občutiti potrebo po zahodnoevropski solidarnosti. Kakšna je smer ameriške politike v dnosu do arabskih držav, to so Francozi itak dobro občutili že pred letom dni v zvezi s Suezom. Angležem je to leto dni koristilo in jih izmodrilo. Zal v Franciji ni tako. Oni obsojajo Eisenhowerjevo doktrino na Srednjem vzhodu, vzrokov njenega neuspeha pa ne vidijo v pravih razlogih, temveč v napaki, ki jo je Amerika storila s tem, da ni podprla sueške agresije.

Angliji sedaj očitajo, da je nedosledna v svoji politiki. Kar sebi dovoljuje na Cipru, ni pripravljena tolerirati pri Francozih glede Alžira. Slišali smo celo izraz »kolonializem«, ki se je nanašal na Alžir. Dosedaj francoski politiki niso dovoljevali, da bi se Alžir imenoval francoska kolonija. Alžir je bil enostavno prava Francija. Vsekakor zanimivo priznanje. Stvari se torej razvijajo.

Toda zanimivejše je drugo vprašanje, gledanja na državo in »državo«, ali povedano jasneje, pravice ki jih Francija zahteva zase, niso samo po sebi razumljivo tudi pravice, ki bi jih imela vsaka druga država v svetu.

Mem skupščinskimi razpravami o posebnih gospodarskih pooblastilih je Mendes-France izrazil sum, da bo Francija izposlovala pomoč inozemstva le, če se bo uklonila določenim pogojem. Pflimlin je odločno zanikal tako možnost in poudaril, da se nikoli ne bodo uklonili nikakršnim pogojem, pa naj bi bili političnega ali kakega drugega značaja.

Tako stališče velja za Francijo in to je za skupščine razumljivo izzvalo njeno navdušeno odobravanje. Ko pa Gaillard govori o tem, da se Tunizija ni hotela ukloniti francoskim pogojem v zvezi s pošiljkami orožja, tedaj nihče od prisotnih ne vidi v tem protislovja. Tunizija je bila vendar njihov protektorat in kako bi si sedaj smela dovoljevati, da samostojno odloča o svoji politiki, svojih gospodarskih in trgovskih zvezah, svojih simpatijah in antipatijah?

Tako stališče seveda ni moglo doživeti drugačne usode, kakor izzvati odpor Burgibe. Taka zahteva brez vsakega prikrivanja je predstavljala očiten napad na neodvisnost in suverenost te male države. Burgibina reakcija je bila normalna in popolnoma upravičena.

Če so Angloameričani pokazali več zdravega razuma od francoske vlade, je to pač samo francoska krivda in dokaz nerealnosti francoske politike, zlasti glede na to, ker dobro poznajo ameriške pretenzije v odnosu na arabski svet. Računati s tem, da bodo zakoni nekakega »svetega zahodnega zavezništva« preprečili Ameriki izkoristiti priložnost, ki se ji je nudila, pomeni, biti slab računar. Tako bistveno napako je treba vedno plačati tem draže, čim večja je bila napaka. Tako se je pač nujno moralo zgoditi, da je Francija zopet izgubila dober del svojih akcij v Severni Afriki, ki so neverjetno poceni prišle v ameriške roke. A v tolažbo ji ne more biti niti to, da je postala žrtev »zahrbtne zarote«. Amerika in Anglija sta ji določili skrajni rok, do katerega bi bila lahko sama rešila to vprašanje. Toda njeno odlašanje je trajalo predolgo.

Odnosi med Anglijo in Ameriko ter Francijo se bodo verjetno popravili. Tudi Atlantski pakt ne bo razpadel. Ne bodo pa se dale popraviti v Tuniziji posledice francoskega ravnanja. Bili smo pač priče novega dogajanja, v katerem je Francija zopet igrala vlogo svojega lastnega sovražnika. **V. Hreščak**

SKLICANJE LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik Ljudske skupščine LRS sklicuje oba zbora Ljudske skupščine LRS na sejo, ki bo v TOREK, 26. NOVEMBRA 1957 OB 10. URI.

Po začasnem predlogu dnevnega reda bosta oba zbora obravnavala:

1. **Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona** o pravicah in dolžnostih ter o volitvah in odpoklicu ljudskih poslancev Ljudske skupščine LRS;
2. **Predlog zakona o komasaciji kmetijskih zemljišč;**
3. **Predlog zakona o zaseb... in zdravstveni praksi v Ljud**ski republiki Sloveniji;
4. **Predlog zakona o dopolnitvi zakona o odpravi vinčar**skih in podobnih razmerij;
5. **Predlog zakona o ustanovitvi Sveta za znanost LRS.**

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS

Enostransko ravnanje

(Od našega stalnega dopisnika)

DUNAJ, 16. nov. Slovenske in hrvatske organizacije v Avstriji so že večkrat opozorile na dejstvo, da se o usodi manjšin odloča brez njihovega sodelovanja. **Na seji koordinacijskega odbora slovenskih organizacij pretekli torek v Celovcu je bilo sklenjeno, da bodo storjeni potrebni koraki proti enostranskemu ravnanju. Te dni so bila razposlana vabila za tiskovno konferenco na Dunaju, na kateri bodo vodilni člani koroških slovenskih organizacij razložili zastopnikom tiska položaj slovenske manjšine v Avstriji.**

Kot se je zvedelo, se bo delegacija oglasila tudi pri odločujočih ljudeh v zvezni vladi in jim razložila svoje stališče in želje.

Poročali smo že, da se je pretekli teden sestala na posvetovanje o manjšinskih zakonih socialistična frakcija v avstrijskem parlamentu. Odgovorni člani SPÖ zaenkrat o teh sklepih ne žele povedati še ničesar.

Ta teden pa je bilo zasedanje mešanega odbora obeh strank, ki je baje razpravljal o predlogu zakona za uporabo slovenščine na sodiščih. Člani odbora so za ÖVP poslanci Lola Sollar, dr. Weiss, dr. Weissmann, dr. Nemecz, dr. Tončič, za socialiste pa poslanci Mark, Strasser, Eiberger, Stainer in dr. Neugebauer. O teh posvetovanjih prav tako kot o predlogu zakona samem ne ena ne druga manjšinska organizacija uradno nista bili obveščeni.

»Če pogledamo osnutke, ki jih je zvezna vlada predložila parlamentu, da bi tako navidezno zadostila obveznostim državne pogodbe, tedaj se moramo čuditi, kako hočejo te življenjske zadeve reševati ob zeleni mizi, brez sodelovanja tistih, ki so neposredno prizadeti« piše danes »Naš tednik — kronika«, — ki opozarja na neljubo dejstvo, dejstvo, da se vse dogaja preko glav slovenske manjšine v uvodniku pod naslovom: »Odgovorni premislite!« V članku razglablja o nekaterih vprašanjih avstrijske politike.

List ugotavlja, da bi Avstrija, ki kot nevtralna država uživa sorazmeren ugled v svetu, lahko postala zgled tudi v drugih pogledih, če bi tudi doma ravnala tako pretehtano kot v tujini.

S svoje strani pa glasilo Zveze slovenskih organizacij »Slovenski vestnik« ugotavlja, da glasila kot so »Kärnten Nachrichten«, ki zastopa v glavnem nemške naciste (FPÖ), začenja prav te dni novo gonjo zoper ureditev manjšinskega vprašanja, za katero se potegujejo tudi trezno usmerjeni krogi večine strank, češ, čemu toliko hrupa zaradi slabega pol odstotka celotnega avstrijskega prebivalstva. »Slovenski vestnik« ugotavlja, da odstotek pač ni odločilen in da navsezadnje 7. člen ne velja za vso Avstrijo, temveč za manjšino, ki predstavlja prav gotovo stoodstotno celoto in tudi določila 7. člena niso izmerjena v odstotkih.

Prav te dni je v avstrijskem časopisju veliko govora o razmerah na Južnem Tirolskem, kjer je italijanska vlada prepovedala veliko protestno zborovanje ljudske stranke. »Slovenski vestnik« pripominja na to: »Lahko povemo tistim, ki tega ne vedo, da tudi nemško govorečih Južnih Tirolcev ni več kot slabega pol odstotka celotnega Prebivalstva Italije.«

Ni dvoma, da z dvojno mero, eno za Južne Tirolce in drugo za Koroške Slovence, pa tudi s primerjanjem odstotkov, ne bo mogoče rešiti manjšinskega vprašanja. Prav tako tudi ne z enostranskim ravnanjem brez upoštevanja želja manjšine, pa tudi ne z otročjimi ovirami, ki jih delajo na pr. slovenski gimnaziji v Celovcu ali z napadi nemških učencev na slovenske dijake in razbijanjem slovenskih napisnih tabel. Tudi ukinjanje dvojezičnega pouka na posameznih šolah na Koroškem, o katerem je slišati tu in tam, ni hrabrilen znak. **J. Stular**

PREMALO ZNAN, A ČUDOVIT JE KANJON TOLMINKE

Večji ekonomski interes proizvajalca

Predlog merila o minimalnih osebnih dohodkih je treba še pred sprejemom zakona o delitvi dohodka skrbno proučiti — Sindikati poudarjajo potrebo po prilagojevanju ostalih gospodarskih instrumentov k novemu sistemu razdeljevanja

BEOGRAD, 16. nov. Predsedništvo Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je danes ponovno razpravljalo o načrtu zakona o razdeljevanju skupnega dohodka gospodarskih organizacij skupaj s pripombami in predlogi, ki so jih poslali posamezni sindikalni forumi, sindikalne organizacije in podjetja.

Končni pregled te vsestranske razprave pozitivno ocenjuje predlagani sistem razdeljevanja, ki bo nudil z družbenim usmerjanjem in nadaljnjo obdelavo, kakor se poudarja, širše možnosti za okrepitev gospodarskih organizacij, razširjenje samoupravljanja in uspešen razvoj gospodarstva v celoti. Novi sistem razdeljevanja bo zagotovil boljše usmerjanje splošnega gospodarskega razvoja, kakor tudi pravilnejše in trajnejše reševanje vrste perečih problemov v gospodarskih organizacijah. Na ta način se bosta razširili materialna in družbeno-politična podlaga samoupravljanja neposrednih proizvajalcev.

Pozitivno je tudi to, da se pri razdeljevanju ustvarjenega družbenega produkta uporabljajo enaka merila in da se rezultati gospodarskih organizacij cenijujejo na podlagi vrednosti ustvarjenega dohodka. Z večjo stimulacijo kolektivov za povečanje dohodka in delovne storilnosti se bo odstranila dosedanja izenačenost udeležbe gospodarskih organizacij pri dohodku, neodvisne od stopnje produktivnosti akumulativnosti. Na ta način se bo okrepil ekonomski interes neposrednih proizvajalcev za zboljšanje delovnega procesa, boljše izkoriščanje mehanizacije, delovne sile in podobnega. Predlagani mehanizem razdeljevaja je enostavnejši kakor sedanji, čeprav bi se mu mogle očitati nekatere pomanjkljivosti.

Končno ugodneje ureja financiranje politično-teritorialnih enot, zlasti komun, njihovo materialno podlago in povečanje zanimanja za napredek gospodarstva.

V razpravi so bile na današnjem, kakor tudi na enem izmed prejšnjih sestankov predsedništva centralnega sveta Zveze šindikatov izrečene nekatere pripombe glede določbe o minimalnih osebnih dohodkih v predlaganem načrtu zakona o razdeljevanju, ki bi mogla negativno vplivati v tem smislu, da bi se gospodarske organizacije stimulirale za nepotrebno in umetno povečanje delovnega časa. Zato bi jo bilo treba pred sprejetjem vsestransko proučiti.

Predlagajo tudi, naj se prehod na novi sistem razdeljevanja izvede oprezno in upoštevajo objektivne težave posameznih panog in podjetij, da bi jim začasno dovolili nekatere olajšave pri izločanju za splošne družbene potrebe. Menijo, da bodo v novem sistemu razdeljevanja skupnega dohodka teže izhajali premogovniki, podjetja cestnega prometa, kmetijske organizacije in mlinska industrija (zaradi predpisanih cen), nadalje lesna industrija (brez finalne), konzervna industrija, obrt, gostinstvo, podjetja za predelavo kože konfekcije in konopljarne (zaradi posebnega položaja nekaterih izmed teh panog oziroma zaradi tržnih pogojev). Prav tako je treba omogočiti nekaterim organizacijam, ki so zaradi objektivnih razlogov nerentabilne, da sanirajo svoje razmere ali pa se preusmerijo na rentabilno proizvodnjo.

Izrečene so bile tudi pripombe glede progresivne lestvice izločanja iz dohodka gospodarskih organizacij za splošne družbene potrebe v tem smislu, da bi jo bilo potrebno bolje vskladiti z interesom gospodarskih organizacij zaradi povečanja produktivnosti dela.

V oceni sindikatov predlaganega sistema razdeljevanja je pomembno tudi to, da poudarja nujnost sistematičnega družbenega posredovanja in prilagojevanja ostalih instrumentov gospodarske politike k novemu sistemu razdeljevanja. Da bi se ohranila in še nadalje okrepila stabilost gospodarstva in trga je potrebno, da se sistematično spremljajo pojavi v gospodarskih organizacijah in na trgu ter izvedejo ustrezni gospodarski ukrepi.

Djokovič povabljen v Moskvo

BEOGRAD, 16. nov. (Tanjug). — Ravnatelj drame narodnega gledališča Milan Djokovič bo 20. novembra odpotoval v Moskvo, kjer se bo udeležil festivala dramskih in opernih gledališč, zborov in ansamblov v počastitev proslave 40-letnice Oktobrske revolucije. Milan Djokovič bo ostal v Sovjetski zvezi 14 dni kot gost ministrstva za kulturo.

Rokosowski član CK KP Gruzije

MOSKVA, 16. nov. (Tanjug). Glasilo CK KP Gruzije »Zarja vastoka« piše, da je bil maršal Rokosowski, ki je bil pred kratkim imenovan za glavnega poveljnika zakavkaškega vojnega okrožja, izvoljen za člana CK KP Gruzije namesto dosedanjega člana maršala Fedjuninskega.

Pineau odložil odhod

Pariz, 16. nov. (AP) Francoski minister za zunanje zadeve Christian Pineau je za 24 ur odložil odhod v New York, kamor je nameraval odpotovati nocoj. Računajo, da je odložil svoj odhod glede na spor zaradi ameriških in britanskih pošiljk orožja Tuniziji.

VREME

Stanje 16. novembra: Obsežno področje visokega zračnega pritiska se razprostira od severovzhodnega Atlantika prek zahodne in srednje Evrope do južne Rusije ter se pri nas še krepi. Zaradi slabih vetrov se zadržujejo nad ssrednjo Evropo in Balkanom v nižjih zračnih plasteh vlažne zračne gmote, ki povzročajo megleno vreme.

Napoved za nedeljo: V nižinah zamegleno in deloma nizka oblačnost. V višjih legah in Primorju zmerno oblačno vreme. Temperature ponoči od —2 do +2, v Primorju okoli 7, najvišje dnevne med 7 in 11, v Primorju 14 stopinj C

Žalni sestanki v spomin umrlega predsednika ČSR

Praga, 16. nov. (Tanjug) Na Češkoslovaško so začele prihajati uradne delegacije iz raznih držav, ki se bodo v ponedeljek udeležile pogreba umrlega predsednika češkoslovaške republike Antonina Zapotockega.

Danes je prispela na Češkoslovaško tudi delegacija iz Jugoslavije, v kateri so člani izvršnega odbora CK ZKJ in predsednik zvezne ljudske skupščine Petar Stambolič ter član izvršnega komiteja CK ZKJ ter zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek. Delegaciji se bo pridružil tudi veleposlanik FLRJ v Pragi Marko Nikezič.

Po vseh državi imajo žalne sestanke, na katerih razne organizacije, ustanove in delovni kolektivi obujajo spomine na pokojnika. Povsod so postavljeni simbolični katafalki, pred katere državljani polagajo vence in cvetje. Posmrtne ostanke predsednika češkoslovaške republike bodo v nedeljo in ponedeljek dopoldne izpostavili na mrtvaški oder v praškem gradu. Češkoslovaška skupščina bo imela v ponedeljek dopoldne izredno žalno zasedanje.

Garcia si je organiziral zmago

MANILA, 16. nov. (Reuter). — Po neuradnih podatkih je filipinski predsednik Garcia (nacionalistična stranka) na volitvah 12. novembra dobil 80 odstotkov glasov, se pravi, pol milijona več kot njegov nasprotnik Yulo (liberalna stranka).

Garcia je postal predsednik Filipinov marca letos. Prej je bil guverner otoka in minister za zunanje zadeve, med japonsko okupacijo pa je odstopil.

Protesti italijanskih partizanov

RIM, 16. nov. (Tanjug.) — Izvršni odbor nacionalnega združenja italijanskih partizanov je vnovič sklenil sklicati zbor bivših pripadnikov italijanskega odporniškega gibanja v Rimu. Zborovanje je bilo 2-krat odloženo, ker je vlada postavila omejitve ki jih ima združenje za poniževalne. Pogoje je postavljala z utemeljitvijo, da bi utegnilo priti do neredov. Odbor je pozval vse pripadnike odporniškega gibanja in antifašiste, naj zahtevajo od vlade, da omogoči v Rimu prvo nacionalno zborovanje pripadnikov italijanskega odporniškega gibanja. Organizacije in skupine bivših pripadnikov odporniškega gibanja iz vse Italije pošiljajo vladi protestne resolucije, v katerih zahtevajo, da vlada prekliče pogoje in omogoči zborovanje.

Ljubljanski vajenci na proslavi 40-letnice Oktobrske revolucije, ki je bila včeraj dopoldne. O pomenu revolucije je govoril tovariš Žiga Kimovec

Novi ljudski odbor za celjski okraj je začel z delom

Na prvi seji je bil ponovno izvoljen za predsednika Riko Jerman — Izvoljeni so tudi novi predsedniki in člani 15 svetov ljudskega odbora

CELJE, 16. nov. — V dvorani Okrajne zadružne zveze so se dopoldne najprej na ločenih, nato pa na prvi skupni seji sestali novo izvoljeni odborniki obeh zborov OLO v Celju. Izmed 110 izvoljenih so se seje udeležili 104 odborniki.

Po delu verifikacijskih komisij in zaprisegi so odborniki obeh zborov izbrali najprej odbornika, ki bo za dobo enega leta vodil njihove ločene seje. Tako so člani zbora proizvajalcev izvolili za predsedujočega odbornika ing. Vojo Djinovskega, odborniki okrajnega zbora pa so enako nalogo zaupali Jakobu Ženu.

Po izvolitvi odborniških komisij sta se oba zbora zbrala na prvi skupni seji, na kateri je v uvodu tov. Franc Simonič ocenil zadnje volitve v občinske ljudske odbore. Pri tem je dejal, da smo z rezultati volitev lahko zelo zadovoljni, saj so potrdile pripravljenost naših ljudi za reševanje vseh problemov. Razen tega so zlasti volitve v občinske zbore pokazale, da bodo morali politični delavci in seveda prav tako odborniki navezati z državljani pristnejše stike. Rezultati volitev pa so tudi posledica našega družbenega razvoja, uspehov in perspektive za nadaljnjo rast ter v nič manjši meri uspešnega dela ljudskega odbora. Ko je tovariš Simonič omenil, da je dosedanji OLO v Celju navzlic nekaterim slabostim dosegel lepe uspehe, je obenem izrazil prepričanje, da bodo dosedanje izkušnje najboljše napotilo za delo v prihodnje, pri katerem bo zlasti pomlajeni zbor proizvajalcev imel veliko vlogo. Če govorimo o nadaljnjem razvoju, potem je očitno, da ima celjski okraj velike možnosti, da razvije uspešno dejavnost na vseh svojih področjih.

Če ocenjujemo dosedanje delo OLO, je zaključil svoj govor tov. Simonič, in če pomislimo

Riko Jerman

na kom je ležala največja delovna odgovornost, mi dovolite, da v svojem lastnem imenu in v imenu skupine odbornikov, kakor tudi v želji, da bi novi ljudski odbor v prihodnje dosegel še večje uspehe, predlagam za predsednika OLO dosedanjega predsednika tov. Rika Jermana. Odborniki so ta predlog sprejeli s ploskanjem in ga nato še enkrat potrdili z glasovanjem.

Pri nadaljnjem delu so odborniki soglasno zaupali dosedanjemu podpredsedniku Miranu Cvenku isto mesto.

Po izvolitvi skupnih odborniških in drugih komisij so člani obeh zborov izvolili še 123 članov za 15 svetov ljudskega odbora. Med člani svetov je tudi 26 žena in več pripadnikov JLA. Sodelovanje pripadnikov JLA pomeni novost pri delu svetov.

Pri volitvah članov svetov so bili za predsednike teh organov izvoljeni: Anton Delak za notranje in splošne zadeve, za blagovni promet Mišo Bobovnik, za industrijo in obrt Alfonz Ferjančič, za gozdarstvo ing. Desanka Kozič, za kmetijstvo Franc Lubej, za komunalo Venčeslav Jeras, za urbanizem ing. Blaž Pristovšek, za šolstvo prof. Emil Klinc, za kulturo prof. Tine Orel, za telesno vzgojo prof. Karel Jug, za zdravstvo dr. Ivan Kopač, za socialno varstvo Helena Borovšak, za turizem Rado Jenko, za finance Veljko Repič in za delo Jože Jošt.

V zaključnem delu te skupne seje so se odborniki seznanili še s finančnim stanjem in neizvršenimi sklepi dosedanjega OLO. Pri tem gre za izdelavo perspektivnega plana, za ureditev nekaterih perečih problemov šolstva, nadalje za določitev višinskih kmetij in za ustanovitev okrajnih sodišč izven Celja.

M. B.

V Novi Gorici je bil za predsednika OLO ponovno izvoljen inž. Karmel Budihna

Nova Gorica, 16. nov. Dopoldne je bila v Novi Gorici prva seja novoizvoljenega OLO, ki ima 50 članov v okrajnem zboru in 40 članov v zboru proizvajalcev. Seji je prisostvoval tudi zvezni poslanec France Bevk. Po zaprisegah na ločenih sejah so izvolili komisije in predsednika obeh zborov. Za predsednika okrajnega zbora je bil izvoljen Slavko Jež iz Ajdovščine, za predsednika zbora proizvajalcev pa Franc Magajna, upravnik goriške zadružne gospodarske poslovne zveze. Na skupni seji so odborniki izvolili predsednika in podpredsednika OLO, skupne odborniške komisije ter predsednike in člane 12 okrajnih svetov. Na predlog ljudskega odbornika in sekretarja okraj. odbora SZDL Bogomila Vižintina, ki je govoril o pomenu volitev ter o nalogah okrajnih zborov in zborov proizvajalcev, so soglasno in z odobravanjem ponovno izvolili za predsednika OLO v Novi Gorici dosedanjega predsednika inž. **Karmela Budihno**, za podpredsednika pa **Franca Skoka**. Predsednik inž. Budihna je po prevzemu dolžnosti izrazil prepričanje, da bo novi OLO uspešno opravljal svoje naloge ob aktivnem sodelovanju zborov, svetov in odborniških komisij.

—jp

Za napredek varnostne službe v podjetju

Lani so dali za varnostno službo 240 milijonov

Včeraj so v prostorih okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani razdelili nagrade za elaborate o načinu dela in ureditvi higiensko-tehnične zaščite v gospodarskih organizacijah. Natečaj so razpisali v želji, da bi se preko elaboratov približali zgraditvi celotnega sistema zaščite pri delu z njegove tehnične in pravne strani. Kajti zaenkrat odločno manjka izkušenj, istočasno pa ne obstojajo skoraj nobeni pravni predpisi, ki bi urejevali varnostno službo v podjetjih. Nujnost, da se vse to uredi, dokazujejo razna statistična poročila, ki kažejo, da število nesreč in s tem tudi stroški okrog zdravljenja stalno rastejo.

Razmerje med prvimi devetimi meseci lanskega in tega leta kaže, da se je v tem letu število nesreč pri delu zvečalo za 15.5 odst., medtem ko je zavarovancev le 7.2 odst. več. Izguba delovnih dni je letos narasla za 17.2 odst. Skupno je bilo izgubljenih zaradi nesreč na področju ljubljanskega zavoda v devetih mesecih 128.143 delovnih dni. Samo za nadomestilo plač pa so izplačali 28.5 milijona, to je 8 milijonov več kot lani. Seveda moramo pri tem upoštevati, da je izguba na narodnem dohodku neprimerno večja.

Vsi ti podatki kažejo, da problem vernostne službe iz dneva v dan raste in nujnost, da se izpolni ta vrzel v naši delavski zakonodaji. Treba je tudi čimprej urediti status varnostne službe ter komisij za higiensko-tehnično zaščito v gospodarskih organizacijah. Natečaj naj bi bil začetek. Prišlo je sedem elaboratov. Komisija meni, da so uspeli, čeprav je bil sam prijem le ozek, kar je deloma krivda tudi samega razpisa. Vendar v celoti predstavlja natečaj uspeh, ker elaboranti dajejo koristne predloge za uspešen način dela na področju splošne zaščite, preprečevanja nesreč in bolezni ter zdravstvenih ukrepov v podjetjih.

Razprava o pokojninah

Beograd, 16. nov. Odbor za socialno politiko in ljudsko zdravje pri zveznem zboru je nadaljeval danes razpravo o določbah predloga zakona o pokojninskem zavarovanju, ki se tičejo družinske pokojnine in postopka za uveljavljanje pravic do pokojnine. Odbor si je pridržal celotno poglavje zakonskega predloga, ki ureja prevedbo pokojnin.

Odbor za vprašanje dela in socialno zavarovanje pri zboru proizvajalcev je razpravljal o določbah zakonskega predloga, ki urejajo družinske pokojnine in postopek za priznanje pokojnine.

Več o dolžnostih in odgovornosti

Včeraj se je končalo dvodnevno posvetovanje jugoslovanskih novinarjev o tisku in družbenem upravljanju. Mnogo pomembnih vprašanj so obravnavali v včerajšnji razpravi: tako o slabostih tiska pri obveščanju ali komentiranju posameznih pojavov, slišati je bilo več predlogov o specializaciji in izobraževanju novinarjev pa tudi ocen o delovanju organov družbenega upravljanja na vseh nivojih ni manjkalo.

Več diskutantov je ugotovilo, da so delavsko samoupravljanje in ostale oblike družbenega upravljanja, razen dveh, treh izjem, prešle iz organizacijskega oblikovanja v novo obdobje, ko ti organi odločajo o vprašanjih, ki so važna za naše celotno družbeno-gospodarsko in politično stanje ter razvoj. Zaradi te spremembe je treba poudariti bolj dolžnosti, ki jih imajo ti organi, ne pa samo pravic, ki so že odrejene. V javnosti je treba krepiti odgovornost družbenih organov za tista sredstva, s katerimi upravljajo. Ker se socialistični družbeni odnosi razvijajo v oblikah družbene samouprave, ni mogoče biti ravnodušen, če v delavskih svetih, hišnih svetih, upravnih odborih, v zdravstvu, prosveti itd. prihaja do slabega gospodarjenja ali pa recimo do nesocialističnih pojavov.

Mnogokje v pojmovanjih še niso v celoti opuščena preživela pojmovanja, ko smo za določene pojave iskali krivca v abstraktnih osebnostih ali pa smo delali odgovorne recimo le upravne voditelje, direktorje tovarn itd. zaradi slabega gospodarjenja ali podobnega, pri tem pa pozabljali, da v takih stvareh odločajo dejansko organi družbenega upravljanja. Do nedavnega se je bilo treba predvsem še zavzemati za uveljavljanje družbene samouprave. Razumljivo je, da se je tedaj prehajalo preko začetnih težav in slabosti teh organov. Danes je stanje popolnoma drugačno. Še več izpremenb bo prinesla nova delitev dohodka gospodarskih organizacij. Odgovornost samoupravnih organov za gospodarjenje s temi sredstvi bo povečana, ker bodo ti organi svobodneje odločali o razdeljevanju in uporabi večjega dela dohodka. Poudarjati odgovornost in dolžnosti organov samoupravljanja v sedanjih pogojih more zato le krepiti njihovo vlogo.

Na koncu so udeleženci posvetovanja ugotovili, da so bili tako razprava kot referati o enem najpomembnejših problemov zelo plodoviti in naj zaradi tega republiška društva novinarjev na temelju načelnih stališč tega zasedanja nadaljujejo z obravnavo te problematike v novinarskih vrstah.

Zasebna zdravniška praksa

Osnutek zakona o zasebni praksi, ki sta ga sprejela pred nekaj dnevi svet za zdravstvo LRS in predvčerajšnjim izvršni svet, je zbudil v naši javnosti veliko pozornost. Osnutek novega zakonskega predpisa v zdravstvu je plod večmesečnih tehtnih razprav o tem, kako ob upoštevanju stvarnih potreb razvoja javne zdravstvene službe, urediti pri nas privatno zdravniško prakso. Tega perečega vprašanja niso obravnavali samo zdravstveni upravni in družbeni organi, temveč tudi razne družbene in politične občinske, okrajne in republiške organizacije. Te so podprle mnenje zdravstvenih oblasti, da dosedanje delovanje privatnih ordinacij močno zavira nadaljnji razvoj javne zdravstvene službe.

Nesporno je dejstvo, da je javna zdravstvena služba vsestransko tako močno napredovala, da je sposobna sama nuditi najboljšo zdravstveno zaščito prebivalstvu. Številne zdravstvene ustanove in zavodi, ambulante in posvetovalnice ter laboratoriji za znanstvena raziskovanja, opremljeni po načelih sodobnih znanstvenih izsledkov, ter vedno večje število strokovno sposobnega zdravstvenega kadra, so najboljši dokaz za to.

Skozi to nenehno se razvijajoče področje naše družbene stvarnosti pa se prepletajo nepravilni odnosi privatne ordinacije do javne zdravstvene službe, ki jo obremenjujejo in močno ovirajo, da bi še hitreje napredovala.

Privatne ordinacije, nad katerimi ni nobenega nadzorstva, so zelo slabo opremljene in mnoge v strokovnem pogledu ne ustrezajo dejanskim potrebam. Zaradi tega se morajo številne izmed njih posluževati v primeru rentgenskih, laboratorijskih ali kakšnih drugih posebnih pregledov javnih ambulant, kar jih močno obremenjuje. Upoštevati je treba tudi še zelo važno dejstvo, da se mnogi zdravniki zaradi dela v lastni ordinaciji ne morejo posvetiti preventivni dejavnosti, ki je osrednja skrb javne zdravstvene službe in za katero daje naša skupnost velikanska sredstva. V privatnih ordinacijah zdravniki tudi ne vodijo evidence nad bolniki, zaradi česar nima zdravstvo natančnega pregleda o patologiji prebivalstva. Razen tega vnaša sedanji način opravljanja zasebne prakse velike razlike glede dohodkov zdravnikov, kar ruši načela socialističnega nagrajevanja.

To, česar tudi ne moremo tolerirati v privatni praksi, je priviligiranost, ki jo imajo pacienti privatnih zdravnikov pri sprejemih v bolnišnično oskrbo. Nedvomno je, da to negativno vpliva na druge bolnike, ki se v času zdravljenja v bolnišnici počutijo zaradi tega močno zapostavljeni.

Vsi ti in še mnogi drugi negativni pojavi v dosedanjem nekakšnem skupnem življenju privatne zdravniške prakse in javne zdravstvene službe ne zavirajo samo nadaljnjega razvoja slednje, temveč so tudi v zapletih z razvojem in politiko naše družbene ureditve.

Glede na to je bil nujno potreben zakonski predpis, ki bi odpravil vsa ta nasprotja. Pri razpravi, kako urediti to pereče vprašanje v zdravstvu, je prevladovalo mnenje, da se privatna zdravniška praksa ne more odpraviti z administrativnim ukrepom, temveč da jo je treba razmejiti, t. j. njeno dejavnost ločiti od dejavnosti javne zdravstvene službe in jo podvreči splošnemu nadzorstvu pristojnih državnih organov.

Načela teh mnenj in predlogov zagovarja tudi osnutek zakona o zasebni zdravstveni praksi. Zakonodajalec je pri njegovi izdelavi upošteval dejansko stanje zdravstvene mreže, kakovost zdravstvenih zavodov, krajevne potrebe, osebno kvalifikacijo ter nadzor nad delom v zasebnih ordinacijah in številne druge elemente, ki zagotavljajo ločeno delo privatnih ordinacij od javne zdravstvene službe ter postopno odpravo zasebne zdravstvene službe ter postopno odpravo zasebne zdravstvene prakse brez kakršnih koli administrativnih ukrepov. V osnutku so upoštevana tudi načela demokratičnosti. Zdravnikom bo dana svobodna izbira, ali se bodo odločili za delo v javnih zdravstvenih ustanovah ali v lastnih ordinacijah.

Osnutek zakona o zasebni zdravstveni praksi bo proučil še pristojni skupščinski odbor. Kot je predvideno, bo predložen Ljudski skupščini na njenem prvem zasedanju.

ZGODOVINSKI ARHIV

CENTRALNEGA KOMITEJA ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE

je odprl v razstavni dvorani ljubljanskega magistrata, Mestni trg 27/II, razstavo

»Oktobrska revolucija in delavsko gibanje na Slovenskem od l. 1917 do l. 1920«

Razstava prikazuje gradivo iz omenjene dobe, med njim tudi doslej še neobjavljene dokumente. — Odprta je vsak dan od 9. do 13. in od 16. do 19. ure. — Trajala bo od 13. do vključno 30. novembra 1957. — Vstop prost.

Skupinske obiske predhodno najavite na tel. št. 23-981/222, da se zagotovi strokovno vodstvo po razstavi.

Kemična industrija zaostaja

Pomembno posvetovanje industrijskih inženirjev - kemikov v Rušah

Ruše, 16. nov. Čeprav je kemična industrija po svoji pomembnosti in vlogi za razvoj našega gospodarstva izrednega pomena, je občutiti v zadnjih letih v njenem razvoju nekakšno stagnacijo, ki se kaže na različnih področjih, kar je postalo še posebno občutno v dobi, ko je glavni poudarek na pospeševanju kmetijstva.

Ta ugotovitev je dala povod za sklicanje posebnega posvetovanja industrijskih inženirjev -kemikov. Namen tega posvetovanja, ki se je začelo danes pod okriljem tovarne dušika v Rušah, je predvsem v tem, da kemični strokovnjaki v proizvodnji na podlagi svojih izkušenj iz prakse nakažejo pot in smernice za izhod iz sedanjega položaja. Posvetovanja se udeležuje nad sto industrijskih inženirjev-kemikov, navzoči pa so tudi sekretar za industrijo in obrt pri izvršnem svetu LRS inž. Ludvik Kremžar in predstavniki tehnične fakultete.

Obširen referat o problematiki razvoja kemične industrije Slovenije je podal inž. **Slavko Majcen**, o kadrovskih vprašanjih pa je poročal prof. dr. inž. **Roman Modic**. Čeprav ima kemična industrija v Sloveniji že staro tradicijo in vse pogoje za uspešen razvoj, obstojajo določene slabosti, ki jih bo nujno odpraviti. Dejstvo, da je bila kemična industrija v stari Jugoslaviji skoraj izključno v rokah tujega kapitala, je imelo za posledico, da je bila le sredstvo za izkoriščanje, ne pa skladnega razvoja našega gospodarstva. Po osvoboditvi je bilo nujno potrebno osredotočiti vse sile za obnovo in izgraditev bazične industrije. Kemična industrija je ostala v ozadju. Vzroki za to so bile splošne gospodarske težave. Sedaj pa je napočil čas, ko je treba tudi kemično industrijo vskladiti z našimi potrebami in zmogljivostmi. Imamo še vrsto surovinskih rezerv, kakor so n. pr. nafta, zemeljski plin itd., ki so neizkoriščeni, ker ni ustanove, ki bi enotno usmerjala razvoj te industrijske panoge, izdelovala načrte in gospodarske analize ter tako omogočila razvoj tistih panog te industrije, ki so nam najbolj potrebne in ki omogočajo hitrejši razvoj ostalih panog. Zato je predvsem potreben jasen koncept nadaljnjega razvoja. Hkrati bi bilo potrebno ustanoviti enotno projektivno telo za konstrukcijo in nadaljnjo izgradnjo kemične industrije ter bi skrbelo za zadosten strokovni kader, zlasti specializiran kader za nove panoge kemične industrije.

V obširni razpravi je bilo sproženih več pomembnih predlogov. Predvsem je prišlo do izraza mnenje, da je potrebno tesnejše medsebojno sodelovanje. V ta namen naj bi se ustanovila skupnost kemične industrije, ki bi kot investitor prevzela skrb za ustanovitev novega projektivnega biroja, ki bi opravljal tudi gospodarske analize in samoiniciativno ali po nalogu posameznih podjetij zbiral dokumentacijo, kar bi omogočila skladen razvoj in ustrezno investicijsko politiko. Zastopniki kemične industrije so izražali pripravljenost za čim širše sodelovanje, ki pa ga je treba skrbno pripraviti. Za uspešnejše reševanje kadrovskih vprašanj bo potrebna večja prizadevnost podjetij samih, pa tudi ustreznejša tarifna politika.

Posvetovnje se bo jutri nadaljevalo. V razpravi sproženi predlogi bodo zajeti v zaključnih sklepih.

R. O.

Proslava petdesetletnice lovstva

LJUBLJANA, 16. nov. Nekaj po 10. uri je v veliki magistratni dvorani lovski rog naznanil začetek svečane seje upravnega odbora Lovske zveze Slovenije, na katero so povabili lovske veterane in za lovstvo zaslužne javne delavce. Po pozdravu navzočih je predsednik dr. Jože Benigar prebral pozdravno pismo Svetislava Stefanoviča, predsednika Lovske zveze Jugoslavije. Tovariš Dušan Bravničar, predsednik Ribiške zveze Slovenije je pozdravil in čestital lovcem ter poudaril skupno pot obeh organizacij v preteklosti in sedanjo povezanost. V imenu Planinske zveze je lovce pozdravil Fedor Košir, v imenu Kinološkega združenja Franjo Bulc, v imenu gojitvenih lovišč Miro Svetina in v imenu sekretariata za notranje zadeve generalmajor Jan Lokovšek. Nato je dr. Jože Beniger predlagal pozdravne brzojavke Titu, Marinku in Svetislavu Stefanoviču. Brzojavka Josipu Brozu-Titu se glasi: **»Ob petdesetletnici obstoja slovenske lovske organizacije Vam, spoštovani tovariš predsednik, pošiljamo tovariške lovske pozdrave z zahvalo za Vašo pomoč pri reševanju problemov lovstva Jugoslavije. Ob tej priložnosti Vam želimo zdravja in po odgovornih državnih poslih v naših loviščih prijetno lovsko razvedrilo. Slovenski lovci.«**

Po čitanju brzojavk, ki so jih navzoči pozdravili z viharnim ploskanjem, je dr. Benigar iznočil odlikovanja zaslužnim in navzočim lovcem. Red za lovske zasluge II. stopnje so prejeli: dr. Milan Dular, ing. Rupert Brovet, Franc Mravljak, Viktor Herfort, Ive Krevs, Lado Kerševan, Lojze Lakner, Franc Nosan, Evgen Sila, Franjo Sok in drugi. Končno je tovariš dr. Benigar še prebral poročilo, v katerem je podal zgodovinski razvoj lovstva v Sloveniji in nakazal nekatere probleme bodočega razvoja lovstva.

Potem, ko je lovski rog naznanil konec seje, so lovci odšli k spomeniku narodnih herojev, položili venec ter se z enominutnim molkom poklonili junakom naše revolucije. V prvih popoldanskih urah so si lovci ogledali muzej NOB, končno pa odšli na lovsko kosilo v Bellevue.

S. F.

PRED STIRIDESETIMI LETI

1917 NOVEMBER 17.

Lenin – državnik novega tipa

Osmega novembra 1917 je bila sestavljena prva sovjetska vlada, takoimenovani Svet ljudskih komisarjev. Lenin, vodja boljševiške partije, je postal njegov prvi predsednik.

Leninov genij ki se je izkazal v borbi za strmoglavljenje meščanskega režima, se je zdaj pokazal z nove strani, v ustvarjalni energiji za graditev novega socialističnega reda.

Prvi dnevi boljševiške zmage prinašajo partijskemu vodstvu in Leninu zopet težave v lastnih vrstah. Kamenjev in Sokolnikov sta se vdala pritisku sindikalnih voditeljev železničarjev, ki so zahtevali ustvaritev »socialistične« vlade z udeležbo menjševikov in eserov. Lenin je 15. novembra na seji CK partije predlagal resolucijo, ki zametava kompromis z izdajalskimi strankami menjševikov in eserov. Večina članov CK je sprejela resolucijo. Proti so glasovali Kamenjev, Zinovjev, Rikov, Nogin in Miljutin.

Drugi konflikt je nastal zaradi odloka vlade o tisku, ki je dovoljeval prepoved buržoaznega časopisja. Levi eseri so se izrekli proti temu odloku. Podpirali so jih nekateri člani CK boljševiške partije. Leninov predlog, da se odobri dejavnost vlade v vprašanju tiska, je Centralni izvršni komite sovjetov z večino glasov odobril.

Tretji konflikt so zopet sprožili levi eseri. Podali so interpelacijo, zakaj vlada sama brez Centralnega izvršnega komiteja sovjetov izdaja odloke. Zopet je Lenin zavrgel obtožbe in z njimi se je večina v sovjetu strinjala.

17. novembra so Kamenjev, Zinovjev, Nogin, Rikov, Miljutin in še nekaj drugih izstopili iz CK partije, a Nogin, Rikov in Miljutin so obenem tudi odstopili kot ljudski komisarji in zapustili vlado. Nasprotovali so Leninovi trdni in neomajni revolucionarni politiki, omahovali so in dvomili v pravilnost boljševiške taktike.

Lenin med tem piše odlok o delavski kontroli nad proizvodnjo. Lenin žigosa opozicijo v partiji in zbira okrog sebe večino CK in večino partije. On zaupa v množice. On 17. novembra odgovarja malodušnežem:

»Živa ustvarjalnost množic je sedaj poglavitni činitelj nove javnosti. Delavci naj ustvarijo delavsko kontrolo v tovarnah in podjetjih, naj kmete preskrbijo z izdelki ali izdelke zamenjajo za žito. Niti en izdelek, niti kilogram žita se ne sme izogniti evidenci, kajti socializem pomeni predvsem evidenco. Socializem se ne ustvarja na ukaz od zgoraj. Vsak oficielen in birokratičen avtomatizem nasprotuje njegovemu duhu; živ, ustvarjalni socializem je stvar ljudskih množic.«

Tako govori državnik novega tipa

Otvoritev ceste Šoštanj – Velenje

ŠOSTANJ, 16. nov. Popoldne je bila pri železniškem prehodu v Šoštanj lepa slovesnost, ko so izročili prometu na novo asfaltirano cesto med Šoštanjem in Velenjem. Ker je bilo za modernizacijo te ceste na razpolago premalo sredstev, saj sta ljudski odbor v Šoštanju in termoelektrarna zbrala za ta dela le okoli 15 milijonov din, so na pomoč prihiteli delovni kolektivi in številne množične organizacije, ki so s prevozi, materialom in prostovoljnim delom prispevali še nadaljnjih 25 milijonov din.

Današnjo slovesnost, ki ji je prisostvovalo okoli 2 tisoč ljudi, je v imenu štaba za organizacijo prostovoljnega dela začel tov. Bajc, za njim pa sta prostovoljcem in kolektivom za veliko delovno zmago čestitala še podpredsednik OLO Celje Miran Cvenk in predsednik ljudskega odbora šoštanjske občine Stane Ravljen.

M. B.

Ob robu dogodkov

Olajšanje

Po poročilih zadnjih dni bi bilo mogoče sklepati, da se razmere na Bližnjem vzhodu popravljajo. Seveda ne gre za zelo otipljive dokaze, s katerimi bi lahko rekli, da je mir v tem delu sveta odsihmal zagotovo dejstvo«, pač pa bolj za nekake indice, iz katerih je mogoče napraviti takle zaključek: zahodne velesile — predvsem seveda ZDA — so prepričale, da je nasproti arabskim državam treba ubrati drugačno, rekli bi, milejšo politiko.

Ameriška diplomacija je pač doživela izkušnje dveh »akcij« v Bližnjem vzhodu; naskok v Egipt je propadel, pritisk na Sirijo se ni obnesel. Ti dve fiaski sta nemara pripomogli za sabo še druge stvari.

V mislih imamo predvsem poslovanje direktorja Medvladne banke za obnovo in razvoj Blacka v Kairu ter nedavni sestanek med pomočnikom ameriškega zunanjega ministra Williamom Rowstreeom s sirskim zunanjim ministrom Salahom el Bitarjem. Glede sestanka med Blackom in predsednikom Naserjem sicer nimamo podrobnejših poročil, vendar kaže, da je Naser razložil Blacku svoje — in to nespremenjeno — stališče, kar se tiče Sueške kompanije, in da je privolil v Blackovo posredovanje med egipčansko vlado in bivšimi lastniki; to pa naj bi bil le korak v širši sporazum med Washingtonom in egiptovsko vlado, ki naj bi vsebinsko pripeljati celo do financiranja Asuanskega jezu, najpomembnejšega industrijskega objekta, ki ga namerava graditi Egipt. Videti je, da sta stališči obeh strani precej zbližali, zakaj Black bi sicer ne dejal, da so bili njegovi razgovori z Naserjem »okronani z uspehom«.

Že omenjeni sestanek v Washingtonu naj bi potekel v prijaznem ozračju in predstavnik State departementa se je baje s sirskim zunanjim ministrom dogovoril, da bosta ZDA in Sirija znova izmenjali veleposlanike. ZDA so namreč lani odpoklicale svojega veleposlanika iz Damaska, ko so sirske oblasti obtožile tri ameriške diplomate, da kujejo zaroto proti vlado v Damasku, istočasno je bil sirski veleposlanik v Washingtonu razglašen za »neželjeno osebo«. Kaže, da je ta spor poravnan.

Še nekaj: govori se — dasiravno je ameriško zunanje ministrstvo te govorice demantiralo — da zna priti do revizije Eisenhowerjeve doktrine za Srednji vzhod. Ta »revizija« naj bi bila plod kritike, ki so jo arabske države povedale na račun te doktrine. Kakšnih posebnih sprememb sicer ni pričakovati, toda ameriška diplomacija bo najbrž ubrala nežnejše strune glede na občutljivost arabskih vlad in politikov.

Te pojavi so vsekakor pozitivni in to zlasti, če jih gledamo s stališča miru v tem delu sveta. Seveda bi bilo pretirano trditi, da so se tamkajšnje razmere že uredile, vendar obstajajo dokazi, da se urejujejo in da ameriška zunanja politika poskuša doseči svoj cilj po drugačni poti. **-sio**

PO ANGLOAMERIŠKI POŠILJKI OROŽJA TUNIZIJI

Trenja med zavezniki

Francoska vlada je zahtevala takojšnje sklicanje izredne konference sveta ministrov za zunanje zadeve 15 držav članic atlantskega pakta, na katerem bi razpravljali o sporu zaradi pošiljanja orožja Tuniziji — Ohladilo se je razmerje Francije do ostalih članic atlantskega pakta

PARIZ, 16. nov. (AFP, Reuter). Danes dopoldne se je na sedežu atlantskega pakta zbral svet stalnih predstavnikov držav članic pakta. Na sestanku so razpravljali o dobavah orožja Tuniziji in nesoglasjih, ki so nastala glede tega med Francijo in ZDA. Udeleženci so bili mnenja, da je treba temu problemu posvetiti pozornost in dogovorili so se za posebno sejo danes popoldne. Po sueški krizi in dogodkih na Madžarskem se je svet stalnih predstavnikov atlantskega pakta prvič sestal dvakrat v enem dnevu. Na današnjem sestanku sveta stalnih predstavnikov je bil navzoč tudi francoski delegat.

Francoski, ameriški in britanski predstavniki so zahtevali, da pride zadeva orožja za Tunizijo na dnevni red popoldanske seje. Na dopoldanskem sestanku so govoril tudi o pripravah za sestanek sveta atlantskega pakta, ki bo 16. decembra in katerega se bodo udeležili šefi vlad držav članic.

Francoska vlada je danes zahtevala takojšnje sklicanje izredne konference sveta ministrov za zunanje zadeve 15 držav članic atlantskega pakta, na katerem so razpravljali o sporu, ki je nastal v odnošajih med Francijo in njenimi angloameriškimi partnerji zaradi pošiljanja orožja Tuniziji.

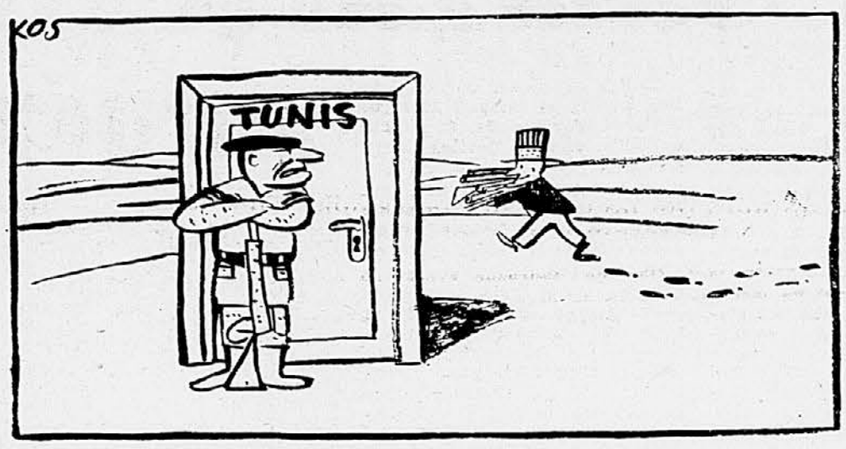
Čeprav o tem še ni bilo izdano uradno sporočilo, se je zvedelo, da bo minister Pineau, ki bo jutri odpotoval v New York na zasedanje OZN, izročil ameriškemu ministru Dullesu poziv, ko se bosta srečala v Washingtonu. Francoski predsednik vlade Gaillard p. je poslal britanskemu predsedniku novo sporočilo, v katerem predlaga nujen sestanek v Londonu ali Parizu.

Po francoskem predlogu naj bi bil sestanek sveta ministrov atlantskega pakta še pred šestnajstim decembrom, ko se bodo v Parizu zbrali voditelji vlad držav članic, da bi razpravljali o varnosti in znanstvenem sodelovanju.

Sodeč po prvih izjavah poslancev in politikov, se je vlada v Parizu usmerila k umerjenosti in popustljivosti pri razpravljanju tega problema. V pariških krogih odločno zavračajo možnost, da bi Francija zaradi tega spora izstopila iz atlantske zveze, čeprav istočasno ne skrivajo, da bo hudo težavno premagati sedanja trenja in obnoviti zavezniško zaupanje.

Glede francosko - ameriških odnošajev bo važno predvsem stališče, ki ga bo ameriška delegacija v OZN zavzela v debati o Alžiru. Brez dejavne podpore ameriške delegacije francoski predstavniki v Združenih narodih ne morejo računati na podporo delegacij južnoameriških držav, tako da so zdaj naglo narasle možnosti za sprejetje predloga predsednika Burgibe o sklicanju konference za prenehanje sovražnosti v Alžiru. Francoska vlada je proti konferenci, saj bi jo udeležba alžirskih predstavnikov prisilila, da prizna osvobodilno fronto kot »pooblaščeno in vojskujočo se stran«, prav tako pa je tudi proti vmešavanju mednarodnih organov v zadeve, ki jih ima za »izključno domače probleme«.

V odnošajih z ZDA zavzema važno mesto tudi devizno stalizacijsko posojilo, ki bi ga Francija rada dobila in o katerem so že govorili. V ameriških krogih v Parizu so danes izjavili, da »sedanja gonja proti Ameriki v francoskih časopisih ne olajšuje naporov Washingtona, da bi našel sredstva za pomoč Franciji«. Tudi odnošaji z Veliko Britanijo so se naglo poslabšali, tako da so bili razgovori o britanskem predlogu za svobodno trgovinsko cono danes v Parizu praktično prekinjeni, ne da bi kazalo, da bodo kaj kmalu obnovljeni. Ohladilo se je tudi razmerje Francije do ostalih evropskih držav, članic atlantskega pakta.

FRANCOZ: »VLJUDNOST PA TAKA! ALI NE VIDI, DA SO TU VRATA?!«

Preučevanje dogodkov

Od našega stalnega dopisnika

RIM, 16. nov. (Po telefonu). Zunanji minister Pella se še ni dobro odpočil od potovanja po Turčiji, že ga je čakalo težaško delo in verjetno tudi neprijetna presenečenja. V palači Chigi, kjer je sedež zunanjega ministrstva, se je včeraj dopoldne oglasil najprej francoski ambasador Palewsky, za njim pa se je pripeljal predstavnik vlade Njenega Veličanstva sir Ashley Clarke, posebno pozornost pa je vzbudil tuniški ambasador Burgiba, sin tuniškega ministrskega predsednika.

»Zunanje ministrstvo pozorno proučuje razvoj dogodkov v Parizu,« pravijo uradni komentarji. To je tudi skoraj vse, kar vedo povedati v zvezi z oblaki, ki so se nenadno zgrnili na atlantskem nebu spričo angloameriške dobave orožja Tuniziji. Danes reakcija italijanskih uradnih krogov ni nič bolj jasna kot včeraj. To opravičuje domnevo, da dve zahodni velesili — ZDA in Velika Britanija — nista obvestili italijanske vlade, predno sta s štirimi transportnimi letali poslali orožje Tunisu, to je deželi, ki je že pred tem zaprosila Italijo za orožje in ki ji ga je italijanska vlada načelno že obljubila.

Posredovalna vloga Italije v Sredozemlju se je torej ob nenadni kombinirani akciji Britancev in Američanov zreducirala na vlogo pomirjevalca duhov v atlantski familiji. Dogajanje v Severni Afriki se mimo Italije razvija po svoje in Italijani prisostvujejo temu procesu, kakor kaže, le kot malo navdušeni gledalci v prvih ložah. Če je angloameriška akcija do neke mere potrdila domnevo, da se je po sestanku med Eisenhowerjem in Mac-Millanom začelo obdobje angloameriškega superzavezništva in torej angloameriš' vodilne vloge v atlantskem paktu, potem je ta akcija hkrati demantirala prav danes objavljeno mnenje italijanskega zunanjega ministra, ki je v »Il Punto« zapisal, da se po njegovem spričo angloameriškega sestanka na najvišjem nivoju v NATO ni nič spremenilo in da ostane načelo o enakopravnem sodelovanju vseh članic še naprej v praktični veljavi. Kot je znano, je aktivni avtor tega načela prav minister Pella, ki je tokrat znova zatrdil, da se bo Italija na decembrskem zasedanju atlantskih predsednikov vlade še naprej zavzemala za popolno aplikacijo točke 2. atlantskih pogodb, to je za enakopravnost v sodelovanju.

Nepričakovan zaplet v zunanji politiki brez dvoma ne bo olajšal dela krščanski demokraciji pri njenih predvolilnih pripravah, ki so že tako težavne spričo dejstva, da se bodo krščanski demokrati tokrat sami borili proti vsem: proti levici, proti centru in proti desnici. Misel na absolutno večino v takih okoliščinah je res smela. Kdor jo izrazi tako prepričljivo, kot so jo večkrat krščanski demokrati, mora imeti mogočnega zaveznika v senci. Kakor hitro pa je zaveznik močnejši od tistega, ki mu pomaga, ni več zaveznik, marveč gospodar... Večkrat dobi človek vtis, da se nekateri v krščanski demokratski stranki tega zavedajo in boje.

Notranja fronta ni nič manj razgibana. Vodstvo italijanske partizanske zveze ANPI je v odgovor na vladne pogoje za partizanski shod v Rimu sporočilo, da se partizani ne odrekajo pravici, zbrati v katerem koli mestu v Italiji. Vlada prof. Bigija, ki je po znanih sanmarinskih dogodkih prejšnji mesec s pomočjo karabinjerjev prišla v vladno palačo v San Marinu, pa je sporočila, da bo postavila pred sodišče socialistične in komunistične voditelje, ki da so odgovorni za znane dogodke, in bo zaprosila »za tujo pomoč«... V Washingtonu baje že proučujejo, na kakšen način bi finančno podprli malo republiko ob vznožju titana.

Po enkratni prekinitvi je centralni komite socialistične stranke končal delo. Potrdil je poročilo, ki ga je Nenni prebral na prvem delu zasedanja, toda to potrdilo je hkrati obsodba pralognanske politike, katere avtor je bil prav Nenni. Torej: socialistična združitev da, toda ne več v razgovorih s socialnimi demokrati, marveč edinole v vrstah PSI. Resolucija, ki so jo sprejeli, demantira tudi očitke, da se je PSI zopet »približala komunistom«. Dokument namreč jasno pravi: »S komunisti bomo polemizirali o demokratičnosti v delavskem gibanju, o jamstvih da se proletarska oblast ne bo izrodila v birokratsko in policijsko tiranijo, o vsebini nacionalnih poti v socializem. Toda ta polemika nima in ne more imeti nobenega vpliva na razredno solidarnost, na sindikalno sodelovanje in na politični boj, ki ne more pripeljati do bistvenih sprememb brez sodelovanja celotnega delavskega razreda in torej tudi KPI.

Socialisti so torej nekaj mesecev pred volitvami začeli tam, kjer so bili pred enim letom, pred Pralognanom. Vmes je le prazen prostor, le zastonj trošena energija, dezorientacija in — če hočemo — tudi dezorganizacija. Stranka, ki je po XX. kongresu KP Sovjetske zveza spoznala nujnost svoje poti (ki pa naj ne vodi v antikomunizem, marveč naj olajša razvoj tudi v komunistični partiji) je drago plačala osebno pobudo svojega sekretarja. — Naivno bi bilo seveda pričakovati, da se pralognanski Waterloo ne bo poznal na volitvah. Na njih se bodo znašli socialisti stisnjeni od dveh strani: socialni demokrati jih bodo slavili, napadajoč njihov »filokomunizem«, komunisti pa jim bodo skušali rahljati temelje z vsakodnevno drobno polemiko na področju, kjer socialisti niso pripravljeni dajati koncesij političnemu dogmatizmu. Težavna naloga, braniti se z dveh strani, ohraniti svojo avtonomnost in ne zaiti v antikomunizem, četudi rahel in niansiran, bo brez dvoma huda, a v perspektivi rentabilna investicija.

M. Suštar

NEPAL

Borbe za oblast

New Delhi, 16. nov. (Tanjug) Bivši predsednik nepalske vlade dr. Sing, ki je predvčerajšnjim odstopil, je baje v hišnem zaporu. Tako je zapisal nepalski časopis »Naja Samadž«, ki pravi, da so dr. Sing in še dva člana njegove vlade dobili ukaz, da za nekaj časa ne smejo zapustiti Katmanduja. Pravijo, da bo nepalski kralj za zdaj obdržal oblast v svojih rokah. Poznavalci razmer v Nepalu menijo, da kralj vlade ne bo imenoval do novih volitev, za katere pa ni znano, kdaj bodo.

Iz dosedanjih razmer v tej mali državi na Himalaji bi se dalo sklepati, da je glavni razlog tamkajšnje politične krize v tem, ker večina strank zahteva, da postane prva skupščina ustavodajna, kralj pa bi hotel imeti samo skupščino, ki bi sprejela ustavo, kakršno je sam izdal. Opazovalci menijo, da so nasprotja med kraljem in političnimi strankami tolikšna, da bi utegnilo priti do »državljanske neposlušnosti«, če spor ne bo kaj kmalu rešen.

Milijardo forintov za obnovo Budimpešte

Budimpešta, 16. nov. (Tanjug). Ljudski odbor glavnega mesta Madžarske je sprejel proračun za prihodnje leto, v katerem je nad 700 milijonov forintov določeno za investicije, skoro milijarda pa za obnovo mesta.

CIPRSKI PROBLEM IN NATO

Vznemirjenost Grčije

Atene, 16. nov. (Tanjug) Grška javnost je vznemirjena spričo možnosti, da bi na dnevnem redu zasedanja sveta NATO, ki bo v Parizu, pritiskali na grške zastopnike v smislu sprejema kompromisne rešitve za ciprski problem. Atenski časopisi ne glede na politično usmerjenost že dlje opozarjajo na težaven položaj, v katerem bi se v tem primeru znašla Grčija.

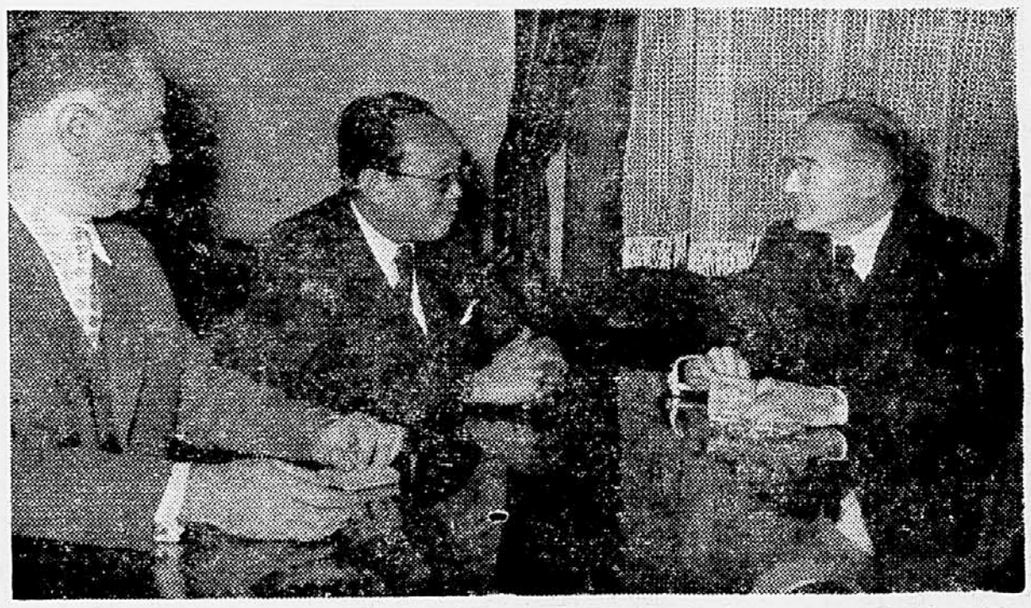
Vsi se strinjajo, da bo do pritiska prišlo, kajti velike države članice severnoatlantskega pakta, predvsem pa ZDA, že precej časa skušajo odstraniti prvine, ki ovirajo boljše delovanje te organizacije, da bi leta laže dosegla vojaško ojačenje in pridobila na ugledu med svojimi članicami.

Grški časopisi poudarjajo, da ciprskega problema ne bo mogoče rešiti v okviru NATO, predvsem zato, ker je le-ta zdaj v pristojnosti Združenih narodov. Razen tega menijo, da bi bila sleherna rešitev v okviru NATO predvsem v škodo Grčije, ker je večina držav članic naklonjena kompromisu. Vladni »Kiriks« piše da Grčija ne bo dovolila vmešavanja atlantske zveze v ciprski problem. Govoreč o prizadevanjih generalnega sekretarja atlantskega pakta Spaaka, izraža časopis mnenje, da posredovalci zastoni izgubljajo čas, ko iščejo kompromisno rešitev. NATO doživlja krizo, zaključuje »Kiriks« in velike zahodne države vedno zahtevajo skupno zunanjo politiko vseh članic NATO, kadar jim je le-ta potrebna. Taka skupna politika pa bi po mnenju časopisa morala predvsem temeljiti na načelih svobode in miru in ne bi smela biti krivična do majhnih držav.

NEHRU O KAŠMIRSKEM VPRAŠANJU

New Delhi, 16. nov. (Tanjug) Resolucija ZDA in Velike Britanije v Varnostnem svetu, ki predlaga obnovitev Grahamove misije v kašmirskem vprašanju, je za Indijo popolnoma nesprejemljiva. Tako je izjavil indijski predsednik v sinočnjem razgovoru s člani parlamentarnega odbora za zunanje zadeve. Indija meni, da je namen angloameriške resolucije, da bi Indijo, ki je bila žrtev napadalnosti, postavili v isto vrsto z napadalcem — Pakistanom in ne bi spoštovali sklepov in resolucije OZN iz leta 1948. Predsednik Nehru je v sinočnjem razgovoru omenil, da je iz dosedanjega dela Varnostnega sveta razvidno, da le-ta v sedanji sestavi predstavlja bolj »svet bagdadskega pakta«.

Kot je znano, se Indija ni izjavila proti švedskemu predlogu, da bi od mednarodnega sodišča zahtevali mnenje glede veljavnosti sklepa kašmirskega maharadže, po katerem se Kašmir pridružuje Indiji. Ta sklep je bil sprejet ob pakistanskem napadu na Kašmir in sta ga priznala lord Mountbatten kot zadnji britanski generalni guverner, pa tudi indijska vlada.

Generalni sekretar Zveze borcev Jugoslavije Velja Stojnič in član zveznega izvršnega sveta Ivoma Markovič sta sprejela v Beogradu predsednika indonezijske Lige bivših borcev polkovnika R. Perngadiema, s katerim sta se zadržala v razgovoru

Sputnikova senca nad ZDA

Četrtega oktobra letos je krajevni časopis »Milwaukee Sentinel«, ki izhaja v Milwaukeeju, v ameriški državi Wisconsin, na prvi strani objavil velik naslov: »Danes bomo delali zgodovino.« Po naključju so Rusi tega dne izstrelili prvi umetni satelit. Toda »Milwaukee Sentinel« je mislil na baseball tekmo prve lige, ki so jo prvič igrali v tem mestu. Novico o sputniku je časopis objavil na drugi strani.

Morda je vse relativno in odvisno od tega, kako človek jemlje razne plati življenja in njegova presenečenja. Drži, da je velik del ameriške javnosti ni posebno razburjal zaradi sputnika, zakaj povprečni Amerikan je bolj zaverovan v domače, krajevne zadeve. Na Jugu je še vedno prevladoval Little Rock, v Milwaukeeju pa na primer zvezna liga v baseballu. Toda to je bilo 4. oktobra in nekaj dni pozneje.

Podobna je bila uradna reakcija. Dan po izstrelitvi prvega umetnega satelita je sekretar za tisk predsednika Eisenhowerja James Hagerty prebral novinarjem uradno sporočilo, v katerem je bilo rečeno, da izstrelitev prvega sovjetskega satelita dan poprej »ni prenetila ZDA«.

Štiri dni pozneje je predsednik Eisenhower na tiskovni konferenci dejal, da je... »vrednost prvega zemeljskega satelita še vedno problematična«. »Sputnik ni povečal moje zaskrbljenosti za narodno obrambo... niti za en las«, je še dejal Eisenhower. Hkrati je seveda čestital sovjetskim znanstvenikom k uspehu. Prva reakcija je bila zelo vljudna in dejali bi — športna. V tem tonu je tudi predsednikov pomočnik Sherman Adams teden dni pozneje dejal, da je bil namen ZDA služiti znanosti, ne pa doseči »čim večji rezultat v vsemirski košarki«.

Prvi, ki je presekal i čestitke i podcenjevanje ruskega sputnika, je bil podpredsednik ZDA Nixon, ki ni svojega govora dal odobriti niti Eisenhowerju niti Beli hiši in je zavrnil že pripravljeni govor. Nixon je posvaril ameriško javnost, naj ne podcenjuje sovjetskega sputnika in opozoril na vojaško nevarnost, ki po njegovem grozi ZDA od sovjetskega satelita.

V tem položaju je Eisenhower imenoval »balističnega carja« dr. Killiana z nalogo, da bi »koordiniral znanstvene plati obrambenega napora in pazil, da ne bi konkurenca med posameznimi vrstami orožja motila tega napora«. Mnogo kritikov vlade je namreč trdilo, da so trenja med generali kriva za neuspeh ZDA na področju umetnega satelita.

V duhu nove politike je imel tudi predsednik Eisenhower že dva govora. V obeh je poudaril potrebo po novih naporih in denarju, če bo treba, da ZDA dohitijo in prehitijo Ruse. Žal, je iz vseh izjav doslej videti, da se je začela ogorčena tekma v izpopolnjevanju izstrelkov, ki bo terjala še več finančnih sredstev kot doslej.

Hkrati so začeli Američani razmišljati, kaj je pri njih narobe. Ugotovili so najprej — kakor so doslej ugotavljali že številni pedagogi — da ZDA resno izgubljajo tekmo s Sovjetsko zvezo, kar zadeva vzgojo in izobrazbo mladih znanstvenikov, inženirjev in tehnikov. Država je doslej dajala premalo možnosti mladim talentom, da bi se uveljavili. Talenti ne rastejo samo v bogatih družinah. To je tudi Eisenhower omenil v obeh govorih kot največjo pomanjkljivost, ki jo je treba z vsemi sredstvi začeti odpravljati.

Potem je prišel na vrsto odnos do znanstvenikov. Najprej je bilo govora o položaju intelektualca »eggheada« (jajčje glave) v ameriški družbi. Ljudje so začeli presenečeno ugotavljati, da intelektualec ne uživa posebnega ugleda v družbi, da imajo ljudje intelektualca v najboljšem primeru za čudaka in posebneža, da pa ga ne spoštujejo in ne marajo. Ko so sovjetskemu znanstveniku Blagonravovu po izstrelitvi prvega satelita v New Yorku čestitali, so mu povedali, da je on izrinil s prve strani celo poročilo o nogometu. »V Sovjetski zvezi«, je suho pripomnil Blagonravov, »znanstvenikov ne primerjamo z nogometaši.«

Javnost in uradni krogi so se tudi začeli spominjati MacCarthyjevih sumničenj in obdolžitev vidnih znanstvenikov, »lova na čarovnice«. Preverjanje »lojalnosti« je pri marsikaterem znanstveniku, umetniku, novinarju trajalo tudi nekaj let. Razumljivo je, da ti ljudje niso bili sposobni kaj prida ustvarjati, ko je nad njimi ležal sum, da so nezanesljivi. In ne samo to. Kot je bilo v primeru znanstvenika Oppenheimerja, ki je bil eden izmed glavnih tvorcev atomske bombe, so znanstvenikom celo onemogočali delo s tem, da so jim zaprli pot do laboratorijev, važnih znanstvenih podatkov in tako dalje. To je brez dvoma hromilo znanstveni napredek, zakaj znanstveniki so ljudje in v vzdušju nezaupanja, sumničenj in zasramovanja človek pač ne more plodno delati.

Skratka, začel se je proces, ki se mu po angleško pravi »soul searching«, ali po naše brskanje po lastni notranjosti, obračun z lastno vestjo in preteklimi dejanji. Kako resen in kako globok je ta proces, bo pokazal šele čas. To je vsekakor pozitivna reakcija na sovjetski sputnik. Tudi poleg tega procesa se odvija dosti manj pozitiven in mnogo bolj nevaren proces, ki ga je čutiti v uradnih izjavah politikov. Ti bi predvsem radi, da znanstveniki čez noč opravijo zamujeno, hkrati pa bi radi v obrambo lastnih napak in preganjanja istih znanstvenikov v preteklosti pokazali svetu kaj spektakularnega, ker gre baje za ugled ZDA. To pa ima za posledico zagrizeno tekmovanje v oboroževanju, večanje izdatkov in nepopustljivost pri pogajanjih z Vzhodom, »dokler ne bomo dohiteli in prehiteli Sovjetske zveze«. To je gotovo negativen proces, ki je mnogo bolj poudarjen, kot pa »obračun z lastno vestjo in preteklimi napakami«.

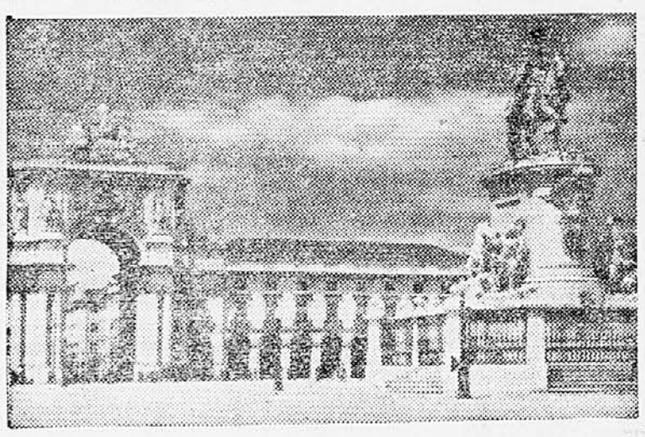
Morda dajejo na vsa ta vprašanja še najboljše odgovore znanstveniki. Nekega znanstvenika so vprašali, kako bi se dalo razmere temeljito zboljšati. »Ko bo ameriška mladina na slikah občudovala Alberta Schweitzerja namesto Elvisa Presleya, bo to znamenje boljših časov«. Dolgo preganjani Oppenheimer je med drugim dejal: »Rusi so strahovit nasprotnik. Toda kadar kaj odkrijejo, smo lahko veseli, da se je človeško znanje razširilo. Če se kaka nova teorija uveljavi, je to dobro, čeprav bi se človek najrajši brcnil, da se je ni sam prej spomnil. Po mojem so znanstveniki samo srečni, če se plot človeškega neznanja pomakne nazaj«. In naposled se Oppenheimer vpraša: »Kaj naj storimo? Vsekakor lahko bolje izkoristimo velike talente, ki jih imamo. Lahko pripravimo ljudi do tega, da se bodo pogovorili in sodelovali pri skupnih znanstvenih problemih. Lahko delamo in se učimo in lahko vzljubimo delo in učenje«.

Če bi bilo nekaj pravega duha znanstvenikov v politiki, bi bilo manj histerije, manj oboroževalne tekme in manj govora o ugledu ene ali druge države, ki jo bo zgodovina tako ali tako ocenjevala v glavnem po njenem prispevku miru in sporazumevanji med narodi.

B. Pahor

Za Salazarjevim pročeljem

Nekoliko vstran od široke obalne ceste, ki drži iz zahodnih predmestij Oporta je skrit ovinek. Noben turist, ki je namenjen na atlantske plaže, ga ne bo opazil. Celo prebivalci Oporta, ki so me spremljali, so morali povprašati za pot nekega mimodočega težaka. In vendar ta mala, netlakovana cesta, ki se vije za razkošnimi vilami z razgledom na morje, drži naravnost v srce resnične Portugalske, Portugalske, ki živi in trpi za Salazarjevim pročeljem. Konaj 50 metrov z glavne ceste, je postal smrad neznosen. Potem smo ugledali prvo skupino koč: male črne jazbine, nekaj več ko meter visoke, zgrajene iz starih zabojev in desk, kon-

Lizbona

serv valujoče pločevine in celo kartona. Tla so bila iz blata. Pozimi živijo ti ljudje kot divja plemena v delti Evrata dobesedno v močvirju. Majhni otroci, ko so bili skoraj nagi, so kazali trebuhe napuhle od krompirjeve juhe, ki je njihova vsakdanja hrana, ter se prerivali in mokrili tla ob cesti. Drobno, usahlo dekletce — staro 11 let — nas je spremilo v sredo »vasi«. Tukaj je bilo kakih 200 koč — nekaj jih je bilo patetično okrašenih z barvne previeko in celo imenom — in v njih živi 1000 Salazarjevih podložnikov. Pokukal sem skozi mrak in muhe v neko kočo in ugledal sobo 4 x 2 m, ki jo je na polovici delila lesena pregrada. Ugledal sem dve postelji, oziroma zaboja, nobenih odej in omaro iz desk. To je bilo vse posvetno bogastvo osmih človeških bitij. Oče te družine zasluži 3 šilinge na dan in mora iz tega plačati socialno zavarovanje, »sindikalno« članarino in pa zemljiško najemnino oportski občini, da lahko živi v svoji jazbini.

Okrog Oporta je raztresenih 19 takšnih zanemarjenih četrti. Toda ni treba, da bi človek hodil v predmestja. Celo v Oportu v senci velikega železnega mostu, ki ga je Eiffel bil zgradil čez Douro, stoje nasproti orjaškim skladiščem pristaniških mogotcev naselja, ki niso nič boljša in morda celo slabša od prvih, zakaj tukaj celo sonca ni. Nad njimi se dviga kupola orjaškega športnega stadiona, ki ga je bil Salazar dal zgraditi za mednarodno prvenstvo v hokeju na kotalkah, dalje veliko župnijsko semenišče in najvišja izmed vseh, grandiozna palača oportskega škofa, ki izvira iz 18. stoletja. Ko sem obiskal te zanemarjene četrti, sem postal sodno odgovoren: zakaj moji portugalski prijatelji so tvegali osem let ječe, ko so me peljali tja. Na Portugalskem je revščina blagoslovljena — saj je sam Salazar tako dejal — toda samo tedaj, če ostane nevidna za tuje oči. In med mojim bivanjem na Portugalskem je izšel nov odlok, ki je prepovedoval kmetom, da bi hodili bosi v »turističnih conah«. Ker pa večina kmetov tako in tako nima čevljev, kaže, da pač ne morejo več uživati lepot te dežele, ki jo je Lady Kelly imenovala »prečudovito«.

Da, Portugalska ima trdno valuto: plod 31-letne deflacije, brezposelnosti in zamrznjenih plač. Vse plače sicer niso zamrznjene. Ministri so si že petkrat privoščili zvišanje plač od l. 1928 in tako ostajali zmeraj en skok naprej pred draginjo. V istem času so učiteljem, drž. uradnikom in nižjim oficirjem samo dvakrat zvišali plačo, kar pojasnjuje gosposko revščino, ki se obzirno skriva za štukaturami lizbonskih predmestij. Rudarji v solnem rudniku Alchochete prejemajo do največ 5 šilingov na dan, kot so jih prejemali, ko je prof. Salazar postal finančni minister leta 1926 (cena soli se je med tem dvanajstkrat povečala). Zato ni nič čudnega, da je morala vojska s tanki v začetku tega leta nastopiti, da bi delavce prepričala, naj prekličejo stavko. Kmetje, ki sestavljajo tri četrt prebivalstva, životarijo z letnim dohodkom od 50 do 75 funtov in zato je razumljivo, zakaj je portugalska industrija zdaj v krizi premajhne potrošnje, zakaj je vrednost delnic padla za 50% v zadnjih šestih mesecih in zakaj tekstilna industrija dela samo s polovično kapaciteto.

Človek se potem vpraša, kdo ima koristi od režima? 2000 veleposestnikov seveda, ki so jim dovolili oživiti številne stare fevdalne navade, ki so jih bili ukinili takrat, ko je bila leta 1910 ustanovljena republika. Potem so tukaj kolonialne trgovske firme, ki odkupujejo od vlade izredno dragocene monopole na uvoz, izvoz, rudarstvo in predelavo. Potem so tukaj generali, strankarski glavarji, ministri in poslanci, ki jim olajšajo življenje s kako direktorsko sinekuro. (Poznam nekega ministra, ki ima v treh švicarskih bankah naloženega 1,5 milijona funtov, v eni banki na ženino ime, v dveh pa na metresino.) Predvsem pa ima korist od tega cerkev ki je zdaj največji državni delničar. Jezuiti kontrolirajo hidroelektrično industrijo. Domikanci, ki jih je markiz Pombalski iztisnil iz inkvizicijskih poslov, so si odrezali dobršen kos cementnega tržišča. In kardinal patriarh lisbonski kaže živo zanimanje za tekstilni trg, kadar ne predseduje kakim čudežem iz Fatime.

Pravzaprav je cerkev v resnici vrhovna oblast v deželi, ki nadzoruje državno politiko s pomočjo organizacije, ki se nenavadno imenuje akademski center za krščansko demokracijo (CADC), to je izbrana skupina višjih prelatov in ministrov, ki jih vodita patriarh in Salazar. Pravzaprav je Salazar, ki so ga izšolali dominikanci in je baje tretjerednik, tudi nekakšen duhovnik, ki živi strogo s starejšo gospodinjo, ki jo različno imenujejo: senhora Maria, guvernanta, Madame de Maintenon in »blažena devica Marija«.

Da bi obdržal to majavo piramido bogastva in privilegijev, si je Salazar omislil policijski režim, ki je izredno divji in učinkovit. Salazarjev zapleteni policijski aparat šteje skupno več kot 100.000 mož in je tako dvakrat večji od vojske. Še več, politično policijo, ki so jo izurili nacistični specialisti, so zdaj opremili še s tanki in topništvom in po vojaško organizirali. Glavni politični zapori so v Caxiasu (ta je najvažnejši), Aljube in Monsanu. Poleg tega sta znani še dve koncentracijski taborišči na Tarrafalu v višini Cape Verda in v afriški koloniji Angoli. Obsojenci, ki jih pošiljajo v ta taborišča, se ne vračajo. Mučenje uporabljajo redno in sistematično, da bi izsilili podatke in izpovedi. Po teh metodah obsojenci včasih umro.

Toda po Hitlerjevem vzoru si je Salazar na vse kriplje prizadeval, da bi se obdal z demokratično spodobnostjo v zahodnih očeh, predvsem v očeh svojih zaveznikov v Atlantskem paktu. Njegovo lastno mnenje o tej zadevi je popolnoma jasno povedal. »Jaz sem,« je dejal leta 1938, protiliberalen, protiparlamentaren in protidemokratičen.« »Demokracija«, je dejal eden izmed njegovih namestnikov prejšnji teden, »je zahrbtna bolezen, ki jo moramo pobijati s tem, da krepimo z vitamini družinske in gomovinske ljubezni in s strahom božjim.«

Toda leta 1945 je Salazar dovolil kompromis, ko je zaukazal organizirati volitve, ki so zdaj vsaka štiri leta. Toda na nobenih volitvah ni bil izvoljen noben opozicijski kandidat. To nedeljo (članek je bil napisan pred nedavnimi volitvami na Portugalskem) bodo Portugalci spet volili, toda nihče ne dvomi, da bodo vsi Salazarjevi kandidati izvoljeni.

Kaj pa predvolilna zborovanja opopozicije? Od leta 1949, ko je opozicija pritegnila 150.000 glavo množico na zborovanje pod milim nebom v Oportu, so z zakonom prepovedali vsa zborovanja na prostem in na ulicah. Opozicija zdaj lahko samo najame kako kinematografsko ali gledališko dvorano, ki jo je treba daleč naprej rezervirati. Vstop je dovoljen samo z vstopnico. Kljub tem omejitvam, je bilo zborovanje, ki sem se ga udeležil v gledališču Coliseu v Oportu, najbolj pretresljivo in razburljivo, kar sem jih kdaj videl. Prodanih je bilo vseh 3000 sedežev. Po bližnjih ulicah se je gnetla nemirna množica moških in žensk, ki so na vse načine skušali priti v dvorano. Okoreli črnoborzijanci, od katerih bi človek prej pričakoval, da bi vam prodali lastno sestro, so mi ponujali sveznje bankovcev za mojo vstopnico. Znotraj pa so številni poslušalci vzhičeni poslušali potoke govorništva, ki so se zlivali od pol 10 do tričetrt na eno. Toda kandidati so morali paziti na besede: pred zborovanjem sem slišal, kako je policijski kapetan dajal predsedniku navodila glede izrazov in čustev, ki jih ne smejo izražati na zborovanjih. Policija brez omahovanja razžene vsako zborovanje, na katerem kršijo ta navodila. Kljub temu so me valovi navdušenja, ki so se spreletavali in odmevali od velikih zidov amfiteatra, prepričali, da se izplača boriti na volitvah celo ob Salazarjevih pogojih.

Portugalski liberalci se najbolj bojijo, da bodo te volitve njihova zadnja priložnost. Salazarju se ne zdi več tako važno, da bi se delal vnet pristaš demokracije. Obisk britanske kraljice je udaril pečat zahodnega odobravanja na njegov režim. Po nedeljskih volitvah namerava Salazar uvesti ustavno reformo, s katero bo ukinil skupščino in jo zamenjal s korporativno zakonodajno zbornico, ketere člani bodo imenovani in ne voljeni. Mnogo Portugalcev, ki so že obupali nad ustavnimi zdravili, je že začelo gledati drugam za pomoč. V marsikaterem mladem oficirju, ki je bedno plačan, tli jeza, ko gleda kako politična policija prevzema vojaško orožje in vojaške odgovornosti. In liberalci pravijo: »Samo to pričakujemo od Britanije in Amerike, ko pride dan obračuna, da ne bodo prišle na pomoč Salazarju.« Ali je to prevelika zahteva za ti dve zahodni demokraciji?

(Skrajšano po članku Paula Johnsona v »New Statesmanu«)

Czestochowa je po vsej Poljski znana »božja pot«, pravijo ji tudi »poljski Lurd«. Tja hodijo revni Poljaki častit »Marijo Czestochowsko«, ki je v primerjavi z drugimi Marijami temne polti. Takih stojnic, kot jo vidimo na sliki, je na desetine na velikem trgu pred cerkvijo. V njih prodajajo svete slike, podobice, svetinjice, sploh vse »artikle«, ki pridejo v poštev v zvezi z verskimi obredi. Monopol nad to prodajo ima podjetje »Veritas«, ki je v rokah cerkve in si je ustvarilo že veliko premoženje.

KDO VODI

alžirsko osvobodilno gibanje

Vojna v Alžiriji dobiva z dneva v dan večji pomen; tega se zavedajo v Parizu, o tem razpravljajo Združeni narodi, to bo tudi vsebina bližnje severnoafriške konference, za katero se zavzema predsednik Tunizija Burgiba. Že večkrat se je pojavilo vprašanje, kdo pravzaprav vodi alžirsko osvobodilno gibanje? Podatki, ki so na voljo, nam povedo, da sicer F. L. N. — Alžirska osvobodilna fronta — nima še urejene vodilne hierarhije, pač pa vodi vse akcije — politične in vojaške — poseben koordinacijski odbor.

Ta odbor za koordinacijo in izvajanje sklepov (C. C. E.) je imeti za vodstvo vsega gibanja, za nekak centralni komite. V tem odboru je devet oseb, ki jih običajno ločijo na »politične« voditelje in na »vojaške« poveljnike. Med »politike« sodijo: Ferhat Abas, Lamin Debagin in Abd el Hamid Mehri. Vojaški voditelji pa naj bi bili: Bej Kacem, Uamran, Šerif Mahmud, Ben Tobal in Abdel Hatif Busuf. Nekako v obe kategoriji pa sodi Aban Ramdan, ki ima — kot je videti — tako politične kot vojaške naloge.

Jasno je, da teh devet ljudi ne pomeni edinega vodstva alžirskega osvobodilnega gibanja, se pravi, da je še veliko več voditeljev, vendar lahko v sedanji situaciji smatramo te osebnosti za odločujoče činitelje tako v notranjepolitični situaciji v Alžiriji kot tudi za glasnike alžirskih želja na mednarodnih forumih.

Poglejmo si pobliže, kdo so ti voditelji.

Ferhat Abas je znan kot star voditelj Demokratične zveze za alžirski manifest, to je zmerno nacionalistične stranke, ki je zbrala v svojih vrstah predvsem intelektualce in pripadnike srednjih slojev. Do leta 1939 je bil Ferhat Abas prepričan, da je možen sporazum s Francozi, toda po letu 1944 je izjavil, da je bila priložnost zamujena, zato je postal nosilec ideje o »Alžirski republiki,« ki naj bi bila še zmeraj povezana s Francijo. To mnenje je Ferhat Abas ohranil vse do leta 1956, se pravi do politike Molletove vlade. Potem se je dokončno odločil za oborožen upor. Njegova politična pot je zanimiva v toliko, ker kaže, da so premnogi alžirski voditelji dolgo upali na sporazum s Francozi. Ferhat Abas, ima zdaj 58 let, rodom je iz dobre arabske družine, po poklicu pa je doktor farmacije.

Dr. Lamin Debagin ima 40 let. Rodil se je v zelo revni kabilski družini in je študiral medicino kot štipendist. Svoje čase je bil privrženec gibanja Mesalija Hadja; pozneje je bil izbran v vodstvo Mesalijeve stranke in je bil celo poslanec v pariški narodni skupščini (1946). Leta 1949 se je spri z Mesalijem; privrženci »panarabskega gibanja« so ga obtožili »berberskega lokalizma.« Mesalj mu je vzel položaj blagajnika stranke in ga obtožil »odklona.« Nato se je Degabin umaknil iz političnega življenja in je bil samo povezan s prvimi uporniki iz C. R. U. A. (Revolucionarnega komiteja za alžirsko enotnost). Zato so ga Francozi internirali. Ko so ga leta 1955 spustili, se je brž pridružil upornikom.

Mehri ima 32 let, po poreklu je Arabec. Tudi Mehri je bil član Mesalijeve stranke in to celo njegovega centralnega komiteja. Ko je prišlo do notranjega razkola v stranki, je Mehri zapustil Mesalija. Zdaj živi nekje na Srednjem vzhodu (najbrž v Kairu), kjer vodi propagando za F. L. N. Vodstvo C. C. E. mu je najbrž zaupalo to nalogo, ker je edini med voditelji F. L. N. obiskoval arabske šole in je zaradi svojega znanja najprimernejši za vzdrževanje zvez z arabskimi vladami.

Krim El Kacem, 35 let, je bil prej podoficir v francoski vojski. Ko je bil na dopustu v Kabiliji se je pridružil Mesalijevi stranki in je bil nekaj časa stražar Mesalja Hadja. Spri se je v domači vasi in svojega nasprotnika ubil. Francoska policija ga je zato iskala, sodišče pa ga je v odsotnosti obsodilo na smrt. El Kacem se je zatekel v Kabilijo, kjer ga je prebivalstvo skrivalo. Brž ko je nastalo uporniško gibanje, se mu je pridružil.

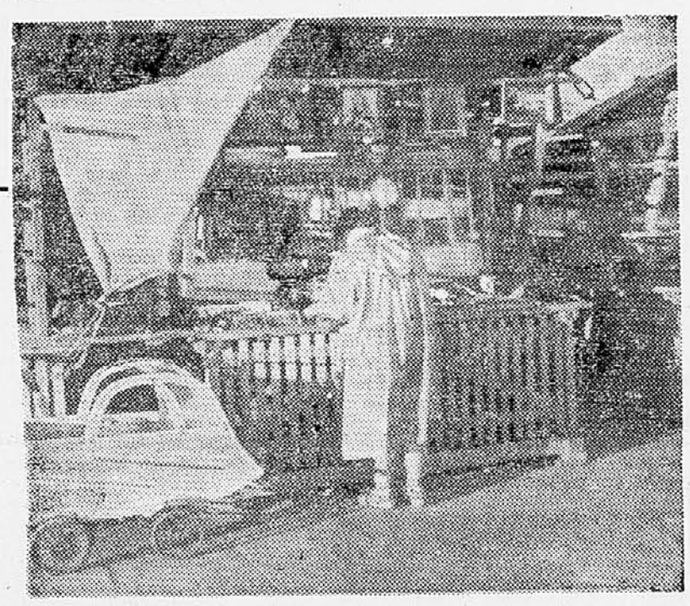
Uamran, 38 let, doma iz Kabilije, je bil tudi podoficir in nosilec številnih odlikovanj, ki si jih je pridobil za vojne v Italiji. Leta 1945 se je pridružil »Prijateljem manifesta.« Zaradi tega so ga degradirali, toda ko se je pritožil, so obtožbo umaknili in ga celo poslali na vojaško šolo v Cherchell, kjer pa je sodeloval pri redakciji poziva »Osvobodite Mesalija!« Zaradi tega so ga zaprliin mučili. L. 1948 je bil amnestiran, zbežal v Kabilijo zaradi česar je bil obsojen na smrt. Sodeloval je pri ustanavljanju C. R. U. A. in l. 1954 je vodil upor.

Lakdar Ben Tobal, 34 let, iz revne arabske družine. Bil je aktivist Mesalijeve stranke. Francozi so ga l. 1950 obsodili v odsotnosti. Sodeloval je pri ustanavljanju uporniškega gibanja.

Abdel Hatif Busuf je najmlajši v C. C. E. (31 let), poteka iz velike in mogočne arabske družine iz Constantina. Že od ustanovitve sodeluje pri C. R. U. A. in je bil pribočnik enega glavnih upornikov Ben Mehdija, ki so ga Francozi l. 1956 ujeli. Busuf je tedaj prevzel položaj Ben Mehdija v pokrajini Oranije. Njemu pripisujejo, da ima najtesnejše zveze z Marokani.

Serif Mahmud, 43 let, Arabec, je bil poročnik v francoski vojski. L. 1945 se je pridružil Mesalijevemu gibanju pozneje pa je bil med prvimi uporniki. O njemu trdijo, da je glavni strateški voditelj vseh alžirskih operacij.

Aban Ramdan, 37, let, Kabilec, iz skromne družine, študiral je pravo. Najprej se je pridružil Mesalijevi stranki, toda l. 1950, ko so Francozi izvedli veliko »čistko, je bil aretiran in obsojen na ječo. L. 1955 je bil izpuščen. Brž se je pridružil odpornikom in sodeloval v odredu Krim el Kacema kot nekak politični komisar. Ramdan velja za izredno močno osebnost in sodi med najpomembnejše alžirske voditelje.

POLJSKA DANES

Odkar je VIII. plenum PZDP prižgal zeleno luč na semaforu za novo poljsko pot v socializem, je minilo leto dni. Ta nova pot je bila zgodovinska nujnost in Gomulka je takrat našel izhod iz hude in usodne krize. Novo usmeritev so narekovale težnje, približati socializem ljudskim množicam in ga graditi v soglasnosti s tukajšnjimi specifičnimi pogoji; bistvo oktobrskega preloma je bila ravno močna afirmacija specifičnih pogojev Poljske.

Razmere na Poljskem so bile po drugi svetovni vojni v marsičem posebne in neupoštevanje teh pogojev je navzlic nekaterim uspehom v tistem obdobju pomenilo resno motnjo za hitrejši socialistični razvoj. Ne samo to. Če se ne bi v tistih jesenskih dneh pred letom dni zdravo protistalinistično jedro partije odločilo za oktobrski prelom, bi prišlo do novih nevarnih spopadov, na kar je jasno kazal »poznanjski krvavi četrtek«.

Gibanje na Poljskem, kakor tudi v drugih vzhodnoevropskih državah (Madžarska), je bilo v temelju upor proti preživelim oblikam upravljanja družbe, proti degradaciji socializma, do katere so pripeljale stalinistične metode. Poljske množice so takrat odkrito in z velikim navdušenjem sprejele načela: suverenost, demokracija in socialistični družbeni odnosi, ki jih je rodil poljski oktober. Takrat so se osvobodile konstruktivne napredne sile; hkrati pa so v spremenjenih pogojih reakcionarne sile, ki so sicer obstajale že prej, skušale izrabiti demokracijo in težave za svoje cilje. Problemi, ki danes tarejo Poljsko, imajo korenine v obdobju stalinizma.

V tem letu je prišlo v notranjem razvoju Poljske do korenite spremembe vzdušja. Delovni ljudje občutijo resnično svobodo ter brez kakršnega koli strahu in kolebanja izražajo svoje mišljenje in odkrito kritizirajo, kar mislijo, da v njihovem okolju ni dobro. To je ena izmed pridobitev oktobra, na katero so Poljaki ponosni. Toda to pridobitev so znale dokaj dobro izkoristiti tudi reakcionarne grupacije; v tem obdobju jim je uspelo vnesti v poljsko javnost mnogo negativnih elementov, ki ne koristijo poljskemu narodu in graditvi socializma.

Značilnost Poljske v sedanjem obdobju je, da se borijo v politični areni v splošnem tri osnovne usmeritve; protistalinistične, napredne socialistične sile, stalinisti in razne reakcionarne grupacije, med katerimi je najbolj aktiven del katoliškega, v glavnem višjega klera. V sedanjem burnem vrenju sicer še ni mogoče oceniti, kakšno je razmerje sil. Poljska partija še ni uspela urediti svojih vrst ter se še vedno bori z notranjimi težavami. Te težave v sami partiji so povezane z objektivnimi in subjektivnimi pogoji. V glavnem pa so to posledice idejno-političnih pretresov pretekle dobe. Na splošno so vse te negativne pojave vnesli v partijo revizionisti ter razni likvidatorji in partiji »tuji« elementi tedaj, ko se je partija borila proti zablodam preteklosti. V partiji sami je še vedno dvoje kril, ki se upirata partijski liniji, vendar nista organizirani kot frakcija.

V tej novi zgradbi v središču Varšave je sedež CK Poljske združene delavske partije (Polska Zjednoczona Partia Robotnicza)

Tako stanje v partiji se čuti tudi v sedanjem političnem življenju. Vse to onemogoča, da bi partija lahko usmerila vse sile v uresničevanje politike oktobra, ker mora imeti na razpolago del svojih sil proti tistim, ki skušajo zavirati napredek v njenih lastnih vrstah.

V pooktobrskem obdobju je prišlo do velikega pritiska reakcije in klera na napredne sile. Pri znatnem delu članstva partije se je pojavila ideološka zmedenost in mnogi so prišli pod vpliv buržoaznodemokratičnih tendenc, ki imajo na Poljskem globoke korenine. Človek dobi tudi vtis, da je partija ponekod prišla celo v defenzivo. Mnogi člani partije niso v spopadu z reakcijo pokazali tiste idejne odpornosti, ki bi jo kot komunisti v takem položaju morali pokazati.

Po oktobru, ko je uplahnilo prvo navdušenje ter so se srečali s stvarnostjo in številnimi težavami, se je začela kazati tudi nepotrpežljivost delovnih ljudi; kajti mnogi od njih in velik del inteligence so si naivno zamišljali, da bo po oktobru vse dobro. Delovni ljudje so pričakovali več, kot jim današnja Poljska more nuditi. Ljudi se je začela polaščati razočaranost, od koder je samo kratka pot do godrnjanja in apatičnosti.

Po oktobru je naredila partija korak naprej v normalizaciji s Katoliško cerkvijo. Sklenili so kompromis, kjer so morali tudi nekaj popustiti in dati, kot je potrebno pri vsakem kompromisu. Osnovni pogoj za ta kompromis je bila lojalnost cerkve. Niso zahtevali, da bi se izjavila za socializem. Od Cerkve so zahtevali samo priznanje interesov Poljske in to, da ne rovari proti partiji. Partija se je tedaj lojalno držala tega dogovora, medtem ko je Cerkev, predvsem škofija in del klera, začela zdaj zavzemati dokaj nejasna stališča. So znamenja, ki kažejo da Višinski špekulira, kako bi čimbolj izkoristil gospodarske in politične težave, ki jih ima vlada, da bi izsilil nova odstopanja, sedaj že ne več na verskem področju, temveč že na političnem. Bili so že tudi primeri, da je duhovščina odkrito kršila kompromis. Niso tudi redki pojavi že ofenzivnega verskega fanatizma duhovnikov v raznih krajih. Sedaj bi še ne mogli reči, da so že odkrito prekršili kompromis, pač pa se kažejo tendence in poskusi, da bi čimbolj izkoristili sedanje težave Poljske za svoje politične cilje v prihodnosti. Ni dvoma, da to ni bil kompromis s prijateljem in da je nekje meja, kjer partija ne bo mogla več popuščati, če bo hotela obvarovati Poljsko pred novo katastrofo.

Nekateri tudi mislijo, da je bistvo poljske demokracije sedanji sistem treh strank in sedanja oblika svobode tiska. Vendar se tisti, ki mislijo, da gre za partijski sistem v buržoaznem smislu, motijo. To je večpartijski sistem v pogojih diktature proletariata. Osnova sodelovanja teh strank je, da so vse na stališču socialistične graditve in priznavajo vodilno vlogo PSDP. Odgovorni politični krogi v Varšavi so mi zatrdili, da ima to sodelovanje pomen samo ob teh pogojih. Ta sistem je zrastel v zgodovinskih pogojih in pomeni enega od elementov poljske poti v socializem, hkrati pa je izraz specifičnosti sedanjega razvoja na Poljskem. V sedanjem obdobju je bila taka oblika po njihovem mnenju potrebna, ker je bilo treba najti nove oblike za združitev naroda v graditvi, kar se stalinizmu ni posrečilo. Marsikatera vprašanja v zvezi s tem sistemom so še nejasna in neprečiščena, kar pa je razumljivo, ker bo šele praksa pokazala, koliko bo ustrezal končnemu cilju: izgraditvi socializma.

Bistvo poljskega demokratičnega razvoja pa se kaže v tem, da so že naredili prve korake za ustvaritev takega političnega sistema, ki bo omogočil neposredno sodelovanje delavskega razreda pri upravljanju gospodarstva. Razvoj demokratizacije gre sicer v smeri, da bodo ljudski odbori takor tudi delavski sveti v tovarnah dobili vedno večje pravice in tako postopoma postali »gospodarji« na svojem terenu.

Kar zadeva svobodo tiska, pa je Gomulka po izkušnjah z listom »Po prostu« in po oceni škode, ki jo je ta list povzročil v poljskem javnem mnenju, izjavil, da partija nima namena zapreti široko odprtih vrat demokratskih svoboščin, toda na ta vrata bo odslej bolje pazila.

Pooktobrsko obdobje z vsemi težavami in krizami, ki so se pojavile, je samo prehodno obdobje v rojevanju socialistične družbe, kajti vsako obdobje ima svoje probleme, ki jih je treba reševati v skladu s konkretnimi zgodovinskimi pogoji. Včasih je treba na tej poti narediti korak nazaj in sklepati kompromise. Toda to je v bistvu preporod socialističnega gibanja, ko se zdravo telo otresa bolezni. Pot, ki jo je prehodila Poljska v tem letu, ni bila lahka in lahko rečemo, da se bodo tudi v prihodnosti še morali boriti s težavami. Toda če pogledamo v zgodovino delavskih gibanj, vidimo, da so se partije borile še v mnogo nujših pogojih in so navzlic vsemu zmagale.

S. Lenardič

V RADIOAKTIVNIH IZOTOPIH je prihodnost...

Inštitut »Jožefa Štefana« v Ljubljani, je pred veliko akcijo za uvajanje radioaktivnih izotopov v gospodarstvu

Inštitut »Jožefa Štefana« v Ljubljani, je pred veliko akcijo za uvajanje radioaktivnih izotopov v gospodarstvo

Večji del ljudi pri nas pozna radioaktivne izotope in njih uporabo le iz zadnjih strani naših dnevnih časopisov. Kar nekako »v meso in kri« nam je prišlo, da so izotopi nekaj, kar je daleč od nas, nekje na zahodni ali pa vzhodni strani sveta. Temu pa ni tako. V Ljubljani na fizikalnem institutu »Jožefa Štefana« se z radioaktivnimi izotopi že dlje ukvarjajo in prav zdaj so pred veliko akcijo za široko uvajanje teh novih sodobnih sredstev v naše gospodarstvo.

Morda bi za eno izmed »ozadij« te akcije lahko smatrali postavitev novega reaktorja v Vinči pri Beogradu, ki bo dajal take količine radioizotopov, da bodo v celoti poravnavale naše potrebe. Pri tem je mišljena seveda mnogo večja potrošnja kot doslej, ko zavzemajo izotopi pri nas mesto ponajveč v znanstvenih laboratorijih. Inštitut »Jožefa Štefana« je že zdaj povezan z ustanovami, katerim že ali pa še bo s sodobnimi metodami uporaba izotopov pripomogel k večjemu napredku. Čedalje bolj važno in koristno postaja njih sodelovanje pri različnih merjenjih — na primer pretoka, raznih debelin, pri defektoskopiji in podobno. Ni pa več daleč čas, ko bodo začeli aktivneje sodelovati tudi s prehrambeno industrijo in drugod.

Kakšno velikansko korist prinaša uporaba radioaktivnih izotopov državnim blagajnam, nazorno pove nekaj skromnih in nepopolnih številk: v ZDA so 1955. leta prihranili z uporabo izotopov 200 milijonov dolarjev. Letos pa računajo, da bodo prihranili 400 milijonov dolarjev. Ta lestvica prihrankov pa se še vedno strmo dviga. — Pri tem pa je treba naglasiti, da še zdaleč niso izrabili vseh možnosti za izkoriščanje radioaktivnih izotopov.

Spričo takih in tako širokih perspektiv za uporabljanje izotopov je bila na fizikalnem inštitutu v Ljubljani ustanovljena skupina za uporabo radioaktivnih izotopov z vodjem inž. Čerčkom, ki bo razvijala in raziskovala uporabo radioaktivnih izotopov v raziskovalne in industrijske namene.

Njihov cilj je izdelati razstavne naprave, ki bi jih v sodelovanju z industrijo uvedli pri določenih delovnih procesih.

Zaradi velikih količin radioaktivnih izotopov, ki jih nameravajo dobiti iz novega reaktorja v Vinči, se je inštitut »Jožefa Štefana« odločil, da bo osnoval radioizotopski praktikum, ki bo prvi te vrste pri nas. Dozdaj so imeli že teoretske tečaje za medicince, biologe, industrijske in kmetijske strokovnjake, katerim so poizkušali prikazati osnove pri uporabi radioaktivnih izotopov.

Ta praktikum, ki ga mislijo izvesti v bližnji prihodnosti, pa bo drugačen. Kandidati, ki se bodo zanj prijavili, bodo imeli poleg teorije, tudi radiokemijske in fizikalne vaje. Tečaj bo trajal tri tedne in ga bodo vodili strokovnjaki inštituta. Služil bo popularizaciji uporabe radioaktivnih izotopov. Tečajniki se bodo med drugim učili delati z radioaktivnimi snovmi, v zaščiti pred sevanjem in uporabo sevanja. Vsak tečajnik bo moral opraviti določeno število praktičnih in računskih vaj.

V zvezi s širokim uvajanjem izotopov v naše gospodarstvo, pa se je začelo pojavljati vprašanje, kdo bo imel stik z radioaktivnimi izotopi in komu jih bodo dovolili uporabljati. Saj so lahko radioaktivni izotopi škodljivi, če se z njimi nepravilno ravna.

Morda bi se to vprašanje rešilo tako, da bi vsakdo, ki bi hotel delati s temi radioaktivnimi snovmi, moral narediti podoben tečaj, kot ga organizira sedaj inštitut »Jožefa Štefana« in bi na podlagi potrdila o opravljenem praktikumu, dobil dovoljenje za uporabo radijskih izotopov.

pl.

Inštitut »Jožefa Štefana« v Ljubljani

Samo državljan

Povedati moram, da sem imel včasih do besede »tovariš« veliko spoštovanje. Ob osvoboditvi sem se spočetka pravzaprav težko navadil vsakogar ogovoriti s »tovariš«.

Do tedaj sem namreč tako ogovarjal le tistega, ki mi je bil tovariš, in tistega, za katerega sem vedel, da je vreden te besede.

Toda zgodovinski razvoj je zahteval svoje. Moral sem se tudi jaz navaditi na to, da smo vsi »tovariši«. In navadil sem se, zelo dobro sem se navadil.

Gospodu Golcu, nekdanjemu tovarnarju, sem brez zadrege dejal »tovariš«, ko sva se sporekla zavoljo stanovanja, in tudi gospoda odvetnika Smuka sem brez rdečice pozdravljal: »Zdravo, tovariš Smuk«.

Tako je šlo nekaj let. Sedaj vem, kako mirna in lepa so bila.

Toda zadnja leta — tri, štiri nazaj — sem vse češče in češče prihajal v nevšečnosti, mučne položaje in dvome. Da, celo obup se me je loteval.

Pričelo se je takole:

Pridem — zaradi svojega psa in sosedovega mulca — k odvetniku Smuku. »Ali želite, da vam rečem gospod, ali naj ostaneva kar pri tovarišu?« me je lepo prijateljsko in obzirno vprašal že ob uvodu v najin razgovor.

In srečanje z bivšim tovarnarjem Golcem:

»Nisva krav skupaj pasla in nisva tovariša,« me je prijazno zavrnil, ko sem ga pobaral s »tovarišem«, koliko vodarine dolgujem.

To dvoje me je precej osupnilo. Tedaj še nisem vedel za novi pojav v našem družbenem življenju: za razslojevanje.

Potem pa se je začelo odmotavati.

S službenim avtom sem se ustavil v nekem prijetnem mestecu naše mile slovenske domovine. Da bi si potešil glad, sem se zatekel v bližnjo restavracijo.

»Želijo, gospod?« me prijazno ogovori mlado, lepo raščeno dekle s čudovitim izrezom pod vratom.

»A, kosilo za gospoda?« vzklikne proti kuhinji, ko izve za mojo željo, pa se obrne k našemu precej delavno oblečenemu šoferju:

»Kaj pa tuvarš?«

Hm, kaj pa to: jaz sem gospod, prijatelj Peter pa »tuvarš«?

In, priznam, šele tedaj sem pričel natančneje opazovati svet okoli sebe.

V restavraciji je bilo na mah mnogo »tovarišev« in nekaj »gospodov« (vsaj tako sem »spregledal« po opredelitvi nedolžno lepega dekleta z globokim izrezom.«

Toda, kdo je pravzaprav »gospod« in kdo je »tovariš«? In kaj je vzrok, da je nekdo »gospod«, drugi pa »tovariš«?

Kako bi nagovoril neznanega moža na cesti? Vrag vedi, kaj je in kaj mu je ljubše.

Tudi ne veš, kako bi začel z ljudmi po uradih. Upira se mi »gospod«, toda videl sem, da sem z njim včasih več dosegel.

Dvom se je prikradel celo v najintimnejši kotiček moje biti. Ko sem se hotel na plesu seznaniti s pregrešno ljubkim bitjem, sem ga ogovoril s »tovarišico«. Namrdnilo se je. Bilo je konec mojih lepih sanj.

Kasneje sem nagovoril v baru še lepšo deklico z »gospodično«, kajti zaradi izkušenj sem bil moder. Toda deklica je bila »tovarišica«, tipkarica na okraju. Pa me je opravljala: Novi nar je, pa ima take malome ščanske izraze.

Res je, da ima ponekod razslojevanje na »tovariše« in »gospode« tudi svojo dobro stran. Kadar sem bil v gostilni, trgovini ali v kakem drugem lokalu in so me nagovorili s »tovariš« sem takoj vedel, da okolica ni zadovoljna z menoj.

Toda ker »tovarišu« ni všeč, če mu rečeš »gospod«, »gospod« pa je užaljen, če ga ogovoriš s tovarišem«, je treba stvar dognati do konca.

Človek navade sem, kaj malo bister in po naravi nagnjen k nesreči — in velikega vprašanja nisem in nisem mogel razvozljati. Vedno pogosteje sem prihajal v nevšečnosti, dvome, obup. Živel sem vse teže in teže.

Toda pričel sem tuhtati in se boriti...

*

In uspel sem, zmagal.

Prav zato sem napisal to izpoved.

Danes sem odkril besedo, ki me je rešila.

Vsem, ki jih še mučijo dvomi okoli tovariša in gospoda, dajem zdravilo: ogovorite vsakogar z »državljan« in rešeni boste.

»Državljan«, ali ne zveni to čudovito!

»Državljanka, samo en poljub!« Koliko poezije in ljubezni je že v samem ogovoru.

A. Čebulj

Mrtvi kapitali

Ko se je približal dan letošnjega knjižnega sejma, so se v beograjskem založniškem podjetju »Poezija in proza« odločili za pocenitev knjig.

— S prozo bo še nekako, je godrnjal računovodja, toda kaj naj storimo s poezijo? Nekatere zbirke nam leže v kleti že sedem do osem let.

— Kako bi bilo, če bi povabili avtorje, da bi dajali na sejmu avtograme? je predlagal pomočnik direktorjevega pomočnika.

— Ne, se je uprl direktor, naj mi nikdar več ne pridejo pred oči, pač pa pokličite deda Radivoja, ki nam bo dal pameten nasvet.

Ded Radivoje je imel 40 let knjigarno in antikvariat v Balkanski ulici. Po vojni je bil skladiščnik v podjetju »Poezija in proza«. Kljub letom je hodil čvrsto pokonci. Z očali je še razpoznaval črke. S komisijo treh članov je odšel v klet, v kateri je imelo podjetje neprodane knjige. Na srečo je bila klet suha kot smodnik, pa tudi podgane se niso mogle sprehajati po policah. V ostalem, kaj bi se trudile, ko pa je bila na tleh ogromna kopica knjig.

— Kakšne knjige imate tukaj na tleh?, je vprašal ded Radivoje.

— Eseje, kritike in filozofske spise, je dejal računovodja.

— Hm, da, je zamrmral ded. Tega niti podgane nočejo. To so pametne živali. Kakšne knjige pa so na policah?

— Moderna lirika, pesmi v prozi, popularna znanost.

— Hm, hm, je dejal ded, vzel eno izmed zbirk pesmi, poiskal neko pesem, si nastavil očala in začel mrmrati stih, na katerega je slučajno naletel:

»Sonce sem zajel v vrečo...«

— To je mrtev kapital, je rekel ded žalostno. Pred vojno sem dvakrat bankrotiral zaradi teh zmešancev.

— Kaj naj storimo ded?

— Prodajte za kar koli, bodisi s popustom 90 odstotkov. Kupovala bo to mladina.

Tri dni je ded Radivoje brskal po kleti, toda delo je bilo pravočasno končano. Pol kamiona knjig so poslali v tovarno papirja za predelavo, dva kamiona pa na sejem. Poleg šoferja so posadili deda Radivoja in eno izmed uradnic, da bi mu pomagala na sejmu. V črni obleki s ščipalnikom na nosu se je ded Radivoje lotil posla. Mladina je navalila v valovih in brala v izložbi prodajalnice z velikimi črkami napisane cene na knjigah: 10, 20, 30 din.

— Pesmi? — so spraševala dekleta.

— Pesmice, je odgovarjal ded uslužno in se mladostno hihital. Ljubezenska lirika, zelo lepe pesmi.

— In zakaj so vaše knjige tako poceni, ded? so se čudile deklice.

— To je samo sedaj, dokler traja sejem. Potem bomo cene zopet dvignili. Sedaj hočemo približati knjigo ljudstvu.

Dela je bilo mnogo, neprestano. Knjige so naglo prodajali in brez mnogega izbiranja. Sicer pa je bil ded Radivoje spreten prodajalec. Ako je kdor koli vzel v roke knjigo in začel kritizirati pesmi, se je takoj razjezil:

— Kaj pa hočeš, morda Shakespeara za 30 din, da bi ti ga prodal? Bratec moj, saj samo papir več velja.

V štirih dneh sejma je prodal poldrugi kamion knjig. Petega dne zjutraj je prišel direktor podjetja. Dedu Radivoju je bušknila kri v obraz in je postal silno zajedljiv.

— Kaj sem za božjo voljo zagrešil, da me mučite na stare dni! je mrmral. Tiskate kar koli, jaz pa delam sedaj pokoro. Preostalo je še pol kamiona pesmi in kritik.

— Prodaj tudi to, ded Radivoje, je vzkliknil direktor. Ne smem jih vrniti v skladišče, prej jih bom vrgel v Savo.

Ded Radivoje se je zopet lotil kupčije, čeprav je že komaj stal na nogah. Čim so prišli gimnazijci, je pomolil glavo skozi okno in vzkliknil:

— Pesmi, kritike, eseje, filozofske spise, prodajamo poceni. Kilogram po 50 din! Navalite! Samo še danes! Knjiga ljudstvu!

Vest o tem se je širila z neverjetno naglico. Kakor da so že čakali pred vhodom na sejem, so navalili trgovski, ključavničarski in mesarski vajenci.

Proti večeru je bila prodana zadnja zbirka pesmi.

— Knjige so odšle med ljudstvo, je sporočil ded Radivoje direktorju podjetja po telefonu. Jaz pa grem domov, da umrem v miru.

K. S.

Ivančna gorica

Člani pododbora Združenja rezervnih oficirjev v občini Ivančna gorica, so na nedavnem rednem letnem občnem zboru precej razpravljali o prireianju raznih strokovnih predavanj in nerednem obisku sestankov. Sklenili so, da bo organizacija posvetila v prihodnje vso pozornost čim boljši izbiri predavateljev in poskrbela, da bo udeležba na predavanjih boljša, kot je bila doslej.

V. R.

Radgona

Prosvetni delavci radgonske občine so na svojem prvem letošnjem zborovanju poslušali zanimivo predavanje o kaznovanju otrok v šoli in doma. Predaval je dr. Stanko Gogala. Prav bi bilo, da bi taka predavanja poslušali tudi starši. Prosvetni delavci so se na zborovanju pogovorili tudi o pripravah na občni zbor svoje sindikalne podružnice, ki bo v kratkem v Apačah.

Ika.

„Iščemo gospodinjsko pomočnico...“

Zadnje kose pomlje in pobrisane posode je zložil v kuhinjsko omaro, si umil roke, sedel za mizo in medtem, ko si je prižgal cigareto, skozi zobe zaklel: »Hudič!«

Iz sobe je prišla žena, ki je malo prej odnesla spat najmlajšega, potem že, ko je po službi, na hitrico skuhala kosilo. Kakor vsak dan. Skuhala kosilo, pospravila sobi, nahranila otroka in uredila vse ostalo. Nanjo je zdaj stresel svojo jezo, ki se je kopičila v njem že nekaj mesecev, odkar ga je žena postavila pred dejstvo, da vsega ne zmore sama in da potrebuje pomoč v gospodinjstvu.

»Dovolj mi je tega. Posode ne bom več pomival...«

»Takooo! Ne boš pomival? Kaj pa jaz? Dobro potem jaz ne bom več kuhala, prala pospravljala in skrbela za otroke, po vsem tem, ko hodim v službo kakor ti. Če tvoja mama popazi dopoldne, ko me ni, na oba otroka, meni še ni dosti pomagano. Da boš vedel!«

»Dobro, potem pa si že enkrat poiščiva pomočnico«, je padlo iz njega.

»Končno,« si je oddahnila. »Si prišel do spoznanja? Prej pa ves čas: Ne in ne. Nočem tujih žensk po stanovanju!« Kaj misliš, da sem iz železa? Zdaj vidiš, pa samo pomivaš!«

Pri tem je ostalo. V nedeljo je izšel v listu oglas:

»Iščemo gospodinjsko pomočnico...«

*

Na oglas sta dobila kopico pisem. Res, ni kaj reči. Odziv je bil dober. Domišljala sta si že, da je pot do pomočnice, tiste, v njunih sanjah in razmišljanjih toliko idealizirane, gladka in brez zaprek. Prihajale so same, prihajala so pisma.

Ena izmed njih. Izredno dober vtis je napravila. Mirna, zadržana, bistra in z dokaj dobrimi spričevali. Tam, v zadnji službi, jih je bilo preveč, je rekla. Rada bi k manjši družini in rada je samostojna. Da, pri nas bo samostojnosti dovolj, je odgovarjala žena. Naju ni mnogo doma. Služba dopoldne in popoldne. Zaradi otrok je najteže. Zaradi otrok, predvsem zaradi otrok sva morala poiskati pomoč, da...

Ko je to govorila, je tista mirna, zadržana ženska izbuljila oči in iz ust ji je bruhnila poplava besed. In tudi vstala je že.

»Kaj, otroke imate? No, potem smo že zmenjeni. K otrokom pa ne. Meni tuji mulci ne bodo več pili krvi. Kar sami se ubadajte z njimi. O, to pa ne, to pa ne...« In že so se vrata s treskom zaprla.

No, to je bila ena izmed mnogih, bolje rečeno, redka med mnogimi. Drugih otroci niso motili. In vendar sta v dveh mesecih izmenjala šest pomočnic, ki so jima močno načele živce. Prva je ostala samo tri dni. Bila je še mlada in ni kaj prida znala. Pa bi jo bila že priučila. Vendar jo je že tretji dan presenetila, da je prišla pozno zvečer iz mesta v njenih čevljih in obleki. Seveda ji je pokazala vrata. Druga je bila morda štirinajst dni. Mlada, krepka in zdrava. Odšla je sama. Rekla je, da je preveč dela na njenih ramah. Tako vse ostale. Vsaka je našla nekaj svojega že po nekaj dneh. Upanje pa, ki je živelo v obeh zakoncih, upanje na olajšanje, na pomoč in razbremenitev, je plahnelo.

*

Nov oglas, ki je izšel, je bil skrbno pretehtan na učnek.

»Plača 4.000 dinarjev...«, se je končal in za nameček še: »Ponudbe pod šifro »Sobica«.«

Oglašala so se predvsem kmečka dekleta. Od petnajst let starosti naprej. Kaj bi z otroki. Boš mar puščal otroke otrokom v varstvo? Pa tudi starejše. In kaj niso v pismih vsega spraševale.

»Zanima me, kje je ta ulica, v kateri stanujete. Če je v predmestju, me ne bi preveč veselilo. Jaz sem pridna in mlada, pa bi rada imela ob nedeljah malo zabave... Ste poročeni in imate otroke? Koliko so stari? So punčke ali fantje? Vse to mi pišite in lahko pridem s prvim. Seveda, če mi bo ugajal vaš naslov z okolico...«

»Bila sem že gospodinjska pomočnica«, je pisala druga. »Pa ustrezala. Me tudi niso hoteli takoj socialno zavarovati. Vzroke, zakaj sem šla stran, vam bom povedala, če sprejmete mojo ponudbo...«

mi vsa tista mesta niso preveč.

»Vajena sem vsakega dela. Imam pa tudi 10-letno hčerkico. Bi jo lahko pripeljala s seboj? Pridna je in ne bo vas motila...«

»Imam veselje do vsakega dela, pridna sem, poštena in popolnoma zdrava. Tudi otroke imam rada. Visoka sem 167 cm, blondinka...«

»Kakšne ugodne pogoje mi lahko nudite? Rada bi imela predvsem svojo sobico...«

»Vzemite me, gospa. Nikar ne iščite druge. Meni ne gre za denar, se bi že pogovorili. Če pa imate že kakšno medtem, dajte moj naslov komu drugemu, ki bi potreboval pomočnico...«

Vsako pismo je pomenilo koščck tujega, neznanega življenja. Vsako pismo — uganka. Kaj je za njim? O nekaterih sta kar takoj lahko jasno presodila: nič ni! Vendar — katera med njimi bo tista prava.

Potem je nekega večera pozvonila pri vratih Tončka.

»Vzemite me«, je dejala. »Ne bo vam žal. Sem sicer v službi, a bi takoj odpovedala. Tam ne zdržim več. Saj so »fini« ljudje. A prav zato...«

Tako je prišla Tončka in — ostala. Tončka, pridna kakor mravlja, skrbna za vse, kakor za svoje najbližje, božanstvo za otroke in odlična gospodinja. Navezala se je na hišo in družino in postala njen del. Zdaj je njihova. Oba pravita vsakomur: »Naša Tončka je suho zlato...«

Zdaj živi z družino. Otrokom je kakor mati. Ko prihajata oba Petkova iz službe, je njun dom čist in urejen. In ob večerih sedejo skupaj, se dogovorijo za naslednji dan, poslušajo radio ali vzamejo v roke vsak svojo knjigo. Včasih pa vržejo karte... To je dom, dom tudi za Tončko, pomočnico...

*

Tonček pa je malo in na redko so posejane. Tončka — to so že premije v loterij. Vsakdo, ki je iskal pomočnice, jih našel, jih spet izgubljal in iskal nove, ve o tem. Za te, ki prihajajo v mesta z dežele in iščejo zaposlitev, je služba gospodinjske pomočnice le začasna rešitev. Za večino, domala. Začasna rešitev. Odskočna deska, pravimo temu. Njih cilj je — tovarna. Gospodinjska pomočnica je združena s pojmom strehe nad glavo. Najti sobico in potem naprej. Slej ko prej najdejo pot v tovarno. In prav je tako. Vse prav, samo... Da, samo streha nad glavo pomeni za premnoge dvojno zaposlitev. Najprej tovarna, potem delo doma, pomoč gospodinji, ki ji daje sobico, še tako skromno, še tako zasilno. Drago je plačana taka sobica. Včasih je to že čezmerno izkoriščanje. Zdravniki v obratnih ambulantah poznajo rezultate takega dvojnega izčrpavanja. Vse to je šopek problemov pod skupnim imenovalcem: stanovanjsko vprašanje. To pa je družben problem, spričo katerega je greh vsakršna ravnodušnost. Stanovanja, sobe, sobice...

*

Sobe za delavke, da bodo lahko živele samo od enojne zaposlitve v tovarnah, sobe za gospodinjske pomočnice, za tiste, ki jih zaposluje Gospodinjski biro, zavod, ki pri razbremenitvi naših zaposlenih mater in žena igra že pomembno vlogo. Zlasti za tiste, ki nimajo sob in kamric, da bi lahko vzele stalne pomočnice in ki jih v zavodu najamejo za nekaj ur na dan, na teden, da jim postore najnujnejše in najtežje. Preko 350 stalnih strank tega zavoda se poslužuje njegovih uslug, jih ceni in so zanje nenadomestljive.

Žal, je Gospodinjski biro v našem mestu samo eden. In možnosti njegovih uslug so omejene. Delavk, pomočnic, je premalo. Danes samo okrog 50. Imel jih je že preko sto, a jih je izgubil. Stanovanjske razmere ni bilo in zavod jih ni mogel preskrbeti. Odšle so in škoda je bilo nekaterih, saj so bile zanesljive in dobre delovne moči.

*

Bo kdaj rešeno to moreče in zapleteno vprašanje in kje je izhod iz te zagate? Za delavke in za pomočnice sobe in domovi. Da bodo ostale, da ne bodo z delom plačevale skromnih sobic in postelj, da se bodo druge — pomočnice, lahko za stalno oprijele dela v Gospodinjskem biroju, ki jim bo lahko dal dom in košček urejenega življenja.

In čim več takih birojev v občinah, v stanovanjskih naseljih. Stanovanjske skupnosti bodo morale zagrabiti za oje tega voza, ki se težko maje po razdrapanih kolesnicah komaj nakazane poti. Stanovanjske skupnosti bodo edino lahko zaposlenim ženam in materam snele z ramen največja bremena. Z odpiranjem takih majhnih birojev, pralnic, šivalnic, z odpiranjem majhnih in skromnih vrtcev za varstvo otrok. Za Bežigradom že začenjajo, za njimi pojdejo tudi drugod. To ne bo še danes in ne jutri, vendar pa — bo. Bo, če bo volja močna in če se bodo tega povsod lotili pravi ljudje.

—vš.

Tako je vsak dan v našem oglasnem oddelku

Domžale

Občina ter postaja Ljudske milice iz Domžal in Lukovice so priredile od 12. do 17. novembra teden prometa. V okviru tega tedna so pripravili razstavo o prometni varnosti v godbenem domu v Domžalah. Po šolah v Domžalah, Lukovici, Krašnji in Blagovici so priredili predavanja, v teh in raznih drugih krajih pa so predvajali tudi poučne filme. Razstavo si je ogledalo več tisoč ljudi. V vsem tednu so varnostni organi opozarjali kršilce cestno-prometnih predpisov, kako se je treba ravnati na javnih cestah.

France Bevk: Spomini na Zofko Kvedrovo

Lansko leto je preteklo trideset let, kar je (21. novembra 1926) umrla pisateljica Zofka Kvedrova. Prihodnje leto bo preteklo osemdeset let, kar se je (22. aprila 1878) rodila v Ljubljani. Letos, na dan enaintridesete obletnice njene smrti, 21. novembra ob 11. uri, bo na njeni rojstni hiši v ulici Moše Pijada (prej Kolodvorska ulica) odkrita spominska plošča.

Zofka Kvedrova, ki je danes v nekoliko pozabljena, je žilo povezana s spomini na mo o mladost. Poznal sem jo že letih, ko sem komaj zapustil judskošolske klopi. Seveda ne sebno, saj sem jo samo enrat bežno videl, tudi ne toliko ot pisateljico, ker sem tedaj poznal le nekaj njenih črtic, emveč kot urednico »Domačea prijatelja«, kateremu sem pošiljal svoje prvence.

Danes le malokdo ve, da je ka drobni, leposlovni mesečnik dajal tovarnar F. Vydra v Pragi in ga za reklamo pošijal svojim odjemalcem žitne ave. Ta ali oni je naročil petilogramsko vrečico pečenega ita samo zato, da je nato prejemal list. Prihajal je malone vsako vas, ponekod skoraj v vsako hišo. Vsaj pri nas je bilo tako. In ljudje so ga brali. In naj se je kdo še tako zviška mrdoval nad listom in ga ironično imenoval »kofecajtungo« le vendar v mnogih, ki sicer niso vzeli kake knjige v roke, vzbujal zanimanje za leposlovle in pripravljal pot poznejšim družinskim revijam.

Hkrati je »Domači prijatelj« izpolnjeval še neko drugo nalogo — vzgajal je mlade pisatelje. Tiste čase se nobena druga revija ni menila za pisateljski naraščaj. Mladi začetniki so svoje prvence naslavljali na Zofko Kvedrovo, zakaj vrata »Domačega prijatelja« so jim bila zmeraj odprta. Pogosto so bili zavrnjeni, a nikoli na način, da bi si ne upali znova potrkati. Če svojega prvenca niso zagledali natisnjenega, jim je urednica s pismom ali v listnici uredništva sporočila svojo sodbo.

Tudi jaz sem ji pogosto pošiljal črtice in pesmi. To je bilo tiste dve ali tri leta, ko še nisem povohal mestnih šol, a sem trdovratno stremel za tem da postanem pisatelj. Moje znanje jezika je bilo še zelo pomanjkljivo, a o pisateljevanju sem imel toliko pojma, kolikor ga more imeti deček, ki je pravkar odrasel v ljudski šoli. Občudujem pisateljico, če pomislim, s kako potrpežljivostjo je prebirala na kupe nezrelih pesmi in črtic. Nekajkrat sem tudi jaz občutil grenkost njenih odgovorov v listnici uredništva, ki so bili zmeraj poučni, včasih pisani s humorjem, kdaj pa kdaj tudi z ostrino. Dvakrat ali trikrat pa sem občutil tudi sladkost njenih pisem, v katerih me je bodrila, tolažila, mi priporočala učenje in branje in mi svetovala, naj pišem realistične črtice, zakaj tisti čas sem bil ves pod vplivom Meška in Cankarja. Čudim se, kako je pisateljica kljub zaposlenosti našla toliko časa, da je nadležnežem pisarila dolga pisma. Zanje sem ji še danes hvaležen. Dolgo sem jih hranil in žal mi je, da so se mi po zadnji vojni na neznan način izgubila.

S tiho zavistjo sem prebiral objavljene pesmi in črtice in jih primerjal s svojimi nezrelimi prvenci. Bila je cela vrsta imen, ki so s psevdonimi — med temi je bil tudi Prežihov Voranc — ali brez njih stopali v slovensko književnost... Bil sem že dijak, ko je »Domači prijatelj« prinesel mojo prvo pesem. Samo to še vem, da je je bilo nekaj več kot za pol strani, a se ne spominjam več niti njenega naslova, niti psevdonima. Živo pa se spominjam občutkov, ki so me tedaj navdajali. Kogar je Zofka Kvedrova natisnila, se je že skromno uvrstil v krog književnikov, občinstvo ga je brazkozi njene roke. Njeno ime je bilo tesno povezano z »Domačim prijateljem«, lično tiskanem na rdečkastem papirju, ki smo ga mesec za mesecem težko pričakovali. Le malokateri izmed živečih književnikov je bil med dijaki tako splošno znan kot ona. In ko smo nekoč izvedeli, da pride v Gorico, je kar zašumelo med srednješolsko mladino.

V hotelu »Angelo d'oro« je predavala o ženski enakopravnosti. Vsebina predavanja nas ni toliko zanimala, hoteli smo videti pisateljico. Dijaki in dijakinje smo napolnili dvorano do zadnjega kotička. Še danes jasno vidim njeno podobo pred seboj. Obraz v okviru črnih, gladko počesanih las s prečo na sredi, temne oči so se ji predirno upirale skozi naočnike. Žela je burno odobravanje. A dasi sva si na redke čase dopisovala, sem bil preveč plah, da bi stopil do nje in jo posebej pozdravil.

Tedaj sem jo videl prvič in zadnjič. Ne spominjam se več, kakšni so bili najini poznejši stiki. Ohranil se mi je stavek iz pisma, ki mi ga je pisala menda l. 1923: »Na, iz žilave družine sem in pol pota, zdi se mi, je še pred menoj — časa dovolj tudi še za literaturo.« Rada bi se bila vsa posvetila literaturi, a ji težke življenjske razmere tega dotlej niso dovolile. Tudi želja, ki jo je izrazila v omenjenem pismu, se ji ni izpolnila. Tri leta za tem je umrla.

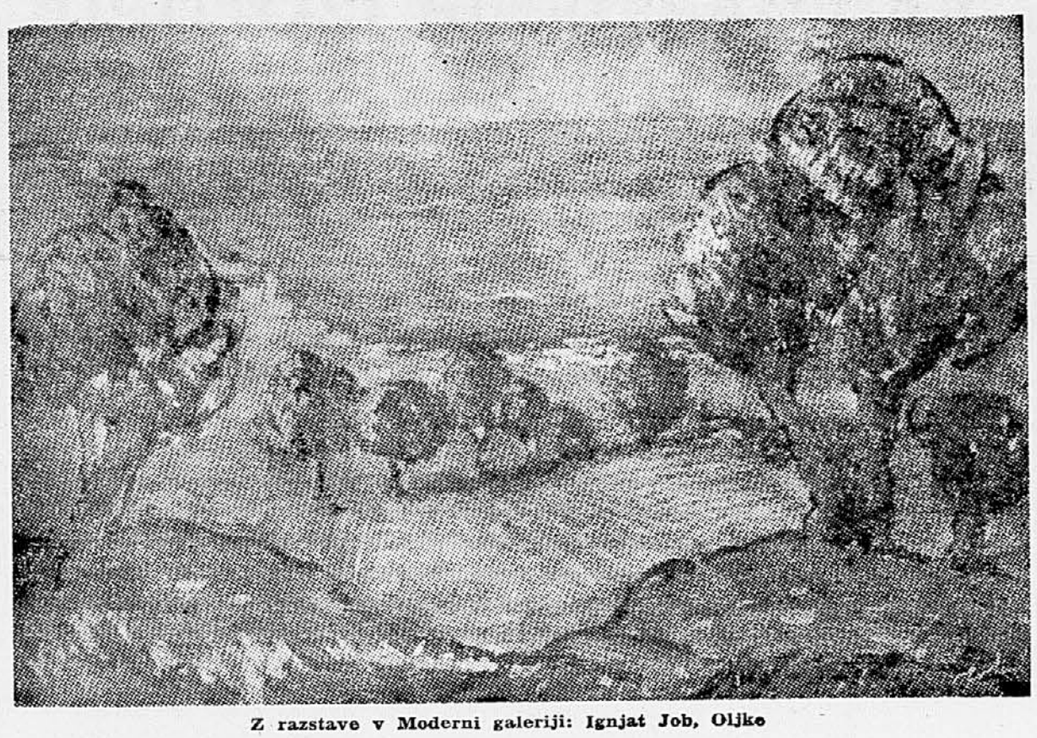
Trideset let po njeni smrti je še vedno med tistimi, ki se jih z ljubeznijo in hvaležnostjo spominjam. Naj kdo ocenjuje njena dela, ki smo jih svoj čas radi brali, kakor hoče, nihče pa ne bo mogel zanikati njenega uspešnega prizadevanja za vzgojo pisateljskega naraščaja.

OBVESTILO

V četrtek, 21. t. m., na enaintrideseto obletnico smrti, bo na hiši štev. 22 v Ulici Moše Pijada (prej Kolodvorski ulici) odkrita spominska plošča pisateljici Zofki Kvedrovi. — Kratka spominska slovesnost pred odkritjem bo ob enajstih dopoldne v restavracijski dvorani omenjene hiše.

Odbor za počastitev spomina Zofke Kvedrove.

Z razstave v Moderni galeriji: Ignjat Job, Oljke

Kratko in novo

ZAČETEK LETOŠNJIH KULTURNIH RAZGOVOROV. V četrtek se je v viteški dvorani v Križankah začela letošnja sezona Kulturnih razgovorov, ki jih prireja delavska knjižnica v Ljubljani in so že lani dosegli veliko popularnost. Letošnje razgovore je začel prevajalec Tone Potokar, ki je govoril o temi Kulturni stiki med južnoslovanskimi narodi. V zgoščenem referatu je v prvem delu razgovorov podal prikaz zgodovinskega razvoja teh stikov, s posebno pozornostjo pa je obdelal stike med Slovenci ter Hrvati, Srbi, Makedonci in Bolgari. Iz vprašanj, ki so jih predavatelju v drugem delu razgovorov zastavili poslušalci, je bilo vidno njihovo zanimanje za stike v neposredni sedanjosti, ki jih govornik v svojem referatu ni natančneje obdelal.

V letošnji sezoni se bodo na prvih večerih razgovori dotikali naslednjih tem: problemov lahke glasbe (Bojan Adamič), filmskega repertoarja (France Brenk), našega založništva (Ivan Bratko), nastopi pa bo tudi pisatelj Ivan Potrč s temo Pisateljev dolg.

*

SLOVENSKI MOTIVI V SALONU LIKUM. Po daljšem času je akademski slikar Viktor Šipek priredil v Zagrebu razstavo svojih akvarelov v salonu LIKUM. Med štiridesetimi razstavljenimi akvareli zavzemajo posebno mesto motivi iz Slovenije, od katerih so najbolj uspeli »Izvir Soče«, »Pod Kaninom«, »Slap Savica«, »Bohinjsko jezero« in »Pogled na Jesenice«. Mojstrsko je slikar — pripadnik starejše generacije hrvatskih slikarjev — akvarelistov — obdelal tudi motive iz Kopra, Pirana in drugih slovenskih obmorskih krajev.

*

USPEH KREFTOVE VELIKE PUNTARIJE. Med zanimivimi novicami, ki jih je na četrtkovem Kulturnem razgovoru povedal Tone Potokar o najnovejših prevodih slovenskih del v srbohrvaščino in obratno, je tudi novica o izredno velikem zanimanju srbskih bralcev za dramo dr. Bratka Krefta »Velika puntarija«. V Beogradu so lani izdelali srbski prevod te drame, sedaj pa pripravljajo že ponatis, ker je prva izdaja razprodana.

*

KATALOG II. JUGOSLOVANSKEGA SEJMA KNJIG. Kakor ob I. sejmu knjig je izšel tudi ob drugem poseben katalog razstavljenih knjig in knjig, ki jih imajo naše založbe v zalogi. 52. jugoslovanskih založb — med njimi 6 slovenskih — objavlja v njem približno 8000 knjig in periodik, ki jih imajo v zalogi oziroma jih izdajajo. Uvod je napisal Ivan Bratko, predsednik Združenja založniških podjetij in organizacij v Jugoslaviji. Katalog bo marsikomu lahko koristil kot priročnik in informator.

*

NOVOSTI ANTIKVARIATA CANKARJVE ZALOZBE ŠT. 20. Ob II. jugoslovanskem mednarodnem sejmu knjig je izdal Antikvariat Cankarjeve založbe že dvajseti zvezek svojih novosti. V njem je zbanih 3926 naslovov knjig, brošur in periodičnih izdaj iz vseh književnih zvrsti in raznih jezikih. Med njimi je tudi precej visoko vrednih del, kakršna so n. pr. Valvasorjeva Ehre des Herzogtums iz l. 1869, Vischerjeva Topographia Ducatus Stiriae iz l. 1681 itd.. Tudi med periodikami so redke publikacije, kakor vseh 60 letnikov Ljubljanskega zvona v izvirni vezavi, celotni Dunajski zvon in druge.

Iz dela naših Svobod

OBČNI ZBOR SVOBODE BEŽIGRAD. Delavsko prosvetno društvo Svoboda Ljubljana — Bežigrad je te dni na rednem občnem zboru položilo obračun svojega dela. Odborniki, ki so poročali o delu, so lahko naglasili lepe uspehe — vendar pa so vsi pripominjali, da bi bili uspehi lahko še lepši, če bi imelo društvo boljše prostore. Svoboda Bežigrad ima 680 članov. V glasbeni šoli poučujejo klavir, harmoniko, citre in kitaro. Letos imajo 150 učencev in 12 učiteljev. Od šestih društvenih odsekov je najbolj delaven izobraževalni. Priredil je lepo število posameznih predavanj in ciklusov predavanj, poslušalci pa so se najbolj zanimali za prirodopisna in potopisna. V majhnem prostoru je bila velikokrat huda gneča. Čitalnica je lepo oskrbljena s časniki in časopisi. V kratkem bodo odprli tudi dramatsko sekcijo, moški pevski zbor (kmalu bo začel nastopati tudi mešani), tamburaški odsek in lutkovno sekcijo, v kateri dela predvsem mladina. Največ pozornosti so na občnem zboru posvetili razpravljanju o novih, primernejših prostorih. Sklenili so, da bodo skupno z Občinskim sindikalnim svetom in z drugimi družbenimi organizacijami obnovili odbor za gradnjo prosvetnega ali društvenega doma za Bežigradom. Zastopniki raznih organizacij so obljubili pomoč pri tem tudi s prostovoljnim delom. Precej so govorili tudi o sodelovanju s sindikalnimi organizacijami, pri katerih bo Svoboda prevzela organizacijo vseh tečajev za člane delavske samouprave in družbenega upravljanja.

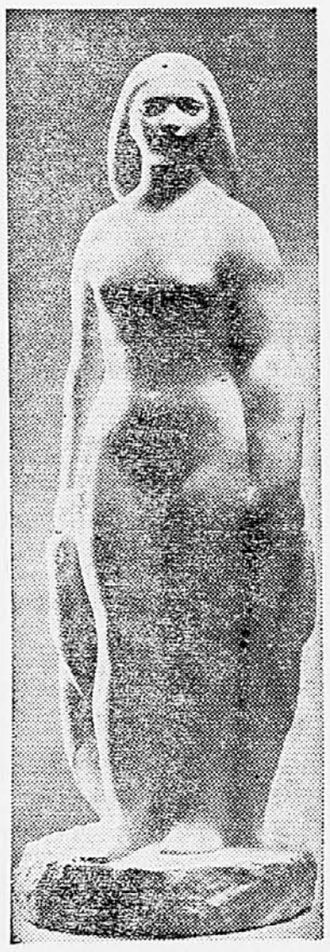
IZ SVOBODE CENTER V TRBOVLJAH. Na občnem zboru Svobode — Center v Trbovljah so pregledali uspehe lanskoletnega dela: društvo je priredilo 40 prireditev. Moški pevski zbor »Zarja« 4, mladinski pevski zbor prav tako 4, mešani pevski zbori »Slavček« 12, godba na pihala 9, gledališče 5 in mladinsko gledališče 6. Poleg tega so sekcije sodelovale na 51 proslavah, akademijah, zborovanjih itd. Kljub taki bogati bilanci pa člani društva niso zadovoljni z doseženimi uspehi in menijo, da bi bili še lepši, če ne bi bilo nekaterih težav, ki so to onemogočile. Med najvažnejšimi je vsekakor pomanjkanje finančnih sredstev. Sicer pa bo ta problem kmalu postal manj pereč, saj se je povečalo zanimanje Občinskega ljudskega odbora za kulturno prosvetno dejavnost.

Tudi kvalitetni nivo prireditev Svobode — Center je zadovoljiv. Dokazujejo ga predstave, kakršne so Cankarjevi »Hlapci« in Foersterjeva opera »Gorenjski slavček.« Škoda je le, da so te skrbno pripravljene predstave doživele tako malo odziva s strani gledalcev. Vzrok za to je najbrž v slabi propagandi, pa tudi v dejstvu, da so si družbene organizacije premalo prizadevale vzbuditi pri ljudeh zanimanje za kulturne prireditve.

Program dela za prihodnjo sezono je zelo pester. V njej se bodo zvrstili številni koncerti vseh treh pevskih zborov, repriza operete, pet gledaliških del (med njimi »Dnevnik Ane Frank«), akademije in druge prireditve. Tudi izobraževalna sekcija bo letos bolj dejavna kakor v prejšnji sezoni. Razveseljivo je, da bo Svoboda v tej sezoni prvič razpisala abonma za 3 gledališka dela. Kakor prejšnja leta, bo tudi letos več gostovanj v raznih krajih Solvenije, domače društvo pa bo povabilo v goste kar precej umetniških skupin od drugod.

Nova razstava

Jutri bo v Jakopičevem paviljonu otvoritev razstave slikarja Florisa Oblaka in kiparja Ivana Štreklja. Prvi se bo javnosti tretjič samostojno predstavil, prvič je razstavljal v Mali galeriji l. 1954, drugič pa l. 1956. Poleg tega je so-

deloval na društvenih in zveznih razstavah v Beogradu, Ljubljani, Titogradu, Skoplju, Berlinu, Celovcu in drugje. Letos v decembru bo kot predstavnik jugoslovanskega slikarstva sodeloval tudi na bienalu v Aleksandriji, kjer bodo razstavljali umetniki iz vseh sredozemskih dežel. Seznanil nas bo predvsem s figuralno kompozicijo in tihožitjem.

Drugi, Ivan Štrekelj pa tokrat prvič samostojno razstavlja z enajstimi plastikami. — Na sliki: Ivan Štrekelj, Mladost (1957).

DESET LET PREVODNEGA ZALOŽNIŠTVA V FRANCIJI

Znani pariški kulturni časopis »Nouvelles Litteraires« je pred kratkim zaključil anketo pri francoskih založbah, da bi tako ugotovil, kako se je gibala francoska prevodna založniška politika v preteklih desetih letih. Po teh ugotovitvah so Francozi prevedli doslej največ del iz ameriške literature, in to 593, nato iz angleščine 556, nemške 225, italijanske 94 in ruske 54. Pri tem so všteta poleg beletristike tudi znanstvena in druga dela.. Iz jugoslovanskih jezikov je bilo po tej statistiki prevedenih 8 romanov. [illegible] deli, ki so bila prevedena, je doseglo največjo naklado delo italijanskega avtorja Giovanija Guareschija »Mali svet dona Camillo«, ki je bilo izdano v nakladi 800.000 izvodov.

V KINU *nam kažejo*

OD CARJA DO LENINA

Dvoje avtentičnih, pomembnih pričevanj o sovjetski revoluciji poznamo iz ameriških rok: prva je knjiga J. Reeda »Deset dni, ki so pretresli svet«, drugo pa spoznavamo te dni na platnu kina Vič, kjer predvajajo dokumentarni film »Od carja do Lenina.« Če primerjamo ta amenjski film s sovjetskim dokumentarcem o Vladimirju Iljiču Leninu, moramo ameriškemu priznati več plastike, dinamike in prepričljivosti, ki sega ponekod do pretresljivo dobro izbranih podrobnosti, drugod pa do resnične pretresljivosti.

Film »Od carja do Lenina« je delo Hermana Axelbanka in njegovega pomočnika M. Rastmana. Delo, ki sta ga opravila ob tem filmu, je naravnost gigantsko, čeprav sama najbrž nista nikoli zavrtela ročice snemalne kamere. Trajalo je trinajst let; vsa ta dolga leta sta skrbno iskala, izbirala, sestavljala kose in koščke filmskega traku najrazličnejših kamer, ki so lovile velike zgodovinske dogodke. To so bile kamere snemalcev prvih carskih tednikov in prvih sovjetskih snemalcev; kamere aristokratov carskega dvora od carja samega navzdol; kamere številnih tujih novinarjev in poročevalcev, ki so prihiteli v Rusijo spremljat revolucionarno vrenje, in kamere tujih oficirjev, ki so jih velesile vsega sveta pošiljale v napade proti Rdeči armadi, in končno kamere drznih avanturistov, ki so lovile najbolj senzacionalne prizore. Trinajst let je trajalo zbiranje, urejanje, komentiranje, uvrščanje v pravilno kronološko zaporedje, rezultat pa je eden od najvernejših in najbolj prepričljivih filmskih dokumentov o oktobrski revoluciji.

Zares ima gledalec velikokrat občutek, da gleda igrani film, dramo, ki jo je skrbno zamislil in gradil vešč dramaturg. Impresivna kontrastna montaža prizorov s carskega dvora in prizorov bede z ulic in vasi, revščine vojakov na fronti in bahavih oficirskih parad, iskrenosti revolucionarnih zborovanj ter demonstracij in oholega spletkarjenja politikantov privede film do neziagane dramatičnosti. Iz množice prizorov, ki bi jih lahko navedli v potrdilo kvalitete tega filma, naj omenimo samo enega(poudariti pa moramo, da v vsem filmu ni niti metra povzetega iz igranih filmov!): prizor, ko Kolčakovi vojaki streljajo ujete, bose rdečearmejce — ti pa spremljajo njihove krogle ponosno vzravnani, z zaničljivimi, ponosnimi, skoraj prešernimi nasmeški.

En sam dramaturg je ustvaril ta film: čas. En sam junak nastopa v njem: množica pod Leninovim vodstvom. In vendarle je tudi en sam dokumentarni film, ki je zrasel do tolikšne objektivne prepričljivosti: »Od carja do Lenina«.

S. G.

Knjige o tiskarstvu

Danes, ko nas spremlja tisk na vsakem koraku, in ko posveča svet vprašanjem tiskarstva prav isto pozornost kot številnim drugim dejavnostim — tu imamo v mislih redne svetovne grafične razstave v Düsseldorfu, znane pod imenom DRUPA (Druck und Papier) in druge take prireditve po svetu — moramo zabeležiti tudi prispevke, ki jih dajejo naši tiskarji in tiskarske organizacije za napredek slovenskega tiska.

Kljub razvitemu tiskarstvu smo imeli do osvoboditve eno samo knjigo o črni umetnosti in sicer M. Ambrožičevo »Tiskarstvo« (1937). Prezreti pa ne smemo še revije »Slovenski tisk«, ki je izhajala od 1929—1931, že zaradi dveh splošno pomembnih prispevkov: jezikovno rešeto in bibliografija za leto 1929. Po osvoboditvi pa smo dobili že vrsto zajetnih knjig o tiskarstvu, ki jih je izdalo Združenje grafičnih podjetij v Sloveniji v skrbi za strokovni dvig in izpopolnjevanje naših tiskarjev. Namen Združenja je, da izda izčrpne priročnike za vse glavne poklice grafične stroke. Tako je leta 1952 izšel »Priročnik za tiskarje« (blizu 600 strani) kot prevod dela, ki so ga izdali švicarski tiskarji. Dve leti nato je izšel »Splošni grafični priročnik« s snovjo, ki v obliki vprašanj in odgovorov obravnava vsa glavna vprašanja iz vseh grafičnih področij in tega, kar sega v delovno razmerje grafičnega delavca. Istočasno je izšla še knjiga »Sodobno tiskarstvo« kot rezultat obiska naših tiskarjev na razstavi DRUPA 1954. Knjiga je imela dvojni namen: pokazati stanje sodobne grafične stroke po svetu tudi tistim, ki razstave niso mogli videti, in usmeriti poglede naših tiskarjev v čas, »ko bo tudi naša stroka (to je slovensko tiskarstvo) začela modernizirati svoje obrate«. Sedaj pa je izšel še »Priročnik za ročne stavce«. O knjigi želimo podati splošno poročilo tudi glede na to, da sega njena vrednost in pomen čez strokovne potrebe.

»Priročnik za ročne stavce« je knjiga s 638 stranmi in bogatim slikovnim gradivom. V številnih poglavjih (nekaj nad 30) je avtor zajel snov, ki je važna v prvi vrsti seveda za tiskarja, a bo v mnogih primerih zanimala tudi laika, ki bi želel pobliže spoznati »črno umetnost«, saj je skoraj v vseh poglavjih marsikaj za vsakogar, ki ima s tiskom kakor koli posla, pa bodi to avtor, urednik, naročnik, grafik ali ljubitelj tiska.

Prvi dve poglavji obravnavata splošno zanimivo snov o nastanku in razvoju pisave ter zgodovino tiskarstva z orisom slovenskega tiskarstva. Za deli čisto strokovnega značaja (oprema ročne stavnice, orodje stavca in njegovo tehnično in zdravstveno varstvo) sledi veliko poglavje o stavnem gradivu (nad 100 str.), iz katerega dobimo odgovore na mnoga vprašanja, ki nas zanimajo ob knjigi ali tisku sploh. Tu se seznanimo s tipografskim merilnim sistemom, spoznamo črkovne sloge z bogato ponazorjenimi primerki slogovnega tiska, pisane črke itd. Iz poglavja o ročnem stavljenju moremo povzeti dosti napotkov za pravilno pripravo rokopisa za tiskarno, seznanimo pa se tudi s pogoji estetskega oblikovanja tiskovin. Poglavje o stavljenju — tiskanju tekstov v tujih jezikih (vsi slovanski, nemški, italijanski, latinski in grški) sega prav tako na širše področje. Na naslednjih sto straneh obravnava avtor delo, ki je vezano v glavnem na stavca (stavljenje verzov, dramatike, tabel, formularjev, formul in obrazcev ter not). Poleg tiskarja pa more poglavje o merah zanimati marsikoga. Tu so navedene vse vrste mednarodnih mer, ruske, angleške ameriške, egiptovske, dunajske mere in enote, dalje razna znamenja (astronomska, elektriška, turistična i. dr.) ter denarne enote, ki so v mednarodni rabi.

Poglavje, ki govori o zunanji podobi knjige, ni le zadeva tiskarja — stavca, marveč zanima še posebej vsakega ljubitelja knjige. Poleg navodil glede rokopisa nam to poglavje govori o knjižnih formatih, zrcalni obliki v razmerju s ploskvijo strani, o oblikovanju naslovne strani, o ilustracijah itd. Tu naj omenimo še poglavje o vrstah ilustracij (razne tehnike vrezovanja: lesorezi, jedkanice in klišeji), ki jih knjiga podrobno obdeluje med zadnjimi poglavji. Ta, kakor tudi poglavja o tiskarsko-grafičnem oblikovanju revij in časnikov so prikazana na izbranih primerih, kar je za strokovnjaka — posebno za mlade kadre — in za laika posebno važno. Sledijo poglavja o akcidenčnem tisku (priložnostni tisk: lepak, letak, oglas, katalogi itd.), o odtisih in korekturah, kar naj bi jih poznali tudi ljudje izven tiskarne, in na koncu še poglavje o stavnih strojih in glavnih tiskovnih postopkih, ki so: knjižni in ofsetni tisk ter bakrotisk. S kratkim opisom knjigoveškega dela v zvezi s knjigo (broširanje in vezava) je to izčrpno delo zaključeno. Stvarno kazalo bo končen pripomoček za smotrno uporabo knjige.

»Priročnik« in ostale tri navedene knjige je sestavil in uredil Maks Blejec, ki je tudi prevedel navedeni švicarski priročnik. Pri tem zaslužnem in lepem delu so mu bili v pomoč še številni naši tiskarski strokovnjaki, ki vsi skupaj orjejo ledino, posebno kar zadeva terminologijo. Pri tem in pri jezikovnem oblikovanju navedenih knjig je sodeloval Janko Moder. Knjiga je z grafičnega in estetskega vidika med našimi zelo uspelimi izdajami.

B. Gerlanc

Koroški šopek — vinjeta iz celovškega tiska iz leta 1696

ANATOLE FRANCE

Zlatooka Marcela

DOMENICHINO — RINALDO IN ARMIDA

Bil sem star pet let in ustvaril sem si bil o svetu predstavo, ki sem jo moral kasneje spremeniti; škoda, bila je res prelepa! Nekega dne, ko sem globoko zaverovan risal možice, me je poklicala mati, ne da bi bila pomislila, da me moti pri delu. Matere so pogostoma tako lahkomiselne.

To pot je šlo za to, da me je bilo treba obleči. Ker nisem spoznal nujnosti, pač pa sem slutil same neprijetnosti, sem se upiral in se zmrdoval; prav neznosen sem bil.

Mati mi je rekla:

»Botrica pride: ta bi bila lepa, če ne bi bil oblečen!«

Botrica! Še nikoli je nisem bil videl; niti poznal je nisem. Tudi nisem vedel, da sploh živi. Vedel sem pa prav dobro, kaj je to botrica: bral sem o botricah v pravljicah in videl sem jih še naslikane. Vedel sem, da je botrica vila.

Pustil sem materi, da me je česala in umivala z milom, kolikor je le hotela. Sanjal sem o botrici in bil skrajno radoveden, kakšna je. Vendar, dasi sem sicer kaj rad neugnano povpraševal, nisem to pot vprašal prav po nobeni stvari, o kateri bi bil sicer tako strahovito rad vedel.

Zakaj?

Vprašate zakaj? Ah, zato, ker se nisem upal; zato, ker vile, kakor sem to razumel jaz, ljubijo molk in skrivnost; zato, ker je v slutnjah tako dragocena negotovost, da jo vsaka, še najmlajša duša na vsem svetu nagonsko skriva; zato, ker so prav kakor za moža tudi za otroka reči, ki jih ni mogoče izreči; zato, ker sem že ljubil botrico, čeprav je še nisem poznal.

Gotovo vas bo presenetilo, ampak tudi v resničnosti je na srečo včasih kaj nepričakovanega, kar jo dela znosno... Botrica je bila lepa, da si je lepše ni bilo mogoče želeti. Ko sem jo zagledal, sem jo takoj spoznal. Prav tista je bila, ki sem jo pričakoval. Moja vila je bila. Ogledoval sem si jo brez presenečenja, ves očaran. To pot, in to je nenavadno čudno, je narava uresničila sanje majhnega otroka o lepoti.

Botrica se je ozrla vame: imela je zlate oči. Nasmejala se mi je in opazil sem, da ima zobke tako majhne, kakor so bili moji. Spregovorila je: njen glas je bil jasen in je žuborel kakor studenček v gozdu. Poljubila me je in te ustnice so bile tako sveže: še zmerom jih čutim na licu.

Občutil sem neskončno sladkost, ko sem jo gledal, in zdi se mi, da me je moralo to srečanje očarati v vsakem pogledu; zakaj spomin, ki mi je ostal nanjo, mi ni ohranil nobenih malenkosti, ki bi motile. V svoji preprostosti je ves svetal. Vselej enako se mi je prikazovala botrica: z nalahno priprtimi usti, kakor da so pripravljene za smehljaj ali poljub, visoko zravnana in odprtih rok.

Dvignila me je od tal in rekla:

»Dragec moj, daj da vidim, kakšne oči imaš.«

Nato se je poigrala z mojimi kodri:

»Plavolas je, pa bo potemnel.«

Moja vila je poznala prihodnost. Vedar je njeno prizanesljivo prerokovanje ni docela odkrilo. Moji lasje danes niso več ne plavi ne črni.

Drugi dan mi je poslala igrače, ki se mi niso zdele narejene zame. Dotlej sem živel med knjigami in slikami, z lončkom lepila, med pisanimi škatlicami in vso ropotijo razumnega in šibkega fantiča, ki je že rad posedel, se s temi igračami preprosto vdajal občutju barv in oblik, občutju, ki mu je pozneje rodilo toliko bolečin in toliko veselja.

Darila, ki mi jih je poslala botrica, se s temi navadami niso skladala. Bila je to popolna oprema za majhnega športnika in majhnega telovadca: trapec, vrvi, telovadni drogovi, uteži, ročke in vse, kar je treba, da mlad deček vežba telo in da postane krepak mož.

Na žalost se mi je hrbet že navadil pisalne mize; odkril sem že, kako lepo je zvečer, ko potrpežljivo ob luči svetilke izrezuješ podobe iz papirja, zaslutil sem že globoki smisel slik, in kadar sem zapustil te zabave, ki so kazale na bodočega umetnika, se je zgodilo to kakor v navalu blaznosti in v divji splošni zmedi. Tedaj sem se iz vsega srca vdajal igram brez pravil, brez umerjenosti in se igral razbojnike, brodolom in požar. Vse te priprave iz prepleskane zelenikovine in železa so se mi zdele mrzle, težke, brez muhavosti in duše, dokler jim botrica ni vdihnila vsaj nekaj dražesti, ko me je učila, kako se uporabljajo. Dvigala je ročke s prešerno smelostjo in vtaknila si je palico zadaj za hrbet pod komolcem in pokazala, kako se s tem razvijajo prsi.

Nekega dne me je posadila na kolena in mi obljubila ladjo, pravo ladjo z vsemi napravami, z vsemi jadri in topovi na krovu. Botrica je govorila o mornariških stvareh kakor star kapitan. Pozabila ni niti na koš na jamboru, niti na zgornji del palube: govorila je o krmi, o vrveh, o velikih in malih jadrih. Kar končati ni mogla s temi tujimi izrazi, ki jih je izgovarjala z nekakšno posebno ljubeznijo. Gotovo so jo spominjale na marsikatero stvar. Seveda, vile žive v vodi.

Nisem je dobil, te ladje. Toda nikdar, niti ne v najzgodnejši mladosti, mi ni bilo treba, da bi imel kdaj stvar res v rokah, da bi jo docela užival. Botričina ladja mi je dala povod, da sem se z njo ure in ure ukvarjal. Videl sem jo. Še vedno jo vidim. Pa to ni več igrača. To je prikazen. Tiho plove po meglenem morju in na krovu vidim žensko, ki nepremično stoji, roke se ji ne zganejo, oči pa ima velike in prazne.

Ni mi bilo namenjeno, da še kdaj vidim botrico.

Že takrat sem si bil ustvaril pravilno predstavo v njenem značaju. Čutil sem, da je zato prišla na svet, da ugaja in da ljubi, in da je prav to bila njena naloga tu na zemlji. Nisem se motil o nji, joj! Pozneje sem izvedel, da Marcela (ime ji je bilo Marcela) ni nikoli delala nič drugega.

Mnogo let kasneje sem šele izvedel nekaj reči iz njenega življenja. Marcela se je bila seznanila z mojo materjo v samostanu. Toda mati, ki je bila za nekaj let starejša, je bila prepametna in preveč umerjena, da bi bila za dolgo ostala Marcelina prijateljica, ker je Marcela družila s prijateljstvom nenavadno ognjevitost in nekakšno besnost. Mlada gojenka, hči nekega trgovca, debelušno in mirno, malce posmehljivo in omejeno dekle, je vzbudila v Marceli prenapeta čustva. Marcela je kar ni izpustila iz oči, zaradi ene same besede, ene same prijateljičine kretnje je izbruhnila v jok, jo mučila s prisegami, izzivala neprenehoma izbruhe ljubosumja in ji med poukom pisarila po dvanajst strani dolga pisma. To je trajalo toliko časa, dokler ni navsezadnje debeluška, ki se je naveličala tega, izjavila, da ji je dovolj in da naj jo pusti v miru.

Uboga Marcela je odnehala tako uničena in tako žalostna, da se je zasmilila moji materi. Tedaj se je pričelo njuno prijateljstvo, malo preden je mati šla iz samostana. Obljubili sta si, da se bosta obiskovali, in držali sta besedo.

Marcelin oče je bil najboljši človek na svetu, prikupen, zelo duhovit in ni bil vsakdanjega duha. Dvanajst let je bil pri mornarici in plul po morju, nato je brez pravega vzroka pustil službo. Vsi so se čudili temu. Treba bi se bilo pa čuditi, da je sploh toliko časa ostal v službi. Njegovo premoženje je bilo skromno, posestvo pa obupno zanemarjeno.

Nekoč je ob dežju videl skozi okno ženo, ki je šla peš s hčerko, je opazil, kako sta bili v zadregi zaradi dolgih kril in dežnikov. Tedaj se je prvič zavedel, da nimata kočije in to odkritje ga je hudo razžalostilo. Pri priči je vnovčil svoje vrednostne papirje, prodal ženin nakit, si izposodil pri raznih prijateljih denarja in se naglo odpeljal v Baden. Ker je bil prepričan, da je odkril nezmotljivo teorijo igre, je stavil na debelo, da bi prigral konje, kočijo in sluge v livrejah. Ko je minil teden, se je vrnil domov brez beliča in je bolj ko kdaj prej verjel v svojo srečo v igri.

V pokrajini Brie mu je ostalo majhno posestvo, kjer je začel gojiti ananase. Ko je leto dni gojil ta sadež, je moral prodati zemljo, da je mogel plačati tople grede. Nato se je vrgel na iznajdbo strojev, in žena mu je umrla, da skoraj opazil ni tega. Pošiljal je ministrom, državnima zbornicama, akademiji, učenim družbam in vsemu svetu sploh načrte in spomenice. Te spomenice je časih zlagal lepo v stihih. In vendar je kdaj pa kdaj zaslužil kaj denarja, tako da je lahko živel. Vse to je bilo prav čudovito. Marceli se je zdelo vse čisto preprosto in če ji je prišel v roke petak, je brž kupila zanj nov klobuk.

Čeprav je bila moja mati takrat še mlado dekle, ni imela čuta za tako življenje in se je zelo bala za Marcelo. Vendar je Marcelo imela zelo rada.

»Če bi ti vedel,« mi je stokrat pravila mati, »če bi ti le vedel, kako lepa je bila tedaj!«.

»Ah, draga mama, lahko si to zamišljam.«

In vendar je prišlo med njima do nesoglasja. Povod je dalo nežno čustvo, katerega ne bi smeli pustiti nepojasnjenega, kakor sicer radi prikrivamo napako vseh, ki so nam dragi; toda jaz ga ne smem globlje preiskovati, kakor bi to mogel storiti kdo drug. Ne smem ga, pravim, pa tudi ne morem ga, ker imam o ti stvari samo izredno nedoločne podatke. Moja mati je bila tedaj zaročena z mladim zdravnikom, ki jo je malo zatem vzel in postal moj oče. Marcela je bila očarljiva; dovolj jasno sem to že povedal. Vzbujala je ljubezen in sama prekipevala od ljubezni. Moj oče je bil mlad. Večkrat sta se videla in govorila. Kaj bi še več?... Mati se je omožila in ni več videla Marcele.

Toda po dveh letih pregnanstva je lepo dekle z zlatimi očmi doseglo odpuščanje, in to tako temeljito, da so jo prosili, naj mi bo za botrico. Medtem se je bila tudi sama omožila. To je, mislim, mnogo pripomoglo k spravi. Marcela je svojega moža občudovala, dasi je bil pravo črno strašilo in je že od svojega sedmega leta plul na trgovskih ladjah; močno sumim, da je kupčeval s sužnji. Ker je imel velika posestva v Rio de Janeiro, je botrico odpeljal s seboj.

Mati mi je mnogokrat pravila:

»Ne moreš si misliti, kakšen je bil Marcelin mož: pravi malik, opica, živa opica, od nog do glave oblečen v rumeno obleko. Nobenega jezika ni znal. Od vsakega je govoril nekaj besed in se izražal večinoma s kriki, kretnjami in z zavijanjem oči. Če hočem biti pravična, oči je imel božanske. Pa ne smeš misliti, sinko moj, da je bil z Otokov,« je dostavljala mati, »bil je pristen Francoz, doma iz Bresta in se je pisal Dupont.«

Mimogrede vas moram poučiti, da je mati dejala vselej »z Otokov« vsemu, kar ni bilo iz Evrope. To je tiralo v obup očeta, ki je bil napisal različna dela iz primerjalnega narodopisja.

»Marcela,« je nadaljevala mati, »Marcela je bila blazno zaljubljena v svojega moža. Prve čase je imel človek zmerom občutek, da ju moti, če je prišel k njima na obisk. Tri do štiri leta je srečno živela; pravim srečno, ker se je treba oziratí na okuse. Ampak ko je nekoč odpotovala na Francosko... tega se ti ne spominjaš, bil si še majhen.«

»Oho, mama, prav dobro se spominjam!«

»No, torej! Med tem potovanjem se je njen temnopolti mož tam na Otokih navzel strašanskih navad: po mornarskih beznicah se je opijanjal z malopridnimi ženskami. Nekdo ga je sunil z nožem. Komaj je Marcela to zvedela, se je takoj vkrcala. Stregla je možu s tistim vzvišenim zanosom, s katerim se je lotevala sleherne stvari. Toda bruhnil je kri in umrl.«

»Kaj se Marcela ni več vrnila na Francosko? Mama, zakaj nisem več videl botrice?«

Na to vprašanje je mati odgovorila kakor v zadregi:

»Ko je ovdovela, je spoznala v Rio de Janeiro več mornariških častnikov, ki so zelo grdo ravnali z njo. Pa nikar nič slabega ne misli o Marceli, sinko moj. Bila je to ženska čisto posebne vrste in ni ravnala tako, kakor druge ženske. Toda postalo je težavno sprejemati jo.«

»Mama, nič slabega ne mislim o Marceli. Samo to mi povej, kaj je bilo z njo.«

»Sinko moj, neki mornariški poročnik se je zaljubil vanjo, kar je čisto naravno. In spravil jo je ljudem v zobe, ker je gódilo njegovemu samoljubju, da si je osvojil tako lepotico. Njegovega imena ti ne povem; danes je admiral in že večkrat si bil z njim pri kosilu.«

»Kaj! To naj bi bil V..., ta zaripli debeluhar? Saj, mama, lepe zgodbice o ženskah pripoveduje takole po kosilu, ta admiral!«

»Marcela ga je blazno ljubila. Šla je povsod z njim. Lahko razumeš, sinko moj, da mi ta zgodba ni posebno dobro znana. Toda končala se je strahovito. Bila sta oba v Ameriki, ne morem ti pa povedati natančno kje, ker si nikdar nisem mogla zapomniti zemljepisnih imen. Ko se je je bil naveličal, jo je pod nekakšno pretvezo zapustil in se vrnil na Francosko. Ta čas, ko je ona daleč tam čakala nanj, je iz zakotnega pariškega lističa izvedela, da se kaže po gledališčih v družbi neke igralke. Ni ji bilo več obstanka, in čeprav jo je mučila huda mrzlica, je krenila na pot. To je bilo njeno zadnje potovanje. Umrla je na ladji, sinko moj, in tvojo ubogo botrico so zašili v vrečo in spustili v morje.«

Glejte, to mi je pripovedovala mati. Več o tej stvari ne vem. Ampak vsakokrat, kadar je nebo nežno sivo in veter sladko toži, mi polete misli k Marceli in ji govorijo:

»Ubogo srce, ki trpiš, ubogo srce, ki blodiš po starodavnem oceanu, ki je uspaval prve ljubezni na zemlji, dragi duh, o moja botrica in vila, bodi zahvaljena in blagoslovljena od najzvestejšega vseh tvojih ljubčkov, edinega mordá, ki se te še spominja! Bodi blagoslovljena za dar, ki si mi ga položila v zibelko, ko si se samo nagnila nadjo; bodi blagoslovljena, ker si mi odkrila, ko se mi je misel komaj porajala, čudovite muke, ki jih lepota prizadeva dušam, žejnim, da bi jo razumele; blagoslovljena bodi od njega, ki je bil dečko, ko si ga dvignila od tal, da vidiš, kakšno barvo imajo njegove oči! Ta otrok je bil najsrečnejši in, drznem se reči, najboljši od tvojih prijateljev. Njemu si dala največ, o plemenita ženska, zakaj odkrila si mu s svojimi rokami neskončni svet sanj!«

PO TELEFONU

Tista dva, ki sta govorila naglas, sta slišala govorico onih dveh, ki sta govorila potihem.

— Halo! Tukaj Stagnè. Kdo tam? (— Saj si ti, Vera? O, Vera! Si ja ti, Vera?)

— Tu Vera. Pozdravljen, Marko! Rekli so mi, da me je nekdo klical. Si bil to ti? Če nisi bil, oprosti, da te motim. (— Ko so mi povedali, da me je nekdo klical, mi je bilo neskončno žal, da nisem bila tu. Vedela sem, da si me klical ti. Osrečil si me, dragi Marko! Saj si bil ti?)

— O, dober dan, Vera! Kaj bi me motila! Klical sem te, da. Nisem imel kaj početi, pa sem si dejal, kaj počne naša Vera. (— O, Vera! Iznad reke se je dvignila megla; za mestom so zapeli gozdovi in nad gorami obrisano nebo. Tam sem videl tebe. Zmeraj te vidim, čeprav mižim. Vsak dan v tednu je bilo tako. Danes nisem mogel zdržati. Odrinil sem akte in šel k telefonu. Ko te ni bilo, bi najraje razbil telefon.)

— Saj sem si tudi jaz rekla, kako je kaj s Stagnetom. (— Vsak dan se zgodi, da mi roke omahnejo na kartoteke in pogled zaplava skozi okno v zamegleno daljavo, misel pa še dlje in se ustavi pri tebi.)

— Torej, Vera, kako se imaš? (— Kje si, Vera? Slišiš, kako te kličem, Vera? Kako te kličem zaman.)

— O, kar gre, Marko. Dela je kar precej. Pa ti, kako se imaš ti? (— Kako mi je, Marko? Moj bog, Marko, saj veš, kako mi je, ko si tako daleč, ko boš zmeraj tako daleč. Kako si daleč!)

— Kako se imam? Ha! Tudi kar gre. Včasih malo porobantim, pa gre. (— Zagrizem se v delo, da bi te pozabil, a ti vedno stojiš pred menoj.)

— Ja, je že tako! (— Da, usoda, kajne, Marko! Zdi se mi, da sem šele zdaj spoznala življenje.)

— Si opazila, Vera, da se že drevje obletava? Boš šla kaj v gozd, preden segnije zlato? (— Vzel bi te s seboj v jesenski gozd. Brodila bi po listju in hodila po mahu. Modro jesensko nebo bi nama prepevalo, da bi odmevalo od gora. in gozdovi bi odpevali. Potopil bi se v tvoje oči, skrivnostne kot smrekovi gozdovi, in v njih bi videl vse globine, in želel bi, da bi do smrti zrl vanje.)

— Saj bi šla, pa kar ne utegnem. (— Šla bi s teboj v gozdove. Šla bi daleč, daleč, poslušala tvoj glas in vedela le za naju.)

— Kako pa kaj mož? (— Njegova si. Njegova za zmeraj.)

— Kar po navadi, Marko. Tako je zaposlen, da ga komaj kaj vidim. (— Zakaj se nisva prej spoznala, Marko?)

— Pozdravi ga, Vera! (— Njegova si, Vera. Njegova si.)

— Bom, hvala. Se boš kaj oglasil? (— Pozdravila ga bom v tvojem imenu in v obupu iskala v njem tebe. Boš prišel, da te bom gledala in si želela, da bi ti vsaj enkrat naslonila glavo na prsi?)

— Veš, Vera, zmeraj imam kako brkljarijo, tako da se kar težko potepam. (— Prišel bi, prišel bi. Saj veš, da živim samo od srečanj s teboj. Prišel bi in si želel, da bi se dotaknil tvojih rok.)

— Torej te ne bo? (— Zakaj ne prideš? Zakaj? Vem, zakaj ne prideš. Njegova sem, da. Da, ne hodi, čeprav . . .)

— Ja, saj veš, kako je. (— Zdajle, ta hip bi pustil vse in se odpeljal k tebi. A ne smem. Njegova si.)

— No, Marko, sem prav vesela, da sva se malo pogovorila. Dobro se imej! (— O, Marko, Marko!)

— Tudi jaz sem vesel. Vse najboljše tudi tebi, Vera! Zdravo, Vera! (— Prekleto!)

— Pozdravljen, Marko! (— O, Marko!)

Matija Kališnik

17. novembra 1957

Najdihojca

Malo o stricu, malo o jazbecu

Moj stric ima zelo rad otroke in živali, naravo in njene skrivnosti. Najsi je dež ali sneg, najsi je rosa do kolen, on mora v grmovje, v gozd. Vsakokrat, ko se vrača premočen do kože ali z butaro krhlike, vsakokrat prinaša s seboj novo odkritje — in ni je rastline, ki je ne bi poznal, ni živali, katere navad ne bi vedel. Sleherno pomlad zalezuje ptiče z otroško radostjo in šteje njihova gnezda; s posebno skrbjo neguje nebogljene in osirotele mladiče. Toda roparic ne more trpeti; strupene kače pa išče in pobija s posebno strastjo. Seveda je stric tudi lovec, čeprav si še do danes ni oskrbel puške. Ni pa zato lovec, da bi kaj ubil: v lovu išče le utehe svoji samotarski duši.

Ko sem zadnjič prišel domov in strica obiskal, je spet začel o lovu.

»Je že notri, je že v luknji!«

»Kdo?« sem vprašal začudeno.

»Jazbec! Greva gledat?«

Šla sva med grmovjem in čez plotove do jazbine na Knavsovem kopavniku. Luknja je bila zglajena in pred vhodom kup izrite prsti.

»Nanaša si gnezdo,« mi je pojasnil stric. Res je bilo v luknji raztresene nekaj suhe trave, ki jo je jazbec napukal iz bližnjih grmičev. Potem mi je stric pokazal kraj, kamor se žival hodi trebit.

»Jazbec je zelo snažna žival; nobene nesnage ne trpi v luknji.«

»Ali mu boš nastavil?« sem ga vprašal.

»Seveda bom,« je dejal in mi obljubil, da mi bo takoj sporočil, ko bo kaj ujel.

*

Bilo je pred leti, ko je stric prav tako zasledil jazbeca. Izposodil si je železno past — lisico z jeklenimi kleščami. Potem se je posvetoval, kaj storiti, da jazbec ne bo pasti prestopil.

»Deni pred lisico kamen,« ga je naučil Ribničan. »Jazbec bo kamen prekoračil in stopil naravnost v past.«

Stric je ubogal.

Jazbec pa si je mislil, kaj da dela tisti kamen v njegovi luknji, ki je že sama po sebi zelo tesna. Začel je riniti in valiti kamen iz luknje in ko je prišel stric gledat, je bila past sprožena.

»Čakaj, šment!« je godel stric. »Zdaj me pa ne boš...«

In je nastavil past, luknjo od zunaj pa močno zadelal. Toda jazbec je spet zavohal železje, se potrudil in izkopal nov rov na svetlo. Stric se je tako spet obrisal pod nosom.

Imel je stric psa jazbečarja, ki ni bil prav čiste krvi. Nič zato, pes je dobro sledil in stric je bil zelo ponosen na svojega Runa. Toda pes je bil, po zgledu svojega gospodarja, večkrat lačen ko sit. Nekoč je moral Runo v jazbino, da bi spodil iz nje zakonitega stanovalca. Kmalu pa je pes v jazbini začel milo cviliti ter se vrnil iz nje ves zdelan in opraskan.

»Lačen je,« se je spomnil stric, »pa nima moči, da bi se s črnuhom pošteno spoprijel.«

Šel je stric domov in nakrmil psa, kar se je dalo. Potem sta se dobre volje vrnila on in pes.

»Daj, Runo, daj!« je klical stric in kazal s prstom v luknjo.

Pes je ubogal in začel siliti v jazbino. Toda preveč se je bil nažrl in rov je bil zdaj preozek. Stric se je spet obrisal pod nosom.

Runo se je bil pozneje spridil. Začel je daviti piščeta in kokoši. Stric je bil zelo žalosten, ko je spoznal, da ga ne bo mogel prevzgojiti. Ni imel srca, da bi žival ubil ali ustrelil, temveč je kupil strihnina...

*

Lani je stric lovil jazbeca na panj. Dolgo je imel nastavljeno, preden je spoznal, da se šmentana zverca po mili volji sprehaja skozi past, ne da bi ta opravičila svoj namen. Začel je tuhtati in iskati vzroke, potem pa je napravil nov panj. Zdaj ni bilo več nevarnosti, da bi se les namočil in napel; komaj trkniti je bilo treba in past se je sprožila.

In res, tokrat ni imel smole: jazbec se je resnično ujel. Kakšen nasmeh in kako radostno lice je imel takrat stric! Vsakomur je povedal, vsakomur je razkazoval kožo in meso.

»Se je že ujel!« je klical grede v tovarno.

»Kdo? Kaj govoriš?« so spraševali sosedje in prijatelji.

»Jazbec. Jazbec se je ujel. Sem ga že odrl,« je odvračal stric.

Takrat je imel stric toliko obiskov, da je postala majhna, zakajena kuhinja premajhna. Prihajali so; eni so jazbečevo meso očitno hvalili, češ da je boljše od svinjskega; drugi so se vnaprej branili, češ da oni ne bi jedli te zverine za vse na svetu ne: vsak pa je odnesel lep kos in če bi imel stric deset jazbecev, ne bi zanj ostalo niti grižljaja.

*

Letos ve stric za tri naseljene jazbine. Tudi panj je že pripravljen. Zdaj čaka samo še mraza, da se ujeta mrcina ne bi usmradila. Kdo bi potem drl in pa kuhinja bi bila tako prazna; nikogar bi ne mogel opazovati, kako mu skače jabolček na vratu, ko skrivoma požira sline. Naj jih le požira, saj je meso okusno in stric ga daje zastonj...

Šmentani jazbec, kakšno veselje imajo s teboj!

Napisal Franci Strle

Najdihojčin portret

Vrhničanka Bojana je to!

Sestrica Staša pravi, da je trmasta! stric Janko pravi: ihtava je; teta Majda trdi, da ponoči nagaja...

Pravi! Ko je človek star šele dvajset mesecev, pač ne more biti že v vsem popoln! Ali ni dovolj, da krepko pokaže, da je tu, da se uveljavi na tem okroglem svetu, da zahteva svoje?

O, Bojana je kar simpatična punčka! In kaj sama pravi o sebi?

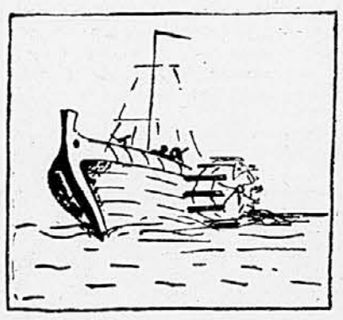
»Giga gaga muta tata!« je izjavila Bojana za »Slovenski poročevalec«. Sestrica je to prevedla: »Živa žaba notri plava.« Ker se nam to ni zdelo posebno jasno, smo jo kar naravnost vprašali, kaj rada jé. »Paplike!« (paprike) je bil odgovor...

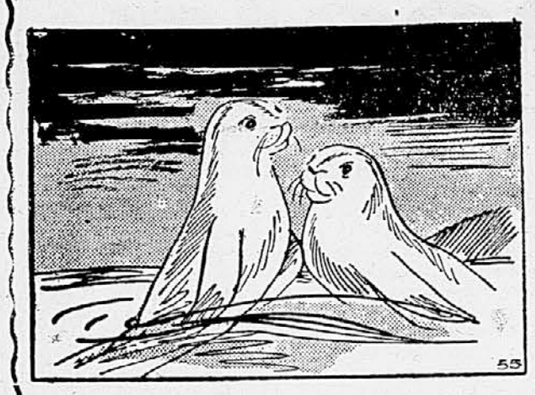
Pri tem je Bojana, ki je dotlej sedela na kavču za mizo, izgubila ravnotežje in zdrknila pod mizo. Postala je močno slabe volje in intervju je bil pri kraju.

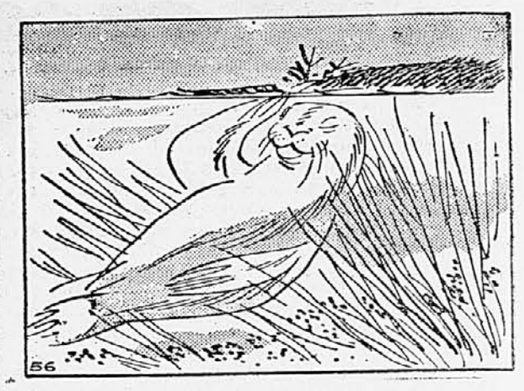
Prva ladja s kolesom

Ko še niso poznali ladje, ki jo poganja vijak, so imele ladje ob bokih trupov kolesa, ki so bila podobna mlinskim in ki so ob vrtenju s svojimi lopatami grabila v vodo in se je ladja tako pomikala naprej. Ta kolesa so gnali parni stroji, toda še pred tem so jih gnali ljudje. V starih arhivih lahko najdemo vesti, da so to idejo koles za pogon ladij uporabili prvič v Španiji l. 1543 na ladji »Trinidad«. Njenega graditelja so obtožili, da je v zvezi s hudičem in mu onemogočili vse nadaljnje delo. Kolo ladje »Trinidad« je vrtelo 40 ljudi, ki so jih skrili v trupu, da bi bila ladja videti čimbolj skrivnostna.

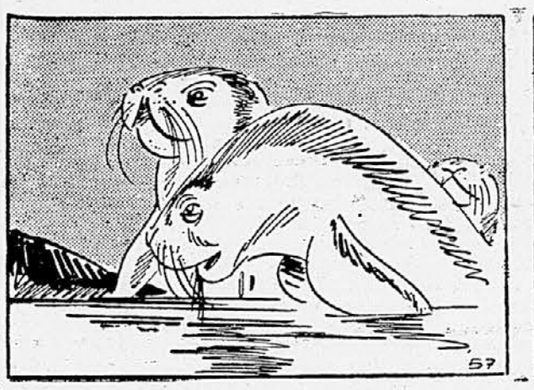
Beli tjulenj

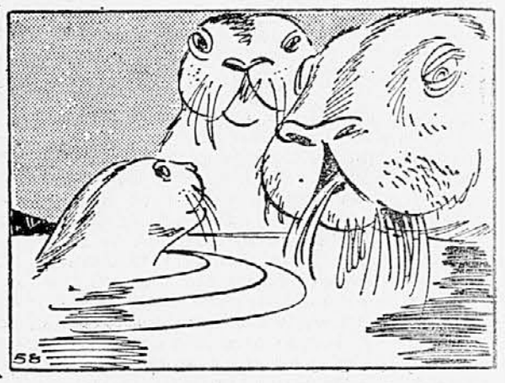

55. Kotik pa ni bil edini, ki se mu ni mudilo z ženitvijo. Na Novem rtu je živela tudi mlada tjulenjica, ki je prav tako trdila, da se hoče omožiti šele čez leto dni — in Kotik je tisto noč, preden je odšel na zadnje razlskovanje, plesal z njo »ognjeni ples« ob vsej lukanonski obali. Naslednje jutro je beli tjulenj izginil že navsezgodaj. Tokrat je krenil na zahod, po poti, kjer je srečal velik roj iveri.

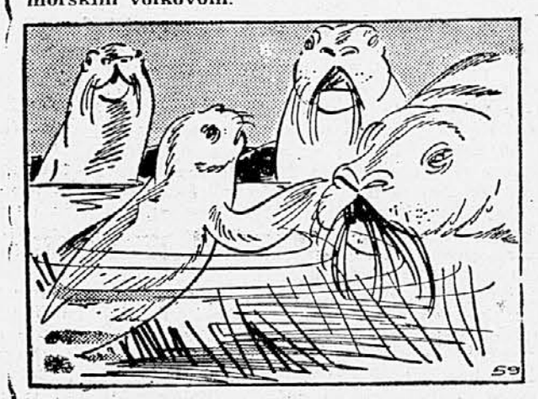
56. Pot pred njim je bila zelo dolga in zelo naporna, zato je potreboval na dan najmanj petdeset kilogramov rib, da bi ostal čil in krepak. Iveri je gonil, dokler se ni utrudil; potem se je zvil in legel spat v naročje valov in ti so ga zanesli do Bakrenega otoka. Obrežje otoka je poznal zelo dobro in ko je opolnoči začutil, da je zadel ob plast morske trave, je rekel: »Hm, nocoj pa je plima precej močna.«

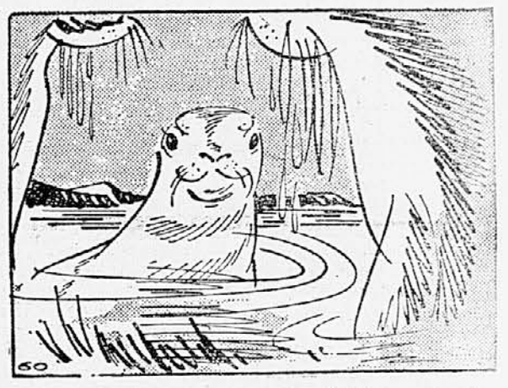

57. Obrnil se je pod vodo, odprl počasi oči in se zleknil — brž nato pa je poskočil, kot da bi bil maček, zakaj zagledal je velikanske živali, ki so vohljale po plitvi vodi in mulile mlade poganjke morske trave. Ni jih poznal in zato je ves presenečen zamomljal: »Odkod pa so se te vzele! Še nikoli jih nisem videl!« Živali niso bile podobne ne mrožem ne morskim levom, pa tudi ne tjulenjem in še manj morskim volkovom.

58. Bile so skratka najbolj čudne živali, kar jih je doslej srečal na svojem dolgem popotovanju. Merile so sedem do deset metrov in namesto zadnjih plavuti so imele lopatast rep, ki je bil tak, kot bi ga izrezal iz mokrega usnja. Glave so imele tako smešno bedaste, da kaj tako bedastega gotovo tudi vi še niste videli. Najbolj smešne pa so bile takrat, ko so se v globoki vodi postavile na svoje repe.

59. »Hm,« je dejal Kotik, »mnogo zabave, gospoda!« Velike živali so mu odzdravile s pokloni in so mahljale s plavutmi. Ko so se spet začele pasti, je Kotik videl, da je njihova zgornja ustnica preklana in da se oba njena dela odmikata skoraj za pol metra in se zopet zapirata, pri tem pa vsakokrat pograbita ogromen šop morske trave — to krmo so si tlačile v gobec in pri tem na razne načine prav dostojanstveno žvekale.

6. »Jesti pa že ne znaš,« kot bi se spodobilo,« je menil Kotik. Živali so se mu spet priklonile, a belega tjulenja je že minevala dobra volja. »No, prav,« je rekel. »če imate res še kak poseben člen v svojih prednjih plavutih, se vam ni treba kar nič z njim tako hudo bahati. Vidim, da se znate prav ljubko priklanjati, vendar pa bi mi bilo ljubše, ko bi mogel zvedeti za vaše ime.« Toda odgovora ni bilo.

Rekli so

Rekli so, da pod Gorjanci
se paso volkovi z janci,
rekli so, na Brezovici
spi petelin pri lisici,
rekli so, da so menihi
v Pleterjih kot miške tihi...
Če pa prideš kdaj tja čez,
videl boš, da to ni res!
Jance same na večer
v vas prižene spat pastir,
a kokot na Brezovici
s putkami spi na gredici,
če pa stopiš še za zid,
kjer je bel menišek skrit
z vrčem vinca rad postreže,
ki jeziček mu razveže.

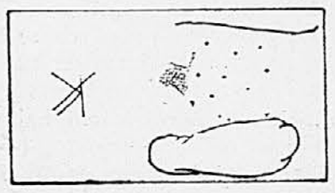
Napisala Vera Albreht

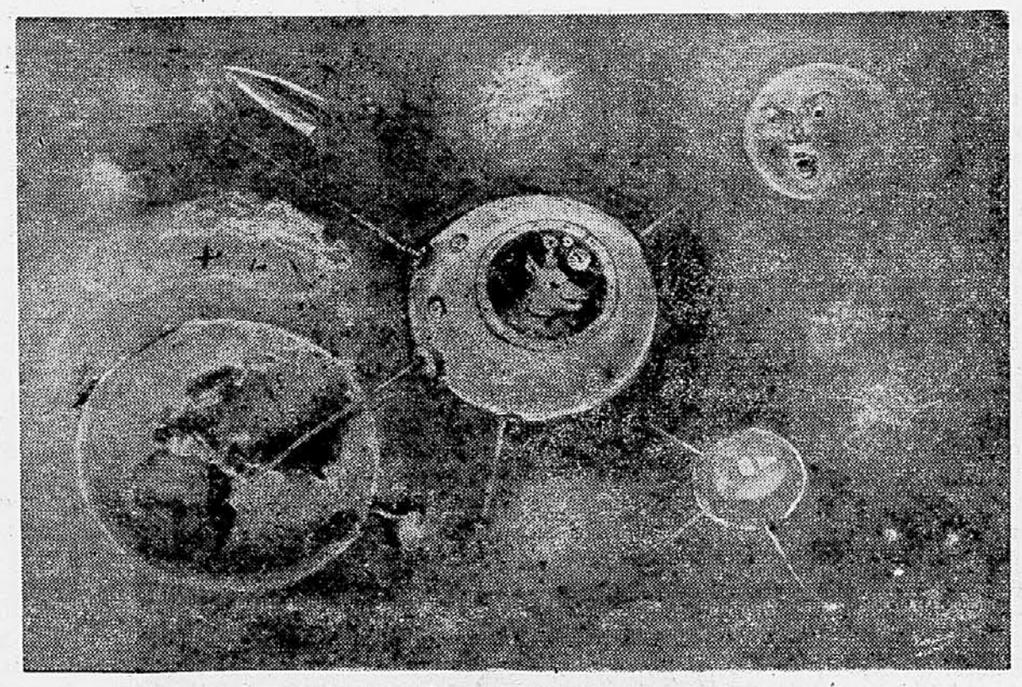
Lojze Beltram:
ZASOLJENA UGANKA

No, ta stvar pa res ni slana, vsak pa pravi, da je slana; slana ni pa je le slana, slana je pa le ni slana.

Dva rebusa

Narisala Verica Štrukelj iz Kračnje pri Domžalah

NORČEK SATELIT

»Jojme, kakšna zmeda
je v vsemirju — pit-pit-pii-t-pritepenec, ah, seveda!
Spet ta norček Satelit!«
Tak je botra Luna rekla,
ko tančico je oblekla.

Glejte, starec Mars vzdihuje:
»Jojme, jojme, kaj le bo!«
In lase si sive ruje:
»Kam vsemirje bo prišlo!«

Venera je že sklenila,
da odšla bo tja v pokoj.
»Ne, ne bom se več jezila!
Rada našla mir bi svoj.«

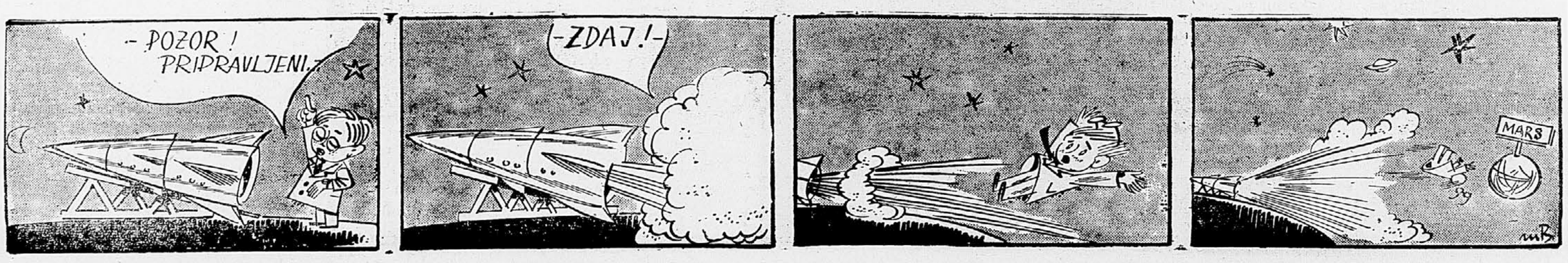
Zvezdice so pa dejale
in sklenile so glasno:
»Me ne bomo več migljale,
kar temno naj v noči bo!«

In pa naše Sonce zlato?
Le od jeze potemni,
brž popravi si kravato,
za obzorje pohiti.

Kaj pa norček topoglavi?
Satelit? Na nebu se igra,
zvezdam se smeji v daljavi
tam vrh sinjega neba.

Napisal Edi Hefler
iz Ljubljane

ASTRONOM PETER POŠILJA RAKETO NA LUNO

Zadnja poročila

SPOR V ATLANTSKEM PAKTU

List „Monde“ napada Anglijo

PARIZ, 16. nov. (Reuter). Stalni svet Atlantskega pakta se je sestal danes na izredno sejo in proučil angleško-ameriške pošiljke orožja Tuniziji, ki jih je francoska vlada označila kot »sovražno dejanje«. Sestanku na ravni veleposlanikov je predsedoval generalni sekretar Atlantskega pakta Paul Henri Spaak.

V ozračju očitnih nasprotij in globoke zaskrbljenosti glede prihodnosti se je danes v Parizu končala šestdnevna konferenca parlamentarcev držav atlantskega bloka, kateri pa niso prisostovali člani francoske delegacije.

Na zaključni seji je holandski predstavnik Fens izjavil, da je konferenca pokazala tragično stopnjo neenotnosti in nesporazumov, ki na političnem področju težko prizadevajo solidarnost atlantskih sil. Pred tem so predstavniki 14 držav sprejeli resolucijo o potrebi vzpostavitve novega postopka za »okrepitev atlantske skupnosti,« toda francoska delegacija je že ob začetku seje sporočila, da dokončno zapušča konferenco in to v znak protesta proti angleško-ameriškim pošiljkam orožja Tuniziji.

Demonstrativni francoski korak je zmedel delo konference, toda proti pričakovanju Pariza udeleženci te konference niso privolili v predlog generalnega sekretarja pakta Spaaka, češ naj bi poslali francoski delegaciji poziv, naj spet zavzame svoje mesto v palači Chaillot. Namesto tega je konferenca sprejela sklep, da se morajo države — članice pakta, v prihodnosti »obvezno posvetovati preden »obvezno posvetovati, preden omajati enotnost Zahoda«.

Poluradni pariški list »Monde« obtožuje Veliko Britanijo, da »hoče zavzeti mesto Francije v Severni Afriki« in na ta način uresničiti »dvojni direktorij z ZDA pri vodenju mednarodnih problemov« v zahodnem bloku. Ostrina komentarjev vseh današnjih pariških listov leti na »škandalozen sklep« ZDA in Velike Britanije, ki sta sklenili pošiljati Tuniziji orožje kljub francoskim protestom. Komentarji so večinoma naperjeni zoper londonsko vlado.

Iz Kaira poročajo, da je bil sklep Amerike in Velike Britanije, da pošlje Tuniziji manjše količine lahkega orožja, v Kairu sprejet z velikim zanimanjem, vendar uradni krogi tega dogodka nočejo komentirati. V Kairu poudarjajo, da je egiptovska vlada že večkrat izrazila svojo pripravljenost, da bi Tuniziji poslala raznovrstno orožje, vendar je Burgiba vse doslej sprejel samo »simbolično darilo«. V Kairu so mnenja, da sta Amerika in Velika Britanija to potezo hoteli preprečiti, da bi Burgiba prosil za orožje v Egiptu ali pa celo v neki vzhodnoevropski državi. Ti krogi sodijo, da gre pri tem za poskus Zahoda, ki naj bi pod vodstvom ZDA prevzel nadzorstvo nad Severno Afriko.

Iz Washingtona poroča Reuter, da je danes predsednik ZDA Eisenhower imel telefonski razgovor z ministrom za zunanje zadeve Dullesom o protestih francoske vlade zopet britansko-ameriški sklep o pošiljanju orožja Tuniziji.

ZASEDANJE JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKEGA MEŠANEGA ODBORA

Medsebojno razumevanje

Beograd, 16. nov. (Tanjug) Danes zvečer se je v Beogradu končalo drugo redno zasedanje jugoslovansko - italijanskega mešanega odbora, posvetovalnega organa italijanske in jugoslovanske vlade za vprašanja, ki so v zvezi z izvajanjem posebnega statuta o nacionalnih manjšinah, kakor ga predvideva londonski sporazum.

Ob koncu zasedanja je bil objavljen naslednji komunike:

»Od 6. do 16. novembra je bilo v Beogradu drugo zasedanje jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora, ki ga predvideva posebni statut, priložen londonskemu memorandumu.

Na tem sestanku so razpravljali o vprašanjih, ki sta jih predložili obe vladi glede na organizacijo šolstva in uporabe jezika jugoslovanske in italijanske narodnostne skupine na področju pod italijansko upravo. Proučili so tudi nekatere pritožbe, ki so jih glede tega predložili posamezniki in organizacije.

Zaključni delovni zapisnik je bil podpisan nocoj in bo dostavljen obema vladama v skladu z odredbami pravilnika mešanega odbora.

Vse zasedanje je potekalo v ozračju medsebojnega razumevanja ter pozitivnega in prisrčnega sodelovanja.«

Po podpisu zapisnika sta prvi člana njugoslovanskega dela odbora in predsednik tega zasedanja generalni konzul FLRJ v Trstu Mitja Vošnjak in prvi član italijanskega dela odbora, predstavnik italijanskega ministrstva za zunanje zadeve v Trstu dr. Pasquinelli izrazila zadovoljstvo glede doseženih uspehov in uspešnega zaključnega zasedanja. Mitja Vošnjak je poudaril, da to zasedanje pomeni še en korak naprej po poti k uresničenju odredb londonskega sporazuma in posebnega statuta. Ko je opozoril na prisrčno ozračje, ki je prevladovalo na zasedanju, je Mitja Vošnjak dejal: **»To je bilo ozračje medsebojnega razumevanja in konstruktivnega sodelovanja, ozračje resnih naporov in vskladevanje različnih mnenj in trdnega prepričanja o nujnosti in koristnost takšnega dela.«** Italijanski predstavnik dr. Pasquinelli je izrazil prepričanje, da se bodo pozitivni rezultati tega zasedanaj pokazali tudi v prihodnosti.

Prihodnje zasedanje mešanega odbora bo prihodnjega aprila v Rimu.

Montgomery odstopil

Pariz, 16. nov. (Reuter). Vrhovni poveljnik sil Severnoatlantskega pakta v Evropi general Norstad je sporočil, da je bil sprejet sklep feldmaršala Montgomeryja, ki se želi umakniti z dolžnosti pomočnika vrhovnega poveljnika NATO.

Stambolić in Leskošek v Pragi

Praga, 16. nov. (Tanjug). Danes zvečer je prišel v Prago predsednik zvezne ljudske skupščine in član izvršnega komiteja član ZKJ Petar Stambolić. Z njim je pripotoval tudi član zveznega izvršnega sveta in izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek. Stambolić in Leskošek bosta v imenu predsednika FLRJ, zveznega izvršnega sveta in ZKJ skupaj z veleposlanikom FLRJ v Pragi Markom Nikezičem prisostvovala pogrebu predsednika češkoslovaške republike Antonina Zapotockega. Stambolića in Leskoška so pozdravili predsednik češkoslovaške ljudske skupščine Zdenjek Firlinger, podpredsednik skupščine Jozef Valov, Aneška Hodinova-Spurna Dionislus Povansky in Andrej Žijak, kakor še drugi predstavniki Češkoslovaške. Ob sprejemu je vojaška godba zaigrala jugoslovansko in češkoslovaško himno, predsednik zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić pa je opravil pregled častne čete, ki je stala pred zgradbo češkoslovaške ljudske skupščine.

Prof. Lange v Bogradu

Beograd, 16. nov. (Tanjug). Nocoj je v Beograd prispel profesor dr. Oskar Lange, podpredsednik državnega sveta Poljske in predsednik ekonomskega sveta poljske vlade. Gosta iz Poljske so sprejeli na beograjski železniški postaji direktor instituta za mednarodno politiko in gospodarstvo Vlajko Begović, dr. Joža Vilfan in direktor instituta za produktivnost dela Stjepan Han.

Kot gost instituta za mednarodno politiko in gospodarstvo bo imel prof. dr. Lange v Beogradu dve predavanji o sodobnih problemih socializma, poleg tega pa bo imel tudi razgovore z našimi gospodarskimi voditelji in ekonomsmisti.

Kišijevo potovanje

Tokio, 16. nov. (AP). Predsednik japonske vlade Nobuske Kiši bo v ponedeljek odpotoval na tritedenski obisk v države južnovzhodne Azije. Ob tej priložnosti se bo razgovarjal z najvišjimi predstavniki devetih azijskih držav o svojem načrtu po katerem naj bi ustanovili fond za gospodarski razvoj držav južnovzhodne Azije.

Jugoslovanska manjšina na Madžarskem

Budimpešta, 16. nov. (Tanjug). Nocoj se je začela prva državna konferenca pedagogov jugoslovanske manjšine v Madžarski. Naloga te konference je v tem, da prouči vzroke dosedanjih slabosti pri vzgojnem delu v šolah jugoslovanske manjšine in da določi smernice za bodoče delo.

ŠAH

Vageningen, 16. nov. (ANP). V XII. kolu mednarodnega šahovskega turnirja je Trifunović remiziral z Alsterjem (ČSR), partija Szabo (Madžarska) : Ivkov (Jug.) je bila prekinjena. Po XII. kolu je tabela takale: 1. Szabo 10 (1), 2. Olafson 9.5, 3.—4. Donner in Larsen 8.5, 5.—6. Ohlmann in Trifunović 8 itd. Ivkov deli 9., 10. in 11. mesto.

DANES SVEŽE MORSKE RIBE V RIBARNICI IN NA TRGU V ŠIŠKI

Upravni odbor
ŽELEZNIŠKEGA ZDRAVSTVENEGA DOMA
Maribor
razpisuje
mesto MEDICINSKE SESTRE ali IZVEŽBANE BOLNIČARKE

za železniško obratno ambulanto v Ptuju. Nastop službe s 1. januarjem 1958. Samsko stanovanje zagotovljeno.

Pismene prošnje pošljite na upravni odbor Železniškega - zdravstvenega doma Maribor, Verstovškova 4-a, kjer dobite tudi informacije o vseh pogojih. 6488-R

CARINARNICA V LJUBLJANI
bo dne 9. decembra 1957 ob 9. uri v pisarni Carinarnice na Masarykovi cesti štev. 17
prodala na javni dražbi

1. **RABLJEN OSEBNI AVTOMOBIL znamke »Opel-Olympia«**, model 1948, štirisedežni, ccm 1500, z izklicno vrednostjo **din 189.000.**
2. **RABLJEN OSEBNI AVTOMOBIL znamke »Fiat 1500«**, model 1935, z izklicno vrednostjo dinarjev **697.500.**

Avtomobila bosta na ogled na dvorišču Carinarnice Ljubljana na Masarykovi cesti št. 17 dne 6. in 7. decembra 1957 med uradnimi urami.

Pravico licitiranja imajo državne ustanove ter gospodarske in zadružne organizacije.

Pred začetkom javne dražbe morajo udeleženci predložiti pismena pooblastila svoje ustanove ali organizacije ter potrdilo denarnega zavoda, da imajo v ta namen denarna sredstva na razpolago.

Kupljena avtomobila sta plačljiva z virmanom na tekoči račun Carinarnice štev. 601-3297-74.

Carinarnica Ljubljana 12065
6461-R

Pred vhodom v Postojnsko jamo gradijo novo cesto (režejo ovinke), nov parkirni prostor za 200 avtomobilov in 30 avtobusov z novo servisno postajo ter prostor za kampiranje in nov bazen

Modernizacija in rekonstrukcija cestnega omrežja

Razvoj industrijske in kmetijske proizvodnje ter povečanje blagovne izmenjave, s tem pa tudi transporta, terja vedno sodobnejše in modernejše cestno omrežje. To tembolj, ker se iz leta v leto veča blagovni transport s cestnimi vozili, prav tako pa tudi potniški transport. Tak razvoj gospodarstva narekuje tudi potrebo hitrejše modernizacije in rekonstrukcije naših cest, ki so v večini primerov zelo zastarele in so v zelo slabem stanju. V okviru petletnega perspektivnega plana modernizacije in rekonstrukcije cest so določeni daljnosežni ukrepi, ki bodo omogočili izboljšanje naših cest. Tako bo v naslednjih petih letih investirana vsota preko 70 milijard dinarjev za izgradnjo in modernizacijo cest ter za gradnjo potrebnih mostov. Po tem planu naj bi se za izgradnjo modernih magistral porabila vsota 40 milijard dinarjev, za priključke ceste prvega in drugega reda vsota 13 milijard dinarjev, za izgradnjo sekundarnih cest 12 milijard dinarjev ter za mostove 8 milijard dinarjev. Čeprav s temi sredstvi ne bo mogoče pokriti vseh potreb, predstavljajo vendar pomemono pomoč pri izgradnji in modernizaciji cest.

Po petletnem planu modernizacije in rekonstrukcije cest je določen predvsem zaključek glavne jugoslovanske magistrale Ljubljana — Zagreb — Beograd — Niš — Skopje — Djevdjelija. Skupna dolžina te magistrale znaša 1.200 km in je doslej zgrajenih okrog 700 km. Ostalih 500 km naj bi bilo končano do 1961. leta, razen dela ceste Niš — Skopje, ki naj bi jo gradili še po letu 1961, ker je ta gradnja povezana tudi z rešitvijo erozivnega področja, čez katero bi naj nova cesta tekla.

V okviru izgradnje krožne magistrale okrog Jugoslavije, je določeno nadaljevanje del na jadranski magistrali, ki bo tekla od Reke do Dubrovnika, Petrovca na moru, Titograda, Kolašina in dosegla Kosovsko Mitrovico ter se na ta način povezala z magistralo Beograd — Skopje. Večji del te magistrale naj bi bil po planu končan do leta 1961., kar bi omogočilo hitrejši razvoj turizma, razen dela ceste Kolašin — Kosovska Mitrovica.

Poleg teh dveh pomembnih magistral, je v načrtu tudi dokončanje in modernizacija ceste Sarajevo — Tuzla, ki naj bi se povezala s sedanjo avto cesto Beograd — Zagreb, nadalje pa še nadaljevanje del na cesti Beograd — Kraljevo — Kosovska Mitrovica — Skopje.

Vzporedno z gradnjami teh modernih magistral, so v načrtu tudi gradnje navadnih cest, ki bodo morale olajšati dovoz kmetijskih pridelkov v mesta. Računajo, da bo v naslednjih petih letih zgrajenih okrog 2.600 km sekundarnih cest ter okoli 1.000 km priključnih cest, ki bodo povezale industrijska in kmetijska področja z glavnim cestnim omrežjem.

I. S.

Jugoslovanska dneva na bruseljski razstavi

Beograd, 16. nov. Jugoslov. komisariat za sodelovanje na svetovni razstavi v Bruslju je določil 27. in 28. junij za dneva naše države na tej mednarodni razstavi znanstvenih dognanj in umetnosti. Balet beograjske Opere bo ob tej priliki predvajal Baranovičevo »Srce iz lecta«, »Vraga na vasi« in »Čudežnega mandarina« Bele Bartoka. Na programu so tudi simfonični koncerti ob sodelovanju beograjske filharmonije in mešanega zbora JLA. Sklenjen je tudi dogovor, da bosta nastopila na koncertu tudi prvakinja Metropolitanske opere v New Yorku Zinka Kunc in jugoslovanski čelist Antonio Janigro. Prirejen bo tudi koncert jugoslovanskih pesmi ob sodelovanju naših opernih umetnikov Melanije Bugarinoviće, Vilme Bukovčeve, Miroslava Čangalovića, Vladimira Rudžaka, Rudolfa Francla in Duška Popoviča.

Sestanek gorskih reševalcev

Radovljica, 16. nov. Danes sta imeli Gorski reševalni službi iz Tržiča in Begunj v Radovljici sestanek, na katerem so predvsem razpravljali o reševanju ponesrečencev v območju Karavank. Na sestanku so sprejeli šest novih članov iz Radovljice. Nanovo so se vključili predvsem uslužbenci Ljudske milice iz Radovljice. Reševalna služba v Begunjah je postala sekcija Gorske reševalne službe iz Tržiča. Postaja Gorske reševalne službe v Tržiču in sekcija v Begunjah bosta tesno povezani pri gorskih reševalnih akcijah.

DVE RAZNAŠALKI

za raznašanje »Slovenskega poročevalca« naročnikom na dom iščemo, in sicer za Dravlje, po možnosti s kolesom in za Center mesta.

Ing. France Uršič

Lep jesenski dan je bil, ko smo ga v Celju pokopali. Zelo veliko prijateljev in strokovnih tovarišev se je poslovilo od njega, posebno mnogo sodelavcev je prišlo iz Mežice in iz Cinkarne, kjer je ing. Uršič dejstvoval, pa tudi iz vseh strani cele Slovenije in drugih republik so prišli strokovni prijatelji pokojnega.

France Uršič se je rodil v sončni Vipavski dolini, od koder je prinesel s seboj svoj veder značaj in globoko ljubezen do narave. V Idriji je vstopil kot 15-leten srednješolec v vrste »Preporodovcev«, ki so takrat — pred prvo vojno — široko razsejali med mladino prevratno idejo: »Svobodo Slovencem v svobodni Jugoslaviji!«

Po letih vojne in trpljenja na fronti, je doživel France Uršič Jugoslavijo, ali okrnjeno, brez Primorske. Napotil se je v Prago, kjer je študiral kemijo in diplomiral. Po diplomi je bil zaposlen tri leta v Cinkarni v Celju, potem se je pa preselil v mežiško dolino, v Žerjav, kjer je našel drugo domovino. Kot vodji kemičnega laboratorija mu je bila poverjena analitična kontrola flotacije in topilnice ter vodstvo rafinacije svinca. Izredna vestnost in natančnost ter globoko poznavanje kemijskih, separacijskih in metalurških procesov so bile glavne strokovne vrline pokojnika. Poleg strokovnega dela je neumorno deloval v narodnih društvih ter krepil narodno zavest Mežičanov.

Ko je izbruhnila druga vojna, se je javil v vojsko. Bil je ujet in od Gestapa zaprt, tri mesece je bil v celovških zaporih, nato pa izgnan z družino vred golih rok v Makedonijo, vse kar je imel je bilo zaplenjeno.

V Makedoniji je našel ing. Uršič svoj tretji dom, nebroj prijateljev si je ustvaril med domačini v petih letih, ki jih je tam preživel. Leta 1946 se je vrnil v Žerjav, tam je prevzel vodstvo topilnice svinca, ki jo je vodil nadaljnjih osem let. Moral je reševati izredno težke metalurške probleme, kar mu je odlično uspelo. Racionalizacija pridobivanja in čiščenja svinca ter predelave molibdenove rude so bile glavne njegove naloge. Žel je vsestransko priznanje strokovnjakov, bil je nagrajen od podjetja ter odlikovan z redom dela II. stopnje.

Leta 1954 je odšel ing. Uršič v zasluženi pokoj v Celje, ostal pa je še vedno strokovni svetovalec podjetij, v katerih je svojčas služboval.

Nenadoma je konec oktobra omahnil v globoko žalost svoje družine in prijateljev. Naj mu bo lahka slovenska zemljica, ki jo je tako ljubil!

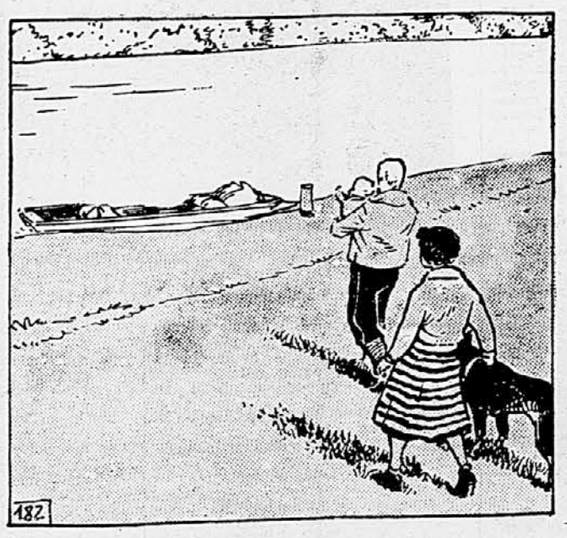
VF. in BP.

Novo!
Roger Peyrefitte
»KLJUČI SV. PETRA«
Lepo vezano 690 din.
V VSEH KNJIGARNAH!

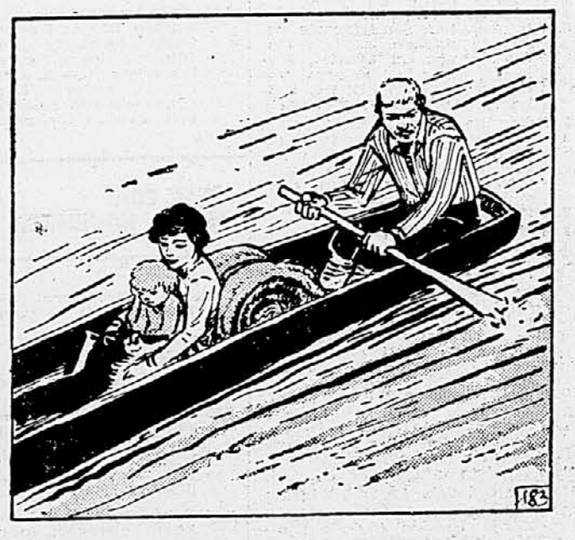

181. To ji je tudi uspelo. Kazan je polskal za Sivo varen kotiček v gozdu na rečnem bregu, od tam pa je vedno odhajal k Jeanni. Šele pozno ponoči se je vračal in Siva ga je vselej pričakovalá s strahom. Kako dolge so bile te ure čakanja. Neke noči pa se Kazan ni vrnil. Jeannin mož ga je z dolgo vrvjo privezal k močnemu kolu.

182. Jeanne in njen mož sta zgodaj vstala. Dokončala sta še zadnje priprave za odhod. Prav ko je sonce vzhajalo, je stopil iz hiše mož s puškco v naročju, za njim pa je stopala Jeanne in vodila psa. Ob rečnem bregu je čakal nanje velik čoln. Ko je Jeanne za možem vstopila v čoln, ji je Kazan sledil in se pokorno vlegel k njenim nogam.

183. Počasi je čoln odrinil od brega. Z močnimi zamahi vesla ga je mož usmeril na sredo reke. Kazan je zaprl oči in položil glavo v Jeannino naročje. Čoln se je počasi bližal kraju, kjer je Kazan pustil Sivo. Jeanne se je poslednjič ozrla k koči, ki so jo začele zakrivati goste veje. »Na svidenje!« je žalostno zaklicala.

RADIO LJUBLJANA

SPORED V PRIHODNJEM TEDNU

POROČILA OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH

6.05 Poročila in vremenska napoved.
7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda.
13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
19.30 Radijski dnevnik.
22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
22.55 Poročila.

POROČILA OB DELAVNIKIH

5.05 Poročila in vremenska napoved.
6.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in radijski koledar.
8.00 Poročila.
10.00 Napoved časa in poročila.
13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila.
15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila.
17.00 Napoved časa in poročila.
19.30 Radijski dnevnik.
22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan.
22.55 Poročila

PO NEDELJEK NOVEMBER 18

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob
6.30—6.40 Reklame.
6.40—6.45 Naš jedilnik.
(8.00—11.00 Oddaja na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
8.05 Jutranji divertimento — D. Šoštakovič: Praznična uvertura — C. Šedlbauer: Lirična suita — A. Dvorak: Sherzo capriccioso — E. Chabrier: Vesela koračnica — G. Bizet-P. Sarasate: Carmen, fantazija — Hellmesberger: Vražji ples.
9.00 Radijski roman — Tarasov-Rodionov: Čokolada — XI.
9.20 Poje zabavni vokalni ansambel Norman Luboff.
9.40 Mali glasbeni notes.
10.10 Dopoldanski komorni koncert — Peter Stojanovič: Trio za dve violini in violo (izvajajo Ali Dermelj, Uroš Prevoršek in Srečko Zalokar) — Josef Suk: Klavirski kvintet op. 8 (izvajajo pianist Pavel Šivic in Ljubljanski godalni kvartet).
11.00 Mala melodija.
11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Tonček, naš najmlajši muzikant.
11.35 »Lušino je biti planšar« (domače napeve izvajajo Veseli planšarji, Janko Smolnikar in Janez Jeršinovec).
12.00 Opoldanski koncertni spored — Blaž Arnič: Prvi polet, simfonična poema za klavir in orkester (orkester Radia Ljubljana dirigira Uroš Prevoršek, solist Lovrenc Arnič) — Hugo Alfven: Kralj gora, baletna pantomima (Švedski simfonični orkester dirigira avtor).
12.30 Kmetijski nasveti — ing. Jakob Ferjan: Kako spitamo prašiča za mast.
12.40 Jugoslovanska kola in napeve igra kvartet Milana Stanteta.
13.15 Popevke in melodije po vašem okusu.
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Drago Kralj: Padec Carigrada.
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zab. glasba, vmes reklame.
15.40 Listi iz domače književnosti — Ivan Bratko: Pomlad v februarju.
16.00 Portreti slavnih pevcev — IV. oddaja — sopranistka Zinka Kunc.
17.10 Popevka tega tedna.
17.15 Srečno vožnjo! (šoferjem na poti).
17.35 Lepe melodije z orkestrom Paul Weston in J. Gleason.
18.00 Mladinska oddaja.
18.20 Skladbe slovenskih avtorjev poje Mariborski komor. zbor pod vodstvom Rajka Sikoška.

V ponedeljek 18. novembra bo že četrta oddaja »Portreti slavnih pevcev«. Glasovi znanih opernih pevcev z vseh krajev sveta se mnogokrat oglašajo v naših oddajah, o pevcih samih pa vemo prav malo. Namen teh oddaj (bo jih okrog 30) je torej, seznaniti naše poslušalce s pevci, ki pomenijo višek operne poustvarjalne umetnosti. Doslej smo vam predstavili Enrica Carusa, Amelito Galli-Curci, slavnega basista Fjodora Ivanoviča Šaljapina, tokrat pa smo izbrali našo rojakinjo Zinko Kunc-Milanovo. Oddaja je na sporedu vsak ponedeljek ob 16.00 uri.

18.45 Radijska univerza — prof. dr. Svetozar Ilešič: Geografsko proučevanje Slovenskega Pomurja.
19.00 Zab. glasba, vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
20.00 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije, solist Julius Katchen, dirigent Samo Hubad — Bela Bartok: Koncert za orkester — L. v. Beethoven: Koncert za klavir in orkester št. 5 v Es-duru — C. Debussy: Morje. V odmoru koncerta: Kulturni razgledi: prof. Štefan Barbarič: Aktualni problemi slovenskih slavistov.
22.15 »Doma in na tujem« — a) Dvajset minut s kvintetom Jožeta Kampiča, b) Vabimo vas v »Palladium hotel« New York (Les Brown s svojim orkestrom).
23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
14.00 Od klasikov do moderne — Spored ork. skladb A. Rejcha L. Boccherinija, F. Liszta, D. Švare, J. Sibeliusa in S. Prokofjeva.

Radijska oddaja »Pokaži, kaj znaš!« privablja vsakih štirinajst dni vse polno poslušalcev in gledalcev v dvorano Mestnega gledališča v Ljubljani. V nedeljo, 3. novembra je zasedla prvo mesto in zbrala doslej največ točk po ocenitvi strokovne komisije in komisije iz poslušalcev skupina treh mladih fantov — Andrej Blumauer (orglice), Janez Lužar (kitara) in Jože Naraločnik (bas). Čestitamo! Prepričani pa smo, da jih bomo še večkrat slišali v sporedu domače radijske postaje.

15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
15.25—16.00 Zdaj pa kar po domače (narodne pesmi).
*
22.15—23.00 Operni koncert — R. Wagner: Lohengrin, uvodna glasba k 3. dej. — G. Verdi: Traviata, arija Alfreda — R. Wagner: Lohengrin, zaključna scena 3. dej. — G. Verdi: Don Carlos, duet iz 1. dej. R. Wagner: Siegfried, Siegfriedovo potovanje.

TO REK NOVEMBER 19

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob
6.30—6.40 Reklame.
6.40—6.45 Naš jedilnik.
8.05 V domačem tonu (vesele pesmi in napeve izvajajo Gorenjski vokalni kvintet, Planinski oktet iz Maribora, Vaški kvintet, Trio Birtič, Rajko Koritnik in P. Pirnovar).
8.35 Camille Saint-Saens: Živalski karneval, suita (izvaja Nizozemski filharmonični orkester in pianista Jean Antonietti in Isja Rossican, dirigent Walter Goehr).
9.00 Zabavni mozaik.
9.30 Virtuozne skladbe za razne inštrumente — R. Lupi: Iz Partite za harfo — M. S. Rousseau: Pastoralne variacije (Jelica Pertot-Portogrando: harfa) — P. Sarasate: Zapateado — C. Cui: Orientale — E. Granados: Goyescas, intermezzo (A. Navarra: čelo) — S. Rajičić: Pesem in ples (Ivan Turšič: fagot).
10.10 Z melodijami na pot
11.00 Wolfgang Amadeus Mozart: Divertimento št. 2 v D-duru (komorni orkester iz Londona dirigira Harry Blech).
11.30 Za dom in žene.
11.45 Majhni zab. ansambli igrajo.
12.00 Priredbe Luke Kramolca in Cirila Preglja (pojeta Ljubljanski komorni zbor in altistka Marija Bitenc).
12.30 Kmečka univerza — ing. V. Masten: Novi načini zatiranja voluharja.
12.40 Orkestralne miniature.
13.15 Klavir v ritmu.
13.30 Pester spored opernih melodij — W. A. Mozart: Arija iz opere »Titus« — W. A. Mozart: Arija iz 2. dej. opere »Don Juan« — V. Bellini: Recitativ in duet iz 2. dej. opere »Norma« — J. Offenbach: Tercet iz 3. dej. »Hoffmannovih pripovedk« — G. Puccini: Intermezzo iz »Manon Lescaut« — G. Puccini: Dvospev iz 1. dej. opere »Tosca«.
14.20 Za otroke — Orlin Vasiljev: Poslednja želja.
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zab. glasba, vmes reklame.
15.40 Potopisi in spomini — Pearl S. Buck: Spomini na mladost na Kitajskem.
16.00 Popoldanski simfonični koncert — Josef Suk: Dramatična predigra (simfonični orkester Praškega radia dirigira Vaclav Jiraček) — Bruno Bjelinski: Koncert za flavto in orkester (izvajata flavtist Boris Campa in orkester Radia Ljubljana, dirigent Ali Dermelj) — Karol Szymanovski: Stabat Mater (Maria Kuninska, sopran, K. Szczepanski, alt, Andrej Hiolski, bariton ter zbor in orkester Poljske nacionalne Filharmonije, dirigent Bohdan Wodiczko).
17.10 Album popevk
17.40 Ciganski napevi (igra Toki Horvat s ciganskim ansamblom).
18.00 Športni tednik.
18.30 Iz zakladnice jugoslovanskih samospevov — samospeve Miloja Milojeviča poje baritonist Dušan Popovič, pri klavirju Bogdan Babič.
18.50 Domače aktualnosti.
19.00 Zab. glasba, vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
20.00 Narodne pesmi poje Slovenski vokalni oktet.
20.30 Radijska igra — Vsevolod Ivanov: Oklopni vlak — režija Fran Žižek, v gl. vlogah Boris Kralj, Janez Presetnik, Jože Zupan.
21.18 Filmske melodije.
22.15 »Stari znanci pred mikrofonom« (nastopa Plesni orkester Radia Ljubljana).
22.35 »Mesečina Južnega morja« (veliki Zabavni orkester Les Baxter).
23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
14.00 Zabavni zvoki.
15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
15.25 Otroški in mladinski zbori pojo.
15.45—16.00 Filmska kronika.
*
22.15—23.00 Nočni koncert — Konstantin Babič: Koncertna intrada (orkester Beograjske filharmonije dirigira Živojin Zdravkovič) — R. Strauss: Tako je govoril Zarathustra (Dunajski filharmonični orkester dirigira Clemens Krauss)

SR EDA NOVEMBER 20

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob
6.30—6.40 Reklame.
6.40—6.45 Naš jedilnik.
(8.00—11.00 oddaja na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
8.05 Pisana paleta (pester spored solistične in operne glasbe G. Rossinija, F. Liszta, N. Rimskega-Korzakova, R. Schumanna, G. Puccinija in G. Verdija).
9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori (ponovitev).
9.15 Za ljubitelje narodnih in domačih viž — Ah, jaz pa eno dekle imam — Čez tri gore — Snoč je res lušna noč b'la — Spomin, valček — Glej, glej, kak' mimo gre — Križ kraž — Kaj pa, dekle, tukaj delaš — Trije kovači — Pod Spikom — Pred mojo kajžo — Moj očka so mi rekli.
9.45 Četrt ure z ansamblom Victor Silvester in Charles Vanberg.
10.10 Hector Berlioz: Fantastična simfonija (Berlinski simfonični orkester dirigira Willem van Otterloo).
11.00 Odprite sprejemnike! (izbrane skladbe iz arhiva zabavne glasbe).
11.35 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev) — D. Kralj: Padec Carigrada.
12.05 Mali koncert solistične glasbe — Tihomil Vidošič: Preludij in dva scherza — Marijan Vodopivec: Tri skladbe za violino in harfo — M. Lipovšek: Osamljena — A. Lajovic: Serenada, Veter veje.
12.30 Kmetijski nasveti — vet. E. Špiler: O kokošji kugi in pomenu zaščitnega cepljenja.
12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel, solist violinist Ivan Pal.
13.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov.
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (ponovitev) — Tonček, naš najmlajši muzikant.
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zab. glasba, vmes reklame.
15.40 Pri klasičnih mojstrih — H. Heine: Dvogovor s kuščarjem
16.00 Koncert po željah.
17.10 Sestanek ob petih.
17.30 Inkovska ljubavna pesem — poje Y Sumac.
17.50 Borut Lesjak — Melodije iz filma »Ne čakaj na maj«.
18.00 Kulturni pregled.
18.15 Klavirske skladbe Boga Leskovica in Janeza Matičiča, igra Jelka Suhadolnik-Zalokar.
18.30 Pesem slovenske zemlje — I. Balade (folklorna oddaja s komentarjem).
18.50 Razgovori o mednarodnih vprašanjih.
19.00 Zab. glasba, vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.
20.00 Ermano Wolf-Ferrari: Štirje grobijani (z veznim tekstom) — Izvajajo solisti Ljubljanske opere in orkester Radia Ljubljana, dirigent dr. Danilo Švara.
21.20 »Z lokom po strunah« (zabaven glasbeni spored).
22.15 Revija ameriških pevcev in plesnih orkestrov.
23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
14.00 Morton Gould in George Gershwin.
15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved.
15.10 Ljubljanska kronika in obvestila.
15.25—16.00 Mali zabavni ansambli.
*
22.15—23.00 Nočni koncert — Bogo Leskovic: Partita v h-molu (orkester Slovenske filharmonije dirigira Carlo Zecchi), Bohuslav Martinu: Concerto grosso (Dunajski simfonični orkester dirigira Heinrich Swoboda).

ČE TRTEK NOVEMBER 21

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob
6.30—6.40 Reklame.
6.40—6.45 Naš jedilnik.
8.05 Folklorni zapiski Tončke Maroltove z gorenjskega kota.
8.35 Igra Helmut Zacharias z velikim zabavnim orkestrom.
9.00 V glasbi po svetu — N. W. Gade: Skotska uvertura — B. Smetana: Vltava — M. Musorgski: Ples perzijskih deklet — E. Porrino: Tri italijanske pesmi — J. Binet: Suita švicarskih narod. plesov in napevov — M. Glinka: Noč v Madridu.
10.10 Odlomki iz operete »Mala Floramy« — Izvajajo: Manja Mlejnik, M. Brajnik, Ljubljanski komorni zbor in Simfonični orkester, dirigira Jakov Cipci.
10.40 In sedaj . . .?
11.00 Štiri operne uverture — W. A. Mozart: Beg iz Seraja — G. Rossini: Tancred — F. v. Flotow: Marta — G. Verdi: Sicilijanske večernice).
11.30 Cicibanom — dober dan! (G. Strniša: Koruza).
11.45 Pesmi za naše male.
12.00 Španski glasbeni akvareli.
12.30 Kmečka univerza — vet. F. Skušek: Vitamini in avitaminoza.
12.40 Poje Ljubljanski vokalni oktet — Vse najlepše rožice (Adamič) — Kaj pa je tebi, ljubica (Černigoj) — Čukova ženitev (Lipar) — Dekle ob oknu (Sivic) — Ljubezen (Černigoj) — O, da je roža moje srce (Prelovec) — Nokturno (Černigoj) — Ajda cvete (Hafner).
13.15 Zvoki s Havajev.
13.30 Popularne melodije iz orkestralne glasbe — E. Grieg: Lirična suita — B. Granados: 3 španski plesi — A. Hačaturjan: Maškerada, suita.
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zab. glasba, vmes reklame.
15.40 Humoreska tega tedna — Z. Petan: Idealna žena.
16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji — F. Liszt: Variacije na Bachovo temo Lajoš Teleki: klavir) — S. Rajičić: Largo cantabile — G. Čerkin: Ljubezenska pesem — D. Milojević: Preludij in rondo — S. Nastasijević: Pastorale (Branko Pajević: violina, Marijan Lipovšek: klavir) — M. Tomc: Caprice (S. Zalokar: viola, J. Suhadolnik-Zalokar: klavir) — B. Britten: Zimske besede (Peter Pearce: Tenor, Benjamin Britten: klavir).
17.10 Popevke a la carte — Sodelujejo: Ella Fitzgerald, Doris Day, Harry Belafonte, Tullio Pane, Clara Jaione, Antonio Basurto, Nuccia Bongiovanni, George Blanet, Majda Sepetova, vokalni kvartet »The four knights« in Gloria Linda
18.00 Radijska univerza — Anton Nosan: Kako je nastal premog.
18.15 Godalni orkester Slovenske filharmonije pod taktirko B. Leskovica, solist Ivan Turšič — Alojz Srebotnjak: Glasba za godala — L. M. Skerjanc: Koncert za fagot in godalni orkester s harfo.
18.45 Četrtkova reportaža.
19.00 Zab. glasba, vmes reklame.
19.30 Radijski dnevnik.

»VOKALNI KVINTET NIKO ŠTRITOF«, v katerem pojo člani zbora ljubljanske Opere, bo nastopil na javnem četrtkovem večeru 21. novembra.

14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo.
15.15 Zab. glasba, vmes reklame.
15.40 Iz svetovne književnosti — Elisabeth Fnright: Starost
16.00 Popoldanski simfonični koncert — Josef Haydn: Simfonija št. 49 v f-molu, »La passione«, (komorni orkester iz Londona dirigira Harry Blech), Felix Mendelssohn: Koncert za violino in orkester v e-molu (Filadelfijski simfonični orkester dirigira Eugene Ormandy, solist Isac Stern), A. Lajovic: Caprice (orkester Slovenske filharmonije dirigira Samo Hubad).
17.10 Rendez-vous z majhnimi zabavnimi ansambli — (Ansambel Mojmir Sepe, kvintet Jože Kampič, trio Reisner, kvintet Franco in ansambel Horst Wende)
17.40 Zabavna paleta Cola Porterja
18.00 Iz naših kolektivov
18.30 Umetne in narodne pesmi poje zbor »Grafika« p. v. Slavka Mihelčiča
18.50 Družinski pogovori
19.00 Zabavna glasba, vmes reklame
19.30 Radijski dnevnik
20.00 Mali koncert Zabavnega orkestra Radia Ljubljana pod vodstvom W. Dumke — Solisti: Ali Dermelj, Srečko Zalokar, Jure Robežnik in Borut Lesjak
20.15 Tedenski zunanje - politični pregled
20.30 Leoš Janaček: Glagolska maša, kantata — (Izvajajo solisti, zbor in orkester Radia Brno, dirigira Bratislav Bakala)
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
22.15 327,1 vam želi lahko noč z orkestri Frank Chacksfield, S. Black in Roger Roger.
23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograde)

II. PROGRAM
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
14.00 Mojstrska dela romantike — A. Borodin: Simfonija št. 2, E. Lalo: Španska simfonija.
15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved
15.10 Razgovor z volilci
15.25 Zabavna glasba, vmes obvestila
15.55—16.00 Ljubljanska kronika in obvestila
22.15—23.00 Nočni komorni koncert

PE TEK NOVEMBER 22

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob
6.30—6.40 Reklame.
6.40—6.45 Naš jedilnik.
(8.00—11.00 oddaja na valu 202,1 m in 98,9 mHz).
8.05 Jutranji divertimento — Rossini: Seviljski brivec, uvertura, Dvořak: Slovanska rapsodija št. 3, Lajovic: Sanjarija, Saint-Saens: Introdukcija in rondo, Borodin:: Nokturno, Čajkovski: Capriccio.
9.00 Radijski roman — Tarasov-Rodionov: Čokolada — XII.
9.20 Slovenske narodne pesmi (Poje zbor »France Prešeren« iz Kranja)
9.40 Melodije, melodije
10.10 Od Bacha do Debussyja — (Spored solistične glasbe J. S. Bacha, L. v. Beethovna, W. A. Mozarta, R. Schumanna, F. Schuberta, F. Mendelssohna, F. Chopina, F. Liszta, J. Brahmsa in C. Debussyja)
11.00 Pesmi in plesi raznih narodov
11.30 Za dom in žene
11.40 Vedri zvoki
12.00 Stanojlo Rajičić: Koncert za čelo in orkester. (Orkester Beograjske filharmonije dirigira Živojin Zdravkovič, solist čelist Mirko Dorner)
12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Milko Breznik: Sodobna vinogradniška tehnika
12.40 Poje baritonist Roman Petrovčič, s harmoniko spremlja Avgust Stanko — (So še rožce v hartelnu žavovale — Sem fantič z zelenega Stajerja — Hladna jesen že prihaja — Ko b' sodov ne b'lo Rože je na vrtu plela — Jaz imam tri ljubice — Pridi, Gorenjc)
13.15 Od arije do arije — (Odlomki iz oper »Seviljski brivec«, »Carmen«, »Rusalka«, »Ero z onega sveta«, »Sunčanica«, »Madame Butterfly«, »Adriana Lecouvreur«, »Žrinjski«, »Domovina«, »Samson in Dalila« in »La Wally«).
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Lojze Jakopič: Zvesti Čuj
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Zabavna glasba, vmes reklame
15.40 S knjižnega trga
16.00 Glasbene uganke
17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu
17.30 Zabavni pele-mele
18.00 Okno v svet
18.15 Medjimurske, hrvaške in bosanske narodne pesmi. Izvajajo: sopranistka Božena Glavak, pianist Marijan Vodopivec in Akademski oktet (Vehni, vehni fijolica — Četiri jačke iz Gradišča — Ni mi volja — Dvije pjesme iz Bosne — Čuk sedi — Malo ja, malo ti — Zvira voda — Nina, oj Nina — Školnik ide kak po drotu — Ljubav se ne tuži — Kolo)

SO BOTA NOVEMBER 23

5.00—8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — vmes ob
6.30—6.40 Reklame.
6.40—6.45 Naš jedilnik.
8.05 Lepe melodije — znani napevi — J. Nin: Trije komentarji — G. Puccini: Manon Lescaut, arija iz 2. dejanja F. Chopin: Valček št. 12 — B. Smetana: Prodana nevesta, arija Janka iz 2. dej. — N. Makarova: Scherzo — F. Liszt: Ogrska rapsodija
8.35 Donski kozaki pojo . . . (Ruske narodne in umetne pesmi: Kalinka, V dolini Dona; Dve kitari; Okoli Petrograda; Na lepi Donavi; Iz Grečaninovih pesmi)
9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo (ponovitev) — Lojze Jakopič: Zvesti Čuj
9.30 Igra vam Barnabas Geczy s svojim zabavnim orkestrom
10.10 Dopoldanski koncert — Carl Maria von Weber: Precioza, uvertura (Dunajski filharmoniki p. v. Karla Böhma), Petar Stojanovič: Koncert za violino in orkester (Orkester beograjske filharmonije dirigira Oskar Danon, solist violinist Branko Pajević), Ernst Dohnanyi: Simfonične minute (Bavarski simfonični orkester dirigira Kurt Graunke)
11.00 Pionirski tednik
11.15 Vesele, poskočne in okrogle valčke, polke, mazurke in koračnice igrajo trije mariborski ansambli)
12.00 Opoldanski operni koncert — W. A. Mozart: Čarobna piščal, kvintet iz 1. dej., A. Thomas: Mignon, zbor in poloneza iz 2. dej., F. Flotow: Marta, zbor služabnic iz 1. dej., F. Herold: Zampa, uvertura, R. Strauss: Kavalir z rožo, uvertura
12.30 Kmečka univerza — Ing. Fr. Cafnik: Organizacija odbora za gozdarstvo pri kmetijski zadrugi
12.40 Vesele citre
13.15 Non stop! (zabavne melodije na tekočem traku)
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.15 Zabavna glasba, vmes reklame
15.40 S knjižnega trga
16,00 Glasbene uganke
17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu
17.30 Zabavni pele-mele
18.00 Okno v svet
18.15 Medjimurske, hrvaške in bosanske narodne pesmi. Izvajajo: sopranistka Božena Glavak, pianist Marijan Vodopivec in Akademski oktet (Vehni, vehni fijolica — Četiri jačke iz Gradišča — Ni mi volja — Dvije pjesme iz Bosne — Čuk sedi — Malo ja, malo ti — Zvira voda — Nina, oj Nina — Školnik ide kak po drotu — Ljubav se ne tuži — Kolo)
18.45 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori
19.00 Zabavna glasba, vmes reklame
19.30 Radijski dnevnik
20.00 Veseli večer
21.00 Melodije za prejeten konec tedna
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda

II. PROGRAM
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz)
14.00 Lahka glasba
15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved
15.10 Ljubljanska kronika in obvestila
15.25—16.00 Sergej Rahmaninov: Simfonični plesi. (Rochester filharmonični orkester dirigira Erich Leinsdorf)
*
22.15—24.00 Zaplešimo!

NE DELJA NOVEMBER 24

6.00—7.00 Domač nedeljski jutranji pozdrav — vmes ob
7.15 Reklame
7.30 Radijski koledar in prireditve dneva.
7.35 To in ono za vas
8.00 Športna reportaža
8.15 Operetne uverture
8.45 Mladinska radijska igra — Grimm: Trnjulčica (prva izvedba)
9.35 Slovenske narodne pesmi in poskočnice — Sodelujejo: Slovenski oktet, Vaški kvintet, Zadovoljni Kranjci, Veseli godci in kvintet Avsenik
10.00 Še pomnite, tovariši . . . — Peter Romanič: Oblast v gozdovih
10.30 Kar radi poslušate — P. I. Čajkovski: Andante cantabile iz 5. simfonije — G. Puccini: Arija Laurette iz op. »Gianni Schicchi« — F. Chopin: Mazurka iz baleta »Silfide« — R. Leoncavallo: Glumači, intermezzo — B. Smetana: Polka iz »Prodane neveste« — H. Alfven: Švedska rapsodija — C. Porter: Noč in dan — Venček slowfoksov — D. Raksin: Laura - Simon: Ponciana — Aveva un bavero — Gordon: Chattanooga choo choo — Mc Carthy: Povsod mavrice — Fields: Valček — J. Gray: V sončni dolini — F. Dompke: Boječi zajček, polka
11.30 Orkestralni intermezzo — (Skladbe Heroida, Brucha in Glinke)
12.00 Pogovor s poslušalci
12.10 Melodije za dober tek
13.05 Zabavna glasba, vmes reklame
13.30 Za našo vas
14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.
15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.
16.00 Matija Maležič: Ljudje pod Snežnikom (reportaža)
16.30 Glasbeni mozaik — F. Liszt: Ogrska rapsodija št. 7 v d-molu — G. Verdi: Recitativ in romanca iz opere »Moč usode« — F. Kreisler: Dunajski capriccio — F. Liszt - Paganini: Etude št. 2 — G. Verdi: Zbor iz opere »Rigoletto« — H. Wieniawski: Spomin na Moskvo — G. Verdi: Zbor iz opere »Trubadur« — F. Liszt: Allegro vivace — F. Drdla: Serenada — G. Verdi: Duet Desdemone in Othella iz 3. dej. opere »Othello« — E. Granados: Španski ples
17.30 Radijska igra — Leck Fischer: Večno breme (ponovitev) — Režija: Fran Žižek, v glavni vlogi: Elvira Kraljeva
18.08 Vesela medigra.
18.30 Slovenska pesem od romantike do danes — VII. — Skladbe Benjamina Ipavca
19.00 Zabavna glasba, vmes reklame
19.30 Radijski dnevnik
20.00 Uganite, kje in kdaj! — (odlomki z javnih zabavnih glasbenih oddaj)
20.55 S festivala v Salzbugu — Serenada — (Camerata academica Mozarteuma pod vodstvom Bernharda Baumgartnerja) Wolfgang Amadeus Mozart: Koračnica v D-duru, Serenada v D-duru, Mala nočna glasba
22.15 Povabilo na ples
23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda)

II. PROGRAM
(na valu 202,1 m in 98,9 mHz
10.30—11.30 Nedeljski simfonični koncert Antonio Vivaldi: Koncert v E-duru za violino in godala (»Il Riposo« (Orkester Rimskega glasbenega kolegija dirigira Renato Fasano, Armando Gramegna, violina) Cesar Franck: Simfonija v d-molu (Dunajski filharmonični orkester dirigira Wilhlm Furtwängler)
*
13.10 Promenadni koncert — F. Medelssohn: Hebridi, uvertura — R. Glier: Romanca — P. I. Čajkovski: Pikova dama, suita — M. Balakirev: Islamey
14.00 Ljubljanska kronika in obvestila
14.15 Lahka glasba
15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved
15.10—16.00 Pester operni spored
*
22.15—23.00 Nočni komorni koncert — J. Brahms: Sonata za klarinet v Es-duru op. 120, št. 2 (Dr. Günther Radhuber: klavir, Miha Gunzek: klarinet), T. Pitfield: Sonatina (Hans Dietter Sonntag: flavta, Marjan Lipovšek: klavir)

V sredo, 20. novembra ob 18.30 pričenjamo cikel »PESEM SLOVENSKE ZEMLJE«. To bodo folklorne komentirane oddaje o slovenskih pesmih. — Prva oddaja — komentiral jih bo prof. Valens Vodušek — bo govorila o slovenskih baladah.

dnevne vesti — obvestila — oglasi

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Nedelja, 17. novembra: Gregor

*

Na današnji dan leta 1946 se je začelo prvo zasedanje Ustavodajne skupščine LR Slovenije.

*

Ing. mont. **Jurančič Juriju** iskreno čestitamo k uspešno končanem študiju na Rudarski fakulteti. — Prijateljice in prijatelji — kolegi.

Dr. **Mariji Rottovi** h končanemu študiju na medicinski fakulteti prisrčno čestitamo domači!

Za inženirja rudarstva je diplomiral **Jure Jurančič**. — Čestitajo domači!

Za gradbenega inženirja je diplomiral **Janez Nered**. Iskreno čestitajo kolegi!

Dekanat Pravne fakultete Univerze v Ljubljani, obvešča, da bo imel dr. Stojan Cigoj za svoje nastopno predavanje kot univerzitetni docent, predavanje s temo: »Kodeksne pravice avtorskega prava«. Predavanje bo 20. nov. 1957 ob 11. uri v zborničnem dvorani Univerze v Ljubljani, Trg revolucije 11-I. — Vabimo k udeležbi!

Dekanat Pravne fakultete Univerze v Ljubljani

Dekanat Fakultete za elektrotehniko in strojništvo Univerze v Ljubljani obvešča, da bo tov. ing. Anton Ogorelec branil svojo doktorsko disertacijo »Ovojni kratki stik pri trifaznem transformatorju« v torek, 19. novembra 1957 ob 11. uri v predavalnici štev. 15 Oddelka za elektrotehniko, Aškerčeva cesta št. 11.

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIKOVEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN

ZDRAVSTVENI DOM VIČ: dr. Jagodič Boris, Rožna dolina c. XV-a, telef. 22-437. V slučaju odsotnosti zdravnika kličite telef. 32-740. Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje, Rimska c. 31, od 8.—14. ure, tel. 21-797

ZDRAVSTVENI DOM ŠIŠKA: dr. Jenkole Rozalija, Černetova št. 31, telef. 22-881, 22-831.

ZDRAVSTVENI DOM BEŽIGRAD: dr. Sirks Zinaida, Lavričeva 5 a, telef. 31-286. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-800.

ZDRAVSTVENI DOM CENTER: dr. Vrbica Milena, Komenskega št. 22, telef. 31-361. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-200.

ZDRAVSTVENI DOM MOSTE: Zdravstveni dom Moste, Krekova 5, telef. 31-358. V odsotnosti zdravnika kličite tel. LM 30-300.

ZDRAVSTVENI DOM RUDNIK: dr. Lobe, Njegoševa 25, telefon 31-541. V odsotnosti zdravnika kličati tel. LM 20-500. V soboto dežurna služba že od 16. ure dalje.

Pediatrična zdravniška dežurna služba: za obiske otrok na domu telef. 32-722 — Ulica Stare pravde.

Pred vsako jedjo ali po njej se prisiljeni misliti na svoj želodec, ki ga morda zdravite brezuspešno z raznimi medikamenti. Nehrž pa še niste poiskusili s preizkušenim in učinkovitim prirodnim zdravilom: rogaškim — DONAT — vrelcem. — Zahtevajte ga v trgovinah, pri »Prehrani«, »Ekonomu« in »Mercatorju«.

Društva fizioterapevtov in delovnih terapevtov vabi svoje člane in vse, ki se zanimajo za naše delo na strokovni seminar, ki bo 23. novembra 1957 v prostorih Zavoda za rehabilitacijo invalidov LRS, Ljubljana, Linhartov 51. — Dnevni red: ob 9.30: dr. Cestnik Ivan: »Pomen fizioterapije in delovne terapije pri medicinski rehabilitaciji bolnikov s pljučnimi obolenji«; dr. Grobelnik Slobodan: »Fizioterapija pri zdravljenju kostne in sklepne tuberkuloze«; ob 15.30: dr. Pintarič Ivan: »Komentar k ogledu Zavoda za rehabilitacijo invalidov LRS«. Ogled zavoda. Vljudno vabljeni! Odbor.

KLUB AMATERSKIH SLIKARJEV »KLAS« obvešča, da začenja prihodnji teden z rednim delom slikarska šola. Osebe, ki se želijo vpisati, naj se javijo v torek, 19. t. m. ob 19.30 zvečer na VI. gimnaziji (Šubičeva ulica), I. nadstropje, soba št. 16.

ČISTOČA V HIŠI S STALNO UPORABO

ISOL

ČISTILO ZA KOVINE IN STEKLO

MARIBOR

Nedelja, 17. novembra
Dežurna lekarna: »Pri gradu«, Partizanska c. 1

NARODNO GLEDALIŠČE

Ob 15: Mozart: »Figarova svatba«. Red U.

RADIO

6.00—12.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 12.10—13.00 Mariborski feljton; 13.00—14.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 14.00—15.00 Želeli ste — poslušajte! — I.; 15.00—15.15—16.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 16.00—16.00 Želeli ste, poslušajte!; 16.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

MURSKA SOBOTA: ob 10 jugoslovanski film »POSLEDNJI DAN«, po enotni vstopnini 30 din; ob 15. 17.30 in 20 ameriški film »ZGODBA O ČRNEM ZLATU« (Divji veter).

PTUJ: ital. barvni film »SCAMPOLO 53«.

Opozarjamo na tečaja za plamensko varjenje in rezanje (osnovni in nadaljevalni), ki se pričneta 19. t. m. na Zavodu za varjenje LRS v Ljubljani, Ptujska ulica 11 (za Bežigradom — avtobusna postaja Stadion).

20. novembra je ravnotam enodnevni seminar za zaščito in varnost pri delu.

Prijave in informacija: Zavod za varjenje LRS, Ljubljana, Erjavčeva 15, tel. 22-318.

Otorinolaringološka sekcija SZD ima redni letni občni zbor dne 23. novembra 1957, ob 16. uri na otološkem oddelku splošne bolnice v Mariboru.

Poleg sekcijskega dela bodo tudi strokovna predavanja in sicer: »Razvoj otorinolaringološkega oddelka v Mariboru« — prim. dr. Cundrič F. »Uspešno zdravljeni primeri Tu epipharyngis« — dr. Dev M. »Primer TBC tonsillae pharyngicae« — dr. Kanič D. — Perforacija ezofagusa vsled tujka in fudroajantni mediastinitis — dr. Požun J.

Odbor vabi vse zainteresirane zdravnike, posebno še otologe, da se občnega zbora udeleže.

HIŠNI SVETI — GOSPODINJE!

Odprli smo servisno delavnico za popravilo hišnih instalacij, električnih gospodinjskih in šibkotočnih aparatov.

»TEGRAD«
Ljubljana, Šmartinska 10
(dvorišče).

6447-R

Avtobusni promet Celje obveščа, da bo z dnem 20. nov. 1957 spremenil avtobusni vozni red na progi Celje—Ljubno, in sicer:

odhod	15.15	Celje	7.45 prihod
prihod	16.30	Mozirje	6.38 odhod
odhod	16.35		6.33 prihod
prihod	17.11	Ljubno	6.00 odhod

Vozi vsak dan.

RIBIŠKO DRUŠTVO Ljubljana obvešča vse svoje člane, da je treba obnoviti članstvo za leto 1958 najkasneje do 30. novembra t. l. Članarino in druge obvezne prispevke v skupnem znesku 1.500 din in 100 din (za družino) se mora do označenega termina vpiačati pri pristojni družini. Samo novi člani in člani, ki ne love v družinskih revirjih lahko poravnajo članarino pri blagajni matičnega društva v Krojaški ul. 8.

NOV VEČERNI ZAČETNIŠKI DRUŽABNI PLESNI TEČAJ namenjen tudi starejšim osebam se bo začel ta ponedeljek, 18. nov. ob 20.30 v CENTRALNI PLESNI ŠOLI, Petkovškovo nabrežje 35. Vpisovanje — posebno zaželene tudi začetnice — je še pred začetkom tečaja. Poučuje mojster Jenko. Nadaljevalni tečaj s poukom letošnjih novosti in četvorke se pa vrši vsak torek in petek ob 19.30. Vsako sredo družabni plesni večer. Igra Jazz CPS. Informacije na telefon 21-881.

Duševna sprostitev, koncentracija in sprejemljivost so lastnosti ljudi, ki redno uživajo pristni čebelni med. — Dvakrat ali trikrat na dan žličko medu, ki ga garantira v najboljši kvaliteti specialna trgovina M e d e x, poslovalnica Miklošičeva 30.

Lepi lasje so pol ženske lepote — zato jih neguj z »DEVA« šamponom s koprivnim izvlečkom!

Vsaka drogerija, špecerija, zadruga, vsaka trgovina, ki prodaja milo za gospodinjstvo, prodaja tudi »Flex«. Za čiščenje madežev samo »Flex«!

ULTRAGIN - SPORT krema je prvovrstna mastna krema. Tudi tvoja koža potrebuje hranilne snovi, ki jih vsebuje ULTRAGIN-sport krema.

ZA OBČUTLJIVO KOŽO

„Pour Vous"

NAJBOLJŠA KREMA!

Zdravo, mlado in svežo kožo dobite, če jo redno čistite z vitaminskim mlekom »LAIT« in »LOTION« (zožuje kožne pore). »EVELINE« namesto z vodo in milom, ki škodita koži. Dobite jih v vseh drogerijah!

GLEDALIŠČE

DRAMA — LJUBLJANA

Nedelja, 17. nov. ob 15: O'Neill: Dolgega dneva potovanje v noč. Izven in za podeželje. (Vstopnice so že v prodaji.)
Ob 19.30: Axelrod: »Sedem let skomin«. Izven in za podeželje. (Vstopnice so že v prodaji.)
Ponedeljek, 18. nov.: z a p r t o.
Torek, 19. nov. ob 19.30: O'Neill: »Dolgega dneva potovanje v noč« Abonma U. — (Sedeži so še v prodaji.)
Sreda, 20. nov. ob 19.30: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Abonma B. — (Sedeži so še v prodaji.)
Četrtek, 21. nov. ob 19.30: Višnjevski-Kreft: »Optimistična tragedija«. Abonma S.
Petek, 22. nov. ob 15.30: Višnjevski-Kreft: »Optimistična tragedija«. — Abonma Petek popoldanski.
Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: »Optimistična tragedija«. Abonma F.
Sobota, 23. nov. ob 19.30: O'Neill: »Dolgega dneva potovanje v noč« Izven in za podeželje.
Ob 19.30 v Operi: Mrštik: »Maryša«. Gostovanje Narodnega divadla iz Prage. Izven in za podeželje.
Nedelja, 24. nov. ob 15 — Nash: »Mojster za dež«. Izven in za podeželje.
Ob 19.30: Goodrich - Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Izven in za podeželje.

OPERA

Nedelja, 17. nov. ob 15: Wolf-Ferrari: »Štirje grobijani«. Popoldanska predstava. — Izven in za podeželje. (Vstopnice so še na razpolago.)
Ponedeljek, 18. nov.: z a p r t o.
Torek, 19. nov. ob 19.30: Janaček: »Jenufa«. Abonma red D. (Sedeži tudi v prodaji.)
Sreda, 20. nov. ob 19.30: Baletni večer: Chopin: »Silfide«, von Einem: »Rondo o zlatem teletu«, Rossini - Respighi: »Fantastična prodajalna«. — Abonma red A. (Sedeži tudi v prodaji.)
Četrtek, 21. nov. z a p r t o.
Petek, 22. nov. ob 19.30: Giordano: »Andre Chenier«. Abonma red G
Sobota, 23. nov. ob 19.30: Al. in Vaclav Mrštik: »Maryša«. Gostovanje ansambla Praškega Narodnega divadla. Izven.
Nedelja, 24. nov. ob 19.30: Kogoj: »Črne maske«. Premiera. Izven. V soboto, 23. t. m. bo gostoval v Ljubljani ansambel Narodnega divadla iz Prage, ki bo uprizoril **Mrštikovo dramo v 4 dejanjih »Maryško«.** Med nastopajočimi so najvidnejši češki odrski ustvarjalci: Jaroslav Prucha, Leopolda Dostalova, Zdenek Stepanek, ki je tudi režiser »Maryše«, in drugi. Predstava bo izven abonmaja. — Vstopnice bodo v prodaji od ponedeljka, 18. novembra od 17. ure dalje v Operi.

MESTNO GLEDALIŠČE Ljubljana — Gledališka pasaža

Nedelja, 17. novembra, ob 15: — »Ladja spomina«. Izven. Popoldanska predstava.
Ob 20: Čehov, Štriček Vanja. Izven.
Ponedeljek, 18. nov. ob 20: Čehov, Štriček Vanja. Abonma LMS IV. Vstopnice so tudi v prodaji.
Torek, 19. nov. ob 15.30: Nušič, »Dr.« Abonma Torek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
Ob 20: Nušič, »Dr.« Abonma TSS I.
Sreda, 20. nov. ob 20: Evreinov, Komedija o sreči. Abonma LMS I.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Mestni dom

Nedelja, 17. nov. ob 16: A. Medved: »Za pravdo in srce«. Red Nedelja - popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
Ob 20: Scheinpflugová: »Okence« (Zgodba profesorja Johaneka.) Veseloigra. Večerna predstava. Izven.
Četrtek, 21. nov. ob 20: Scheinpflugova: »Okence«. — (Zgodba profesorja Johaneka). — Veseloigra. Gostovanje v domu »Svobode« v Zg. Šiški.
Prodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.
Predprodaja vstopnic za gostovanje v Zg. Šiški je v domu »Svobode« Zg. Šiška v sredo od 18 do 19 in v četrtek dve uri pred predstavo.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Komenskega 12

Nedelja, 17. nov. ob 20: H. Tiemayer: »Mladost pred sodiščem«. Vstopnice so v prodaji v soboto od 18. do 20. ure in v nedeljo od 10—12 in od 18—20.

DELAVSKI ODER V LJUBLJANI Dvorana Doma sindikatov

Nedelja, 17. novembra, ob 20: — Goldoni, »Ribiške zdrahe«. Gostovanje DPD Svobode iz Sežane. G

Eksperimentalno gledališče Ljubljana — Križanke

Nedelja, 17. nov. ob 16. Platon-Sovre: »Poslednji dnevi Sokrata« — Gostovanje v Izoli.
Nedelja, 17. nov. ob 20: Platon-Sovre: »Poslednji dnevi Sokrata« — Gostovanje v Piranu.
Ponedeljek, 18. nov. ob 16: Platon-Sovre: »Poslednji dnevi Sokrata« — Gostovanje v Kopru. Dijaška predstava.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE
Levstikov (Šentjakobski) trg št. 1

Nedelja, 17. novembra, ob 11: F. Bevk »Lenuh Poležuh«.
Ob 15: F. Bevk »Lenuh Poležuh«.

KEGLJAŠKI KLUB LJUBLJANA — Resljeva cesta 36.

Nedelja, 17. novembra, ob 17: W. Karsch-J. Pengov »Težave Peteršiljčkove mame«. Premiera. Režija: Jože Pengov, lutke, akad. kipar, Slavko Hočevar, kostumi, Andra Avčinova, scena Marjan Sežun, sodelujejo: Jože Pengov, Vera Stihova, Miro Weber, Nace Simončič, Ciril Jagodic.
Prodaja vstopnic pol ure pred pričetkom predstave pri gledališki blagajni.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 17. novembra, ob 14.30: B. Nušič »Zalujoči ostali«. Zveze z vlaki ugodne.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Nedelja, 17. novembra, ob 9.30: Maksim Gorki »Sovražniki«. — Nedeljski dopoldanski abonma in izven.
Ob 15.30: »Dnevnik Ane Frankove. — Izven.
Ponedeljek, 18. novembra, ob 14 in 20: »Dnevnik Ane Frankove«. Gostovanje v Brežicah.
Sreda, 20. novembra, ob 20: Maksim Gorki »Sovražniki«. — Izven abonmaja.
Četrtek, 21. novembra ob 19.30: Peter Ustinov »Romanov in Julija«. Gostovanje v Vojniku.
Sobota, 23. novembra, ob 15 in 20: »Dnevnik Ane Frankove«. Gostovanje v Ljubnem.
Nedelja, 24. novembra, ob 12.30: »Dnevnik Ane Frankove«. Gostovanje v Bočni.
Ob 20: »Dnevnik Ane Frankove« — Gostovanje v Rečici ob Savinji.

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Nedelja, 17. novembra, ob 15: — E. Frelih »Vrnil se je«. Petnajstič — gostovanje v Ločah pri Poljčanah.
Nedelja, 17. novembra, ob 20: — »Večer narodnih pesmi in popevk«. Nastopajo pevci Radio-Beograda. Prireditev v gledališču.
Ponedeljek, 18. novembra, ob 20: »Operni večer« slušateljev Akademije za glasbo v Ljubljani. Prireditev v gledališču.
Sreda, 20. novembra, ob 20: Verneuill: »Potovanje v Benetke«. Premiera. Red: Premierski in Izven.
Četrtek, 21. novembra, ob 16: — Verneuill »Potovanje v Benetke« Red: LMS-II.
Četrtek, 21. novembra, ob 20: — Verneuill »Potovanje v Benetke«. Red Četrtek in izven.
Opozarjamo cenjeno občinstvo, da se za »VEČER NARODNIH PESMI IN POPEVK« in za »OPERNI VEČER« dobijo vstopnice pri blagajni gledališča od petka dalje od 15—17 ure. Rezervacija vstopnic v pisarni gledališča dnevno od 10—12 ure ali na telefonsko številko 71.

PRIMORSKE PRIREDITVE KOPER
Gostovanje Eksperimentalnega gledališča Ljubljana:

Nedelja, 17. novembra, ob 16. uri v Izoli: Platon-Sovre »Poslednji dnevi Sokrata« — za abonma in izven.
Ob 20. uri v Piranu: Platon - Sovre »Poslednji dnevi Sokrata« — izven.
Ponedeljek, 18. novembra v Kopru, ob 16. uri mladinski abonma in izven.
Ob 20. uri red A in izven. Platon-Sovre »Poslednji dnevi Sokrata«.

Cenjene obiskovalce, zlasti abonente opozarjamo na točen pričetek predstav.

Abonente Gledališča Slovenskega Primorja naprošamo, da do ponedeljka 18. novembra do 10. ure potrdijo abonentske izkaznice »Primorskim prireditvam«, v svrho evidence. G

KONCERT

Pianist Pierre Sancan iz Pariza ko koncertiral jutri, v ponedeljek, za beli abonma. Preostale vstopnice v blagajni Filharmonije. K

Slovenska filharmonija priredi v ponedeljek, 18. t. m. ob 20. uri v Domu kulture v Kamniku simfonični koncert pod vodstvom dirigenta Sama Hubada s sodelovanjem solistov klarinetistom Mihom Gunzkom ter opernih pvakov Vilme Bukovčeve in Janeza Lipušča. Na sporedu dela Beethovna, Bizeta, Kozine, Masseneta, Puccinija in Webra. — Vstopnice od 60 do 100 din v prodaji pri kino blagajni, za študente 50 % popust. K

film KINO

SPORED ZA NEDELJO

»UNION«: angleški barvni film »SEMEN ŽELJA«. Tednik F. N. 46. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Diana Dors. Ob 10 matineja istega filma.
»KOMUNA«: amer. barvni cinemascope film »PIKNIK«. Tednik; japonski barv. cinemascope film v barvah »PLESNA REVIJA.« — samo pri zadnji predstavi. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vlogi Kim Novak in William Holden.
Ob 10 je matineja istega filma.
»SLOGA«: ameriški barvni film »SKRIVNOSTNO MOČVIRJE«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma.
»VIČ«: amer. film »OD CARJA DO LENINA«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjič!
Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9—11 in od 14 dalje.
»SOČA«: z a p r t o zaradi gradbenih del.
MLADINSKI KINO »LM«, Kotnikova 8: madžarski film »SE ZIVIJO«. Predstave so danes ob 10, 16 in 17. Danes zadnjič! Jutri bo na sporedu ruski film »MATI«.
»ŠIŠKA«: ameriški film »MAŠČEVALCI«. V gl. vl. Douglas Fairbanks ml., Ruth Warrick. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Brez tednika. Danes zadnjič! Jutri amer. barv. cinemascope film »ZLOMLJENO KOPJE«.
»TRIGLAV«: amer. film »MAŠČEVALCI«. Tednik. V gl. vl. Douglas Fairbanks ml., Ruth Warrick, Akim Tamiroff. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjič! Ob 10 matineja po enotni ceni 20 din »Sklopljen program IV«, risanke.
»LITOSTROJ«: amer. barv. film »ZVEZDA JE ROJENA«, ob 16, 18 in 20. Predprodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.
ŠENTVID — SVOBODA: ameriški barv. film »DO POSLEDNJEGA« ob 15, 17 in 19.
VEVČE: amer. film »TROBENTE OPOLDNE«.
ZADOBROVA: amer. barv. film »JUŽNO OD SAHARE«, ob 16 in 18.
ČRNUČE: ameriški barvni film »UKROČENA TRMOGLAVKA« — ob 16.30 in 19.30.
DOMŽALE: ameriški barvni film »VERA CRUZ«, ob 15, 17 in 19.
KAMNIK »DOM«: ameriški film »HOUDINI«.
BLED: amer. barv. film »TO JE LJUBEZEN», ob 14, 16, 18 in 20.
NOVO MESTO »KRKA«: ameriški barvni cinemascope film »INDIJANSKI BOREC«.
ČRNOMELJ: amer. film »SLIKA DORIANA GRAYA« in sovjetski film »ILJIČ LENIN« — izredni program v okviru 40. obletnice Oktobrske revolucije.
KRANJ »STORŽIČ«: jugosl. film »VELIKI IN MALI«, ob 10 in 14. Ob 16, 18 in 20 amer. barv. film »ROB ROY«.
KRANJ »SVOBODA«: jugosl. film »VELIKI IN MALI«, ob 15, 17 in 19.
KRANJ »TRIGLAV«: franc. barv. film »BEL AMI« (Lepi striček), ob 16.30 in 19.
KRANJ — NAKLO: amer. barvni film »INDIJANSKI BOREC«, ob 16 in 19.
JESENICE »RADIO«: mehiški film »UMIRAM SREČNA«, ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja mladinskega filma.
JESENICE »PLAVŽ«: franc. film »HEROJI SO UTRUJENI«, ob 16, 18 in 20. Ob 11 matineja mladinskega filma.
JESENICE — ŽIROVNICA: amer. film »LOV NA VOHUNA«, ob 17 in 20.
JESENICE — DOVJE: ital. film »HČI POLKA«, ob 19. Ob 17 je matineja mladinskega filma.
JESENICE — KOROŠKA BELA: meh. film »UMIRAM SREČNA«, ob 17 in 19.

RADIO

SPORED ZA NEDELJO

Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 19.30, 22.00 in 22.55.

6.00—7.00 Nedeljski jutranji pozdrav (spored domačih napevov) — vmes ob 7.15 Reklame; 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva; 7.35 Ameriški valčki; 8.00 Športna reportaža; 8.15 Zabavni potpourri; 8.45 Mladinska radijska igra — Plemeniti Huan Sjao (kitajska pravljica); 9.25 Kar radi poslušate; 10.00 Se pomnite tovariši . . . — Silva Taurer: Sredi Roga; 10.30 Pokaži, kaj znaš (prenos javne oddaje iz dvorane ljubljanskega Mestnega gledališča); 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Zabavna revija; 13.15 Zab. glasba, vmes reklame; 13.30 Reportaža z mednarodne nogometne tekme Romunija : Jugoslavija (prenos iz Beograda) — v odmoru: Poročila; 15.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 17.00 Glasbeni mozaik; 17.30 Alfred Prugel: Branik iz ledu in viharja (Antarktika v geofizičnem letu), režija: Hinko Košak; 18.30 Slovenska pesem od romantike do danes — VI: Pesmi Hrabroslava Volariča; 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Malo od tu in malo od tam (zabavna glasbena oddaja); 21.00 Klasiki sodobne glasbe o sebi — 2. oddaja: Arthur Honegger; 22.15 Cocktail ritmov; 23.00—23.15 in 23.30—23.45 Oddaja za tujino (prenos iz Beograda).

II. PROGRAM ZA NEDELJO

10.30 Nedeljski simfonični koncert; 11.30-12.00 Lahka glasba; 13.10 Promenadni koncert; 14.00 Ljubljanska kronika in obvestila; 14.15 Zabavne melodije; 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved; 15.10 do 16.00 Popoldanski operni spored; 22.15—23.00 Nočni komorni koncert.

PREDAVANJA

DRUŠTVO ARHITEKTOV SLOVENIJE opozarja vse svoje člane in ostale interesente na zanimivo predavanje ing. arh. Sedlar Saše z naslovom »Nova pota Sovjetske arhitekture« (Vtisi s potovanja po ZSSR). Predavanje bo v torek, 19. t. m. ob 20. uri v kino dvorani Kluba poslancev Ljubljana, Puharjeva 1 priti, in bo spremljano z epidiaskopom. P

Geografsko društvo Slovenije vabi na predavanje dr. Danila Furlana »O evropskem monsunu in njegovem vplivu na razporeditev padavin v Jugoslaviji.« Predavanje bo v sredo 20. novembra, ob 20. uri v Balkonski dvorani univerze. P

Prirodoslovno društvo v Ljubljani vabi na poljudnoznanstveno predavanje prof. ing. Ernesta Pehanija: »»Elektrarne na atomsko energijo«. Predavanje, spremljano z diapozitivi, bo v torek, 19. nov. ob 20. uri v prirodoslovni predavalnici na Univerzi, vhod z Gosposke ulice. P

Vabimo vas na občni zbor **Pediatrične sekcije SZD,** ki bo v torek, 19. novembra 1957 ob 19. uri na Pediatrični kliniki v Ljubljani s sledečim programom:
1. Predavanje o sodobni problematiki defektnih otrok bo imel prof. dr. Avčin Marij: »Zdravstveni del skrbstva za prizadete otroke in možnosti sodobnega zdravljenja« (I. del).
2. Poročilo odbora Pediatrične sekcije za leto 1956-57.
3. Volitve novega odbora sekcije. P

OBJAVE

OBVESTILO

Komisija Sklada LRS za pospeševanje založništva pri Svetu za kulturo in prosveto LR Slovenije

razpisuje

NATEČAJ

sredstev tega Sklada za leto 1958.

Iz sredstev Sklada se daje podpora za izdajanje naslednjih vrst knjig in revij:
1. učbenikov in slovarjev,
2. političnе in ideološke literature,
3. znanstvene in poljudnoznanstvene in strokovne literature,
4. mladinske literature,
5. domače in tuje klasične literature.

Natečača se lahko udeleže založniška podjetja in drugi izdajatelji publikacij v Ljudski republiki Sloveniji s prošnjo, ki jo morajo vložiti pri Sekretariatu Sveta za kulturo in prosveto LR Slovenije, Ljubljana, Župančičeva ul. 3, najkasneje do 15. decembra 1957.

V prošnji morajo udeleženci navesti natančen naslov publikacije, obseg in naklado ter kalkulacijo stroškov prodajne cene na drobno z naprošeno podporo ali brez nje. Kalkulacija mora povedati ali bo publikacija, za katero udeleženec prosi podporo, subvencionirana tudi iz kakršnega koli drugega naslova in s kolikšnim zneskom. O

P O Z I V

Na podlagi 6. točke odloka o evidenci nepremičnin splošnega ljudskega premoženja (Ur. l. LRS št. 40—176-57) poziva ObLO Ljubljana Vič vse upravitelje oziroma uporabnike nepremičnin splošnega ljudskega premoženja (državne urade, zavode, gospodarske, družbene in družbene organizacije ter državljane), da v 30 dneh priglasijo oddelku za finance ObLO Ljubljana Vič, Trg Mladinskih delovnih brigad št. 7 zemljišča, ki jih uživajo na območju občine in sicer:
1. vsa gozdna zemljišča splošnega ljudskega premoženja,
2. vsa zemljišča v splošni rabi,
3. nepremičnine splošnega ljudskega premoženja, ki so v njihovem upravljanju ali uporabi.

Priglasitev mora obsegati naslednje podatke: točen naslov upravitelja oziroma uporabnika, katastrsko občino v kateri leži nepremičnina, vložno in parcelno številko nepremičnine, vrsto kulture in izmero nepremičnine, lego nepremičnine, vrednost nepremičnine v dinarjih (zadnja cenilna vrednost oz. zavarovalna vsota), prepis listine (odločbe) o dodelitvi nepremičnine v upravljanje oz. uporabo ter pravni naslov pridobitve nepremičnine splošnega ljudskega premoženja (agrarna reforma, konfiskacija, nacionalizacija, ekspropriacija, arondacija in tako dalje).

Opozarjamo na 12. točko odloka, ki določa denarno kazen do 10.000 din, če odgovorni upravitelji oziroma uporabniki ne bi izvršili priglasitve v predpisanem roku. O

Na podlagi čl. 10 pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. l. FLRJ 13-57), razpisuje Tovarna cementa in salonita »15. september« v Anhovem za dan 28. november 1957 kot investitor:

PRVO PISMENO JAVNO LICITACIJO

za oddajo gradbenih, obrtniških in instalacijskih del 6-stanovanjske zgradbe v Kanalu

Lokacija zgradbe je določena na parc. šetv. 205, k. o. Kanal.

Predračunska vsota za izvršitev vseh del znaša 16,959.947 din. Rok izvedbe gradbenih del do III. faze je do 31. januarja 1958, rok za popolno dovršitev in oddajo zgradbe je 30. junij 1958.

Prva javna pismena licitacija bo dne 28. novembra 1957 ob 9. uri dopoldan v uradnih prostorih uprave podjetja »15. september« v Anhovem.

Ponudbe morajo biti opremljene v skladu pravilnika o oddajanju gradbenih del čl. 15 in 16 ter pravilnika o postopku pri javnih licitacijah za oddajanje gradbenih del ter se bodo sprejemale do dneva licitacijske obravnave. Licitanti morajo predložiti varščino v znesku 1 % predračunske vrednosti z garancijskim pismom banke ali na drugi primerni način, najpozneje do pričetka licitacijske obravnave.

Ponudbi je treba priložiti priloge po razpisanih pogojih v skladu člena 17 veljavnega pravilnika.

Licitacijski elaborat in splošni pogoji bodo interesentom na razpolago vsak dan od 8. do 12. ure in to od 18. novembra 1957 dalje, v prostorih uprave podjetja. Po licitaciji je vse izročene načrte izročiti investitorju.

Ponudniki morajo pred pričetkom licitacije plačati predpisano občinsko takso v gotovini.

Investitor:
»15. september« Tovarna cementa in salonita Anhovo

GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE LJUBLJANA

razpisuje

JAVNI NATEČAJ

za izdelavo idejnih osnutkov za plakate sledečih sejmov iv letu 1958.

1. — »MODA 1958«
8. — 16. II. 1958 — LJUBLJANA
2. — II. MEDNARODNI SEJEM PROMETNIH SREDSTEV — — Salon avtomobilov —
28. III. — 6.IV. 1958 LJUBLJANA
3. — II. MEDNARODNI LESNI SEJEM
22. V. — 1. VI. 1958 LJUBLJANA
4. — »ALPE — ADRIJA« Sejem obmejne blagovne izmenjave
13. VI. — 22. VI. 1958 LJUBLJANA
5. — IV. MEDNARODNI VINSKI SEJEM
29. VIII. — 7. IX. 1958 LJUBLJANA
6. — V. MEDNARODNI SEJEM RADIA IN TELEKOMUNIKACIJ
31. X. — 9. XI. 1958 LJUBLJANA

Javni natečaj je anonimen ter se ga lahko udeleži vsak državljan FLRJ. Vsak natečajnik sme predložiti osnutke za plakate enega ali več sejmov in sicer v pokončnem formatu 70 krat 100 centimetrov (obrezan format 67 krat 98 centimetrov) na trdem papirju, kartonu ali kaširan. Osnutki smejo biti izdelani v največ štirih barvah. Vsak osnutek mora vsebovati točen naslov sejma, datum, z večjimi črkami »LJUBLJANA«, značko »GR« in napis »Popust na železnici«. Teksti morajo biti povsem izdelani in sicer točno določeni, na katera mesta naj pridejo. Ker se bodo tiskali naslovi sejmov in napis »Popust na železnici« na plakatih v raznih jezikih in v eni sami barvi, zato ti teksti ne smejo biti negativni razen besede »LJUBLJANA«, datuma (če je izražen samo v številkah) in pa značke »GR«.

Za nagrajeni osnutek plakata, ki bo izbran za tisk, se avtor obvezuje v sedmih dneh po prejemu obvestila izdelati definitivni originalni osnutek z vsemi eventualnimi korekturami, ki jih bo določila žirija in pa ustrezne tekste v tujih jezikih tako, da bo v tehničnem oziru popolnoma odgovarjal za izdelavo klišejev in za tisk.

V osnutkih je treba zajeti one elemente, ki po smislu naslovov ustrezajo posameznim sejmom. **Podrobni pogoji za izdelavo idejnih osnutkov in vse ostale informacije so interesentom na razpolago v propagandnem oddelku Gospodarskega razstavišča. Ljubljana, Titova 50.**

Osnutke pod geslom je treba dostaviti na naslov:
Gospodarsko razstavišče, Ljubljana Titova 50 in sicer:
za plakat prvega sejma do 2. decembra 1957;
za plakat drugega sejma do 10. decembra 1957;
za plakat tretjega sejma do 20. decembra 1957;
za plakat četrtega sejma do 30. decembra 1957;
za plakat petega sejma do 10. januarja 1958;
za plakat šestega sejma do 20. januarja 1958.

Za prve tri izbrane osnutke so razpisane sledeče nagrade:
I. 50.000 dinarjev;
II. 30.000 dinarjev
III. 20.000 dinarjev

Odkupi do višine 10 tisoč dinarjev.

Nagrajeni in odkupljeni osnutki preidejo z vsemi avtorskimi pravicami v polno last razpisovalca natečaja.

Žirijo sestavljajo:

Predsednik: Leopold Krese, generalni direktor Gospodarskega razstavišča, namestnik predsednika: Rino Simoneti, komercialni direktor Gospodarskega razstavišča ter člani: Krištof Bojan, šef propagandnega oddelka Gospodarskega razstavišča; prof. Riko Debenjak, akademski slikar; Bruno Čeč, glavni tehnični vodja Časopisnega podjetja »Ljudske pravice«; ing. arh. Milan Mihelič, ter mimo teh še za plakat prvega sejma: Kamilo Marinc, direk. Induplati Jarše in Boris Prezelj, pomočnik direktorja »Tobus«: za plakat drugega sejma: ing. Rado Cotar, predsednik Prometne zbornice LRS, Franc Pečar, direktor tovarne »Tomos« Koper in Matija Bahar, direktor »Slovenija avto«; za plakat tretjega sejma: ing. Drago Vovk, direktor LIP Maribor; Vlado Kramarič, tajnik Združenja lesne industrije in ing. Lojze Funkl, direktor Uprave za gozdarstvo; za plakat četrtega sejma: dr. Boris Puc, sekretar Državnega sekretariata za blagovni promet, dr. Ivan Ples, tajnik odbora za zunanjo trgovino in Trgov. zborn

MALI OGLASI

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed stane beseda 20 din, vsaka nadaljnja beseda 15 din. Za oglase, ki je naslov v oglasnem oddelku, +30 din. Cena za ženitbene oglase je 30 din beseda. Za vse nedeljske objave +20%.

OPOZORILO! Stranke, ki zahtevajo pismeno naslove oglasov ali kakršnihkoli informacij, naj priložijo za odgovor znamko za 15 din. V nasprotnem primeru ne bomo odgovarjali. Naslovov oglasov, ki so pod šifro, ne izdajamo. Za poslani denar v navadnih pismih ne odgovarjamo.

ZAPOSLITEV

IŠČEM MESTO SAMOSTOJNEGA MATERIALNEGA KNJIGOVODJE. Ponudbe pod »12 praks.« v ogl. odd. 24871-1

GOSPODINJO, marljivo za vsako delo, staro 30—40 let, samsko ali vdovo, iščem takoj. Ponudbe pod »Poštena« na ekspozituro SP Brežice. 24883-1

GOSPODINJO OZ. GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhe sprejmem k dvem odraslim osebam. Zglasite se v torek od 16.—19. ure. Naslov v ogl. oddelku. 24885-1

TRG. POMOČNICA želi spremeniti službo za pomožnega knjigovodjo ali v non-stop trgovino. Ponudbe pod »Sposobna in poštena moč« v ogl. odd. 24883-1

KUHINJSKO POMOČNICO, starejšo, sprejmem takoj. Naslov v ogl. odd. 24887-1

MEHANIČNEGA POMOČNIKA in vajenca za popravilo koles in po možnosti motorjev sprejmem. — Naslov v ogl. odd. 24928-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA (lahko tudi upokojenec) sprejmem. Celovška c. 102. Mizarstvo. 24925-1

KROJAŠKEGA POMOČNIKA za male kose sprejmem. Nazorjeva 1-I., Ljubljana. 24918-1

2 ČEVLJARSKI PREŠIVALKI sprejmem takoj. — Čevljarstvo »Zmaga«, Idrijska 3. 24962-1

ŠEDLAR - JERMENAR tapetnik išče službo. Ostale informacije se dobe iz prijaznosti pri: Orešič Janko, knjigovez v Ljubljani, Dolenjska c. 38, tel. 20-260. 24954-1

KMETIJSKA ZADRUGA ŠOŠTANJ
sprejme v službo
MESARSKEGA MOJSTRA
na delovno mesto poslovodje klavnice in predelovalnice KZ Šoštanj,
v katere sestavi so tri prodajalne mesa.
Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po kolektivni pogodbi. — Ponudbe pošljite na naslov: KZ Šoštanj. 6460-R

KVALIFICIRANE in polkvalificirane elektroinštalaterje sprejmemo. Naslov v ogl. odd. 24951-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO za takoj iščem. Ljubljana, Bohoričeva 7. 24941-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — iščem. Muster Miki, Zadružne hiše, Tugomerjeva ulica, Šiška. 24630-1

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j. LOGATEC išče poslovodjo za trgovino. Interesenti naj se obrnejo na gornji naslov. 23681-1

KMETIJSKA ZADRUGA z o. j. Prestranek razpisuje mesto kvalificiranega mlekarja z večletno prakso. Zaželen je samski. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Ponudbe do 1. 12. 1957 na KZ Prestranek. R 3374-1

USTANOVA V LJUBLJANI išče hišnika, ki bi bil tudi kurjač. Dvosobno stanovanje proti zamenjavi na razpolago. Nastop službe takoj. Ponudbe pošljite pod »Vesten« v ogl. odd. R 3423-1

NAVADNE DELAVCE za delo v proizvodnji sprejme industrijsko podjetje v Ljubljani. Možen takojšnji nastop. Naslov v ogl. oddelku. R 3424-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — zdravo, močno dekle, sprejmem. Plačam dobro. Naslov v ogl. oddelku. 24781-1

Zdravstveni dom Litija
razpisuje mesto
stomatologa oz. dentista.
Nastop takoj ali po dogovoru. Plača po uredbi, dopolnilna plača po dogovoru. Na razpolago komfortno stanovanje. Prošnje naslovite na Upravni odbor Zdravstvenega doma Litija. 6458-R

DOBRI DELAVCI dobe službo pri večjem tekstilnem podjetju v Ljubljani. Pismene ponudbe pod »Veliko tekstilno podjetje Ljubljana« v ogl. odd. R 3408-1

VEČJE TRGOVSKO PODJETJE V LJUBLJANI nudi zaposlitev hišniku-vratarju, ki bi bil pripravljen zamenjati svoje stanovanje za stanovanje v hiši podjetja. Ponudbe z življenjepisom pošljite do 21. 11. 1957 v ogl. odd. pod »Želo ugodna prilika«. R 3411-1

GOSPODINJSKA POMOČNICA gre k majhni družini odraslih. Zna kuhati. Ponudbe v ogl. odd. pod »Znam kuhati«. 24859-1

SLIKARSKEGA-PLESKARSKEGA pomočnika sprejmem. Naslov v ogl. odd. 24618-1

HIŠNIŠKO MESTO sprejme delavna, poštena družina. Pogoji: dvosobno stanovanje. Naslov v ogl. odd. 24704-1

Lesno industrijsko podjetje Ljubljana, Parmova št. 37, sprejme v službo: 2 lesna tehnika s srednjo tehnično šolo in 5-letno prakso na vodilnem delovnem mestu (vodjo oddelka) v lesni predelavi ali pri sestavljanju kalkulacij in planov. Nastop službe s 1. januarjem ali 1. decembrom 1957, in gradbenega inženirja ali tehnika z večletno prakso pri vodenju investicijske grupe s pooblastilom za projektiranje in vodenje del. — Nastop službe s 1. januarjem 1958. 6464-R

ZUNANJETRGOVINSKO PODJETJE v Ljubljani sprejme kurirja (-ko) s takojšnjim nastopom službe. Ponudbe v ogl. odd. pod »Kurir«. R 3405-1

STROJNA TEHNIKA, oba izučena strojna ključavničarja, iščeta popoldansko honorarno zaposlitev. Ponudbe pod »Karkoli« v ogl. odd. 24697-1

ZASTOPSTVO DOMAČE TVRDKE ali podjetja za Beograd, Srbijo in Vojvodino, sprejmem. Imam svoje poslovne prostore Beograd, Cvijičeva 107, tel. 33-in telefon. Berislav Popovič, 323. 24753-1

SKIP
strojno kovinsko industrijsko podjetje
Ljubljana-Vižmarje
sprejme:
tehnične kontrolorje za jeklene konstrukcije, varjenje in strojno obdelavo
strojne tehnike-konstrukterje,
strugárje in splošne ključavničarje.
Plača po dogovoru.
Zaželena je daljša praksa, oz. visoka kvalifikacija. Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno v tajništvu podjetja. 6486-R

URADNICA z 10-letno prakso, znanjem vseh pisarniških del vodenjem blagajne, delno tudi vodenje knjigovodskih del ter strojepisja želi menjati službo. Najrajši grem k manjšemu podjetju ali ustanovi. Cenj. ponudbe pod »Ljubljana« v ogl. odd. 24775-1

TAKOJ SPREJMEM kleparskega pomočnika, vojaščine prostega. Kezele Stanko ml., Vilharjeva 43. 24768-1

BRIVSKI POMOČNIK dobi mesto za stalno. Franjo Žabjek, Ljubljana, Krakovski nasip 26. 24766-1

RESTAVRACIJA v Ljubljani išče računovodjo. Ponudbe pod »Računovodja« v ogl. odd. 24758-1

GOSTILNA »DOM V PODUTIKU« sprejme natakarico. Oskrba in stanovanje v hiši. 24757-1

STAREJŠO ŽENSKO iščem k čisti bolnici za pomoč. Ponudbe pod »Dober honorar« v ogl. odd. 24754-1

ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA sprejmem takoj. Kovšek, Rožna 37, Ljubljana. 24678-1

BRIVSKEGA POMOČNIKA — mlajšega iščem za takoj. Ponudbe pod »Priden in pošten« v ogl. odd. 24680-1

MESTO GOSPODINJE k družini brez otrok v okolici Ljubljane, tudi na posestvo, iščem. Ponudbe pod »Poštena« v ogl. odd. 24633-1

FANTA H KONJEM iščem takoj. Naslov v ogl. odd. 24644-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — katera želi priti v Ljubljano, sprejme 4-članska družina. Ponudbe pod »Pridna in poštena« v ogl. odd. 24623-1

Večje trgovsko podjetje
v Ljubljani sprejme
VEČ TRGOVSKIH POMOČNIKOV-KOMISIONARJEV SALDAKONTISTA IN DELAVCA
za prevoz blaga.
Plača po tarif. pravilniku oziroma po dogovoru.
Ponudbe pod
»ELEKTRO 1957«
v ogl. oddelek.
6485-R

SOCIALNO ZDRAVSTVENI ZAVOD »Dom onemoglih« na Jesenicah sprejme kvalificirano bolničarko. Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku zavoda. Ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in dosedanjega službovanja sprejema uprava zavoda do vključno 30. XI. 1957. R 3418-1

FRIZERSKO POMOČNICO, dobro moč, sprejme Satošek Drago, Črnomelj. R 3414-1

OBRATOVODJO za obrat Jable išče Kmetijsko posestvo »Pšata« Mengeš. Pogoj: kmetijski tehnih. Plača po tarifnem pravilniku, stanovanje na obratu. R 3417-1

HONORARNO ZAPOSLITEV išče perfektna strojepiska z znanjem jezikov. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dobri živci«. 24778-1

SOFERJA MEHANIKA za osebni avto, sprejmemo. Nastop službe čimpreje. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zastopniški biro — Ljubljana«. R-3431-1

»AVTOTEHNA«
LJUBLJANA
Zastopstvo tujih firm,
Celovška cesta 38
sprejme takoj samostojnega in vestnega
saldokontista
Interesenti naj se zglasijo pri sekretarjatu podjetja. 6490-R

GOSTINSKO PODJETJE v Ljubljani išče: kvalificirano kuharico z daljšo prakso v gostinstvu, kvalificiranega kletarja, ki bi opravljal istočasno posle skladiščnika s prakso v gostinstvu, kvalificirano natakarico s prakso v gostinstvu in lastnim stanovanjem. Gostilna »Istra«, Lj., Kolodvorska 28. R-3429-1

PRECIZNEGA MEHANIKA sprejmemo v laboratorijsko delavnico. Inštitut za elektroniko — Ljubljana, Teslova 30. R-3428-1

KURIRJA sprejme takoj Inštitut za elektroniko, Ljubljana, Teslova 30. R-3427-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — vajeno kuhe, iščemo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ljubiteljica otrok«. 24785-1

TEHNIČNI RISAR želi namestitve. Ponudbe v ogl. odd. pod »Sporazum«. 24809-1

FANT MOČNE POSTAVE, avtomehanični mojster, z nekaj imetja, želi spoznati sebi primerno dekle ali vdovo, ki ima prijetno stanovanje ali posestvo. Dopise v ogl. odd. pod »Vse drugo osebno«. 24894-1

Podjetje »Avtoobnova« Celje - Medlog
sprejme v službo
strojnega tehnika, administrativno moč
z znanjem strojepisja, večje število visokokvalificiranih in kvalificiranih
avtomehanikov
in avtokleparjev.
Plača po tarif. pravilniku.
6472-R

SPREJMEM VEČ avtokleparskih pomočnikov. Senčar, Tomačevska 7. 24937-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO, samostojno, sprejmem takoj. Ulčar Anica, Cesta v Obrije 19. 24963-1

KROJAŠKEGA POMOČNIKA — sprejme krojaštvo: Križaj Franc, Rozmanova 6. 24984-1

KREPKEGA MOŠKEGA za delo na vrtu, lahko upokojenca sprejmem. Snedec Mihael, Lj. Dražgoška 24, Dravlje. 24978-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO, starejšo z znanjem kuhe išče družina z dvema otrokoma. Naslov v ogl. oddelku. 25039-1

POSTREŽNICO v centru, 3-krat tedensko, iščem. Naslov v oglasnem oddelku. 25024-1

MLINARJA ali ZAGARJA samo poštenega vzamem tudi v vso oskrbo. Naslov v ogl. odd. 25023-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO takoj sprejmem. Levičeva 40 25002-1

DEKLE, snažno, močno in redo ljubno, ki bo vestno opravljala posle snažilke, takoj sprejmemo. Ponudbe v oglasni oddelek pod »Podjetje.« R-3455-1

FANTA, ki bo opravljal pomožne posle v podjetju takoj sprejmemo. Pismene ponudbe v oglasni odd. pod »Pošten in vesten delavec. R-3456-1

GRADIS CENTRALNI OBRATI LJUBLJANA sprejmejo s takojšnjim nastopom:
strojnega tehnika mlajšega, vojaščine prostega, ki ima veselje do konstrukcije, strojnega tehnika ali delovodjo za kalkulacije in pripravo dela, kvalificirane ključavničarje za stavbno in strojno ključavničarstvo, šoferje D kategorije. Javiti se na Šmartinski cesti št. 32. R-3457-1

JEDRARJE ALI JEDRARKE. Hvarje, ključavničarje, navadne delavce za priučitev, skladiščnega delavca sprejme takoj kovinsko podjetje »Unitas,« Ljubljana, Celovška 224. R-3458-1

Zavod
Mestna kanalizacija
Ljubljana, Ambrožev trg 7
sprejme
GRADBENE TEHNIKE
za delo v proj. biroju ali operativi kakor tudi avtomehanika, ki ima veselje do dela na težjih strojih. Prednost mlajši z odsluženim voj. rokom. Plača in nastop službe po dogovoru. 6477-R

KONSTRUKTERJA S PRAKSO FINANČNO KNJIGOVODKINJO in rezkalca — orodjarja sprejme takoj kovinsko podjetje »Unitas.« Ljubljana, Celovška cesta številka 224. R-3459-1

AVTOOBNOVA LJUBLJANA, Bežigrad 11 sprejme takoj ali po dogovoru 2 strojna tehnika ali strokovnjaka s primerno prakso, ki bi poučevala praktično in teoretično mlajši kader v avtoremontu, 2 tehnika za tehnično službo v proizvodnji in za evidenco visokokvalificiranega elektrovarilca za varjenje manjših železnih konstrukcij od 5 do 20 mm debelине, po dolžini pa 100 do 200 mm, varenje se vrši na delovni mizi v vodoravni legi. Var mora biti popolnoma neporozni in čist. Mesto varjenja je v obratu Šentvid nad Ljubljano, kvalificiranega šoferja za nabavno službo, kvalificiranega avtoličarja, delavec za skladiščno službo in več kvalificiranih avtomehanikov. R-3460-1

KMETIJSKA ZADRUGA ZADOBROVA Ljubljana-Polje sprejme trgovskega pomočnika-co in šoferja za Unimog s 1.12.1957. Samsko stanovanje na razpolago. Plača po kolektivni pogodbi.

KALKULANT
(moški) dobi službo takoj v večjem grosističnem trgovskem podjetju v Ljubljani. Ponudbe pod »Samostojen« v ogl. oddelek
6500-R

LJUBLJANSKE MLEKARNE, Vodovodna 94 sprejme v službo: mizarja, ključavničarja, slaščičarja in kvalificirane ali priučene prodajalke za 5-urno zaposlitev. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Javiti se v tajništvu zavoda Vodovodna 94. S stanovanji ne razpolagamo. R-3462-1

PEKOVSKEGA POMOČNIKA z mojstrskim izpitom, treznega išče Pekarna Slivnik Brežice. 25081-1

FANTA za sejanje peska sprejmem. Zan, Bohoričeva ulica številka 11. 25070-1

ŽENSKO SREDNJIH LET ali mlajšo upokojenko za popoldansko delo sprejmem na stanovanje. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 25066-1

PODJETJE »MESNICA« VIDEM-KRŠKO sprejme 2 mesarska pomočnika za samostojno poslovanje kot dobra sekača in mesarskega vajenca. Javiti se pismeno ali osebno z predložitvijo potrebnih dokumentov. Nastop zaposlitve takoj ali po dogovoru v pisarni podjetja Videm-Krško. R-3448-1

ORTOPEDSKO PODJETJE »SOČA« Ljubljana, Linhartova ul. 47-a sprejme:
administrativno moč z znanjem strojepisja za vodenje ekspedita. Nadalje sprejmemo čevljarje, mizarje, kovinobrusače in čevljarsko prešivalko. R-3447-1

POMOŽNO KNJIGOVODKINJO za delo v knjigovodstvu, blagajni in administraciji sprejme takoj Kmetijsko posestvo Zadobrova—Ljubljana. — Polje. Pogoj: nepopolna srednja šola in praksa v finančno administrativnih poslih. Javiti se pismeno ali osebno do 25. t. m. na gornji naslov. R-3446-1

PREVAJALEC NEMŠKIH IN ANGLEŠKIH TEKSTOV v slovenščino, po možnosti z nekaj pisarniške prakse, dobi pod ugodnimi pogoji honorarno delo, ki ga lahko opravlja doma. V poštev pridejo prevajalci iz Ljubljane in najbližje okolice, ki obvladajo en ali oba jezika, tudi študentje germanistične, tehnične ali druge stroke z dobrim znanjem jezika. Ponudbe s svojimi podatki in predlogi za honorar pošljite zaradi nujnosti takoj pod »Dober prevajalec.« v ogl. oddelek. R-3444-1

»KEMOSERVIS« Uvoz-trgovina z laboratorijskim materialom Ljubljana, Trg revolucije št. 15 sprejme takoj pomožnega delavca, ki vozi tricikel. Plača po tarifnem pravilniku. R-3452-1

ZAPOSLITEV V LJUBLJANI DOBI ŠOFER — šef garaže s primernim znanjem, samski. Na razpolago soba. Ponudbe v ogl. odd. pod »Praksa.« R-3451-1

HONORARNEGA USLUŽBENCA (mlajši upokojenec) vešč računskih in blagajniških poslov za dopoldansko delo sprejmemo takoj. Ponudbe v oglasni oddelek pod »Vešč.« R-3445-1

JURIST z daljšo prakso in sodniškim izpitom želi nameščenje v Ljubljani. Ponudbe s konkretnimi pogoji v oglasni oddelek pod »Jurist.« 24995-1

NEKVALIFICIRANE DELAVCE sprejme Železniško podjetje za popravljanje voz in strojev Ljubljana — Šiška, Parmova 35. 25014-1

ZASLUŽEK

SLIKE ZA LEGITIMACIJE Vam v 2 urah lepo izdela FOTO PAULI, Trubarjeva (bivša Sv. Petra cesta), telefon 20-305. Slikamo tudi na domu. 21808-2

ANGLEŠČINO inštruiram nižješolca. Naslov v ogl. odd. 24885-2

ŠIVANJE ZABIC, jopic in podobno sprejmem na dom. Ponudbe pod »Na dom« v ogl. odd. 24892-2

INSTRUKTORJA ANGLEŠČINE in matematike za osmi razred iščem. Ponudbe pod »Primeren« v ogl. odd. 24927-2

PRIKROJEVALNI TEČAJ nudi salon »Kucler«, Tomšičeva 4. 24328-2

HARMONIKE UGLAŠUJEM, popravljam, izdelujem najbolje, najceneje, sprejemam tudi vsako nedeljo. Ivan Nikoleti, Vrhnika. R 3402-2

SEKAM DRVA. Ponudbe v ogl. odd. pod »Kurivo«. 24836-2

MATEMATIKO inštruira profesor. Ponudbe pod »Uspeh« v ogl. oddelek. 24860-2

PRIKROJEVALNI TEČAJ nudi salon »Kucler«, Tomšičeva 4. 24746-2

NEMŠČINO za vse razrede gimnazije inštruiram. Sevnik, Stari trg 4-II. 24756-2

PLETILJA S STROJEM št. 8 — sprejme delo na dom za podjetja. Povhe-Tejkal, Ljubljana, Tržaška cesta 20. 24788-2

KRPAM PERILO. Naslov v ogl. oddelku. 24783-2

KONFEKCIJO prevzamem na dom. Vajena vseh del, hitra in točna. Naslov v SP Kranj. 24827-2

ANGLEŠČINO inštruiram. Naslov v ogl. odd. 24973-2

PREVZAMEM SOBOSLIKARSKA in pleskarska dela. Naslov v ogl. odd. 24908-2

PERILO IN OBLEKO poceni krpam. Naslov v ogl. odd. 25053-2

HONORARNO DELO v pisarni ali vsako drugo delo na dom, sprejmem. Ponudbe pod »Vestna« v ogl. oddelek. 25034-2

KLOBUK vam že za mal denar popravi klobučarna Bernik, Ljubljana, Celovška 62. 25030-2

POSTREŽNICO 3-krat tedensko — sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku. 25065-2

INŠTRUIRAM nižje gimnazijce. Ponudbe v oglasni oddelek pod »Polletje«. 25007-2

VAJENCI

VAJENCA ZA PARKETARSKO STROKO sprejmem takoj. Bokal Marjan, parketarstvo, Ljubljana, Bolgarska 21. 24575-3

VAJENKO ali pomočnico za šivanje gornjih delov sprejmem, eventualno nudim hrano in stanovanje. Koderman, Domžale, Ljubljanska 122. 24634-3

FRIZERSKO VAJENKO sprejmem. Jenko Fanči, Trg revolucije 3. 24793-3

VEČ AVTOKLEPARSKIH vajencev sprejmem. Senčar, Tomačevska 7. 24935-3

VAJENCA za krojaštvo sprejme: Križaj Franc, Rozmanova št. 6, Ljubljana. 24983-3

VAJENCA-ko za krojaško obrt sprejmem. Modno krojaštvo, Trubarjeva 49. 25036-3

PRODAM

MIZARSKA PODJETJA. Prodamo veliko pregibalno cirkularko — Bandschleifmaschine — in vollautomatische Rundstabhobelmaschine. Vsi novi nemški stroji z motorji. Ponudbe pod »Kvalitetni stroji« v ogl. odd. 24087-4

REZERVNE DELE za Topolino prodam. Ljubljana, Vrtača 13-II. 24100-4

NOVO ZENSKO ITALIJANSKO KOLO, kompletno, prodam. — Hranilniška 3, vrata 93. 24710-4

ZENSKO KOLO, novo, italijansko, prodam. Robežnik, Vegova 8-I. 24764-4

FRIZERSKI INVENTAR, moški in ženski, kompletno, prodam. Naslov v ogl. odd. 24542-4

MOTOR DKW 500 ccm prodam. — Sentvid-Poljane 42. 24651-4

ZOBNO ZLATO 10 gr prodam. — Naslov v ogl. odd. 24837-4

ITALIJANSKO ŠPORTNO KOLO, dobro ohranjeno, poceni prodam. Zerjal Vlado, Ljubljana, Erjavčeva 20. 24838-4

RADIO »KOSMAJ 49«, odličen, prodam. Herbersteinova 9-I. 24849-4

MOŠKO KOLO znamke »Rog« poceni prodam. Naslov v ogl. oddelku. 24846-4

ŽELEZEN ŠTEDILNIK, dobro ohranjen, prodam. Ogled od 15. do 16. ure. Trg mladinskih delovnih brigad 14-II. Rehberger. 24863-4

MOŠKO KOLO, italijansko, novo, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 24831-4

STARO SPALNICO in kredenco poceni prodam. Vodnikova 5. 24853-4

VESPO prodam za 100.000. Tovarniška ul. 9-I. 24844-4

IZREDNA PRILIKA, zelo nizka cena — Hladilnik »TATRA«. Posvetujte se z nami. Firma »Urfaf«, Trieste, Via Paduina 9. 24598-4

POLTOVORNI AVTO Ford V8 s pritiklinami, ugodno prodam. KIRN, Podpeč. 24620-4

DOBRO OHRANJEN SKOBELNI STROJ po zelo ugodni ceni prodam. Resman Pavla, Žirovnica — Zabreznica št. 42. 24344-4

MOTOR ZNAMKE »AVTO-MOTO« 350 ccm, še dobro ohranjen po ugodni ceni prodam. Povše Janez, Rudnik 34, Kočevje. 24554-4

NOVO JESENOVO politirano spalnico prodam. Prevodnik L. —mizar, Škofja Loka. 24567-4

DOLŽINSKO MERO 20 m dolgo (Rostfrei) prodam. Naslov v ogl. odd. 24568-4

ŠPORTNI MOTORNI ČOLN »Gliser« z zunanjim motorjem »Johnson«, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 24571-4

TRICIKEL in star »Singer« šivalni stroj prodam. Kisel, Cesta v Rožno dol. 10. 24721-4

80-BASNO KLAV. HARMONIKO z registrom in sobno mizico z dvema stoloma prodam. Podjunska 11-I. 24720-4

KUHINJSKO OPRAVO (1 leto rabljeno) ugodno prodam. Ogled od 14.—18. ure. Šišenska 11. 24717-4

NOVO KOMPLETNO italijansko žensko kolo »Julia«, ugodno prodam. Ogled 17. nov. 1957, Trubarjeva 51-I, Zlebnik. 24716-4

SKAKALNE SMUČI, nove 2.40 m poceni prodam. Naslov v ogl. odd. 24715-4

AVTO FORD V 8, novejši tip, odlično ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. 24713-4

RADIO »Blaupunkt« 5+1 lampa, skoraj nov, prodam. Naslov v ogl. odd. 24705-4

MOTOR D. K. W. 250 ccm pred vojni prodam ali zamenjam za lažjega. Naslov v ogl. odd. Ogled vsak dan od 14.—16. ure. 24706-4

OTROŠKI VOZIČEK, globok in športni poceni prodam. Pražakova 7, pri Šifrar. 24726-4

RJAV KRZNEN PLAŠČ za srednjo postavo ugodno prodam. Kladezna 22, Selko. 24725-4

KLAVIR »Bösendorfer« dolg, v zelo dobrem stanju, prodam za 130.000 din. Naslov v ogl. odd. 24722-4

KOLO, italijan., moško športno s prestavami prodam. Groharjeva št. 6. 24742-4

MOTOR »PUCH« 125 ccm prodam ali zamenjam za težjega. Tacen št. 64, pod Smarno goro. 24379-4

OMARO, posteljo z žimnico in ročno omarico prodam. Ogled med 15. in 16. uro pri Humar, Pleteršnikova 3. 24738-4

OPEL OLIMPIO v odličnem stanju prodam. Kodrova 35, Nove Jarše. 24736-4

KONJA prodam ali zamenjam za kravo. Ježica 70. 24734-4

ŽELEZNI ŠTEDILNIK na 2 plošči ugodno prodam. Rimska 17, I. nadstropje, levo. Repovž Ciril, Mala vas 44. 24731-4

VETROBRAN (ščitnik) za motorno kolo prodam. Gregorčič, Galetova ul. 3, zgoraj. 24751-4

GLOBOK, skoraj nov otroški voziček poceni prodam. Streliška št. 34, Goltes. 24750-4

RADIO prodam ali zamenjam za kolo. Titova 87-I. 24748-4

NOVO ITALIJANSKO damsko športno kolo, kromirano, s prestavami, rdeče barve, prodam. Hrastje 16, Ljubljana. 24745-4

MOTOR BMW 600 ccm s prikolico prodam. Kranjec Franci, Ljubljana, Zg. Hrušica 51. 24744-4

DOBER PIANINO prodam. Novi trg 1-I. vrata 7. 24776-4

DOBRO OHRANJEN KAVČ prodam. Strozak, Cadova 5. Pod Rožnikom. 24774-4

Kaj bo v Ljubljani 29. novembra 1957? Žrebanje dobitkov denarne loterije Počitniške zveze.

ŠPORTNI MOTOR 250 ccm prodam. Titova 20-I, nadstropje. 24772-4

MIZARSKI STOL (Hobbelbank) izdelam in prodam najboljšemu ponudniku. Dobe se tudi krste v vsakem času. Franc Gradišar, Kamna Gorica 23, Cerknica pri Rakeku. 24769-4

PLEMENSKEGA VOLA prodam. Ločnikar Podutik 6, Šentvid. 24763-4

KOMBINIRAN, tapeciran otroški voziček, prodam. Zupančičeva št. 8-IV, levo. 24762-4

KOMPRESOR za lakiranje na dve pištoli, 100 litrov, prodam. Strgulc Ivan, Selška št. 7, p. Begunje, Rakek. 24761-4

AVTO-RADIO prodam. Metelko, Celovška 43. 24760-4

MOTOR DKW 350 ccm N Z. odlično ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. 24759-4

ŠIVALNI STROJ »Singer« pogrezljiv, dobro ohranjen prodam. Vipavska 6 a, Ljubljana. 24755-4

PODJETJE TZ LITOSTROJ proda na podlagi člena 49 in 50 Uredbe o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi gosp. organizacij in v smislu sklepa upravnega odbora od 2. 10. 1957 stara vrata, stare vodovodne cevi, stare okenske rolete in staro železno vreteno. Predmeti so naprodaj prvenstveno gospodarskim organizacijam, če pa pri teh ni interesa tudi fizičnim osebam in zasebnim pravnim osebam. Prodaja bo z neposredno pogodbo. Informacije v sekretariatu Litostroja.

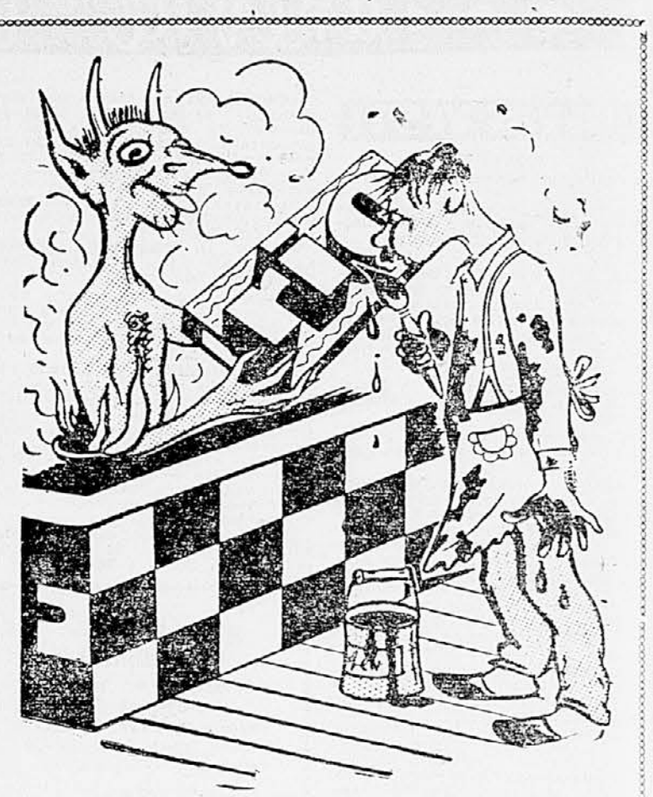
KMETIJSKO POSESTVO METLIKA ima naprodaj rabljene traktorje in sicer »Chalmers« v pokvarjenem stanju, traktor »Empir« z džipovim motorjem in traktor hanc Buldog v uporabnem stanju. R 3449-4

MOKA, bela, Tip 400, vojvodjanska — mehka, ostra ali pol ostra po 53 franco Ljubljana. Otrobi po 19 din. Koruza v storžih po 16.5 din. Stara koruza po 33 din. Podrobnejše infom. v pisarni Vojvodjanske agencije — Ljubljana, Tavčarjeva 3, telefon 21-639, 20-392. 25064-4

OSEBNI AVTO »Chevrollett« prodam. Ogled pri Subelj Stane, mehanikar, Domžale. R 3436-4

SKORAJ NOVO moško in žensko športno kolo, motor DKW 250 NZ prodam. Ogled vsak delavnik popoldne. Prešernova 13, dvorišče. 25000-4

SVETLO POSTELJO s peresnim vložkom, nočno omarico, nizko omaro, sedečo kopalno kad, vse v najboljšem stanju prodam. Naslov v ogl. odd. 24996-4

Kar sem rekel, to bi dal:
Dušo zlodju bi zapisal,
če bi srajco mi opral,
ki sem z barvo jo naštrihal!

Komaj Jaka to izreče,
že po žveplu zasmrdi:
Zlodej se mu v brk rezgeče,
R I O prašek v nos moli...

MOTOR TRIUMPF 200 ccm v dobrem stanju prodam. Dolenjska c. 40. 24689-4

KREDENCA (8.000 din) in nemški radio prodam, Komolec, Kongresni trg 5-I. 24690-4

GUMI-PIRELLI 900/16, 5 kom. — delno rabljene, z obroči, prodam: Obrtno podjetje »MESAN«, Ljubljana, Gosposvetska 6. R-3428-4

KADILCI Zeta, Ibar, Zeta, Ibar cigarete odlične kvalitete proizvod »DUVANSKOG KOMBINATA«, TITOGRAD, dobite v vseh prodajalnah »Tobak« — Ljubljana. R-3121-4

KAVČ IZ ŽIME, krzneno vrečko za otroka, plinski bojler (Valant), prodam. Mirje 29. 24792-4

PIANINO, dobro ohranjen, prodam. Večna pot 26. 24789-4

PEČ »KRALJICA PEČI«, velika naprodaj. Jadranska 17. Ogled od 12. do 16. ure vsaki dan. 24787-4

TEMNO MODRO moško obleko kamgarn, za šibko postavo, prodam, Japelj, Židovska 3, loka. 24795-4

Če danes kupite srečko denarne loterije Počitniške zveze, boste lahko med srečnimi dobitniki.

6-CEVNI RADIO »ORION«, brezhiben, poceni prodam. Ižanska št. 96. 24673-4

OTROŠKI VOZIČEK, globok, pleteno posteljico in koš, poceni prodam. Naslov v ogl. odd. 24674-4

KAVČ OREHOV politiran prodam. Grintavška 18 a, Stožice. 24675-4

MOTOR BMW — 350 ccm v brezhibnem stanju prodam. Kranj, Prešernova 11. 24681-4

PEČ EMAJLIRANO in obloženo s šamotom »Febo« srednje veliko in lepo ohranjeno, in peč za kopalnico, prodam. Kremžar, Šentvid 74. 24684-4

NOVO MOŠKO DVOKOLO, nemško, kompletno prodam za 30.000 din. Ditner, Bežigrad, Preradovičeva 14, klet. 24636-4

OTROŠKO POSTELJICO iz trdega lesa, skoraj novo, z žimnico in predali prodam. Naslov v ogl. odd. 24638-4

DOBRO OHRANJEN železen štedilnik prodam. F. K. Gornji trg št. 40. 24646-4

TRICIKEL, nosilnost 400 kg prodam ali zamenjam za lažjega. Snoj, Rudnik 131 c, Ljubljana. 24648-4

8-CEVNI »Phillipps« — radio ugodno prodam. Ogled vsak dan med 14. in 15. ter 19. in 20. uro. Naslov v ogl. odd. 24650-4

PISALNI STROJ na dva obroka za 30.000 din prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Pisalni stroj«. 24660-4

SENO, SLAMO, jabolčnik, jabolka prodam. Trojar, Lokovec, Rimske Toplice. 24667-4

MOTOR TOMOS »GALEB«, popolnoma nov, prodam. Kranj, Klanc 68. 24669-4

BARAKO V CENTRU, velikost 200 m², primerno za skladišče, prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Baraka«. 24625-4

MOTOR DKW 350 ccm v dobrem stanju in nov Moped proda Rojnik Ivan Sp. Gorče 17, Braslovče. R 3415-4

DOBRO ZENSKO KOLO prodam za 12.000 in moško za 18.000 — tudi na obroke. Knavs, Elerova 19-II. 24584-4

VZIDLJIV STEDILNIK, levi, z bakrenim kotličkom, brezhiben, prodam. Splitska 2. 24779-4

MOTORNA KOLESA Roler-Rumi 125 ccm in Vespo, prodam. — Mestni trg 10, v veži. 24777-4

KONJA IN VOZ, prodamo. Mesarsko podjetje, Lesce. R-3430-4

GUME-PIRELLI 900/16, 5 kom. — delno rabljene, z obroči, prodam: Obrtno podjetje »MESAN«, Ljubljana, Gosposvetska 6. R-3428-4

KADILCI Zeta, Ibar, Zeta, Ibar cigarete odlične kvalitete proizvod »DUVANSKOG KOMBINATA«, TITOGRAD, dobite v vseh prodajalnah »Tobak« — Ljubljana. R-3121-4

KAVČ IZ ŽIME, krzneno vrečko za otroka, plinski bojler (Valant), prodam. Mirje 29. 24792-4

PIANINO, dobro ohranjen, prodam. Večna pot 26. 24789-4

PEČ »KRALJICA PEČI«, velika naprodaj. Jadranska 17. Ogled od 12. do 16. ure vsaki dan. 24787-4

TEMNO MODRO moško obleko kamgarn, za šibko postavo, prodam, Japelj, Židovska 3, loka. 24795-4

Dobitke denarne loterije Počitniške zveze bodo izplačevali vsi prodajalci srečk Jugoslovanske loterije v Sloveniji!

LEP, MALO RABLJEN kuh. štedilnik, levi, zazidljiv, z rumenimi ploščicami, plinska naprava za kopalnico (bojler in peč) in plinski rešo na 2 grelca, prodam. Ogled od 13. do 14. ure. — Friškovec 5. 24801-4

MIZARSKO DELAVNICO, opremljeno s strojem, mizarskim stolom (Hobbelbank) in vsem mizarskim orodjem, prodam. Kapaciteta 5 delavcev. Vprašati: Ivan Grahovac 5, Škofljič — Reka. R-3401-4

GOSPODINJE POZOR! Novo odprta delavnica preprog Vam nudi izredno priliko. Za 1 kg starih cunj (vse vrste) in za 200 do 250 din doplačila dobite meter tekačev po izbiri. Izdelujemo tudi iz prinešenega blaga. Tekstilne odpadke pa kupujemo do 100 din za kg. Veselova 3 a (za Nunsko cerkvijo). 24739-4

SKORAJ NOVO SPALNICO poceni prodam. Eiprova 21 — vrata 34. — Ogled v nedeljo od 10. ure dalje, med tednom pa od 16. ure dalje. 24801-4

ELEKTRIČNA »MARJANCA« naprodaj! — Naslov v oglasnem oddelku. 24794-4

MOTOR Puch »Roller«, 125 ccm, dobro ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. 24810-4

OTROSKO POSTELJICO poceni prodam. Bizjak, Vodnikova 35 a. 24807-4

VESPO 150 ccm, model 1955, prodam. Celje. Delavska 12-I. — desno. 24823-4

SADIKE ČRNEGA RIBEZA, vrste »Rozental«, prodam. Majcen, Celje, Aškerčeva 3. 24822-4

AVTO »Renault« Prima Guattre, 4-sedežni, ugodno naprodaj

TRANSIT-EXPORT München — Landwehr Strasse 44, tel. 591532, prodaja in posreduje pri nakupu novih in starih avtomobilov in motornih koles. Nadalje prodaja hišne stroje, razne električne aparate, foto-aparate in ostale tehnične potrebščine, vse po eksportnih cenah s popustom. 24015-4

LITOŽELEZNO BANJO, elektr. bojler 60 l AEG in ročni tuš, vse v dobrem stanju prodam. Informacije iz prijaznosti pri Košenina F., Tržaška c 119. 24949-4

MOTO DKW 200 ccm prodam ali zamenjam za lažjega. Založka c. št. 23. 24947-4

ŽENSKI SIVALNI STROJ, nemški, prodam. Naslov pri čuvaju koles pred Kresijo, Tromostovje, Ljubljana. 24944-4

UGODEN NAKUP. Dve moški kolesi, radio in popolnoma nov mikroskop 2000 x pov. ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 24943-4

KROZNO ŽAGO s stojalom za žaganje drv prodam. Iskra Franc, Polje 22. 24942-4

Cena srečke denarne loterije Počitniške zveze je samo 100 din

OSEBNI AVTO »Mercedes« V 170 caravan, v delno razdrtem stanju in rezervnim motorjem ter tovorni avto »Chevrolet« 3-tone razdrt, ugodno prodamo. Ogled pri Filmservis, Ljubljana. R 3443-4

KOMISIJSKA TRGOVINA »Posrednik«, Sprejemališče Mestni trg 7, sprejema v komisijsko prodajo vse vrste glasbil: trube, otroške harmonike, klavirske, diatonične harmonike, in šivalne stroje. R 3442-4

PUNČKO 45 cm prodam. Ponudbe pod »inozemska« v ogl. odd. R 3440-4

30 m³ SUHIH DRV, 300 kg sortiranega krompirja in krožno žago premera 45 cm prodam. Naslov v ogl. odd. R 3437-4

1 m³ SUHIH BOROVIH DESK, 3 cm debelih in dobro ohranjen kimpež, prodam. Naslov v podružnici SP Kranj. 24826-4

BELO OMARO (6.500), predsobno steno, poceni prodam. Komenskega 24-II. desno. 25083-4

POL KAVČ poceni prodam. Jereb, Predjamska 18, Rožna dolina. 25076-4

LAMBRETTO - B odprto prodam (75.000). Naslov v ogl. odd. 25073-4

LESENO STENO z vrati, poceni prodam. Dolenc, Založka 24.

ŠIVALNI STROJ, pogrezljiv, ohranjen, prodam. Naslov v ogl. odd. 25061-4

GUMI VOZ (dira) ter dva druga voza prodam. Jereb, Campova št. 8, Vič. 25057-4

KRZNEN PLAŠČ, perzianer tačke, prodam. Naslov v ogl. odd. 25056-4

LEPO SPALNICO »Bidermayer« prodam. Naslov v ogl. odd. 25055-4

PISALNO MIZO »Bidemayer« prodam. Naslov v ogl. odd. 25054-4

VIJAKE ZA MIZARSKO PREŠO (30 kom), prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 24994-4

ŽENSKO KOLO in zlato za zobe — prodam. Titova 42/I. 24992-4

AVTO-RADIO 6V, Philips, prodam. Stefančič, radiodelavnica, Vošnjakova ul. 1, dvorišče. 24991-4

FIAT TOPOLINO, generalno popravljen, prodam. Ogled popoldan pri Finžgarju, Gosposka 4 24987-4

PEČ na žaganje, novo, prodam. Grkovič, Holzapflova 3. 24903-4

PREPROGO 3x2 krasno, prodam. Ogled od 12.—15. ure. Naslov v ogl. odd. 24900-4

MOTOR »WILIERS« 150 ccm prodam za 65.000 din. Plajnšek Ivan, Sneberje 42, Ljubljana, Polje. 25046-4

LEP BIZAM KRZNEN PLAŠČ prodam. Ogled: Krznar, Komenskega ulica. 25040-4

PIANINO, odličen, prodam. Ponudbe pod »Pianino« v ogl. odd. 25038-4

NOVO ITALIJANSKO ŽENSKO KOLO prodam. Ogled pri mehaniku Nardinu, Poljanska ul. 31. 25037-4

FRIZERJI POZOR! 2 popolnoma novi ravbi za sušenje las ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 25035-4

DVA KRZNENA PLAŠČA, malo rabljena, prodam. Šiberiška 10. 25032-4

ŽENSKO STRAPAČNO in moško italijansko športno kolo, prodam. — Hradeckega 84. 25031-4

DVOJNA VRATA in leseno steno — prodam. Bernik, Celovška 62. 25029-4

KOMBINIRAN OTROŠKI VOZIČEK prodam. Jurančič, Vilharjeva 21 — Ljubljana. 25028-4

MOTOR »COLUMBUS« 350 ccm z zadnjo federacijo, prodam. Aškerčeva 20. Ogled pri Zigonu. 25026-4

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, tapeciran, kot nov, prodam. Slomškova 8/II., desno. 25022-4

ZAKONSKO SPALNICO z vložki, šamotiran gašperček in 2 železni postelji, ugodno prodam. Ogled pri »Olepšava«, pleskarstvo, Aljaževa 35. 25019-4

MOŠKO KOLO »ROG« s prestavami ugodno prodam. Cegnar, Poljanski nasip 32. 25004-4

Javno žrebanje dobitkov denarne loterije Počitniške zveze bo nepreklicno 29. nov. 1957 v Ljubljani.

NOVO ŽENSKO KOLO tuje znamke in radio »Grundig« prodam. Ogled od 18. do 20. ure. Naslov v oglas. oddelku. 25016-4

PO NIZKI CENI dobite 40 železnih stranišnih školjk. Ogled pri predsedniku hišnega sveta Celovška — blok 3/III., Dušanu Peraku, dnevno od 15. ure dalje. 25015-4

NOV CROMBY damski temnosiv plašč in krznena jopo, prodam. — Naslov v ogl. odd. 25010-4

FOTO-APARAT »CONTAX« prodam. Ponudbe pod »Aparat« v oglasni oddelek. 25009-4

RABLJENO KMETIJSKO ORODJE: voz zapravljivček, vzmetno diro — voz, voz navaden — manjši, vzmetno diro, voz brez prednjih koles, voz parizar, 11 bukovih sodov po 300 lit., 4 kadi po cca 620 lit., plug —navaden, plug — izrunač, brane — poljske — lesene, 2 okopalnika, plug — osipalnik — star, prodamo. »EKONOMIJA« Gospodarska glavnega odbora zveze gluhih Slovenije, Šmartno ob Savi. R 3433-4

MALO RABLJEN, črn emajliran štedilnik, prodam. Rudolf, Tomačevska 9, Ljubljana. 25018-4

LEP TEMNORJAV kombiniran voziček in posteljno pregrinjalo, novo, prodam. Naslov v ogl. odd. 25011-4

KOMBINIRAN OTROŠKI VOZIČEK prodam. Zigon, Dolenjska cesta 18. 24959-4

SPECERIJSKI INVENTAR, kompleten, kot nov, hrastov furnir, zdrav les, prodam. Naslov v ogl. odd. 24938-4

DOBRO MOŠKO KOLO, prodam. Senčar, Tomačevska 7. 24936-4

ODLIČEN ŠIVALNI STROJ prodam. Ogled od 11.—13. ure. Naslov v ogl. odd. 24930-4

ŽENSKO KOLO — italijansko, novo s prestavami prodam. Celovška c. 240-I. 24976-4

»SINGERICO«, dolg čolniček, malo rabljeno, prodam. Naslov v ogl. odd. 24965-4

STIRIKOLESNI VOZIČEK, nosilnosti 150 kg, nov, prodam. Naslov v ogl. odd. 24964-4

MOŠKO KOLO skoraj novo prodam. Založka 61. 24979-4

GUMI DIRO, nosilnost 3 t in voz **zapravljivček**, poceni prodam. Iskra, Polje 22, Ljubljana. 24976-4

BETONSKO ŽELEZO 6, 8, 10 mm in 100 polnil rapid, 18 višine, prodam. Naslov v ogl. odd. 24911-4

CISTOKRVNE Havana — reks zajce prodam. Plestenjak Janez Škofja Loka. 24868-4

ZDROBOČISTILNI STROJ majhen, nov, kompleten mlinski kamen 700 mm premera z železnimi in lesenimi deli ter lahek kmečki voz, prodam. Naslov v ogl. odd. 24866-4

MOŠKO KOLO, novo, s prestavami prodam. Streliška 37-II. 24855-4

POSTELJO, OMARO, umivalnik z ogledalom, veliko mizo, mizico in razno drugo, ugodno prodam. Titova 31-II, levo. 24865-4

KMEČKO LONČENO PEČ, emajlirano sobno peč »Lutz«, 150 kom, čeških keramičnih ploščic prodam. Naslov v ogl. odd. 24881-4

OSEBNI AVTO DKW v odličnem stanju prodam. Naslov v podružnici Ptuj. 24880-4

SKORO NOV, globok, kombiniran otroški voziček prodam. Naslov v podružnici SP Kranj. 24879-4

FOTOGRAFI, fotoamaterji! Popolnoma nov elektronski flash Mecablitz ugodno prodam. Naslov v podružnici SP Kranj. 24878-4

MOŠKO IN ŽENSKO italijansko kolo, s prestavami, novo, prodam. Klimovec, Polje 27, p. Vodice. 24896-4

NOVO KOLO PUCH Kalifornija prodam. Saksida, Rožna dolina c. XIX. 3. 24952-4

Podprite Počitniško zvezo — mladinsko organizacijo za potovanja in kupite srečko njene denarne loterije.

PEČ NA ŽAGANJE, novo, in pečico (gašperček) prodam. Rožna dolina cesta IX. št. 16, pritličje. 24893-4

HIŠNO GOBO uničujete! Razkužila in navodila pri: Ing. Prezelj, Wolfova 3. 24967-4

UPORABNO MOTORNO KOLO 125 ccm poceni prodam. »Avtopromet« Savska c. dvorišče, vratar. 24890-4

NOVO DAMSKO KOLO prodam. Naslov v ogl. odd. 24907-4

ITALIJANSKO KOLO — žensko, malo rabljeno, prodam, Krakovski nasip 16-I. 24961-4

NOV ELEKTRIČNI ŠIVALNI stroj »Singer« prodam. Ogled od ponedeljka dalje od 16. do 19. ure. Brilej Stanko, Prelovčeva 7, Zgornja Šiška. 24960-4

PRI PRAŠIČIH, kokoših itd. gre za hitrejšo debelitev, večjo nesnost! Navodila in preparate pri: Ing. Prezelj Wolfova 3. 24966-4

BIZAM HRBTI — lep plašč, ugodno prodam. Ogled popoldne. Naslov v ogl. odd. 24953-4

STREŠNA OPEKA, rabljena, 1000 kosov, naprodaj, Zapužka c 8, Strukelj, Dravlje, Ljubljana. 24950-4

MARMOR PLOŠČO, ki odgovarja za štev̌ne plošče, velikost 190 x 70 cm, ugodno prodam! Govše, Ljubljana, Galetova 1. 24923-4

AVTO »Ford Taunus« lep prodam za 250.000 din. Naslov v ogl. odd. 24921-4

KOMPLETNO DELAVNICO ali posamezne stroje (tudi za mizarstvo), ugodno prodam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ugoden nakup«. 24919-4

AVTO LIMUZINO 1100, generalno popravljen, prodam. Cesta na Rožnik 57, Ljubljana. 24913-4

DOBRE AVTOMOBILSKE GUME 520x14 (3 komade) poceni prodam. Naslov v ogl. odd. 24912-4

ŠIVALNI STROJ »Singer« prodam po ugodni ceni. Kralj Ana, Šiberiška 18, Ljubljana — Vič. 24909-4

ELEKTRIČNI VRTALNI STROJ v dobrem stanju prodam. Ponudbe v ogl. s. l. pod »Stroj«. 25052-4

PISALNI STROJ »Torpedo«, skoraj nov, prodam. Prešernova št. 9-II. 24898-4

DVA NASLANJAČA (fotelja) in okrogio mizico, vse orehov furnir in lepo otroško posteljico, prodam. Rimska 7, vrata 5. 24929-4

LEVI STEDILNIK na dve in pol plošče, rje prost, postelja z mrežo, mizo in dva stola prodam. Tržaška cesta 99. 24926-4

MOŠKO KOLO, italijansko, novo, kompletno, poceni prodam. Pozive se pri čuvaju koles pred sodiščem. 24917-4

KOLO damsko ali moško italijansko, popolnoma novo in 2 m³ čisto suhih smrekovih 30 mm desk ter ograjne stebričke in letve prodam. Grintovška 18 a, Ljubljana — Stožice. 24906-4

RADIO »Blaukunkt« 10-cevni odličen, prodam. Gregorčičeva 23-I. 24904-4

EMAJLIRAN STEDILNIK v odličnem stanju, poceni prodam. Ogled vsak dan, Saitović, Breg št. 4-I. 24901-4

KUPIM

UPRAVA ZA CESTE — Tehnična sekcija Celje — se zanima za nakup motornih rezervnih delov avta »ZIS«. Predvsem želi nabaviti predležno os in lamelo za sklopko, pa tudi dele za menjalnik (zobčenike raznih brzin). R 3396-5

BLOK za »Opel-Super 6« kupimo. Pekarna-slaščičarna Trbovlje. R 3410-5

KOPALNO PEČ, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Kopalna peč«. 24840-5

OSEBNI AVTO novejšega tipa kupim. — Opis in navedbo cene pošljite pod »Takoj plačam« na SP Celje. 24875-5

SREBRO V VSEH OBLIKAH kupuje Rafinerija dragih kovin, Ljubljana, Ilirska 6. R 3319-5

SUHE SMREKOVE DESKE 20, 25, 30 mm kupim. Dovč, Savlje, Ljubljana, tel. 382-121. 24422-5

ELEKTRIČNO PEČICO »Mayer« kupim. Ponudbe pod »Ventilator« v ogl. odd. 24612-5

SCOOTER, soliden, kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Kakršnega koli tipa«. 24613-5

VODNO TURBINO »pelton« in dinamo kupim. Nabernik August, Primož Vuzenica. R 3416-5

RABLJENO sodarsko orodje, komplet ali posamezno, kupimo. »Vino Gorenjka«, Jesenice. R 3419-5

»SLOVENSKI JEZIK« letnik II., III., IV.; »Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino« letnik I., II., III.; Bajec: Besedotvorje I., Ramovševa dela kupim. Vrhovšek, Zalog 118, Ljubljana — Polje. 24686-5

TRGOVSKO PODJETJE »Komisija«, Stari trg 4 sprejema v komisijsko prodajo razno pohištvo. posebne kompl. spalnice in kuhinje, posamezne kuhinjske kredence ,mize, omare, postelje, žimnice itd. ter razne otroške igrače. R-3432-5

SIVALNI STROJ in zlato 22 karat., kupim. Ponudbe z opisom in ceno v oglasni oddelek pod »Nujno«. 24802-5

DOBRO OHRANJENEGA, lepo oblikovanega gugalnega konja, kupim. Pišek, Frankopanska 27, Ljubljana. 24805-5

ZA FIAT 1100 kupim 4 kom. originalne bate 69.95-700, tudi stare. Naslov v podružnici Ptuj. 24828-5

MOTOR, enofazni, 1 do 1½ KS, kupim. Vodnikova 211. 24576-5

KAVČ, nov ali dobro ohranjen, bolj širok (za 2 osebi) kupim. Ponudbe po možnosti z opisom in navedbo cene v ogl. odd. pod »Širok kavč«. R 3407-5

KAROSERIJO DKW F7 ali Adlerjevo kupim. Lah Ivan, Lj. Rožna dol. c. IX-24 a. 24856-5

ZLATO ZA ZOBE kupim. Naslov v ogl. odd. 24882-5

TOPOLINO — FIAT, malo rabljen, v res odličnem stanju, novejšega tipa kupim. Ponudbe z navedbo cene podružnici SP Celje pod »Resen kupec z gotovino«. 24876-5

ELEKTRIČNI MOTOR od 5—6 KS v dobrem stanju kupim. Pismeno ponudbo na Vidmar Franc, Cvetroš št. 28, Branik — Gorica. 24897-5

VPLINJAC (Frgaser) za avto »Volkswagen«, kupim. Naslov v ogl. odd. 24922-5

4 m SUHIH BUKOVIH DRV kupim. Pritličje, Mivka 27. 24945-5

STAR TRICIKEL ali vsaj ogrodje kupim. J. Trampuž, Črnuče št. 119. 24870-5

PISALNO MIZO, svetlo, kupim. Ponudbe z opisom pod »Miza« v ogl. oddelek. 25021-5

MANJŠI 4-SEDEŽNI OSEBNI AVTO v odličnem stanju, tudi karamboliran, kupim. Pismene ponudbe v oglasni oddelek pod »Mali avto«. 25013-5

MOTOR, enosedežni, novejšega tipa, nujno kupim. Opis in ceno javite na naslov: Hajrudini Vejsil, Bosna-avto, Tuzla. 25062-5

VELIKO TRODELNO OMARO za trgovino kupim takoj. Ponudbe pod kupim »Takoj« v oglasni oddelek. 25062-5

SEKALNI STROJ (galanterij. štance) do 6 ton, kupim. Ponudbe v oglasni odd. pod »Sekalni stroj«. 25001-5

KOSILNICO in 3-fazne števce za električno, kupim. Poljanska c. 42, delavnica. 25003-5

ZA KAMION »VOLAN« iščemo komplet Opel Adam 1,5 t, tipa 1952 ali »Volan« Opel Blica 3 t. »Duhan«, Osijek, Telefon 2330. R 3450-5

MOTORNO GRED znamke »Man« za 6 cilindrov, stroj 110 HP, kupimo. Ponudbe pošljite na naslov Keramično-kemična industrija Kamnik. R 3425-5

MOTORNO SLAMNOREZNICO z puhalnikom, znamke »Mura« ali »Tempo«, kupim. Nalenčič Matija, Ribnica 26, Košana-Pivka. 25025-5

ZAMENJAM

ZA POLTOVORNI AVTO zamenjamo osebni DKW ali Lancia, oba v najboljšem stanju. Komeskega 30 — Ljubljana 25067-6

POSEST

ZAZIDLJIVI PARCELI na Glincah prodam. Vprašajte: Rožna dolina cesta XV-9. Stružnik. 24489-7

HIŠO z dvema lokaloma v centru mesta Kranja na Maistrovem trgu št. 17 ugodno prodam. 24540-7

ENODRUŽINSKO HIŠO z vrtom, tudi staro, takoj kupimo v Ljubljani, najraje na Kodeljevem ali v Mostah. Ponudbe pod »Enodružinsko« v ogl. odd. 24830-7

ENODRUŽINSKO HIŠO v neposredni bližini Ljubljane kupim. Ponudbe pod »Vseljivo« v ogl. oddelek. 24791-7

Izhajati je začela zbirka žepnih romanov

LJUDSKA KNJIGA

V letu 1957 dve knjigi za 370 din

V letu 1958 pet knjig za 800 din

Kdor naroči vseh 7 knjig, jih dobi za 1100 din, plačljivo tudi na obroke. Vsak roman bo imel 150—200 strani, opremljen pa bo z lepim barvnim ovitkom. V polplatno vezana knjiga bo stala vsaka 100 din več. Postani stalni naročnik!

Prešernova družba, Ljubljana, Erjavčeva 14 a

»REALITETNA PISARNA« Ljubljana, Tavčarjeva 6 — tel. 21-011 ima naprodaj naslednje nepremičnine:

1614. Garaža za osebni avto, v sredini Ljubljane, 300.000 din, v isti hiši enosobno stanovanje 150.000 din in dvosobno 300.000 din z vsemi pritiklinami. Zelo ugodno.

238. Enosobno stanovanje z vsemi pritiklinami, Celovška cesta, 250.000 din, komfortno trosobno stanovanje v Dalmatinovi ulici, 900.000 din in dvoinpolsobno komfortno stanovanje Poljanska cesta — vse Ljubljana — 800.000 din.

46. Dvodružinska hiša z lepim vrtom, dvosobno stanovanje vseljivo, hiša je novejša v Polju pri Ljubljani — 1,800.000 din.

018. Soba, velika, pritlična, prazna v sredini Ljubljane, za kakršnokoli obrt ali stanovanje, takoj vseljiva, 750.000 din.

191. Parcela zazidljiva v Tacnu ob glavni cesti Ljubljana, 1.040 m² — 300 din meter.

239. Dvodružinska hiša ob Titovi cesti, Ljubljana, cela podkletena — vrta 863 m² — 1,700.000 din. — Ugodno.

240. »Garsoniera« v bližini Turist hotela, Ljubljana, 465.000 din.

241. Enodružinska hiša, cela vseljiva, nova, z vrtom 900 m², cela podkletena, stanovanje je komfortno v okolici Ljubljane — 1,500.000 din.

242. Hišica mala in malo vrta, Drenov grič, Ljubljana, 100.000 din. Vseljiva.

243. Trisobno stanovanje v bližini Hotela Union, Ljubljana, 1,000.000 din. V isti hiši cela etaža, štiriinpolsobno komfortno stanovanje — 1,500.000 din.

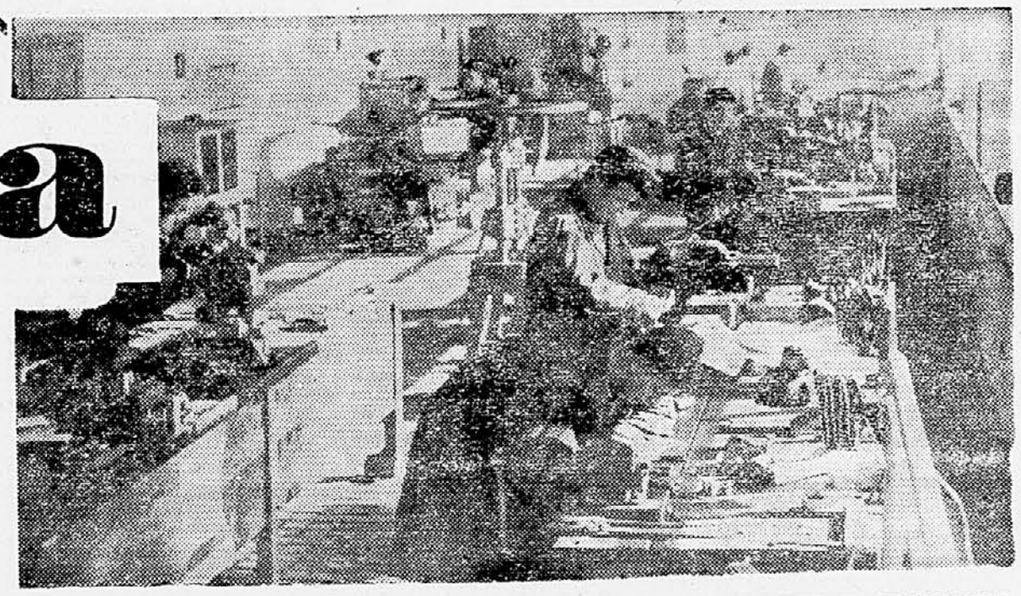
0. Enodružinska hiša z vrtom, cela vseljiva, Ježica, Ljubljana, 1,500.000 din.

244. Enodružinska hiša, nova, vrta 600 m² sadni in zelenjadni, dvosobno komfortno stanovanje takoj vseljivo pri Viču, Ljubljana, 2,850.000 din.

POZOR! Vsako vašo nepremičnino boste najhitreje prodali preko »Realitetne pisarne«, Ljubljana. R 3442-7

ENOSTANOVANJSKO HISO v predmestju Ljubljane, proti zamenjavi enosobnega stanovanja, prodam. — Cena 350.000 din. Naslov v oglasnem oddelku. 25077-7

Iz malega raste veliko

POGLED V ORODJARNO

Iti še tako daleč čas, ko je še razmeroma malo naših ljudi — kontinentalcev slišalo ali vedelo za Dekane pri Kopru.

Če je danes bistveno drugače, tedaj gre zasluga za to graditvi socializma pri nas in to v dvojnem smislu: za Dekane vedo že številni naši delovni ljudje, ki se v udobnih avtobusih po novi cesti tod mimo spuščajo s Kraške planote k našemu morju na prijeten oddih, nemajhno pa je tudi število poslovnih ljudi, ki imajo živahne stike s kolektivi, ki delajo v tu nanovo zgrajenih objektih, namreč v hladilnici, mlekarni in Tovarni ključavnic ter kovinske galanterije.

Slednja se je udomačila med nami z nazivom La-Ma (LAHKI MATERIAL) in o njej bo tekla beseda v naslednjih vrsticah.

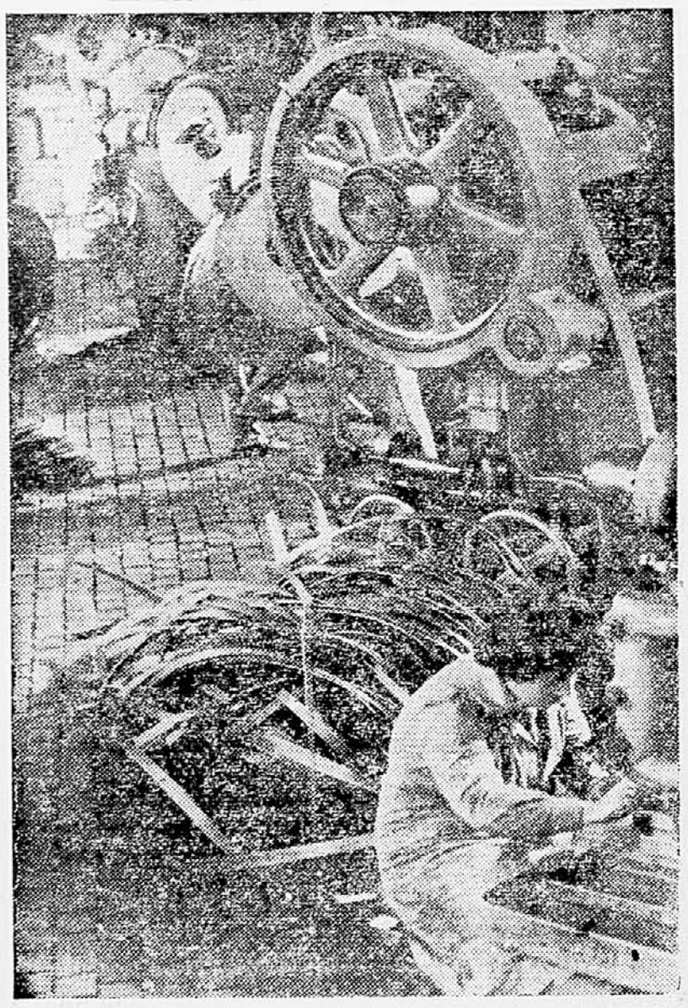
Harmonična rast

Pregovor »Iz malega raste veliko« izgublja sicer na pomenu v naši družbi, ki lahko smotrno uporabi velika sredstva za zgraditev velikih tovarn in podobno tam, kjer je to iz gospodarskih in drugih ozirov najbolj ugodno, vendar je kontinuirana rast iz malega v veliko marsikdaj tudi pri nas še vedno dokaz za solidnost. To velja v celoti za La-Mo, v kateri je šel razvoj od nastanka do danes takole:

Leto	Vrednost bruto proizvodnje	Število zaposlenih
1953	—	4
1954	37 milij.	60
1955	72 milij.	130
1956	92 milij.	145
1957 plan	180 milij.	210

Te skope podatke je treba dopolniti. Razmeroma veliki skok iz leta 1956 na 1957 je v marsičem posledica preselitve v nova obratne prostore in s tem možnosti za smotrnejšo organizacijo dela, za letošnji plan pa smemo po dosedanjih letošnjih dosežkih trditi, da bo presežen za okrog 20 odstotkov.

Skoraj odveč je pri tem poudarjati, da se je podobno enakomerno večalo tudi število izdelkov oziroma njihova izbira. Ključavnicam-vešankam, s katerimi se je proizvodnja v La-Mi začela, so se leta 1955 pridružile različne pohištvene ključavnice, leta 1956 razno okovje za pohištvo ščitniki za čevlje in obročne kolesne ključavnice, letos pa še nove patentne kolesne ključavnice, razno okovje za leseno galanterijo za izvoz, nove pohištvene ključavnice, različni izdelki iz aluminija (na primer zamaški za steklenice) in različna druga drobna kovinska galanterija. Je pa La-Ma v kratkem času svojega obstoja že tako napredovala, da izdeluje po naročilu tudi specialne izdelke (na primer posebne patentne ključavnice za kovčke, ki gredo v izvoz).

LA AVTOMATI V STISKALNICI SO VEČINOMA DEKLETA

Po treh letih v izvoz

Iz tega sledi, da je začela La-Ma zelo kmalu tudi izvažati, neposredno in posredno. Prvi neposredni izvoz je bila pošiljka za 1000 funtov v Burmo leta 1956 letos pa so se na seznamu držav — njenih poslovnih prijateljev pojavili še Paragvaj, Kenija, Sudan in Irak. Zveze s tujino so La-Mi letos dale 14.420 dolarjev in 2046 funtov. Na prvi pogled se to ne zdi mnogo, toda upoštevati je treba, da tu ne gre za elektrogeneratorje ali težke žerjave in podobno, temveč za drobno kovinsko galanterijo, pri kateri gredo velike količine izdelkov za — drobiž.

V indirekten izvoz gre, kot že rečeno, izdelovanje kovinske galanterije za pohištvo in kovčke, ki so namenjeni izvozu. (Po posredovanju »Lesnine« iz Ljubljane).

V kolektivu, v katerem imajo večino mladi, je najmlajša Fanika Gregorič iz Dekanov. Rojena je leta 1942. V podjetju je komaj 10 mesecev, vendar se je že kar dobro priučila delu. Že 5 ali 6-krat je prisostvovala sestanku kolektiva, 1-krat pa je tudi že volila organe delavskega upravljanja v podjetju. — Sedaj sodeluje v 6-mesečnem tekmovanju, ki ga je razpisal aktiv LMS v podjetju in ki je razgibal ves kolektiv.

raste veliko

Razvoj do pol milijarde

Možnosti za nadaljnji razvoj La-Me so lepe. Z nabavo manjšega števila avtomatov in uvedbo druge izmene bo bruto proizvodnjo tovarne mogoče povečati do pol milijarde dinarjev. To tudi imajo v svojem načrtu, vendar hočejo pri uvajanju novih proizvodov in tekočega trajnost in, če hočete, previdka v celoti ohraniti dosedanjo nost. Za investicije potrebna sredstva bo dajala tekoča proizvodnja, število zaposlenih pa se bo ob dveh izmenah in največjem možnem avtomatizmu povečalo le za okrog 100. Že primerjava dveh, tu omenjenih številk — povečanje bruto proizvoda od 180 milijonov din na 500 milijonov in zaposlenih od 210 na 310 — kaže, da je podjetju že sedaj izredno mnogo tudi do večje delovne storilnosti. Ta je tudi potrebna, ne samo zato, ker je v tem najpomembnejši vir boljšega življenja temveč tudi, ker je treba pri kovinski galanteriji še posebno skrbno misliti na konkurenco. Ta se v leti ne bo zmanjšala; kvečjemu povečala se bo

Najtežje je za La—Mo vprašanje kvalificiranih delavcev. Deklet, ki se dela priuče, v okolici ni težko dobiti in z njihovimi stanovanji podjetje nima težav. Čisto drugače pa je s kvalificiranimi delavci, tako s ključavničarji, orodjarji in podobno. Za gradnjo stanovanj namreč »La-Ma« zaenkrat nima denarja. Kje in kako najti rešitev? Gredili bodo, če in ko se bo v skladih nabralo kaj denarja!

Tudi estetsko enaki tujim

Po vsem omenjenem je težko razumeti, da pride lahko v naši družbi do pojava oziroma dejanja, ki je letos ogrozilo kolektiv oziroma podjetje, za katero je ista družba nelahko dala potrebna osnovna sredstva. V mislih nam je velik uvoz ključavnic v I. polletju letos; uvoz, za katerega je La-Ma zvedela šele, ko so ji začele naraščati zaloge v skladišču.

So bile uvožene ključavnice boljše? So bile cenejše? — ne, ne eno ne drugo! Samo po zunanjem videzu so bile za spoznanje lepše. Trgovina je to okoliščino dobro izkoristila in si začela na ta račun polniti žepe. Kupci niso imeli od tega nobene koristi.

K sreči se je ta »humbug« razblinil, ko je La-Ma opozorila pristojne organe, da se ji uvoz ključavnic ne zdi potreben. Za domačo proizvodnjo pa je imel ta dogodek končno tudi dober učinek. Zdaj v podjetju zelo prizadevno skrbe za estetsko plat izdelkov, da prekosijo tuje izdelovalce tudi v tem; kar se tiče cene in kakovosti, so jih že prekosili.

F. M.

HIŠO na Rimski cesti z lokali, parcelo, primerno za obrtnika, tudi delno, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 25069-7

MANJŠO ZAZIDLJIVO PARCELO v Ljubljani (najraje Šiška-Bežigrad), kupim. Ponudbe pod »Gotovina« v oglasni oddelek. 25060-7

5 ha POSESTVA (vinograd, sadovnjak, gozd, njive) na lepem kraju, 5 minut od avtobusne postaje, prodam. Ribič Terezija, Sp. Kungota pri Mariboru. 25079-7

MALO POSESTVO poceni prodam. — Vprašati pri Krepek Francu, Vumpah 12, p. Spodnji Duplek. 25080-7

GOSTINSKO ŠTAVBO na prijaznem turističnem griču v bližini Laškega, zaradi starosti poceni prodam. Ojsteršek Jožefa, Zagaj — Laško. R 3439-7

35 AROV VINOGRADA, zidanico, rezan les za ostrešje z vso premičnino v zidanici, pol ure od železniške postaje Tržišče, prodam. Cena 250.000 din. Informacije Veber Marija, Krmelj 27, Dolenjsko. R 3438-7

DVOSTANOVANJSKO HIŠO z vrtom v Ljubljani, prodam. Ponudbe v oglasni oddelek pod »Gotovina«. 25045-7

VSELJIVO GARSONIERO ali veliko sobo s posebnim vhodom, kupim oziroma nudim dolgoročno brezobrestno posojilo. Ponudbe v oglasni odd. pod »Takoj«. 25041-7

STANOVANJSKO HIŠO v Smartnem pri Litiji prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 25020-7

KDO BI starejšima upokojencema — brez otrok — prodal dosmrtno stanovanje? Ponudbe v oglasni oddelek pod »Mirna«. 25017-7

HIŠO, vseljivo po dogovoru, pri Jovarni nogavic Polzela štev. 55, prodam. 24874-7

V VILI NA MIRJU prodam 3 stanovanja. Ogled vsak dan od 16. do 18. ure. Naslov v ogl. oddelku. 24847-7

LEPO SONČNO ZAZIDLJIVO parcelo, v Vižmarjih pod klancem 1000 m² prodam ali zamenjam. Bežigrad — Ježica, Tavčar, Ilirska 12. 14401-7

DVOSTANOVANJSKO podkleteno hišo z vrtom ob glavni cesti pri postaji Brežice, prodam. Informacije pri Petanu, St. Lenart pri Brežicah ali pri Klinar, Radeče. 24602-7

ENOSOBNO STANOVANJE kupim, vseljivo takoj ali v bližnji bodočnosti. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ljubljana mesto«. 24728-7

ZAZIDLJIVO PARCELO 1200 m² na Črnučah ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 24727-7

ENOSTANOVANJSKO HIŠO, tudi nedograjeno, v Ljubljani kupim. Eventualno kupim le stavbno parcelo. Ponudbe pod »Vila« v ogl. odd. 24719-7

MANJŠO ZAZIDLJIVO PARCELO v bližini centra, po možnosti ograjeno ali v zazidanem okolišu — brez posredovalcev, z navedbo cene, velikosti in kraja kupim. Ponudbe pod »Zazidan okoliš« v ogl. odd. 24743-7

TRAVNIK V VIŽMARJIH poceni prodam. Petač Franc, Vižmarje št. 81. 24741-7

NEDOGRAJENO HIŠO, mizarska dela izgotovljena ter 22 arov zemlje, prodam. Ljutomer, Lendavska 17 a. 24735-7

KOMFORTNO enosobno stanovanje ali garsonjero kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dore — gotovina«. 24752-7

VSELJIVO DVOSOBNO, enosobno stanovanje ali večjo sobo v Ljubljani ali bližnji okolici kupim. Ponudbe pod »Bosna« v ogl. odd. 24692-7

HIŠO V MOJSTRANI, 5-sobno z vrtom, takoj vseljivo, kuhinja z vsemi pritiklinami, prodam. Naslov v ogl. odd. 24672-7

STAREJŠA ZAKONCA kupita enosobno stanovanje, zaželeno v dvostanovanjski hiši. Ponudbe v ogl. odd. pod »Vseljivo«. 24676-7

ENODRUŽINSKO HIŠO, vseljivo in 400 m² vrta, prodam. Ostalo po dogovoru. Savlje 41. 24654-7

LEP TRAVNIK na Barju naprodaj. Ižanska 162. 24661-7

VEČSTANOVANJSKO HIŠO z vrtom; eno dvosobno vseljivo prodam. Ponudbe pod »Priložnost« v ogl. odd. 24663-7

POSESTVO z gospodarskim poslopjem, 3 a zemlje prodam. Leopold Čander, Šmarje pri Jelšah. 24664-7

HIŠO in 69 arov zemlje prodam. Mulej, Benečija 6, Trebnje. R-3413-7

VSELJIVO DVOSOBNO STANOVANJE v Ljubljani ali okolici proti Gorenjski kupim. Takoj plačam. Naslov v ogl. odd. 24616-7

NOVO VISOKOPRITLIČNO takoj vseljivo hišo s 25 a zemlje ob glavni cesti, 20 minut od žel. postaje Stična, prodam. Primerna za obrtnika. Cena ugodna. Helmih — Videm, Dobrepolje 42. 24626-7

MANJŠO HISICO z vrtom, Mojstrana 123, prodam najboljšemu ponudniku. Franc Urbas, Moste-Žirovnica. R-3433-7

ZAZIDLJIVO PARCELO, nedograjeno hišo ali vseljivo enostanovanjsko hišo v Ljubljani, kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Bližina centra«. 24784-7

VSELJIVO manjše stanovanje, kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plačam dobro«. 24803-7

ENOSOBNO vseljivo stanovanje ali dvo do trisobno, delno vseljivo v Ljubljani oz. bližnji okolici, kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Sporazum«. 24800-7

ZEMLJO, travnik in nekaj gozda (2 ha), po zelo ugodni ceni, prodam. Tržič, Bistrica 65. 24825-7

TAKOJ VSELJIVO HIŠO z velikim gospodarskim poslopjem in 3 ha posestva blizu Maribora, Prodam. — Naslov v oglasnem oddelku. 24819-7

5 ha POSESTVA vseh kultur s hišo in hlevom, blizu Maribora prodam za 1,250.000. Naslov v ogl. odd. 24818-7

ENODRUŽINSKO VILO v Mariboru, prodam. Ponudbe na podružnico SP Maribor pod »Pet milijonov«. 24817-7

PARCELO na lepem položaju, sadovnjak in postavljeno lopo v Vidmu prodam. »Turist hotel« strojnik centralne kurjave, postaja Videm-Krško. 24886-7

ENOSOBNO VSELJIVO STANOVANJE v Kranju ali na Bledu, kupim. Naslov v podružnici SP Kranj. 24877-7

KOMFORTNO 2½ sobno stanovanje v strogem centru, delno vseljivo, prodam. Ponudbe pod »Takoj — center« v ogl. odd. 24905-7

ENOSTANOVANJSKO HIŠO, z dvema sobama, pritiklinami in lepim vrtom v Ljubljani pri trolejbusni postaji prodam. Vseljivo v letu 1957. Naslov v ogl. odd. 24920-7

ZAZIDLJIVO PARCELO na mirju 700 m² prodam. Vprašati: Vič, Dobrovška 30. 24956-7

LOKAL, lep, velik, vseljiv z dvema izložbama v centru na 2 obroka prodam. Ponudbe pod »Ugodno« v ogl. odd. 24946-7

KUPIM ali nudim visoko nagrado za 2-sobno stanovanje, eventualno tudi nadzidam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dom«. 24933-7

ZAZIDLJIVO PARCELO 581 m² prodam. Novak, Kolezija, Rezijanska 4. 24971-7

PARCELO OB GLAVNI CESTI, blizu pekarne v Dravljah zamenjam za komf. dvosobno stanovanje v novi hiši. Ponudbe pod »Vseljivo« v ogl. odd. 24969-7

ENOSOBNO STANOVANJE s pritiklinami, Mirje — Trnovo — Vič — Rožna dolina, vseljivo do konca 1958 kupim. Ponudbe pod »Samska upokojenka« v ogl. odd. 24980-7

KRANJ — LJUBLJANA. Zamenjam komfortno dvosobno stanovanje v Kranju (bloki na Zlatem polju) s kopalnico za enakovredno v Ljubljani. Lahko takoj! Naslov v ogl. odd. 24940-9

V NAJEM

IŠČEMO MAJHEN PROSTOR za pisarno v centru. Ponudbe pod »Plačamo dobro« v ogl. odd. 24380-8

PIANINO iščem v najem. Bercé D., Ljubljana, Mirje 13. 24712-8

PRAZEN LOKAL s 3 prostori, eventualno za stanovanje, prodam. Informacije: Stožice 83. 24587-8

Podjetje »PLUTAL«
Ljubljana, Celovška 32
vzame za krajši čas v najem, oziroma odkup zobato črpalko za črpanje težkega kurilnega olja. 6496-R

GARAŽO za 1.5 t tovorni avto »Fiat-Zastava« iščemo. Ponudbe na »Karton«, Ljubljana, Wolfova ul. 12. 24924-8

ODDAM GARAŽO. Naslov v ogl. odd. 24955-8

ZARADI SMRTI najemnika krušne pekarne, jo z vsem inventarjem oddam takoj v najem. Pekarna je v sredini industrije z večjim okoliševem, zato obstoj zagotovljen. Natančnejša pojasnila se dobe pri lastniku, Jesenice, Titova 22 (nasproti tovarne). 25078-8

GARAŽO oddam. Naslov v oglasnem oddelku. 24985-8

STANOVANJA

PRAZNO SOBO ali garsonjero išče mirna uradnica, srednjih let, proti nagradi. Ponudbe v ogl. odd. pod »Svetla soba«. 24934-9

MLAD INŽENIR nujno išče sobo za 1 mesec. Ponudbe pod »Dober plačnik« v ogl. odd. 24932-9

MIRNA ABSOLVENTKA nujno išče sobo. Ponudbe pod »Brez obiskov« v ogl. odd. 24931-9

DVE SOSTANOVALKI sprejmem. Informacije od 15. ure dalje. Naslov v ogl. odd. 24981-9

USLUŽBENKA, čez dan skoraj vedno odsotna, nujno išče do spomladi opremljeno ali neopremljeno sobo. Ponudbe pod »Rožna dolina — Šiška« v ogl. odd. 24975-9

STUDENT IŠČE SOBICO; za proti uslugo nudi 1 mesec poleti brezplačno sobo na morju. Ponudbe pod »Student« v ogl. odd. 24845-9

SOBO PRI STAREJŠI OSEBI, ki bi bila pripravljena v dopoldanskih urah paziti na majhnega otroka začasno iščem. Ponudbe pod »V bližini Tivolija« v ogl. odd. 24974-9

KRASNO ENOSOBNO STANOVANJE zamenjam za dvosobno ali manjše. Selitev plačam. Ponudbe v ogl. odd. pod »Hitro«. 24839-9

DAM NAGRADO ali plačam več mesecev vnaprej za sobo s posebnim vhodom. — Inštruiram, opravljam daktilografske usluge. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plačam dobro«. 24835-9

SAMO ZA STANOVANJE bi pomagala v gospodinjstvu. Prednost v centru. Naslov v ogl. oddelku. 24834-9

SOBO za pomoč v gospodinjstvu iščem. Ponudbe pod »Pridno in pošteno kmečko dekle« v ogl. oddelek. 24829-9

UPOKOJENKA išče prazno sobo, da nagrado in šiva za uslugo. Ponudbe pod »Upokojenka« v ogl. odd. 24852-9

MIRNA, mnogo odsotna uradnica išče sobo. Plača za eno leto vnaprej. Ponudbe pod »Takoj« v ogl. odd. 24851-9

MLAD INŽENIR išče sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plača dobro«. 24864-9

BOLNIČARKA išče sobo ali gre za sostanovalko. Naslov v ogl. oddelku. 24854-9

INTELEKTUALKA išče sobo. Ponudbe pod »Plača dobro« v ogl. odd. 24850-9

STUDENTKA EKONOMIJE nujno išče sobo. Ponudbe pod »Mirna« 24848-9

SAMSKI, akademsko izobražen, iščem sobo ali kabinet kjerkoli v Ljubljani. Cenjene ponudbe pod »Prijeten sostanovalec« v ogl. odd. 24861-9

ZA 1 LETO IŠČEM SOBICO ali grem za sostanovalko. Sem veliko odsotna. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plačam dobro«. 24696-9

STUDENT išče sobo-ico. Plača vnaprej. Ponudbe pod »Slovenija« v ogl. odd. 24656-9

NEOPREMLJENO SOBO proti nagradi iščem. Ponudbe v ogl. oddelek pod »Zelo zelo nujno«. 1957-9

IŠČEMO PRAZNO ALI OPREMLJENO SOBO, lahko kabinet. — Nudimo lepo nagrado. Ponudbe pod »S-15« v ogl. odd. 1957-9

INOZEMEC brez otrok išče boljše moderno dvosobno stanovanje s kuhinjo, kopalnico in po možnosti z garažo. Vseljivo takoj. Ponudbe v ogl. odd. pod »Visoka najemnina«. 24632-9

3-SOBNO STANOVANJE na deželi zamenjam za enosobno v Ljubljani. Naslov v ogl. oddelku. 24841-9

2-SOBNO STANOVANJE v Novem mestu zamenjam za enako v Ljubljani. Ponudbe pod »Dam nagrado« v ogl. odd. 24621-9

TAKOJ ODDAM sobo dvema mirnima študentoma. Naslov v ogl. odd. 24629-9

IŠČEM SOBO ali kabinet. Ponudbe pod »Vedno potujem« v ogl. odd. 24631-9

ŠIVILJA, poštena, išče stanovanje v Lj. V prostih urah pomaga pri gospodinjstvu. Skrlj, Bezuljak 2, p. Begunje pri Rakeku. 24519-9

METLIKA — LJUBLJANA. Zamenjam 3-sobno stanovanje, kopalnica pritikline v Metliki za dvosobno s pritiklinami v Ljubljani. Ponudbe pod »Spomladi« v ogl. odd. R 3412-9

NEOPREMLJENO SOBO iščem. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nagrada in plačilo za eno leto vnaprej«. R 3420-9

ENOSOBNO STANOVANJE s kabinetom na Škofljici 43 zamenjam za eno sobo v Ljubljani. 24579-9

PROFESORICA išče sobo. Plača dobro, eventualno inštruira. Ponudbe pod »Inštrukcije« v ogl. odd. 24586-9

DVOSOBNO STANOVANJE proti zamenjavi večjega prodam. Naslov v ogl. odd. 24700-9

OFICIR JLA išče opremljeno sobo. Ponudbe pod »Plača dobro« v ogl. odd. 24699-9

KDOR PRESKRBI DVOSOBNO komfortno stanovanje v Ljubljani (predvsem Šiška ali Bežigrad) dobi visoko nagrado. Stanovanje kasneje odkupim. Ponudbe pod »3-članska družina« v ogl. odd. 24532-9

PROTI POSOJILU ali plačilu vnaprej, vzamem sostanovalko — Ponudbe pod »Lepa soba — center« v ogl. odd. 24709-9

POZOR! dam veliko nagrado ali posojilo, kdor mi preskrbi enosobno stanovanje ali primerno sobo, lahko je okolica Ljubljane. Ponudbe v ogl. odd. pod »Brezobrestno«. 24707-9

SEDMOŠOLKA išče stanovanje s hrano. Nudi inštrukcije. Naslov v ogl. odd. 24702-9

BREZPLAČNO STANOVANJE in hrano nudim študentki tečajnici ali snažilki, ki bi lahko od 7.—15. ure pazila na 2-letnega otroka. Javite se med 15. in 16. uro pri Š. L., Aljaževa 4-I. Šiška. 24730-9

DEKLE pridna in poštena želi skromno sobico, nudi pomoč pri gospodinjstvu. Naslov v ogl. odd. 24729-9

LEPO DVOINPOLSOBNO komfortno stanovanje vse popolnoma v centru, zamenjam za ločeno enosobno in garsonjero. Ponudbe pod »Lepa priložnost« v ogl. odd. 24724-9

MIREN IN SOLIDEN STUDENT išče sobo. Plača dobro. Za uslugo inštruira angleščino. Pismene ponudbe na Slaščičarno »Bled« Medvode. 24740-9

SOBO V DOMŽALAH, opremljeno ali neopremljeno, iščem. Ponudbe v ogl. odd. pod »Lepa nagrada — Domžale«. 24687-9

3-SOBNO STANOVANJE v centru zamenjam za 3-sobno, po možnosti na Viču ali Rožni dolini. Dam veliko nagrado. Ponudbe pod »Presenečenje« v ogl. odd. 24694-9

ENOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE zamenjam za Bežigradom za enako ali večje v Mostah. Ponudbe pod »Bežigrad — Moste« v ogl. odd. 24635-9

DVOSOBNO SONČNO komfortno stanovanje v centru Ljubljane zamenjam za ustrezajoče v Zagrebu. Ponudbe pod »Zamenjava« v ogl. odd. 24649-9

LEPO DVOSOBNO STANOVANJE v centru Celja zamenjam za podobno v Mariboru. Glavnik Vida, Ljubljana, Mestni trg 18. 24619-9

VISOKO NAGRADO DAM tistemu, ki mi preskrbi enosobno stanovanje v Ljubljani ali okolici. Sprejmem eventualno mesto hišnika. Janežič Ignac, postaja Lj. gl. kol. (razporedna). 24627-9

KRASNO ENOSOBNO stanovanje zamenjam za dvosobnega (ali enosobnega v centru). Dam nagrado. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nagrada«. 24798-9

SONČNO ENOSOBNO stanovanje v Mariboru zamenjam za enako v Kobru. — Novak Marija — »Fructus«, Koper. 24816-9

UPOKOJENEC išče stanovanje in vso oskrbo v Ljubljani ali Celju. Ponudbe v ogl. odd. pod »Miren«. 24813-9

DRŽAVNI USLUŽBENEC, srednjih let, išče prazno ali opremljeno sobo. Ponudbe v ogl. odd. pod »Soba«. 24811-9

2 do 3-SOBNO STANOVANJE zamenjam za dve sobi ali kupim. Ponudbe v oglas. oddelek pod »Dve sobi«. 24723-9

OPREMLJENO SOBO oddam krojaškemu pomočniku, samskemu. Prednost imajo dobri ponudniki. Pismene ponudbe v odd. odd. pod »Stanovanje«. 24749-9

KDOR MI NUDI vseljivo enosobno stanovanje ali veliko prazno sobo, mu posodim 200.000 din ali kupim. Ponudbe v ogl. odd. pod »Hvaležna«. 24747-9

POZOR! Iščem prostor za preureditev v sobico (dograditev, podstrešje, klet ali prizidava). Po končanem študiju prepustim lastniku. Stroške nosim sam, ostalo po dogovoru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dvojna ugodnost«. 24773-9

KDOR MI ODSTOPI skromno sobico, kjerkoli, za protiuslugo delam 4 ure dnevno, karkoli. Ponudbe v oglasni oddelek pod »2 osebi«. 24767-9

OPREMLJENO ali prazno sobo v Mariboru zamenjam za enako v Ljubljani. Naslov v oglasnem oddelku. 24765-9

DVOSOBNO STANOVANJE v novi stavbi pod enim ključem, visoko pritlično, center, primerno tudi za poslovne prostore, zamenjam za trosobno. Ponudbe v ogl. odd. pod »Center ni važen«. 24812-9

LEPO SONČNO SOBO v Mariboru zamenjam za sobo v Ljubljani. Ponudbe pod »Studentka« v ogl. odd. 24843-9

VRTNAR išče enosobno stanovanje. Za uslugo urejuje vrt. Naslov v ogl. odd. 24872-9

SOBO IŠČE ŠTUDENT. Plača vsako ceno. Ponudbe v ogl. odd. pod »Soliden«. 24869-9

OPREMLJENO SOBO za 3 mesece iščem. Ponudbe pod »Plačam vnaprej« v ogl. odd. 24891-9

DVA ŠTUDENTA iz Vojvodine iščeta sobo prazno ali opremljeno. Plačata dobro. Ponudbe pod »Vojvodjani« v ogl. odd. 24899-9

INŽENIR, SAMSKI, išče opremljeno sobo. Plača dobro. Ponudbe v ogl. odd. pod »Lučina«. 24914-9

IŠČEM SOBO grem tudi za sostanovalko ali pomagam v prostem času. Ponudbe v ogl. odd. pod »Zelo nujno«. 24910-9

PRAZNO, SUHO SOBO iščemo za zelo pošteno upokojenko. Ponudbe pod »Pomoč v gospodinjstvu« v ogl. odd. 24959-9

DVOSOBNO STANOVANJE zamenjam za enosobno, eventualno večjo garsonjero. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ugodno«. 24958-9

DVOSOBNO STANOVANJE v Šiški zamenjam za enakega kjerkoli. Ponudbe v ogl. odd. pod »Majhna kuhinja«. 24957-9

MLAD INŽENIR in absolvent fizike iščeta sobo do spomladi v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod »Redna plačnika« v ogl. odd. 24997-9

ODDAM SOBO IN HRANO ženski, ki bi v dopoldanskih urah negovala otroka. Naslov v ogl. odd. 24988-9

LEPO SOBO, sončno, s kopalnico v centru oddam eni ali dvem osebam. Vzamem tudi sostanovalca. Cenjene ponudbe pod »Prijeten dom«. 25072-9

DVOSOBNO komfortno stanovanje s kabinetom zamenjam za enako ali večje. Ponudbe pod »Prilika« v ogl. oddelku. 25071-9

ENOSOBNO STANOVANJE za Bežigradom zamenjam za lepo sobo ali garsonjero. Ponudbe v oglasni oddelek pod »Posebni vhod«. 25074-9

KROJAČICA iz dežele išče sobo v Ljubljani. Pomagala bi v gospodinjstvu ali v svoji stroki. Naslov v oglasnem oddelku. 25075-9

ZAKONCA iščeta sobo ali komfortno stanovanje, nudita lepo nagrado. Ponudbe pod »Center« v ogl. odd. 24986-9

VEČJE ENOSOBNO STANOVANJE z ostalimi pritiklinami zamenjam za dvosobnega. Ponudbe pod »Ugodno« v ogl. odd. 25049-9

SREDNJEŠOLKI oddam sobico. Ponudbe pod »Center« v ogl. odd. 25047-9

IŠČEM GARSONJERO ali veliko prazno sobo proti visoki nagradi in plačilu za 5 let vnaprej. Ponudbe v ogl. odd. pod »Denar«. 25042-9

KRASNO STAVBNO PARCELO zamenjam za stanovanje. Naslov v ogl. odd. 25033-9

KOMPLETNO DVOSOBNO STANOVANJE v Beogradu, Dalmatinska, zamenjam za enako ali večje v Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 25012-9

DVOSOBNO STANOVANJE s kabinetom, brez kopalnice zamenjam za 3-sobno s kopalnico, po možnosti v pritličju ali I. nadstropju v centru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Nujno«. 25008-9

ZAMENJAVA STANOVANJA Maribor — Ljubljana! Zamenjam sončno, enosobno stanovanje, velikost 4x4 m s kuhinjo 4x5 m in dvema kabinetoma, en kabinet je s posebnim vhodom. Dohod v mesto je ugoden z avtobusom ali vlakom. Ogled stanovanja je lahko v vsakem času. Maribor, Tezno, Bolgarska št. 3-I. nad. R 3454-9

ENOSOBNO STANOVANJE zamenjam za dvosobnega. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dogovor«. 25006-9

ABSOLVENT TEHNIKE išče sobico proti nagradi. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dogovor«. 25005-9

ENOSOBNO komfortno garsonjero, z uporabo kuhinje, centralna kurjava in dvigalo, v centru (nova stavba), menjam za enosobno komfortno ali dvosobno stanovanje. Jovičević, Titova 25-B, I. nad., stanovanje 27 (informacije ves dan). 24857-9

IZGUBLJENO

DVAKRAT NAJDENI DENAR v Baru »Nebotičnik« se dobi pri Gabrijeli. Bežanškova 14. 24570-10

V PETEK, 15. t. m. sem izgubil rezervno gumo z rdečim obročem na poti Medvode—Smledniik. Poštenega najditelja prosim naj sporoči na naslov Grajzar Lovro, Valburga 42, Smledniik. 24982-10

LOVEC, ki se je vračal iz Sodražice dne 3. XI. 57. s popoldanskim vlakom, naj pride iskat predmet, ki ga je dal v varstvo. Njegoševa 6, II. stopnišče, vrata 7. 24993-10

KDOR IZSLEDI PSA rjavo-sive barve, volčjaka, ki sliši na ime »Aco«, dobi 5.000 din nagrade. Pogrešam že mesec. Naslov v ogl. odd. 24990-10

DNE 14. nov. se je izgubil pes ovčjak, star 5 mesecev, ime mu je »Tato«. Prosimo vrnite. Hribarjevo nabrežje 11. 25084-10

IZGUBILA SEM zlato brošo v obliki pentlje. Jovite: Šubic Vegova 12-I, desno. Nagrada! 25048-10

RAZNO

SLIKE ZA LEGITIMACIJE Vam v DVEH DNEH izdela FOTO GRAD, Miklošičeva 36. 18691-11

IŠČEM 20.000 DIN POSOJILA, za protiuslugo inštruiram. Ponudbe pod »Nujno« v ogl odd. 24842-11

OBRTNIK z visoko kvalifikacijo, star 30 let, želi poznanstvo z dekletom do 26 let, srednje postave, zaradi ženitve. Prvenstveno krojačice. — Slika zaželena, diskretnost zajamčena. — Samo resne ponudbe pod »Diskretnost« v ogl. odd. 24833-11

BIRO STAVBENE IZGRADNJE REKA

objavlja

rezultate natečaja za izdelavo idejnih projektov poslovne zgradbe

REŠKE BANKE IN HRANILNICE

I. nagrada ni podeljena.
II. nagrada: a) v višini 400.000 din za delo pod šifro 10191. Avtorji: ing. arh. Zoja Dumengjić, ing. arh. Selimir Dumengjić iz Zagreba; b) v višini 400.000 din za delo pod šifro 12221. Avtorji: ing. arh. Kazimir Ostrogović, sodelavci: ing. arh. Božidar Kotonić, ing. Krešimir Rubetić iz Zagreba.
III. nagrada: v višini 300 tisoč dinarjev za delo pod šifro 10000/2. Avtorji: arh. Franjo Lavrenčić iz Zagreba. — 10 odkupov po 50.000 din za dela pod šiframi razvrščenimi po številkah šifer: 00012, 00707, 11147, 13131, 14130, 18815, 19657, 25957, 60606, 74110. Pozivamo avtorje odkupljenih del, da v roku 8 dni pošljejo pismeni pristanek za odkup na naslov: **Biro stavbene izgradnje Reka, Sarajevska 11.** 6454-R

29-LETNA USLUŽBENKA želi spoznati značajnega inteligenta od 30—36 let. Slika zaželena. Ponudbe v ogl. odd. pod »Iskreno prijateljstvo«. 24832-11

PRIDRUŽIJEM SE K ZADRUGI za gradnjo stanovanj ali vrstnih hišic. Ponudbe v ogl. odd. pod »Ljubljana«. 24862-11

MIREN FANT srednjih let z dobrim zaslužkom želi spoznati sebi primerno dekle iz dobre družine. Ponudbe SP Celje pod »Želja«. 24821-11

SAMOSTOJEN FOTOGRAF išče družabnico iste stroke za skupno delo, kjerkoli. Resne ponudbe pod »Možna ženitev« v ogl. oddelek. 24468-11

Šiškarji pozor!
začelo je obratovati
obrtno podjetje
»ELVO«, instalacije
Žibertova 13.
Univerzalno elektropodjetje sprejema vsa v stroko spadajoča dela in jih izvrši po najnižjih dnevnih cenah. — Sprejmemo elektromonterje in vajence. — Priporoča se »Elvo« Žibertova 13. 6466R

V SUŠENJE SPREJEMAMO večje količine lesa po ugodni ceni. — Podjetje »Hrast«, Ljubljana, Linhartova 49 a. R 3127-11

SIVILJA, dobro situirana, želi spoznati sebi primernega fanta od 28—30 let, zaradi ženitve. Samo resne ponudbe s sliko v ogl. odd. pod »Ljubljana«. 24677-11

34-LETNI RAZOČARAN želi spoznati zdravo, skromno in preprosto tovarišico, šibkejše postave in resnega značaja. Resne ponudbe z polnim naslovom v ogl. odd. pod »Skupna bodočnost«. 24645-11

AVTOPODJETJE »PRIMORJE« PIRAN

obvešča javnost, da vozi avtobus od ponedeljka 18. novembra 1957 dalje, na progi Piran—Ljubljana, po sledečem voznem redu:

odhod iz Pirana ob 5.00, prihod v Ljubljano ob 8.00 — odhod iz Ljubljane ob 12.30 — prihod v Piran ob 15.30.

Avtobus ima v Ljubljani zvezo z brzim vlakom proti Beogradu ob 8.40 in osebnim vlakom proti Zagrebu in Mariboru ob 9.05.

Poslužujte se ugodne avtobusne proge.

6471-R

DELAVEC 37 let star želi poznanstva z dekletom v starosti od 25 do 37 let zaradi ženitve. Ponudbe v ogl. odd. pod »Resno«. 24670-11

30-LETNA USLUŽBENKA z nekaj premoženja, želi spoznati dobrosrčnega moškega od 30—40 let zaradi ženitve (vdovci z otroki, ločeni, izključeni). Slika zaželena. Tajnost zajamčena. Ponudbe poslati na SP Kranj pod »Harmonija«. 24523-11

LJUBITELJA NARAVE in umetnosti, simpatičnega značajnega, zrelejšega, želim spoznati. Dopise v ogl. odd. pod »Slični značaj«. 24786-11

TEHNIK, SAMSKI, s svojo novo hišo, poroči dekleta srednje postave primerno izobraženo, staro do 30 let. Ponudbe v ogl. odd. pod »Bodočnost«. 24806-11

OSAMLJEN 25-letni inteligent z lastnim domom, želi spoznati prijetno življenjsko spremljevalko. Otrok ni ovira. Ponudbe v ogl. odd. pod »Srečni zakon«. 24808-11

POSLJITE PONUDBE pod »Častno« v ogl. odd. 24814-11

OSAMLJENA sprejme na vso oskrbo upokojenca. Ponudbe na SP Celje pod »Ameriškega«. 24596-11

33-LETNA želi spoznati dobrosrčnega, značajnega, akademsko izobraženega od 33 do 40 let. Ločenci so izključeni. Samo resne ponudbe v ogl. odd. pod »Harmonija«. 24701-11

SIMPATIČNA TOVARIŠICA, inteligentna, popolnoma samostojna, išče v svrho ženitve sebi primernega tovariša, starost cca 30 let. Ponudbe na SP Celje pod »Značajen«. 24597-11

TRG. POMOČNICA želi spoznati prijatelja do 30 let. Vdovci in ločeni so izključeni. Pišite v ogl. odd. pod »Iskrenost«. 24601-11

DOBRO SITUIRAN upokojenec želi poznanstva z žensko 40—45 let. Ženitev ni izključena. Pišite v ogl. odd. pod »Lepa jesen«. 24718-11

NAŠLA SEM NALIVNO PERO z etuijem dne 30. X. 57 v Wolfovi ulici. Naslov v ogl. odd. 24867-11

IZVRŠUJEM VSA STEKLARSKA DELA; graviranje, matiranje, rezanje in osteklitev stavb. Steklo in ogledala imam vedno na zalogi. »Steklarstvo« Cetinski Jakob, Domžale, Ljubljanska 80. 24902-11

33-LETNI USLUŽBENEC želi spoznati prijateljico. Ponudbe pod »Iskrenost« v ogl. odd. 24972-11

NUJNO POTREBUJEM 50.000 din. Plačam velike obresti. Ponudbe pod »Obrtnik« v ogl. odd. 24989-11

IZOBRAZENCA nad 40 let, visoke postave, prijetnega značaja, želim spoznati. Ponudbe pod »Oglasi se« v ogl. odd. 25059-11

35-LETNA, simpatična učiteljica želi spoznati nevezanega inteligenta. Ponudbe pod »Družabnost« v ogl. odd. 25058-11

RAZPISI

RAZPIS

Upravni odbor Lekarne »Mirje« Ljubljana, Trg. Delovnih brigad št. 2 razpisuje delovno mesto
farmacevta in
farmacevtskega pomočnika
z ali brez strokovnega izpita.
Nastop službe takoj ali po dogovoru. R

RAZPIS

Upravni odbor zdravstvenega doma Ljubljana-Šentvid razpisuje mesto
splošnega zdravnika.
Osnovna plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku Zdravstvenega doma Ljubljana-Šentvid. Prošnje vložite do 25. novembra 1957 na upravo Zdravstvenega doma Ljubljana-Šentvid. — Nastop službe 1. januarja 1958. R

RAZPIS

Uprava Poliklinike v Ljubljani razpisuje sledeča delovna mesta:
1. hišnega zdravnika,
2. medicinske sestre,
3. instrumentarke,
4. dveh bolničark,
5. elektromonterja za jaki tok,
6. vodovodnega instalaterja.

Pogoji: Za delovno mesto ad 1 izkušen zdravnik splošne prakse z daljšo službeno dobo, ad 2, 3 in 4 predpisana strokovna izobrazba, za delovni mesti ad 5 in 6 strokovni izpit za kvalificiranega ali visokokvalificiranega delavca določenih strok.

Plača po uredbi in dopolnilna plača. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pravilno kolkovane prošnje z opisom dosedanjega dela je treba vložiti na Polikliniko v Ljubljani, Njegoševa ul. 4, trakt B, II. nadstropje, soba 235, najkasneje do 26. novembra 1957.

Uprava Poliklinike
Ljubljana R

RAZPIS

Upravni odbor podjetja »ALPINA« tovarna čevljev Žiri razpisuje mesto
SEKRETARJA PODJETJA
Pogoj: pravna fakulteta z najmanj 3-letno prakso ali popolna srednja šola s 5-letno prakso v upravni stroki. Plača po tarifnem pravilniku.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih služb ovanj pošljite na naslov podjetja do 30. novembra 1957. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Družinsko stanovanje je zagotovljeno. R

RAZPIS

Zavod za varjenje LRS razpisuje mesta:
strojnega inženirja — konstrukterja
elektroinženirja — konstruktarja (jaki tok)
inženirja metalurgije — tehnologa
strojnega tehnika — konstrukterja
več visokokvalificiranih varilcev za obločno in plamensko varjenje (sprejemni izpit)

Prošnje sprejema Zavod za varjenje LRS, Ljubljana, Erjavčeva ulica 15. R

RAZPIS

Zavod LR Slovenije za statistiko v Ljubljani, razpisuje službeno mesto
REFERENTA za industrijsko statistiko
Pogoj: srednješolska izobrazba ali srednja strokovna izobrazba

Delovno mesto je vezano na dopolnilno plačo. Kolkovane prošnje vložite z življenjepisom, dokazili o šolski izobrazbi in opisom dosedanje zapslitve pri Zavodu LR Slovenije za statistiko, Ljubljana, Vozarski pot 12. Prijave vložite do 25. novembra 1957. Nastop službe po dogovoru. R

RAZPIS

Upravni odbor Zdravstvenega doma Ljubljana Center razpisuje delovna mesta:
1. **finančne-administrativne moči**
2. **administratorke za zobni ambulatorij**
3. **medicinske sestre**
4. **patronažne medicinske sestre**

Za vsa razpisana mesta je potrebna odgovarjajoča izobrazba. — Nastop službe po dogovoru.

Prošnje oddajte osebno med 12. in 14. uro do vključno 25. novembra 1957 na upravo Zdravstvenega doma Center, Ljubljana, Miklošičeva c. 24-I, soba 118. R

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov razpisuje komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Ljubljana Center mesto
UPRAVNIKA
obrtnega podjetja »Nova knjigoveznica«, Ljubljana, Zarnikova 5
Pogoji: opravljen strokovni izpit ali večletna strokovna praksa

Kolkovane prošnje z obširnim življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti, potrdilo o nekaznovanju ter prepis zadnjega šolskega spričevala in potrdilo o sedanji zaposlitvi dostavite ObLO Ljubljana Center, Kresija, soba št. 24-I, najkasneje do 30. novembra 1957. R

UMRLI

Po dolgi in težki bolezni me je za vedno zapustil moj ljubi mož, oče, stari oče, sin, brat, stric

MILKO VIZJAK
podpolkovnik bivše jugoslovanske vojske

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo 17. 11. 1957, ob 15.30 uri iz Krištofove mrl. vežice na Žalah.

Žalujoči: žena Marija, sin Milko z družino, hčerka Lota z družino, mama Jerica, bratje in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Brežice, Maribor, Graz, 16. novembra 1957.

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage mame

TOVARNA PISALNIH STROJEV
Ljubljana, Savlje 18-a

proda

tovorni avtomobil znamke SPA

nosilnost 1½ tone, v brezhibnem stanju. — Ogled dnevno od 6. do 14. ure. 6497-R

Upravni odbor podjetja

»KRKA«, TOVARNA ZDRAVIL — NOVO MESTO

razpisuje delovna mesta:

ŠEFA RAČUNOVODSTVA. — Pogoj: ekonomska fakulteta ali srednja strokovna izobrazba z večletno prakso v finančnem poslovanju
2 FARMACEVTA v proizvodnji
FARMACEVTA — šefa nabave
INŽENIRJA KEMIJE — v organski sintezi
FARMACEVTSKEGA POMOČNIKA — vodjo skladišča
3 FARMACEVTSKIH POMOČNIKOV — v proizvodnji
REFERENTA ZA EMBALAŽO — nižja strok. izobrazba
2 ADMINISTRATIVNIH MOČI

Plača po tarifnem pravilniku in dogovoru. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na upravo podjetja. 6470-R

IZVRŠNI SVET LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE MAKEDONIJE

razpisuje natečaj za

direktorja

Železniškega transportnega podjetja v Skoplju

Kandidati morajo izpolnjevati sledeče pogoje: končana fakulteta in najmanj 5 let službe, oziroma popolna srednja šola in najmanj 10 let službe. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj.

Prijavi naj kandidati priložijo življenjepis in podatke o dosedanjem delu. Rok za prijave natečaja je 30 dni od dneva objave v dnevnem tisku.

Podrobnejše informacije dobite na telefon 24-85, Skoplje. 6416-R

Podjetje »KAMNIK« v Kamniku

obvešča cenj. odjemalce in kupce, da bo sklepalo kupoprodajne pogodbe za vse vrste eksploziva, vžigalne vrvice in smodnika kakor tudi za vse ostale pirotehnične proizvode za leto 1958, v dneh

od 20. NOVEMBRA do 5. DECEMBRA 1957

Pogodbe bomo sklepali dnevno od 8. do 14. ure.

Interesente prosimo, da nam prinesejo (dostavijo) točno specifikacijo za potrebni material, mesečne potrebe od januarja do decembra 1958, podatke o plačniku, naslov namembne postaje in dovoljenje pristojnega organa oblasti za uporabo (nakup) eksplozivnega materiala. 6450-R

SLOVENSKIM GEOGRAFOM SPOROČAMO, DA JE UMRL

dr. Petar S. Jovanović

REDNI UNIV. PROF. V BEOGRADU IN REDNI ČLAN SRBSKE AKADEMIJE ZNANOSTI

SLAVA NJEGOVEMU SPOMINU!

GEOGRAFSKO DRUŠTVO SLOVENIJE

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je v 74. letu starosti nenadoma umrla naša nadvse dobra in skrbna mama, stara mama in sestra

KRISTINA KREK roj. FAGANEL

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, 17. novembra 1957 ob 16. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Stari Loki.

Globoko žalujoči: hčerki LENČKA in MILKA z možem, vnuki JANEZ, LADKO, MIHA, ŠPELCA — in ostali sorodniki.

Škofja Loka, Medvode, dne 15. novembra 1957.

Razpis

Avtoremontno podjetje »AVTOOBNOVA« Ljubljana, Bežigrad 11,

razpisuje delovno mesto

EKONOMSKO KOMERCIALNEGA REFERENTA

s poznavanjem pravilnih poslov ter odgovarjajočo šol. izobrazbo in večletno prakso. — Nastop takoj ali po dogovoru. Prošnje z opisom dosedanjega dela pošljite na naslov ali osebno med urad. urami. 6481-U

Kemična tovarna Domžale

razpisuje mesta za:

1. šefa administracije
2. normirca - tehničnega administratorja

Pogoji:

Ad 1. Srednja ali administrativna šola z znanjem vodstva splošne administracije, strojepisja in stenografije.

Ad 2. Nižja srednja šola z znanjem in prakso v normiranju, splošni administraciji in strojepisju. — Nastop službe možen takoj.

Plača po sposobnosti. - Ponudbe poslati na upravo Kemične tovarne Domžale. 6489-R

RAZPIS

Železniško transportno podjetje Ljubljana

razpisuje delovna mesta:

1. **šefa skupine za meritve**
   v gradbenem oddelku uprave podjetja
2. **glavnega projektanta**
   v istem oddelku uprave in
3. **gradbenega delovodje**
   v kamnolomu Verd za strokovno prevzemanje materiala,

Pogoji: Pod tč. 1. in 2.: inženir ali geometer z večletno prakso v projektantskih ustanovah in gospodarskih organizacijah,

pod tč. 3. — gradbeni delovodja z večletno prakso, lahko tudi upokojenec.
Plača po tarifnem pravilniku. 6478-R

Tovarna -JUGODIJETETIKA- Zagreb

Borongajska 48-a

išče:

3 magistre farmacije

za strokovno propagando, kot stalne uslužbence, in to po sledeči teritorialni razvrstitvi:

1. Hrvatska, Slovenija in Črna gora. Stalno bivališče Zagreb ali Ljubljana.
2. Srbija s Kosmetom, Bosna in Hercegovina in Makedonija. Stalno bivališče Beograd ali Sarajevo.
3. AP Vojvodina, Beograd in Zemun. Stalno bivališče Beograd ali Zemun.

Pismene ponudbe pošljite neposredno na tovarno.

6459-R

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dobri mož in ljubljeni oče, stari oče

ALOJZ MAJCEN

Boštanj ob Savi

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 18. novembra 1957, ob 15.30 iz Jakobove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči: žena **Berta**, sin **Franci Vene** z družino in hčerka **Bornšek Olga** z družino ter ostalo sorodstvo.
Boštanj, Ljubljana, Sečovlje, 16. novembra 1957.

Za vedno nas je zapustila naša ljuba mama, stara mama, prababica, teta in sestrična

MARIJA ŠTIBERNIK roj. KANT

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, 18. novembra 1957, ob 16. uri iz Marijine mrl. vežice na Žalah. — Do dneva pogreba do 10. ure leži pokojnica na svojem domu, Stranska pot 11.

Žalujoči: sin **Martin**, hčerka **Ivanka** por. **Buh** in vnukinja **Žitko Marija** z družinami in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Koper, 16. novembra 1957.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

PRIPOMBA UREDNISTVA: Prosimo bralce in naročnike, naj k vprašanjem prilagajo kupone in poštnino v znesku trideset dinarjev (v znamkah ali denarju) ter navedejo točne in polne naslove. Naslovi naj bodo pisani čitljivo. Na vprašanja brez naslovov in ki jim navedeno ni priloženo, ne odgovarjamo.

V. K.

Vprašanje: Ali imajo tudi matere, ki umetno hranijo dojenčka, pravico do skrajšanega delovnega časa po porodu?

Odgovor: Čeprav je v 4. členu uredbe o varstvu nosečih žena in doječih mater v delovnem razmerju rečeno, da imajo pravico do skrajšanega delovnega časa, in sicer praviloma 6 mesecev po porodu, oz. na podlagi mnenja pristojnega organa zdravstvene službe najmanj do konca 8. meseca po porodu, doječe matere v delovnem razmerju, je po našem mnenju ta predpis uporabiti tudi pri materah, ki umetno hranijo otroka. Smisel navedenega predpisa je namreč ta, da se s skrajšanim delovnim časom omogoči materi v delovnem razmerju, da se v času po porodu lahko posveti negi otroka. Otrok pa, ki je umetno hranjen, potrebuje še večjo nego, kot otrok, ki ga mati doji.

Z. L. M.

Vprašanje: Ker je Vaš mož pred dobrimi 4 meseci nastopil daljšo zaporno kazen, ste se sedaj zaposlili. Ali glede na to in čeprav morate povsem sami preživljati otroke res niste upravičeni do otroškega dodatka že od dneva nastopa zaposlitve?

Odgovor: V 3. odstavku 27. člena uredbe o otroškem dodatku je sicer res določeno, da delavki in uslužbenki — materi, ki sama preživlja svojega otroka, pripada pravica do otroškega dodatka od dneva, ko nastopi delo. Vendar pa ta predpis v takem primeru kot je Vaš in ko gre le za začasno preživljanje otrok po materi, ne pride v poštev, temveč je posebej urejen v 30. členu navedene uredbe, kjer je določeno, da se v primeru, če delavec oziroma uslužbenec prestaja kazen, njegov zakonec pa stopi v delovno razmerje v dveh mesecih, potem ko je delavec oziroma uslužbenec začel prestajati kazen, šteje zakoncu v delovno dobo za pridobitev pravice do otroškega dodatka tudi zaposlitev delavca oz. uslužbenca pred nastopom kazni. — Ker pa pravite, da ste se zaposlili šele po 4 mesecih, ko je Vaš mož začel prestajati kazen, tudi eventualna uporaba tega predpisa pri Vas ne bi bila mogoča in boste pridobili pravico do otroškega dodatka, šele, ko boste zaposleni 12 mesecev.

C. D. R.

Vprašanje: Pred tremi leti ste izročili polovico posestva hčeri in zetu. Uživanje zemljiških parcel ste si razdelili in živite v povsem ločenem gospodarstvu in gospodinjstvu. Kljub temu pa ste še vedno za celotno posestvo obdavčeni samo Vi. Ali je to pravilno?

Odgovor: Po 2. odstavku 15. člena uredbe o dohodnini se v primeru, če živi več lastnikov oziroma uživalcev zemljišča v skupnem gospodinjstvu, enemu od njih, in sicer praviloma družinskemu poglavarju predpiše dohodnina od kmetijstva od katastrskega dohodka vseh družinskih članov. Iz tega predpisa pa sledi, da je v primeru, če več lastnikov kmetijskega posestva ne živi v skupnem ogspodinjstvu na tem posestvu, vsakega lastnika posebej obdavčiti glede katastr. dohodka zemljišča, ki je njegova last, a v kolikor gre za solastnino po idealnih deležih, kot je to podano v Vašem primeru, glede katastrskega dohodka, ki odpade na posamezni solastniški delež. Tako stališče je zavzelo v sličnem primeru kot je Vaš Zvezno vrhovno sodišče. Če so zato podatki Vašega dopisa točni in če s hčerjo in zetom, ki sta solastnika do polovice posestva, res ne živite v skupnem gospodinjstvu, potem bi bilo pravilno, da bi bili posebej obdavčeni Vi in posebej Vaša hčerka in zet.

[illegible] L.

Vprašanje: Stari ste že 27 let. Ker pa zaradi vojnih razmer niste mogli pravočasno dokončati šolanja na fakulteti, bi radi dosegli, da se Vam služenje vojaškega roka še nadalje odloži. Ali je to možno in kakšen je postopek za dosego take odložitve?

Odgovor: Po 2. točki 74. člena zakona o narodni obrambi se sicer služenje vojaškega roka rednim študentom fakultet, višjih šol ter drugih šol, ki so enake fakultetam, odloži do konca šolanja, vendar najdalj do dopolnjenega 27. leta oziroma do dopolnjenega 28. leta, če traja redno šolanje 10 semestrov ali več. Toda po 137. členu navedenega zakona se lahko takim študentom, ki zaradi vojnih razmer niso mogli pravočasno dokončati šolanje, odloži vojaški rok do konca rednega šolanja, vendar pa najdalj do dopolnjenega 31. leta. — Prošnjo za odložitev vojaškega roka je vložiti pri pristojnem vojaškem odseku. Prosilec pa mora v takem primeru kot je Vaš prošnji priložiti poleg potrdila, da je redni študent, še potrdilo upravnega organa občinskega ljudskega odbora, ki je pristojen za prosveto, da zaradi vojnih razmer ni mogel dokončati šolanja.

Trgovsko podjetje

„CHEMO“

Export,
Ljubljana, Maistrova ulica 10

sprejme takoj:

PRAVNEGA REFERENTA,
UVOZNEGA REFERENTA - pripravnika
z znanjem najmanj enega tujega jezika,
2 KORESPONDENTKI - DAKTILOGRAFKI,
po možnosti z znanjem tujih jezikov.
Pismene ponudbe pošljite na upravo podjetja. 6479-R

RAZPIS

Upravni odbor trgov. podjetja »TEHNOMETAL« Ljubljana, Titova cesta 24

razpisuje na podlagi čl. 95. Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov ter pravil podjetja *delovno mesto*

pomočnika DIREKTORJA podjetja

Pogoji: Dovršena ekonomska fakulteta z diplomo in 3-letna praksa v stroki ali ekonomska srednja šola in 10-letna praksa v stroki, potrebna praksa v zunanjetrgovinskem poslovanju in znanje tujega jezika.

Lastnoročno pisane ponudbe z življenjepisom in obširno navedbo dosedanje zaposlitve naj interesenti pošljejo do *1. decembra 1957* preko uprave podjetja Upravnemu odboru.

Plača po tarifnem pravilniku. 6480-R

Tovarna gumijevih izdelkov »SAVA« Kranj

razpisuje natečaj za delovna mesta:

STROJNEGA TEHNIKA
za konstrukcijski oddelek s prakso ali brez,

STROJNEGA TEHNIKA
za normirski oddelek s prakso ali brez,

KOMERCIALISTA NABAVE
ekonomist z znanjem srbohrvaščine in enega tujega jezika ali absolvent ekonomske srednje šole s prakso ter znanjem srbohrvaščine in enega tujega jezika,

KOMERCIALISTA PRODAJE
ekonomist z znanjem srbohrvaščine in enega tujega jezika ali absolvent ekonomske srednje šole s prakso ter znanjem srbohrvaščine ter enega tujega jezika.

Plače se določijo s tarifnim pravilnikom in po dogovoru. 6473-R

RAZPIS

Po členu 10. Pravilnika o oddajanju v izvajanje gradbenih objektov in del (Uradni list FLRJ štev. 13-57) razpisuje

Zavod za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana,

I. JAVNO LICITACIJO

za oddajo gradbenih, obrtniških in instalacijskih del za internat industrijske šole v Ljubljani Titovi zavodi Litostroj

Predračunska vrednost za vsa dela znaša **62,269.436 dinarjev.**

Rok za popolno dovršitev je 30. junij 1959, v l. 1958 pa mora biti zgradba dovršena do inkluzive IV. faze z vsemi obrtniškimi deli, razen zaključnih del (slikarska, pleskarska, parketarska).

Licitacija bo dne 12. decembra 1957 ob 9. uri v prostorih Zavoda za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana, Beethovnova ulica štev. 11-VII.

Varščino 1% v predračunski vrednosti je treba predložiti z garancijskim pismom banke najkasneje do pričetka licitacije.

Ponudbe morajo biti opremljene po čl. 15 in 16 zgoraj citiranega pravilnika.

Ponudbe se bodo sprejemale na dan licitacije dne 12. decembra 1957 do 9. ure v prostorih Zavoda za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana, Beethovnova ulica štev. 11-VII.

Licitacijski elaborati in splošni pogoji bodo interesentom na razpolago od 18. novembra 1957 dalje vsak dan od 12. do 14. ure v prostorih Zavoda.

Ponudniki morajo pred pričetkom licitacije plačati predpisano občinsko takso v znesku 12.190 dinarjev v gotovini.

Investitor:

Zavod za stanovanjsko izgradnjo OLO Ljubljana.

6457-R

KUPON

Za PRAVNO POSVETOVALNICO SP. »ODGOVORI NA VPRAŠANJA«

Novica za upokojence

Generalna direkcija PTT in Zvezni zavod za socialno zavarovanje v Beogradu sta sklenila dogovor o pavšalnem plačevanju poštnine za izplačila, ki jih prejemajo zavarovanci iz sklada socialnega zavarovanja.

Po tem dogovoru plačujejo izplačnino za bančne nakaznice, s katerimi nakazujejo okrajni zavodi za socialno zavarovanje naknadke invalidnin, invalidske, starostne in družinske pokojnine ter ostale dajatve, okrajni zavodi sami.

Na ta način bodo prejemali upokojenci od 1. januarja 1958 dalje pokojnine brez odbitka, torej v znesku, ki bo označen na pokojninski nakaznici.

Novo!

Roger Peyrefitte
»KLJUČI SV. PETRA«
Lepo vezano 690 din.
V VSEH KNJIGARNAH!

Prijeta tatica

V Trbovljah so se od lanskega leta do nedavnega dogajale pogoste tatvine. Ljudska milica storilcev ni mogla izslediti, ker oškodovanci niso pravočasno prijavljali kaznivih dejanj ali pa je bil tat toliko spreten, da jo je vselej pravočasno popihal. Dne 14. t. m. zjutraj pa se je spet pojavil tat, ki je že leto dni kot zli duh strašil po Trbovljah. G. A., spretna tatica in že večkrat kaznovana se je pritihotapila na podstrešje stanovanjskega bloka na Gimnazijski cesti in čakala, kdaj bo stanovalec C. M. odšel v službo. Računala je, da ne bo zaklenil stanovanja. Res ga je pustil odprtega, tatica pa je iz skrivališča hitro smuknila v predsobo in z najbližjega obešalnika vzela nov letni plašč. Domača hči, 15-letna Jerica pa je tatico videla in stekla za njo, toda tatica ni imela samo urinih rok, marveč tudi hitre noge.

Miličniki, ki so bili o tatvini takoj obveščeni, so pri zasledovanju skozi gozd proti Hrastniku kmalu prijeli storilko. Še istega dne so ugotovili, da ima G. A. na vesti več tatvin. Našli so po skrivališčih mnogo perila in obleke, kar kaže na 12 tatvin. Preiskava se nadaljuje.

ŠPORTNI PONEDELJEK

SLAVNI ŠERPA TENZING V JUGOSLAVIJI

Mož z Everesta - zmerom enak

Od 6. do 13. oktobra leto« so bile v južnotirolskem Tridentu pomembne mednarodne planinske prireditve. 6. oktobra je bila generalna skupščina Mednarodne planinske unije (U. I. A. A.), na kateri sta bili med drugim ponovno sprejeti med člane Poljska in CSR. Glavna prireditev pa je bil teden planinskih filmov, ki je v tem mestu vsako drugo leto. Tu so prvič nastopili s svojimi filmi tudi Poljaki in Rusi. Zlasti slednji so s svojima dvema prekrasnima barvnima filmoma o svoječasnem vzponu na Pik Pobeda in o lanskoletnem vzponu na čez 7.500 m visoki, do tedaj še nezavzeti Murstagh Ata v Pamiru, poželi obilo priznanja in uspeha. Oba filma sta bila resnično doživetje: po svoji tehniki, barvah kompoziciji, motivih sta presegla vse, kar smo doslej videli filmov o gorah. Zanimivost: Japonci so prikazali v slabih barvah na splošno precej dolgovezen film o svojem vzponu na Manaslu, osemtisočak, ki je bil svoječas omenjen kot možen cilj tudi za našo himalajsko ekspedicijo. Posamezni prizori in motivi iz tega filma pa so parkrat dosegli priznanje in aplavz publike.

Razen filmskega festivala je bila tu od 28. 9. do 13. 10. še zelo pestra in kvalitetna mednarodna razstava planinske fotografije, na kateri je sodelovalo 26 držav iz vseh koncev sveta. Poslanih je bilo 924 slik, izbranih in na razstavo pripuščenih pa le 223, od teh le 13 barvnih. Žal, naša država ni bila zastopana, — baje zato, ker je bil material za razstavo prepozno poslan in je prispel v Trident šele tik pred otvoritvijo razstave, ko je bilo že vse urejeno in so bile tudi že razdeljene nagrade. Tako smo zamudili lepo priložnost, da bi se uveljavili tudi mi. Na takih prireditvah se šele z vso težo opazi, kako zelo malo storimo v primerjavi z drugimi za propagando o naši domovini in njenih lepotah.

Posebno popolne in umetniško dovršene so bile fotografije kitajskih (Hong Kong) in vietnamskih mojstrov. Od treh glavnih nagrad so dobili prvo Kitajci, drugo Nemci in tretjo Italijani. Odlikovali pa so se tudi Japonci, Poljaki in Čehi.

V drugem festivalskem tednu je bil med drugimi prirediteljami tudi še sestanek vseh italijanskih »Himalajcev,« kamor pa so kot gostje prišli najbolj znani »Himalajci« tudi iz drugih evropskih dežel.

Posebna zanimivost v Tridentu je bil častni gost iz Himalaje — slavni **šerpa Tenzing Norgay,** ki so ga na vse te prireditve povabili: iz daljnjega Dardžilinga (Darjeeling) v Severni Indiji, kjer sedaj sicer živi s svojo družino. Naša delegacija je tako imela redko priliko, da se je — vkljub temu, da Tenzinga dan in noč oblegajo razni častilci in časnikarske stilke — osebno spoznala s še vedno skromnim zmagovalcem najvišje gore na svetu. Izkoristili smo priliko in se celo slikali z njim. V posebnem razgovoru z jugoslovanskimi delegati, za katere je prijazno žrtvoval nekaj svojega prostega časa — njegove dnevne opravke mu namreč predpisujejo spretni managerji in vse teče po že naprej pripravljenem dnevnem redu — je Tenzing povedal marsikaj zanimivega, čeprav nismo silili vanj z vprašanji, ki so mu jih že sto in tisočkrat ponavljali razni izpraševalci in radovedneži. Tenzing je o tem spisal oziroma narekoval knjigo o svojem življenju in planinskem delu pod naslovom »Man of Everest« — Mož z Everesta, katere en izvod z njegovim lastnoročnim podpisom imamo tudi v Ljubljani. Dr Mihu Potočniku jo je te dni poslala uslužbenka jugoslovanske ambasade v Indiji tovarišica Mira Stempiharjeva, ki takole piše:

»Kupila sem dve njegovi knjigi in ga prosila za avtogram. Zelo ljubeznivo me je sprejel in takoj ugotovil, da sem prva Jugoslavanka prišla v Dardžiling. Vprašala sem ga, če bo še šel na Mt. Everest, pa je odgovoril, da ne bi hotel več izzivati bogov. Ko mi je dal avtogram, sem ga prosila, če bi napisal še datum, pa mi je odgovoril, da se datum pač vsak dan menja, da se to tudi še ni naučil, medtem ko se njegovo ime ne bo več menjalo . . .« V Dardžilingu je Institut za planinstvo, ki ga je uredil Tenzing in kjer tudi predava. Mimo tega je predsednik Društva šerp in s svojimi nasveti, pa tudi povsem poslovno, pomaga pri organizaciji sedaj vedno številnejših himalajskih ekspedicij. Tudi nam je ljubeznivo ponudil svoje usluge, če bi jih kdaj vendarle potrebovali . . .

Tenzinga smo povabili, naj pride na obisk v Jugoslavijo in naj bi ob tej priložnosti tudi javno predaval o svojih gorah in doživetjih. Povabila se je prav razveselil in takoj smo začeli kombinirati: po 10. novembru enkrat se bo vračal iz Londona, kamor so ga povabili Hunt in tovariši, prek Pariza in Švice ter je dogovorjen, da se ustavi za nekaj časa v Atenah. Če bo njegova zračna pot peljala čez Beograd in ne čez Rim, je obljubil, da se bo za 2 ali 3 dni ustavil tudi v naši državi, ki bi jo zelo rad pobliže spoznal. Upamo, da bo te dni zares tudi naš gost!

Tenzing je resnično lahko vzor vsem planincem. Vkljub fantastičnemu uspehu na Everestu in po drugih himalajskih gorah, ga glava ni premamila in prav nič se ni »prevzel.« Je izredno skromen in prijazen ter kot sam pravi še vedno isti stari Tenzing kot nekdaj. Za njegovo miselnost in gorniško poštenost je morda najbolj značilen tale stavek iz njegove knjige, ki odgovarja tudi na svojčas tolikokrat postavljeno vprašanje o tem, kdo je prvi stopil na Everest:

»Malce pod vrhom sva se s Hillaryjem ustavila. Pogledala sva proti vrhu. Potem sva nadaljevala pot. Vrv, ki naju je družila, je bila kakih 30 čevljev dolga, toda večino sem držal zvito v rokah, tako da sva bila samo kvečjemu šest čevljev vsakmu. Nisem pomislil na »prvega« ali drugega«. Nisem si rekel, na vrhu je zlato jabolko. Odrinil bom Hillaryja in se polastil jabolka. Sla sva naprej — počasi, enakomerno. In potem sva dosegla cilj. Hillary se je prvi ustavil na vrhu in jaz sem stopil tja za njim.

Takšen je — odgovor na »veliko uganko«. In če se zdi po tolikih razgovorih in dokazih odgovor zelo preprost, lahko samo rečem, da takšen tudi mora biti. Mnogi rojaki — vem — bodo zaradi odgovora razočarani. Dajali so velik in napačen poudarek, da bi moral biti prvi jaz. Ti ljudje so bili dobri in čudoviti do mene in jaz jim mnogo dolgujem. Toda še več dolgujem Everestu in resnici. Če je bilo kaj narobe, da sem dosegel vrh korak za Hillaryjem, tedaj moram živeti s to zavestjo. Toda ne verjamem, da je tako. Sodim tudi, da mi na koncu koncev ne bo prineslo škode, če sem povedal zgodbo. Dolgo, dolgo sem se spraševal, kaj bodo mislile nove generacije o nas, če skrivamo dejstva našega podviga in jih zavijamo v skrivnost.

In zmeraj sem si dal enak odgovor: »Samo resnica naj velja za prihodnost, za Everest.

Sedaj sem povedal resnico. In sprejemam sodbo«.

Veseli nas, da je osebni sestanek s Tenzingom v celoti potrdil visoko, dobro mnenje naših gornikov o tem najodličnejšem sinu daljnih planin, ki nam je pri srcu prav zato, ker se je kot skromni domačin obenem s svojimi tovariši šerpami enakopravno uveljavil v velikih delih svetovnih alpinistov ter s tem proslavil ne le sebe, temveč tudi vso domovino!

Dr. M. P.

Skrb za razvedrilo

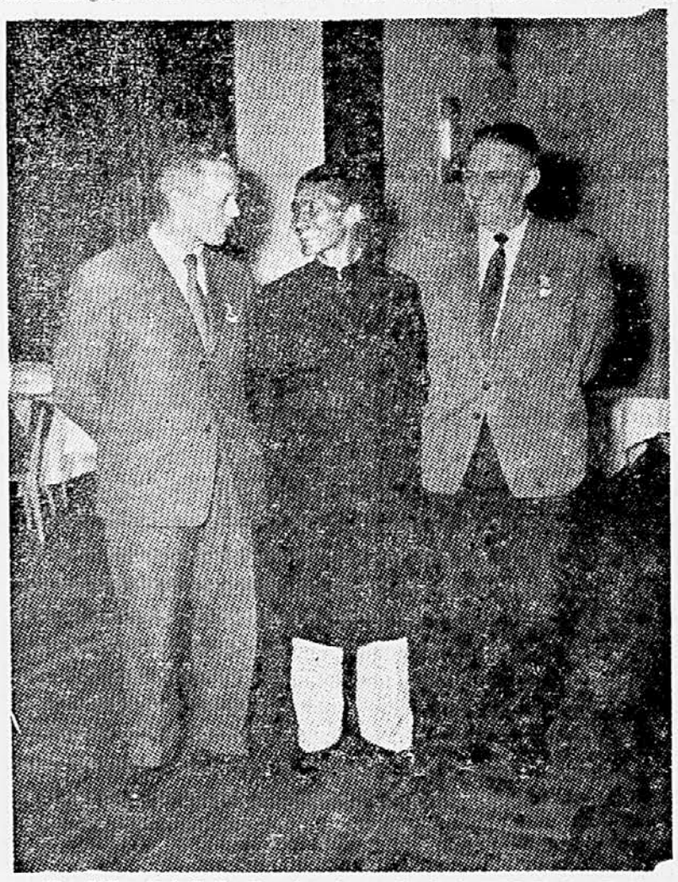
Izkušnja uči, da so tisti ljudje, ki so v zadnjih letih zmerno telovadili in se navadili na športni način razvedrila v naravi, sposobnejši za delo od tistih, ki so telesno nerazviti. Seveda je važna tudi izobrazba, zlasti znanje o tem, kaj je fizični kondiciji v prid in kaj v škodo.

Z namenom, da bi med delovnimi ljudmi širila idejo primernega športnega udejstvovanja, je ustanovila Športna zveza Slovenije posebno Komisijo za šport v delovnih kolektivih. Ta komisija je pripravila skupno z Glavnim odborom sindikatov LRS prvi tečaj za organizatorje športne aktivnosti pri naših podjetjih in ustanovah.

Tako se bodo zbrali v ponedeljek 18. t. m. v Ljubljani novi kadri, ki se ne bodo izobrazevali za vrhunski tekmovalni šport, temveč za organizacijo tiste praktične športne dejavnosti, ki prav posebno ustreza množicam delavcev in nameščencev. Doslej so delavci marsikje sami začeli z nogometom, odbojko, smučanjem, sankanjem in nekaterimi drugimi panogami. Tokrat jih bodo seznanili v Ljubljani s streljanjem, keglanjem, balinanjem, namiznim tenisom in še z nekaterimi izbranimi telesnimi vajami, ki so potrebne za vsestranski učinek na organizem.

V teoretičnem delu tečaja bodo poslušali naslednja predavanja: Pedagoška usmerjenost v našem športu — Zdravstvena usmerjenost — Nauk o splošni delovni zmogljivosti — Primerni športi in primerne metode za delovnega človeka — Izkušnje na področju invalidskega športa — Športne igre grafikov itd. Prof. D. Stepišnik bo predaval o organizaciji športne aktivnosti, arh. M. Božič pa bo dal osnovne napotke za gradnjo vadišč, ki naj bi jih dobili delavci v bližini svojih delovnih mest.

Tako dobiva sindikalno gibanje za zdrav način oddiha nove organizirane oblike. Naš tekmovalni šport bo dobil zavezника — lahko bi ga imenovali »razvedrilni šport«, ta pa bo, upamo, velikega pomena za primerno zaposlitev delovne mladine o prostem času. Skrb za zdravo razvedrilo pa je tudi ekonomskega pomena, saj je znano, da se kažejo rezultati zmernega športnega udejstvovanja na planem v večji odpornosti organizma, v boljši delovni sposobnosti in seveda tudi v večji urnosti. -ga

Dr. Miha Potočnik, Tenzing in predsednik PZS Fedor Košir

I. NOGOMETNA CONA
Uljanik : Odred

V Ljubljani bo danes s pričetkom ob 14.15 zanimiva conska nogometna tekma med Uljanikom (Pulj) in Odredom. Predtekmo bosta igrali od 12.30 dalje enajstorici kranjske Mladosti in Odreda B. Med tekmo bodo občinstvo obveščali o poteku beograjske tekme z Romuni.

Lokomotiva : Orient 2:1

PRED TEKMO V BEOGRADU

Ali oni, ali mi . . . ?

Tako je torej le prišel tale 17. november, dan, ko mora biti odločeno, kdo izmed obeh preostalih kandidatov VII. kvalifikacijske skupine v Evropi Romunija ali Jugoslavija, pojde prihodnje leto na Švedsko. Dovolj smo že vrtali o tem vprašanju, z vseh strani smo ga osvetljevali, pretehtali vse, kar nam šteje v dobro in kar ne, in zdaj smo slednjič tako daleč, da čakamo samo še odgovora na vprašanje: ali Romuni ali pa mi.

Romunska reprezentanca je od preteklega petka že v Beogradu in se očitno tudi dobro zaveda pomembnosti tega srečanja. Moštvo je slej ko prej zbrano med seboj in se v glavnem ravna po navodilih svojega vodstva. Včeraj je prispela v Beograd tudi avstrijska sodniška ekipa z vodečim Scipeltom na čelu; zanimivo je vedeti, da se z Romuni nismo mogli sporazumeti, kdo naj bi sodil to tekmo, zaradi česar je mednarodna nogometna federacija uradoma določila avstrijsko ekipo.

Danes ob 13.30 se bo torej na stadionu JLA zatrkljala prva žoga, ob kateri bomo 90 minut pozneje imeli odgovor na ono usodno vprašanje . . .

Naša reprezentanca bo nastopila v tejle sestavi:

Beara, Šijakovič, Crnkovič, Kaloperovič, D. Krstič, Boškov, Petakovič, Mujič, Milutinovič, R. Ognjanovič, Zebec. Rezerve so: Krivokuća, Belin, Radovič, Rajkov in Pašič.

Z vsega sveta

Cesta smrti

Nekaj kilometrov južno od Frankfurta se začenja avtomobilska cesta, ki jo predobro poznajo vsi nemški avtomobilisti. Pravijo ji »cesta smrti«. Neprenehoma, dan in noč, brzijo po tej cesti avtomobili; to je pravo stekleničino grlo, kjer se tako rekoč stekajo vsi avtomobili. Tod se srečujejo avtomobilisti, ki se vozijo iz Basela v Hamburg, iz Kölna v München, iz Stuttgarta v Aachen. Med Vierheimom in Frankfurtom leži cesta kot na dlani: to je utrudljiva pot, hkrati pa zelo nevarna, ker vsi avtomobili brzijo z neverjetno hitrostjo. Vsi vozniki hočejo kar najhitreje mimo tega nevarnega odseka; zato na moč dodajajo plin. In posledica? Nepazljivost!

Samo na tej nemški cesti se dogaja, da za občasnih meglenih valov drvi drug mimo drugega po 60 vozil. Ta odsek ceste je prenatrpan, na cesti je preveč avtomobilov, zato pa je cesta tudi slaba in razrita. Promet ovirajo številni cestarji, ki popravljajo tlak. Dasi so na darmstadtskem odseku te »ceste smrti« neprenehoma na delu po trije rešilni vozovi, je kljub temu čedalje več smrtnih žrtev in hudo ranjenih. Leta 1951 so imeli na tej cesti 33 mrtvih in 305 ranjenih, leta 1956 pa 27 mrtvih in 616 ranjenih.

Avtomobilisti so na splošno praznoverni. Zato ni nič čudnega, če so začeli govoriti, da je teh nesreč kriva neka »višja sila«. Časopis »Revue«, ki izhaja v Münchenu, je izvedel obširno anketo o teh nesrečah, k sodelovanju pa je povabil še jasnovidca groфa Matuschko. Z zavezanimi očmi in priključki na poseben elektrokardiograf so jasnovidca peljali v avtomobilu po tej cesti; grof Matuschka je po tem eksperimentu trdil, da je »občutil« posebne žarke, ki po njegovem vplivajo na avtomobiliste.

Kaže, da nemške oblasti ne dajo veliko na te jasnovidčeve domneve, temveč so sklenile, da bodo cesto skrbno popravile in uredile promet. V ta namen so določile 200 tisoč mark.

V eni uri

Vso človeško dejavnost spremlja in beleži danes statistika. Statistične tabele so na prvi pogled mrtve, povedo pa marsikaj zanimivega. Centralni statistični zavod Združenih narodov objavlja od časa do časa podatke iz najrazličnejših panog. Tako je od svojih uslužbencev zahteval, da odgovore na vprašanje, kaj se na primer zgodi na svetu v 60 minutah. Uslužbenci so v najkrajšem času odgovorili, da se v eni uri rodi 5500 otrok, umre 4700 oseb, sklene 1000, loči pa 100 zakonov, pojé 35 milijonov kg krompirja popije 50 milijonov skodelic kave.

Varnostni ukrepi pri poizkusih z dirigiranimi izstrelki

Ameriško vojno letalstvo je pred kratkim objavilo vrsto ukrepov za preprečevanje eventualnih nesreč z daljinskimi raketami ki jih preizkušajo na Atlantiku. Komplicirani in obsežni sistem kontrole, ki se razteza v dolžini kakih 7500 km, naprave v raketah samih ter varnostni ukrepi že pred samim začetkom poskusa zmanjšajo verjetnost nesreče baje na ena proti milijon. Pravijo, da se od začetka poskusov v letu 1950 še ni pripetila nobena nesreča.

Na posameznih mestih že omenjene kontrolne mreže, ki je opremljena z vrsto posebnih aparatur, imajo svoj sedež odgovorni strokovnjaki. Slednji natančno poznajo predpisano pot raketnega izstrelka in morejo takoj uničiti raketo, čim opazijo, da nekaj ni v redu. Že pred poskusom obvestijo vse prizadete pomorske in letalske oblasti, med samim poskusom pa kontrolirajo cono preleta rakete s posebnimi letali, da ne bi slučajno zašla v nevarno področje kakšna manjša ribiška ladja. V raketi sami je vgrajeno razstrelivo, ki jo raznese na drobne kosce, če odpove radijska kontrola z zemlje. Kakor smo že omenili, morejo z radijskim poveljem povzročiti eksplozijo tudi odgovorni strokovnjaki, prav tako pa se tudi razleti raketa, če kakšna naprava v raketi ne deluje pravilno. Ameriške letalske oblasti pa so še potolažile javnost, da nobena raketa ne vsebuje atomske bombe.

32

P. VIALAR

MORSKA ROŽA

Morje je bilo mirno kot kakšno gorsko jezero. Na Atlantiku je vladalo lepo vreme. Veter, južni veter, je mehko pihljal. Tovorna ladja se ni več tako tresla in ženska se ni več pritoževala. Zaspala sicer ni, v nekakšnem polspancu je pokrila oči. Na vso tisto neznosno bolečino je že pozabila, saj je v svoji preprostosti prav ona zrekla resnico: kar se je zgodilo, je bilo naravno. A zelo zelo je bila slabotna. Thiébot ji je meril utripanje žile, tako kakor je videl, da so počenjali drugi, in komaj komaj je čutil utrip pod svojim palcem.

Malček pa je z zaprtimi očmi in stisnjenimi pestmi, zavit v čisto Jérômovo srajco in pokrit s sivo odejo, spal. Od časa do časa je nekaj minut tulil in pri tem kremžil mali obraz, ki se je gubal kot kakšno zimsko jabolko.

»Bolje bi bilo zanj v kakšni kabini,« je rekel Thiébot, »bojim se, da ga ne bi tu zeblo.«

Mati se je skušala nasmehniti Jérômu, ki je hotel odnesti njenega otroka. Ve, da je bolje, če se ločita, da je tako razumneje. Pogumna je in zaupna, saj nima še dovolj sil, da bi lahko mislila s svojo glavo. Vse, kar so ti moški zanjo že storili in še delajo, je res prisrčno. A kljub vsej krvi, ki jo je zgubila in jo je spravila ob vso čico, čuti, da se vanjo vrača neke vrste toplota in neke vrste radost. Čudi se, da lahko telo toliko pretrpi in taka hitro pozabi: seveda, rodila je detece.

Thiébot ji je naročil, da se ne sme premikati in da mora ležati tam, kjer je. Storila bo vse, kar bo zahteval, pametna bo, pripravljena na vse žrtve: samo zapovedujejo naj, saj vedo, kako se taki stvari streže, ona pa bo ubogala.

Jérôme je vzel dete. Slabo ga je držal. Niti sanjalo se mu ni, da je ta stvarca pravzaprav težka. Thiébot mu je režal: »No, takole, levo roko položi pod hrbet in dobro pazi na glavico, kjer pod redkimi lasmi nekaj tolče kot bi bilo srce. Drugo . . . desno roko pa niže. Tako . . .«

Thiébot je imel precej otrok, zato se je na to več spoznal. In skušal se je spomniti, kje so: Jaka je v Toulonu . . . No, saj to ni Jaka, temveč Štefan. Jaka je v Kanadi! In drugi: Genovefa, Antonija, Mark, Marija? Vsi so šli po svojih poteh v svet, zanj so bili izgubljeni. A živi so, to ve. Pišejo ne, to ne utegnejo, poženili in pomožili so se in zdaj se borijo za svoj vsakdanji kruh. Morebiti bo spet nekega dne — nekaj takega se je že zgodilo — zaslišal v kuhinji glas: »Jaz sem, papa . . .« Morebiti spet mogoče, da bi za zmeraj drug na drugega pozabili.

Spomnil se je, da s takim razmišljanjem zgublja čas in da bi moral pospravljati. Izlil je velika vedra vode na tla, se spravil na vse štiri in začel ribati s krtačo in črnim milom. Ko je vohal kisli vonj krvi s tal, se mu je zagabilo. Toliko krvi je treba preliti, da nekdo živi! Koli skoraj za smrt. Ko je končal, je stlačil vlažno ali strjeno perilo v prazna vedra. Obleko je s hrbtno stranjo roke zelo skrbno stepel in jo pazljivo zložil.

Ženska ga je gledala, kako dela, nato pa se je njeno čelo nagrbančilo. Pod odejami, ki so jo pokrivale, je šla z rokami k prsim. Nemirna jih je potežkala. Pravkar so poskušali, mali je ponujal svoja požrešna usteca, a priteklo je le malce brezbarvne tekočine. Naglas je rekla:

»Da bi ga imela vsaj s čim hraniti!«

Thiébot pa jo je pomiril:

»Imam deset škatel konserviranega mleka. To je več kot dovolj. V Gibraltarju bomo pa pristali.«

Jérôme je med tem časom nerodno odnesel otroka. V somraku skladišča, kjer je tipaje stopal, se je ob vsakem ladijskem okenčku sklonil proti nagubani glavici. Še nikdar ni videl tako majčkenega otroka. Kakšna sila, kakšno življenje je že v njem! Če ga ne bi tako krepko držal in stiskal k sebi, bi mu jo pobrisal, to je več ko jasno. In grd je tako, da je kar ganljivo! S svojim potlačenim nosom in rožastimi usti brez zobovja je kot kakšna karikatura človeka. Jérôme mu je z rokavom srajce, viseče iz paketa, obrisal slino, ki je tekla iz malih ust in v majhnih, lahkih mehurčkih polzela po bradi.

Romain pa je na hodniku godrnjal:

»Odnesi ga k meni, svetleje je in prostornejel«

Ko sta vstopila, je svetilka še zmeraj gorela. Romain jo je upihnil, kajti ladijsko okence je kljub umazanosti propuščalo svetlobo, ki se je odbijala od mirnega morja, po katerem je sonce nastlalo svojo bleščavo. In poleg tega ga je Romain umil tako, da je nanj pljunil in ga pobrisal s svojim komolcem.

Jérôme je položil malega na spodnje ležišče (zgornje je bilo preveč pri stropu). V kotu je pobral star usnjen kovček, ki ga je Romain že jako obrabil, in z njim zagozdil otroka v nekakšne jaslice in jih natlačil še s cunjami in odejami, da je bilo vse skupaj podobno gnezdu. Tako ni bilo nevarnosti, da bi se otrok odtrkljal in padel. In z največjo nežnostjo in s čisto nepotrebno pazljivostjo ga je kot kakšen krhek predmet položil tjakaj.

»Pojdi sem! Poglej! Zasmejal se je,« je poklical.

»Kaj briješ norce,« je rekel Romain in skomignil z rameni.

A se je vseeno približal in uprl oči v mali, spočiti in svetli obrazek.

»Pa se je najbrž res. Čisto mogoče, da se je . . .« je rekel. In se je zdrznil: »Ah, zamenjat grem Néela, najbrž mu je službe že čez glavo.«

Jérôme ni ugovarjal, čeprav je bil zdaj on na vrsti, a zdaj je rajši ostal tukaj.

Ko je Romain odšel, je negibno opazoval lahkotne gibe na fantalinčkovem obrazu in poslušal njegovo umirjeno dihanje. Saj to je vendar nekaj tako čudovitega! To bitje še pred nekaj urami ni živelo, pa ima roke, noge, sicer majčkene, a lepo narejene, z nohti . . . Videl jih je, saj je pač on malčka zavil v plenice.